B

PERUGIA

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

i — De Accusationibus Rca.
ii — De Inquisitionibus. Rca.
iii — De denuntiationibus. Rca.
iiii — De processu contra contumacem Rca.
v — Quo tempore accusatus reaccuset. Rca.
vi — De non prosequente vel non probante accusationem vel Inquisitionem. Rca.
vii — Quod nemo possit accusare de falso in facto deposito Rca.
viii — Infra quantum tempus possit cognosci de maleficijs Rca.
viiii — De Insultu Rca.
x — De percutiente cum armis Rca.
xi — De pena homicidij Rca.
xii — De pena facientis homicidium in quibusdam locis Rca.
xiii — De Committente homicidium vel aliud maleficium in domo vel camera iuncta platee vel strate regali vel in alijs certis locis Rca.
xiiii — De venenante Rca.
xv — De blassfemantibus vel maledicentibus deum vel beatam virginem mariam vel aliquem sanctum dei et de facientibus vota et iuramenta illicita irreverenter et de vitio sodomitico et de comedentibus carnes diebus vetitis Rubrica.
xvi — Quod pene maleficiorum personalium que committerentur in platea vel alijs quibusdam locis certis temporibus augmententur homicidio excepto Rca.
xvii — De delinquentibus tempore processionum vel in edomada sancta. Rca.
xviii — De offendente equester Rca.
xviiii — De offendente aliquem in re offensi Rca.
xx — De offendente priores artium et eorum notarium et Cancellarium vel alium offitialem Rca.
xxi — De proiciente et non percutiente Rca.
xxii — De proiciente lapides vel aliam rem in domo alterius Rca.
xxiii — De percutiente ad vindictam Rca.
xxiiii — De percutiente aliquem cum manu vel pugno Rca.
xxv — De frangente alicui aliquod membrum et de mordente seu morsicante Rca.
xxvi — De debilitante vel truncante studiose alicui membrum Rca.
xxvii — De frangente hostia domus alicuius vel ab eo por porecte vel habitationis ipsius Rca.
xxviii — De Intrante domum alicuius contra voluntatem domini vel habitantis Rca.
xxviiii — De Auxiliante malefactorem vel eum retinente in domo Rca.
xxx — Quod magnates non possint fideiubere pacu-satie(?) vel inquisitis nec palatium ascendere Rca.
xxxi — De ducentibus homines ultra certum numerum qui vadunt ad accusandum vel se excusandum ab accusatione vel Inquisitione Rca.
xxxii — De robbatoribus capiendis per homines castrorum et villarum Rca.
xxxiii — De capiendo homicidas per homines castrorum et villarum Rca.
xxxiiii — De premio capientis homicidam et certos alios malefactores Rca.
xxxv — De grassijs tenendis Rca.

De premio Indicantis vel capientis exbannitum vel condempnatum pro maleficio Rca. — xxxvi
De pena committentium quasdam falsitates Rca — xxxvii
De mutante sibi nomen in aliqua scriptura Rca — xxxviii
De faciente vel expendente falsam monetam Rca — xxxviiii
De falso teste et falsos testes inducente Rca — xl
De faciente et fieri faciente falsum Instrumentum Rca — xli
De faciente vel fieri faciente falsam accusationem vel Inquisitionem vel denuntiationem et de falso infamante Rca — xlii
De pena corrumpentium offitiales Rca — xliii
De testibus Inducendis in malefitijs et eorum numero Rca — xliiii
De quibusdam prohibitis in testes induci et ubi examinentur milites in testes inducte Rca — xlv
De teste non veniente ad testificandum Rca — xlvi
Infra quantum tempus possit testes de falso redargui Rca — xlvii
De confinandis et processibus contra eos Rca — xlviii
Contra quos malefactores procedit ad denuntiatam Rca — xlviiii
Quod potestas et Capitaneus neminem detineat quibusdam exceptis Rca — l
De auxilio et favore dando violentiam parere ab aliquibus non subiectis Rca — li
De Arbitro non petendo ad maleficia punienda Rca — lii
Quod condempnatio non valeat certis de causis vitiari Rca — liii
De sententijs et processibus maleficiorum non annullandis Rca — liiii
Quod exbannitis non detur licentia veniendi pisis nisi certa forma Rca — lv
Qualiter procedatur contra forenses non habitantes in civitate vel districtu pisano et qualiter attendatur Rca — lvi
Quod non puniantur quedam maleficia inter quosdam commissa et de pactis(?) Rca — lvii
Quod confitentibus maleficia remittatur quarta pars pene Rca — lviii
De Concordijs et Rca — lviiii
De ferijs Rca — lx
De venerantibus diem veneris mensis martij et diei Jovis sancti Rca — lxi
Quod dies et octava sancti stephani et natalis custodiantur et sint menses ferie Rca — lxii
De somergiante vel tragiunante in quibusdam festivitatibus Rca — lxiii
De vendente vinum in die veneris sancti vel in nocte ipsius precedente Rca — lxiiii
Quod ubi de malefitijs pena non est determinata procedatur de similibus ad similia Rca — lxv
Qualiter contumax pro malitio condempnetur in quarterio pluri Rca — lxvi
Quod Capitaneus vel aliquis ex suis Judicibus intersit cum fiet condempnatio per potestatem et in mense(?) Rca — lxvii
Quot libros potestas et Capitaneus fieri faciant de condempnationibus et qui sententias ferre possit per vicarios Rca — lxviii
Quod potestas et Capitaneus non sint Judices iniuriarum sibi vel sue familie illatarum Rca — lxviiii
Qualiter fiat executio condempnationis late contra filios familias delinquentes et de legitima debita parentibus filijs assignanda Rca — lxx

lxxi — Quod nulli perusino liceat aliquem punire occasione alicuius maleficii. Rubrica.
lxxii — Quod forensis forensem offendens puniatur ut civis offendens civem. Rubrica.
lxxiii — Distinctio platee et stratarum regalium. Rubrica.
lxxiiii — De eximente seu auferente aliquem captum ab offitialibus vel famulis potestatis capitanei et aliorum offitialium communis Perusii. Rubrica.
lxxv — De faciente cadere capitium alicui et de quibusdam aliis maleficiis. Rubrica.
lxxvi — De faciente cadere alicui mulieri vectam vel aliud de capite. Rubrica.
lxxvii — De dilaniante alicui pannos. Rubrica.
lxxviii — De capiente aliquem per capillos et dantem in terram. Rubrica.
lxxviiii — De faciente aliquem cadere in terram. Rubrica.
lxxx — De faciente turpitudinem in personam alicuius. Rubrica.
lxxxi — De faciente sibi met iniuriam. Rubrica.
lxxxii — De adulteriis et primo de uxore alicuius cum aliquo. Rubrica.
lxxxiii — De marito retinente amasiam et de muliere retinente virum alterius. Rubrica.
lxxxiiii — De negante matrimonium. Rubrica.
lxxxv — De disponsante etas minores sine consensu etatem perfectam. Rubrica.
lxxxvi — De seducente seu extrahente religiosam de monasterio. Rubrica.
lxxxvii — De corrumpente virginem et cognoscente carnaliter religiosam vel uxorem alterius. Rubrica.
lxxxviii — De iniuriante mulieri cum adsindulgentias. Rubrica.
lxxxviiii — De ruffiana. Rubrica.
lxxxx — De facientibus facturas. Rubrica.
lxxxxi — De quibusdam artificibus facientibus scelus cum aliqua muliere. Rubrica.
lxxxxii — De muliere se coniungente lebroso et de christiana se commiscente iudeo. Rubrica.
lxxxxiii — Ubi suspendantur latrones et robbatores. Rubrica.
lxxxxiiii — De furtis et de pena furti. Rubrica.
lxxxxv — De fure nocturno et domum frangente et invento in domo ad aliquam cognoscendam. Rubrica.
lxxxxvi — De furtive mutilante vel evacuante alicui bursam vel chironem. Rubrica.
lxxxxvii — De spoliatoribus raptoribus seu derobbatoribus. Rubrica.
lxxxxviii — De frangentibus carceres. Rubrica.
lxxxxviiii — De frangente domum vel cameram. Rubrica.
C — De apprehendente vel intrante possessionem rei alicuius et de curis et confederatoribus non faciendis. Rubrica.
Ci — De impressionibus et violentiis non fiendis per laicos clericis in bonis ecclesiarum. Rubrica.
Cii — De accipiente tenutam sua propria autoritate de re sibi relicta. Rubrica.
Ciii — De exterminante. Rubrica.
Ciiii — Quot pedum passus esse debeat. Rubrica.
Cv — De confalonertiis insaculandis et de offitio et arbitrio ipsorum et de confaloneriis dandis. Rubrica.
Cvi — De offitio et vacatione vicariorum comitatus et de iurisdictione vicariatuum plenarie observanda. Rubrica.
Cvii — De bactalia non fienda per plateam. Rubrica.
Cviii — De elevante rumorem dicendo vivat vel moriatur. Rubrica.
Cviiii — De capiente vel portante arma populi sine licentia. Rubrica.
Cx — De faciente aliquid contra pacem honorem vel statum civitatis Perusii. Rubrica.
Cxi — De faciente conspirationem adunantiam congregationem vel tractatum contra subripiendum bonum et pacificum statum civitatis Perusii. Rubrica.
Cxii — De deferente licteras infidelium. Rubrica.
Cxiii — De proditore. Rubrica.

Quod offendentes terras recomendatas communi Perusii habentur pro exbapnitis. Rubrica. — Cxiiii.
De frangente pacem. Rubrica. — Cxv.
Quod paces rate habeantur per potestatem et capitaneum. Rubrica. — Cxvi.
De armis non portandis. Rubrica. — Cxvii.
Quod infra xv dies condempnentur inventi cum armis. Rubrica. — Cxviii.
De dante arma captivis. Rubrica. — Cxviiii.
Quod forensis portans arma puniatur ut civis. Rubrica. — Cxx.
De sibilante tempore quo circatur parvitas. Rubrica. — Cxxi.
De Rimatore amorum fienda per comitatum et de exbapnitis capiendis. Rubrica. — Cxxii.
De forense offendente perusinum comitatensem vel districtualem perusinum. Rubrica. — Cxxiii.
De exbapnito offendente et de offendente exbapnitum communis Perusii. Rubrica. — Cxxiiii.
De offendente exbapnitum vel condempnatum existentem vel qui duceret in fortiam communis Perusii. Rubrica. — Cxxv.
De manumundolo et vagabundo offendente. Rubrica. — Cxxvi.
De capiente et offendente suum hominem et de capiente liberum hominem. Rubrica. — Cxxvii.
De famulo dominum suum offendente. Rubrica. — Cxxviii.
De offendente potestatem seu dominum alicuius terre sponte communi Perusii dantis pacem Perusii vel eius offitiales. Rubrica. — Cxxviiii.
De maledictis filiis propter parentes iniuriantes. Rubrica. — Cxxx.
Quod percutientes parentes non alant ab eis et emancipentur invitis. Rubrica. — Cxxxi.
De vocante aliquem ad aliam curiam quam perusinam. Rubrica. — Cxxxii.
De condempnato per maleficio confugiente ad aliam curiam quam perusinam. Rubrica. — Cxxxiii.
Contra receptantes exbapnitos. Rubrica. — Cxxxiiii.
De hospitante vel receptante aliquem malefactorem. Rubrica. — Cxxxv.
Quod exbapniti et condempnati pro certis delictis possint impune offendi et de tempore et modo condempnationis fiende. Rubrica. — Cxxxvi.
Quod cuilibet specialiter exbapnito sit licitum capere et interficere exbapnitum et condempnatum pro certis de causis sine redemptione offendente perusinum et qui de bapno extrahatur. Rubrica. — Cxxxvii.
Quod aliquis non exbapniatur nec condempnetur ultra quantitatem pene maleficii. Rubrica. — Cxxxviii.
Quod bona condempnati assignentur et eorum possessiones apprehendant pro communi Perusii. Rubrica. — Cxxxviiii.
Quod bona condempnati deveniant in commune si condempnatio non erit soluta. Rubrica. — CxL.
De faciente dovanam victualium. Rubrica. — Cxli.
De custodibus grascie fiendis in comitatu. Rubrica. — Cxlii.
De non obedientibus offitialibus. Rubrica. — Cxliii.
De dicente alicui iniuriam coram offitialibus. Rubrica. — Cxliiii.
De negante instrumentum debiti pecuniarii. Rubrica. — Cxlv.
De opponente contra instrumentum factum a tabellione quod non sit notarius. Rubrica. — Cxlvi.
De petente debitum sibi solutum. Rubrica. — Cxlvii.
De credentia tenenda. Rubrica. — Cxlviii.
De cive iura recipiente a forense contra civem. Rubrica. — Cxlviiii.
Quod nullus recipiat pecuniam ut aliquis evadat a maleficiis. Rubrica. — CL.
De fenore accipiendo per forensem. Rubrica. — CLi.
De improperante seu recitante alicui certas iniurias et de verbis iniuriosis. Rubrica. — Clii.

· cliij — Qd nullus notari⁹ ſcribat aliquaz reformationez ul' ꝓpoſitaz ul' ꝑtitu aliau⁹ adunātie cōis puſ niſi Cancellari⁹ ſiue notarius dñoꝝ prioꝝ. Rca.

· cliiij — De caſtro ul' villa preſumēte aliquē tōmictāe vel certa alia vetita facere Rca.

· clv — Qd vniuerſitates cōitat⁹ nō eligāt ul' recipiant aliquez in dñz ul' rectorē niſi ꝑmo eligat' acōi puſ Rca.

· clvj — Qd nullus poſſit emē' aliqd' offitiū. Rca.

· clvij — De offendēte aliquez arengātez vtilitatem cōis puſ Rca.

· clviij — Qd pene malefitioꝝ denocte ōmiſſorum duplicentur Rca.

· clviiij — De diſtinctione noctis adie et depulſatōe. ii Campane Rca.

· clx — De offendente aliquez denocte cūrētē adignē Rca

· clxj — De inuento poſt tertiuz ſonuz campane Rca

· clxij — De introitu rei alteri⁹. Rca.

· clxiij — De exeunte devia publica ⁊ intrāte per rez Alteri⁹ Rca.

· clxiiij — De accuſatōe negante poxeſſiōez rei alteri⁹ Rca

· clxv — De laboratore negāte ul' inteuertēte poxeſſionez dñō rej Rca.

· clxvj — De proiciente aliqd īrez alteri⁹ Rca.

· clxvij — De proiciente īmūditiaz īrez alti⁹. Rca

· clxviij — De proiciēte īmūditiaz ī aliquē puteū ul' fontez ſiue Ciſternaz. et de deuaſtāte pectorales ipoꝝ. Rca.

· clxviiij — De proiciente aliqd extra murū īrez alti⁹ Rca.

· clxx — Contra ſagictātes ul' palectātes ꝑ Ciuitez ul' burgos puſ Rca.

· clxxj — Qd nō laboret' ꝓpe murus ciuitatis ꝑ x. pas⁹ Rca.

· clxxij — De proiciēte firaz. ul' aliqd turpe faciēte ꝓpe aliquē fontem. Rca.

· clxxiij — Contra deſtruentes fontes et exīentes aquaz de loco antiquo. Rca.

· clxxiiij — Contra deſtruentes vineas. Rca

· clxxv — Qd inficiens ul' vulnerās aliquas beſtias ſibi dāpnuz dantes nō teneat' adpenā Rca.

· clxxvj — De dapno nō dando ī cāniculis lacus puſ. Rca.

· clxxvij — Contra capientes colūbas alti⁹ Rca.

· clxxviij — De aucupante ul' capiēte qualeas uel turdos Certo tempore. Rca.

· clxxviiij — De laboratore metente triturāte ul' vēdemiāte īrequiſito dñō Rca.

· clxxx — De laboratore vēdente rez quā hēt adlaborītiū Rca.

· clxxxj — De vendente rez diuiſis pſonis. Rca.

· clxxxij — De famulo frāgente pactuz dñō Rca.

· clxxxiij — De famulo alicui⁹ offendēte aliquē et depena dñi. Rca

· clxxxiiij — De macellatōe vēdente carnes mōticanas Rca.

· clxxxv — De aſtiludētib' ī vigilia ſeu feſto ſci herculanj Rca.

· clxxxvj — Qd cōe puſ nō faciat aliquez militez Rca.

· clxxxvij — Contra ludentes ⁊ ludū tenētes ſeu receptātes Rca.

· clxxxviij — De incendijs et incendiarijs Rca.

Qd caualcantes ul' offendentes tēritoria puſina pro rebellibus habeantur. Rca ——— clxxxviiij

De pena euntium admonaſteria. Rca ——— clxxxx.

De premio dando confinato interficiēti rebellē Rca ——— clxxxxj.

De premio dando exbanito ul' condemnato iterficienti aliquē rebellem. Rca. ——— clxxxxij.

De premio dando cuilibet nō exbanito interficiēti ul' infortiam cōis ducenti aliquē rebellem. Rca ——— clxxxxiij

Qd Conſeruatores in dcīs caſibus teneantur ſoluē ut s. Rca ——— clxxxxiiij

De fideiuſſoribus preſtandos per cōfinatos. Rca ——— clxxxxv.

Qd nō ſeruantes cōfinia heant' p rebellib' cōis puſij. Rca ——— clxxxxvj.

De preſentatione cōfinatoꝝ et de fide facienda cancellario Cōis puſij de duob' menſib' ī duos menſes. Rca ——— clxxxxvij

Qd poteſtas et Capitaneus teneantur et debeat inquirere et punire cōfinatos nō ſuātes cōfinia. Rca ——— clxxxxviij

De notificatiōe cōdemnandoꝝ ī poſteꝝ p rebellib' Cancellario per potatem et Capitaneū faciēda. Rca ——— clxxxxviiij

Qd eligantur continue tres ciues circa perſecutiones rebellium. Rca. ——— cc.

Qd debeat fieri unus liber ī cancellaria de dcīs ſtatutis. Rca. ——— ccj

Qd bona rebellium debeant remanē īculta. Rca ——— ccij

Qd Maſſarij cōis ſint officiales bonoꝝ rebelliū. Rca ——— cciij

De Accuſationibus. Rca.

caplo · pmo ·

Cum ad conſeruādum qualibet rem publicam ſūma ſit diligentia iſiſtendum. ut maleficia puniātur et maleficijs et fraudibus litigantium ſit protinus obuiandum. Idcircho tertio huius uoluminis libro r uolentes circha maleficia et calūpnias accuſantium prouidere duximus ordinandum. Superiori libro queamodum ciuiles cauſas tractari conueniat prout rei publice peruſine utilius fore nouimus ita conquiſite ſanctitū ē deinceps in hoc libro tertio maleficia punientes ne temere calūpnioſe accuſationes iſtituantur ſic duximus ordinādum. Quod ſi aliquis vellet porrigere accuſationem de aliquo crimine maleficio uel delicto contra aliquem ciuem peruſinum uel forenſem corā dominis poteſtate uel capitaneo. Vel alio quocumque offitialis qui de maleficijs cognitionem habent in ciuitate perusii uel eorum offitialibus et aſſeſſoribus teneatur et debeat primo et ante omnia ſoluere gabellam pro ipsa accuſatione producenda maſſarijs comunis perusii videlicet proſequendo ſuam uel ſuorum iniuriam . ß . xx . den. Et nō proſequendo ſuam uel ſuorum iniuriam ſoluat dictis Maſſarijs pro ipsa accuſatione r producenda · quatuor · lib · den. Et predicti dominus poteſtas et Capitaneus et eorum offitiales et alij offitiales predicti ipsam accuſationem recipere debeant a porrigente et tempore dicte productionis teneantur et debeant dicti offitiales ab huiusmodi accuſante recipere promiſſionem et Iuramentum et fideiuſſorem de ſoluendo penam contentam in ſtatutis comunis perusii ſi ſuccumberet et de reficiendis expenſis et intereſſe in caſu quo nō probaretur huiusmodi accuſatio ſecundum formam iſtius capituli ſub Rca. de nō probante uel non proſequente accuſationem caplo vj. Et ſtatim antequam porrigens dictam accuſationem de palatio a banco recedat Iurare faciat ſuper accuſatione predicta quod vera ſunt que in ipsa accuſatione continentur et ipsum ſacramentum loco litis conteſtationis habeatur que litis conteſtatio quantum ad accuſatorem nō perpetuet Iuridictionem Iudicis niſi ſequatur vnica citatio ex parte eiuſdem Iudicis cum termino ordinato citationis predicte ita quod vltima dies termini cadat in tempore quo poſſit exercere Iuridictionem dictus Iudex. Quantum aūt ad reaccuſare uolentem ſufficiat porrectio cum Iuramento ad etiam ad perpetuandam Iuridictionem · et ipsam poni faciat et poni in actis et libris comunis perusii. Et ſuper ipsa accuſatione procedere debeant contra accuſatum vel accuſatos ad citationes banna et notificationes bannorum et condempnationes et alia que occurrerint facienda ſecundum formam infraſcripti capituli quod incipit · ſi contra aliquam perſonam · nō obſtante abſentia accuſatoris. Et quia ſepe contingit quod inquiſitiones in fine et circha finem offitij poteſtatis et Capitanei et maioris ſindici et cuiuslibet alterius offitialis qui de maleficijs cognoſcere poſſit quocumque nomine nuncupetur fiunt pecuniaria et Accuſationes calūpnioſe iſtituūtur Statuimus quod predictum Capitaneum et predictam poteſtatem vel maiorem ſindicum uel Iudicem Iuſtitie uel per eorum uel alterius eorum Iudicem uel offitialem uel alicuius alterius offitialis quocumque nomine nuncupetur nō poſſit nec debeat formari uel fieri aliqua Inquiſitio nec accuſatio recipi nec admicti uel poni in actis uel in libris proceſſuum criminalium ſuper qua vel ſuper quibus nō ſint facte uel nō fiant ſaltem due citationes antequam libri reſtituantur in fine offitij dictorum offitialium ita quod tales citationes perueniant ad notitiam citati Inquiſiti ſeu accuſati et Intelligantur citationes veniſſe in notitiam citati accuſati uel Inquiſiti eo ipso quod apparebit facta relatio per baiulos comunis perusii in actis citationes eſſe factas in perſonam accuſati uel Inquiſiti uel alicuius de familia ipsius uel ad domum habitationis tunc accuſati uel Inquiſiti. Et ſi ſecus fieret nō valeat ullo modo proceſſus accuſationis vel Inquiſitionis. Et nichilominus poteſtas Capitaneus maior ſindicus et Iudex Iuſtitie uel alius offitialis quocumque nomine nuncupetur r Contrafacientes et notarij ſecus ſcribentes in CC · lib · den. debeant per eorum ſindicatores ex offitio ſindicatorum uel ad petitionem cuiuscumque ſummarie et de facto puniri et condempnari et ſi li pena condapnentur et puniantur ſindicatores eorum ſi negligentes fuerint in predictis. Si aūt comparuerit accuſatus uolens reſpondere et ſe excuſare ſtatim antequam detur ſibi uel dari fiat accuſationis copiam ipsum ſuper accuſatione reſpondere compellat et faciat premiſſo Iuramento. Reſeruatis ſibi accuſato etiam ſine aliqua proteſtatione accuſati omnibus ſuis beneficijs et exceptionibus ſibi competentibus ante reſponſionem ſiue litis conteſtationem et talis reſponſio habeat vim conteſtationis quo ad rem et Iuramenti de calūpnia. Cui accuſato ſtatuat tunc terminus octo dierum ad ſuas defenſiones faciendas. Et poſtmodum procedere poſſit Iudex ad receptionem teſtium abſente accuſatore et nō moito uel eo r preſente ſi adeſſe voluerit preſente tamen accuſato uel abſente tamen monito vel citato ad receptionem teſtium et ad publicationem eorum et alios actus procedere poſſit. Et ſuper ipsis accuſationibus recipere poſſit omnes teſtes quos accuſator dederit in accuſatione tempore dicte accuſationis inſcriptis et nō alios ad petitionem accuſatoris. Poſſit tamen poteſtas et Capitaneus vel alius offitialis quocumque nomine nuncupetur et eorum Iudices teſtes ſuper accuſationibus uel Inquiſitionibus

nō · compulla citatio [illegible] Inquiſitio admicti debet niſi [illegible] duas citationes

[illegible] reſponſionem [illegible]

no termino [illegible]

po. Citatum [illegible]

nō · offitialem [illegible] ſuo offo [illegible] teſtes quos uolunt.

malefitioz ex suo offitio quos et quot uoluerit et crediderit scire ueritatez de dictis malefitijs nō obstante q eos nō dederit accusator ɿ pcess qui fiet ualeat et teneat ac si lix ɔtestata esset inter partes et totus pcessus fact esset presentib partib. Accusator aut soluat pro prima citatioē et reus psa et tria. Et si nō malefitioz ɔfecerit puniat et condapnetur p eꝰ sindicatorez pqualz vice qua hc ɔfecit in .x. lib. den. Et q an sententiaz ferendā sup accusatiomb preceptoz expretoz semp possit paccusatorez renuntiari huiꝰmodi acc accusationi et facta huiꝰmodi renuntiatione possit et debeat p pfatos dnz potestatez ɿ dnz Capitan et alios offitiales pdcos sup huiꝰmōi accusatione et eꝰ pcessu pnuptiari non esse ad ulteriora pcedendū sup ea nō obstantib aliquib statutis ī ɔtrariuz loqntib. Et ad hoc ut suspitio cesset statiz cuz fuerit porrecta accusatio notariꝰ malefitioz scribē debeat acta supaccusatione que pōrecta fuit debeat ipam accusationez examinare et asultare b scripturā seu copiā ipiꝰ accusationis q remanē debeat penes curiaz cuz scriptura seu copia in ctenda camē Massarioz coīs puss et alia remāsura penes accusatorē et debeat talis notariꝰ ponē signuz suuz et sua sbscriptionē in qua affirmet ita esse inorriginali scriptuā remanenda penes euz sicut est in ipa copia et ipius scripturas in omnib ɔcordare quo facto et missa copia accusatoris massarijs coīs puss sm formaz statuti poiti ista sb Rca de processu ɔtra ɔtumacez et etiaz soluta gabella sz formaz statutoz teneat pdci potas ɿ Capit ul alij offitiales pdci et eoz assessores et offitiales sup ipis accusatoib procede ad instantiaz accusatoris si adesse uoluerit. Si uō nō adesset ul adesse noluerit possit et teneantur sup ipis accusatoib pcedere ut dixi e et ferre sententiaz ɔdēpnatoriā ul absolutoriā infra duos menses ɔtinuos ɔputandos a die porrecte accusatōis. Et idez s. deferēda sna infra duos mēses obsuetur ī inquisitionib et tempus duoz mensiz incipiat a die fce citationis qn inquisitus citat fuit ul a die responsionis qn respōderit sine citatione. Nec aut nō intelligat de sententia ferenda sup accusatiomb de dapno dato et introytu ul de precepto iudicis spreto in quib non currat eis tpūs duoz mesiuz nisi a die responsiōe ul elapsi tmīj bapni ad pena x lib. den. Et prorogatio duoz mēs fieri nō possit p aliquez ɔsiliuz ul adunantiā ul aliquos offitiales coīs puss quouis noie censeatur et si prorogatio fieret nō ualeat ipo iure. Et priores antiqz qui ptpre fuerint teneantur ī principio eoz offitij qn dabut

accusatores promictere expresse et iurare et nūqz proponere nec ostentare q proponatur de prorogatione dicti termini in aliquo ɔsilio uel adunantia sb pena et ad penā x lib. den. pro quolibz que pena p sindicatorez eoz de fco debeat auferri et de predictis possit accusari aqlz. Saluo q potestas et Capitan ul alꝰ offitial quouis noie censeatur p se ul aliuz ultio mēs sui regiminis et maior sindicus ɿ iudex iustitie xv ultimis dieb sui regiminis non possit ferre sententiaz difinitiuaz ul q optineat uim difinitiue ul pnuntiare nō eē ul pnutiare absolutiꝰ esse ɔtra eē puss ñ ultimis xv dieb sui offitij publicare possit pcessꝰ malefitioz ita tamen q nullū tpus currat īteriz in aliquib caūs s sint in eo statu ī quo erāt ante introitum offitij successoris. Et quia offitiales potestatis et Capitan ul offitialium pdcoz interduz sunt neclegentes circha expeditionez processiuz malefitioz ad hoc materiam hanc hāt processus ipoz expediendi. Dicimus et ordinamꝰ q cuz in die ueneris sit ferie ī malefitijs et nullus pcessus in caūs malefitiorum ea die possit fieri iudex potatis et Capitanei ul offitialiuz pdcoz quouis noie nūcupetur teneant et debeant in dicis dieb ueneris hois debitis semp stare in eoz palatio ex parte inferiori ubi iura reddunt ad audiendū allegationes fiendas in ipis causis malefitiorum et intendere circha examinatōez et expeditōez ipoz processuum ad pena .C. lib. den. p quolz ɔtrafaciente et uice qualz et idez intelligat in omnib in maiori sindico et eꝰ iudice. Et ut etiaz omnis suspitio et malignitas cesset Ordinamꝰ q postqz libri restituti fuerint p potestatez ɿ Capitan maiorē sindicuz ɿ alios offitiales pdcos qui p tempore fuerit nō possint in causis malefitioz aliquem pcessuz facere ul sententiaz ferre ñ de caūs ciuilib cognoscere et si faceret nō ualeat ipo iur quod factū fuerit post ipoz libroz restitutionez factaz et interiz tmīj nō currant litigantib usqz in trez pmaz iuridicam introitus offitij successoris. Possint tn dci offitiales quousqz durabit eoz offitiū face executionez psonalez licentiaz legitime ɔcessaz ɿ ɔcesse an dicte licentie sint legitime ɔcesse non obstante dicta restitutione libroz. Nullus quoqz notariꝰ potestatis ɿ Capitan ul alioz offitialiuz pdcoz possit ul debeat se intromictē ī offitio malefitioz nec relationē ñ pntatōez ul alia acta criminalia scribē. Preterea uolumꝰ statuētes q nullus notariꝰ de ciuitate ul comitatu puss ul aliqs alꝰ notariꝰ audeat ul psumat nec pmictat se rogari scribere

[Marginalia, left:]
nō. d' accusatōe d' pceptis spretis
nō. copiā accusatōis mictendā massarijs
AAA
nō. tpūs ī qd dz expediri pcessus
nō. ī quib accusatoib nō currat tpūs duoz mēs
nō. dcm tpūs duoz mēs nō posse prorogari

[Marginalia, right:]
nō. q offi ultis xv dieb nō pot ferre snīz absolutoriaz ul pnuntiare pcessū
nō. q postqz libri fuerint restituti ... ī criminalib
nō. q post restitutionē libroz offi possūt face executiōe licentias
nō. aliqnē notariū ... ī offitio malefitioz

adbancas malefitiorum dominorum potestatis. Cap.
ul' aliorum offitialium predictorum n' malis palatiorum
comis et ipsi pusmi aliquam repntationem
nec defensionem alicui denuntiati accusati
ul' inquisiti de aliquo malefitio iniuria. l.
delicto. ad penam xxv lib. den. pro qualibet vice
Et nichilominus talis repntatio ul' defensio
non ualeat nec teneat ullo modo. sed sint ipso
iure cassa et nullius ualoris. exceptis notariis
deputatis ad accipiandum acta criminalia qui
possint stare et dare copias actorum criminalium
et facere ea que ad eorum offitium spectant.
¶ Volumus tamen quod ipsas repntationes et defensiones
in causis malefitiorum de quibus cognoscitur
in curia dominorum potestatis et Cap. ul' aliorum
offitialium prefatorum notarii dominorum potestatis
et Capitanei ul' aliorum offitialium supradictorum
ad malefitia deputati facere et scribere tene
antur sine aliquo premio et mercede. et qui
contrafecerit puniatur pro vice qualibet in xxv lib. d.
¶ Item statuimus et ordinamus quod si aliquis accu
sauerit aliquem de aliquo malefitio et ipse
citari fecerit super ipsa ul' ipsis accusatoribus quod
talis accusator teneatur et debeat tempore dati
termini ipsi accusato ad respondendum super
ipsa accusatione de ipsis accusatoribus dare et
dari facere copiam eidem omnium accusationum
quas contra eum fecisset et si quam accusationem
talis accusator penes se teneret et ea non
produxerit. Et de ipsa accusatione eidem accusato
petenti copiam non exibuerit quod super ipsa accu
satione procedi non possit nec debeat per potestatem
ul' Cap. ul' offitiales predictos n' aliquem eorum
et si quem processum fecerit super accusatione
contra dictam formam talis processus sit et esse debeat
ipso iure nullus et pro nullo penitus habeatur. Et super
dampnum tale accusator substinuerit teneatur potestas
et Cap. ul' alii offitiales supradicti nouati et eorum offitiales
uinculo iuramenti eidem accusato a beode accu
satore restitui facere cum effectu. Et hic locum habeat
in accusatoribus que non reliquerunt in actis tempore
prime productionis penes curiam ¶ Item quilibet
potestas et Cap. ul' alii offitiales prefati et eorum et
cuiuslibet eorum iudices teneantur et debeant
in fine eorum offitii et regiminis. sed die qua libri
actorum criminalium et acta quecumque reasignantur
seu reasignari debeant massariis comunis pus
bene et legaliter bona fide sine fraude reddere
et asignare una cum sius et coram se sindicatis
processibus. Et accusationes denuntiationes et inquisitiones

et alios sin[gu]los actus criminales pendentes factos
et habitos seu initiatos tam tempore eorum offitii quam
tempore suorum precessorum sibi per suum precessore datos
ul' adsignatos ¶ Et quod nouus potestas. l.
Capitaneus ul' alii offitiales predicti successor uel
successores cui ul' quibus facta fuerit assignatio
de processibus pendentibus et eius iudices teneantur
et debeant tales processus pendentes sibi assigna
tos et datos per suum precessorem seu per massa
rios comunis pus ut dictum est difinire decidere
et terminare infra duos menses continuos a principio
eorum offitii computandos pena V. lib. den.
pro quolibet potestate ul' Capitaneo ul' alio offitiale
supradicto nouato tam in reasignatione quam in difinitione
ocasione dictorum processuum pendentium negligente
in qua pena per suos sindicatores et sindicos ex
offitio sindicatorum et ad petitiones cuiuscumque petentis
debeant puniri et condempnari. Et idem intelligatur
in maiori sindico et iudice iustitie et eius iudi
cibus. Et de hac negligentia per sindicos expresse
inquiri et procedi debeant non obstante aliquo
statuto generali ul' speciali in contrarium loquente.

De inquisitionibus. Rubrica.

Cum multe inquisitiones seu cedule
inquisitionum dentur ad vindictam
alterius non ab illis qui receperunt offensas in
quibus multe fraudes sepissime committuntur. Volumus
statuentes quod potestas et Capitaneus ul' alii
offitiales de quibus supra in precedenti capitulo fit
mentio et quilibet eorum et eorum cuilibet offitia
les teneantur et debeant uinculo iuramenti
non recipere aliquam inquisitionem seu cedulam
inquisitionis alicuius iniurie alicui facte
nec super ea procedere modo aliquo sine causa
nisi dictam inquisitionem seu cedulam inquisitionis
daret ul' porrigeret ille qui recepit iniuriam
ul' pater eius ul' mater ul' auus ul' auia ul'
alius seu alia de linea ascendenti filius uel
filia ul' alius ul' alia de linea descendenti. frater
carnalis ul' soror carnalis consobrina soror nepos
carnalis ul' neptis carnalis ex linea descenden
ul' trasuersali nepos consobrinus ul' neptis
consobrina. ul' uxor ul' patruus ul' auunculus
ul' amita ul' matertera ul' aliquis alius de
familia illius qui dictam iniuriam recepit
et intelligatur esse de familia solum illi qui
habitant ad unum panem et unum vinum

et actinet illi i furiaz paro maliquo gradu
ↄsanguinitatis ul' affinitatis ul' nisi darēt
ul' denūtiarent p sindicaz ul' sindicos Mas
sariuz ul' massarios aliciꝰ castri ul' ville
i casib; in quib; sindicis ul' massarijs per
mictitur denūtiatio p formaz statutoꝝ cois
pus' ul' p tabernarios ul' albergatores de
illis malefitijs que ↄmicteretur i tritorio
ul' districtu ipoꝝ castroꝝ ul' villaꝝ ul' in
taberna hospitio ul' albergaria que per
formaz statutoꝝ deberent denūptiari per
ipos. Et si potas ul' Capitan̄ ul' alter
offitialis supꝰ noīatus ↄtrafecerit ipdis
ul' aliquo p̄dcoꝝ. quilz ↄfaciens i. V. lib. d.
coi pus' debeat ↄdepnari et ab eis exigi
dca pena ¶ Excepto homicidio qd possit
p quelz denūtiari; et adpetitione cuilibet
potestas et Capitaneus et quilz dcorum
offit' et cuilibet eoꝝ offitiales possint
de homicidio taz ↄt homicidas qz contra
auxiliatores tractatores madatores et
fautores inquirē procedē ↄdepnare et
punire. Et hoc intelligatr sm formaz
capli de homicidio ifra positi. Et ut sciat
quis fuit ille qui inquisitione ul' inqui
tiones ul' cedulas inquisitioūz dat ul'
porrigit. Volumꝰ qd potas et Capitaneꝰ
ul' p̄dicti offit' et eoꝝ et cuilibz eorum
offitiales faciant poni i inquisitionibus
nomi illiꝰ qui dcaz inquisitionez seu
cedulaz inquisitiois porrigeret vl' daret
et dequa porta et parochia est seu deq
castro ul' villa coitat' ul' districtꝰ pus'
est et dequo locho, ad hoc ut plena notitia
est eiꝰ qui dederit inquisitione ul' porre
xerit habiatur, et fideiussores recipiat sup
hoc et alir ipas inquisitiones seu cedulas
ipaꝝ inquisitionuz nō recipiat ullo mō
ad penas supꝰ denotataz ¶ Voluz isup
qd potas et Cap ul' alter offit' superius
descriptꝰ et eoꝝ et cuilibet eoꝝ offitiales
possint et teneanr inquisitione facere
publica et secretaz, cuz pmotore et sine
ad eoꝝ et cuilibet eoꝝ uoluntatez ↄtra
omes et singlos cives coitatenses z fore
ses et alias quascūqz psonas cuiuscūque
gradus et ↄdictiois existant, de omib; et
singlis malefitijs taz ↄmisse qz ↄmic
tendis sup quib; processū nō est uel
punita non sunt et eos punire et
ↄdepnare sm forma statutoꝝ z ordinamēt
cois pus' ¶ Potestas et Cap. ul' offitialis
p̄dcus inquirat et inquirē teneatr z debeat
ↄt omes z singulos supradcos delinquentes
qui deiceps ↄmicteret ul' ↄmicti facerent
p se ul' aliuz seu alios aliqd malefitium
ul' subsidiuz ul' adiutoriuz daret uel
ordinarent aut tractaret qd aliqd male
fitiuz ↄmicteretur et reptos culpabiles
puniant et ↄdepnent sm forma statutoꝝ
et ordinametoꝝ cois pus'. ¶ Dūmodo
inquisitionē facē de aliquo malefitio nō
possit quod diceretr fore ↄmissuz p aliquē
ul' ↄt aliquez de electorib; suis ul' nota
rijs qui iuerit cuz electorib; ul' etiaz
de eoꝝ familia stante ul' hītāte cū eis
ul' aliquo eoꝝ ad vnū pane et vnum
vinuz; nec aliquā accusatōez dep̄dicto z
malefitio recipere possit n̄ de ipo malefitio
p inquisitionē ↄgnoscere ↄt p̄dcos vel
aliquez eoꝝ ul' eoꝝ notariū ul' aliquē
de eoꝝ familia stantes ul' hītātes ut s
s si alius offit' in ciuitate pus' q de ipo
mallio cognoscere poss et punire uel
ipe met offitialis electus cognoscē possit
inquirē et punptiare. ¶ Et cuz dicatur
qd i malefitijs et processib; malefitiorum
fraus sepe ↄmictitr i dapnuz et colluxioēs
cois pus' eo qd pcedente potāte ul' Cap
ul' alio offit' p̄dco p inquisitionē ↄtra
aliquē ul' aliquos pro malefitio inductuz
accidit qd aliquis uel aliqui adtollendū
inquisitionez p̄dcaz et ne ueritas per
inquisitioēz iueniatur porrigūt denūti
ationez ul' accusaz de inquisito et ↄt
inquisituz cuz testib; ignorātib; veritatē
et sic fraus ↄmictitrꝰ et culpabiles penas
evadunt. Volumꝰ qd dnus potestas et Cap
ul' aliꝰ offit' supꝰ noīatꝰ possint et debeant
ac teneanr ↄtra quoslibz malefactores et
qui diceretur mallia ↄmisisse et dequolibz
malefitio inquirē pcedē veritatē iuenire
punire et ↄdepnare p viaz inquisitiois et
alio quocūqz mō nō obstante qd accusato
vel denūtiatio porrigatr de ipo malefitio
post inquisitionez formatā ul' ante ita qd
sit in optione et electione et arbitrio potātis
et Cap. ul' aliꝰ offit' p̄dci pcedere seu per
viaz inquisitiois seu accusatois ul' denū
tiatiois et cuz testib; i accusatōe ul' denūtiatōe

seu inquisitione contentis vel aliis et contra inquisi-
tum vel denuntiatum seu accusatum vel alium
vel alios qui dicerentur culpabiles prout
potestati vel Capitaneo vel alteri offitiali supra-
nominato placuerit pro veritate invenienda et
culpabilibus puniendis dummodo nullus deinceps
inquisitus vel contra quem per inquisitionem proceditum
possit accusari per aliquem nisi coram illo offitiali
qui per inquisitionem procederet prius et si porri-
geretur accusatio coram alio porrectio et omnis
actus qui fieret super ea et processus sit nullus
6 ipso iure. Et si prius produceret accusatio quam
fiat inquisitio non possit inquisitio fieri nisi
infra x dies a die accusationis producte. Et si
inquisitio precesserit accusationem possit infra tempus
decem dierum accusatio produci a die incoate
inquisitionis numerandorum et non ultra et si contra
fieret non valeat quod factum erit ipso iure.
Et tunc cum fuerit producta accusatio et inquisitio
formata potestas et Capitaneus vel alius offitialis
ut supra dictum est et quilibet eorum possit super
una procedere sive super accusatione vel inquisi-
tione super qua voluerit et testes recipere
inquisitionis vel accusationis vel utriusque prout
sibi videbitur et placebit. Et super altera teneatur
ex offitio pronuntiare infra xv dies a die quo
accusatio vel denuntiatio ante inquisitionem for-
matam porrecta fuerit vel infra xv dies incoate
inquisitionis si inquisitio precesserit et accusatio
sequatur. Ita quod duplicatione defensionis talis
accusatus vel inquisitus non gravetur pena predictis
potestati et Capitaneo vel aliis offitialibus predictorum
contrafacientibus in predictis vel aliquo predictorum CC librarum denariorum.
Et omnia predicta vendicent sibi locum in omnibus
aliis offitialibus communis Perusii qui de maleficiis
cognoscere possunt. Et si accusatio prius facta fuerit
postea non possit denuntiatio fieri per sindicos
Castrorum et villarum vel aliam personam nec inquisitio
ex offitio fieri nisi per illum potestatem vel Capitaneum
vel alium offitialem habentem cognitionem ut supra
vel coram illo coram quo prius accusatio facta
fuit. Et si fieret denuntiatio vel inquisitio et
processus coram alio vel per alium non valeat ipso iure.
Et si precesserit inquisitio non possit postea porrigi
seu produci accusatio nisi coram illo offitiali per
quem seu coram quo fuerit instituta seu incohata
inquisitio et non coram alio ullo modo.

De denuntiationibus Rubrica

De denuntiationibus Rubrica.

iij. Ad hoc ut homines et persone universitatum Castrorum
et villarum comitatus Perusii sub iustitia conserventur
et ut delinquentes a pena delictorum non evadant
per potentiam aliquorum. Statuimus quod quilibet sindicus
vel alii universitatum castri vel ville comitatus
Perusii teneatur omnia maleficia que committerentur in eorum
castris et villis seu eorum territoriis seu iuridictione
denuntiare s. omnes et singulas robbarias et spoliationes   Robbarie
fiendas in comitatu Perusii et etiam captiones et deten-
tiones liberorum hominum et mulierum contra eorum voluntatem
vel patris vel matris et ipsa maleficia committentes
et eorum receptatores vel eis dantes victualia aiuto-
rium vel favorem ac etiam omnia homicidia et per-
cussiones sanguinolentas commissas et que in futurum
committerentur in eorum territoriis cum quocumque genere
armorum. Ac etiam omnes blassfemantes deum et   Blassfemi dey et beate virginis m. etc.
beatam virginem mariam dicendo maledecto sia
la vergene maria overo dio et omnes dicentes
vel iurantes per lo culo de dio overo de la vergene
maria vel dicendo turpiter per vulvam domine virginis
marie et etiam omnes qui quandocumque percuterent
et expuerent vel aliquid proiceret in ymaginem
picturam vel figuram yhesu christi virginis marie vel
alicuius alterius sancti vel sancte in vituperium vel
dedecus ipsorum vel alterius eorum et etiam teneantur
et debeant denuntiare omnes et singulos capientes
columbas aliorum palatiorum vel columbariorum vel do-
mesticas alienas potestati vel capitaneo vel alii offitiali
Nota ut supra vel offitialibus eorum infra quartam diem
postquam fuerint commissa. Et in denuntiatione
semper ponatur quatuor testes ad minus de sua   No. in denuntiatione apponi quatuor testes ad minus
universitate qui tempore commissi maleficii habitent
in castro vel villa vel in eorum territoriis. Possit
tamen ponere testes qui fuerint presentes maleficiis etiam
si aliunde fuerint. Et si non denuntiaverit puniatur
sindicus castri in CC libr. den. Sindicus ville
in C libr. den. pro quolibet delicto quod non denuntia-
ret si denuntiare teneretur. et etiam universitas
castri in CC libr. den. et ville in C libr. den.
Et sufficiat publica fama contra sindicum et uni-
versitatem maleficium fuisse commissum quod diceret
non esse denuntiatum. Maleficia tamen sanguinolenta
sive percussiones sanguinolentas que fierent sine
aliquo genere armorum dicti sindici denuntiare
non teneantur nisi per eos duntaxat qui passi
fuerint et receperint iniurias predictas protestatio   No. percussiones sanguinolentas sine genere aliquo armorum denuntiare non est offitii sindici sine protestatione
facta fuerit sindico in presentia duorum testium
quod debeat denuntiare dictum maleficium sive percussi-
ones sanguinolentas quas recepit sine aliquo
genere armorum. quas iniurias facta dicta protestatione   44A 7
denuntiare teneantur sindici et in dicta denuntiatione
possint facere denuntiatum secundum protestationem factam eisdem
per talem protestantem et que denuntiatio sic facta
protestatione secundum protestationem que sibi facta fuerit
si non probaretur fuisse verum illud maleficium quod
protestatum fuerit per unum testem de visu vel
per duos de fama puniatur talis protestans in xxv libr.
den. per potestatem et Capitaneum vel alium offitialem
predictum vel eorum iudices coram quibus porrecta fuerit
dicta denuntiatio quas xxv libr. den. solvere compellatur
per tales offitiales coram quibus facta fuerit dicta denuntiatio
de facto sine aliquo processu viso solum quod maleficium
quod protestatum fuerit et denuntiatum non fuerit
probatum. Teneantur tamen dicti sindici in dicta denuntiatione
ponere testes quos dabit sibi dictus protestans si dare
voluerit. Possit tamen talis protestans suam protestationem

Nota. protestatione protestante posse revocare denumptiationem et sindicum absolvitur a denumptiatione [illegible]

revocare quandocumque ante productionem denuntiationis qua protestatione revocata sindicus ad dictam denuntiationem faciendam minime teneatur dummodo de tali revocatione constet manu publici notarii.

¶ Et si universitas vel sindicus recepit aliquam promissionem pro aliquo maleficio quod diceretur fuisse commissum non denuntiando et ut non denuntiaret solvat et solvere debeat communi Perusii talis recipiens ab offensore vel ab alio duplam quantitatem quam solvere deberet talis qui maleficium diceretur commisisse pro delicto quod diceretur esse commissum secundum formam statutorum communis Perusii si pro delicto quod diceretur esse commissum imponeretur pena pecuniaria. ¶ Et si pena personalis imponeretur solvat et solvere debeat .CCC. libras denariorum. et talis promissio seu obligatio non valeat nec teneat ipso iure. Et dicta exceptio possit opponi contra tales promissiones et obligationes non obstante quod in eis contineatur de confessione fienda. Et nichilominus promissio et obligatio non valeat, et nichilominus de predictis possit inquiri.

Nota de maleficiis commissis in confinibus plurium territoriorum debere per sindicos universitatum dictorum territoriorum denumptiari.

¶ Et si contingeret quod dicta maleficia vel aliquod predictorum committerentur in confinibus plurium territoriorum quod sindici universitatum dictorum territoriorum simul et semel denuntiare teneantur talia maleficia sive maleficium in una et eadem denuntiatione porrigenda per omnes dictos sindicos. Et si aliquis de dictis sindicis recusaret vel negligeret denuntiationem facere predictam puniatur ea pena qua puniretur sindicus qui deberet denuntiationem de tali maleficio facere et non denuntiaret. Et nichilominus denuntiatio facta per unum alium vel alios valeat ac si facta esset per omnes.

Nota labitum sindico qui non denumptiaret maleficia commissa tempore predecessoris sindici a die maleficii [illegible]

¶ Et cum multotiens maleficia committuntur tempore aliquorum sindicorum et ignoretur que tamen apparet postea tempore aliorum sindicorum Statuimus quod dicti sindici non obstante expiratione eorum offitii possint teneantur et debeant dicta maleficia denuntiare infra quatuor dies postquam eis venerit in notitiam sub pena antedicta. Et quod in quantum dicti sindici non viverent tempore quo dicta maleficia appareret volumus quod illi qui pro tempore erunt sindici teneantur et debeant dicta maleficia denuntiare modo predicto sub pena predicta et hec denuntiatio de huiusmodi maleficiis fiat et fieri debere intelligatur si et in quantum dicta maleficia apparerent seu manifestentur in tempore infra quod de ipsis maleficiis cognosci potest secundum formam statutorum communis Perusii.

[illegible] 1461 die xi [illegible]

¶ Et quia sepe contingit quod maleficia fiunt vel committuntur in locis que non sunt de territoriis ville vel castri vel sunt de territorio alicuius ville vel castri que villa vel castrum de facto non habent sindicum et ex hoc maleficia remanent impunita. Ideirco duximus statuendum quod massarii comitatenses et alii comitatenses habitantes in loco etiam si ibi non essent allibrati dummodo ad minus sint decem focularia computatis habitantibus et massariis teneantur et debeant creare et eligere sindicum de sex mensibus in sex menses sub pena C. librarum denariorum de facto adictis massariis et habitantibus si in predictis fuerint negligentes auferenda per potestatem vel alium offitialem communis Perusii qui pro tempore erit. Et nichilominus dicti massarii habitantes in loco et alii in loco habitantes teneantur et debeant denuntiare talia maleficia sub pena et ad penam supradictam denotatam. Et in casu quo aliqua villa esset ab omnibus derelicta et nullus ibi habitaret vel esset minor numerus decem focularium tunc sindicus alicuius territorium est magis propinquum loco ubi dictum maleficium diceretur esse commissum denuntiare teneatur dictum maleficium sub pena predicta.

De processu contra contumacem. Rubrica. .IIII.

Si contra aliquam personam per accusationem vel denuntiationem vel inquisitionem occasione alicuius maleficii proceditur citetur personaliter vel ad domum sue habitationis vel ad ecclesiam sue parrochie si tempore citationis habitaverit in civitate burgis et suburgis Perusii. Set si tempore citationis non fuerit habitans in civitate vel burgis vel suburgis set in comitatu citetur tunc ubi habitat. Et si in neutro ex dictis locis habitaret scilicet in civitate vel burgis vel suburgis nec in comitatu citetur ubi consuevit habitare et etiam ad ecclesiam sue parrochie. ¶ Si vero fuerit collegium vel universitas debeat citari et requiri in loco in quo consuevit fieri adunantia dicti collegii vel universitatis et si habet dicta universitas vel collegium sindicum vel vicarium vel camerarium seu consules vel auditores debeant etiam citari sindicus vicarius vel camerarius et consules et auditores personaliter vel ad domum sue solite habitationis vel ad ecclesiam sue parrochie. Et si collegium vel universitas non haberet locum in quo fieri consueverit dicta adunantia tunc et eo casu sufficiat citari sindicum vel vicarium vel camerarium seu consules seu auditores dicti collegii vel universitatis vel ipsam universitatem vel collegium ad ecclesiam sue parrochie. ¶ Et si citatus ut dictum est fuerit habitans in civitate burgis vel suburgis Perusii facta citatione ut supra est expressum. Et si non fuerit habitans in civitate burgis vel suburgis Perusii in dicta citatione trium dierum ad comparendum terminus assignetur die citationis minime computato. Et idem sit in collegio et universitate stante seu habitante extra civitatem burgos et suburgos Perusii et si infra dictum terminum non comparuerit iterum citetur personaliter vel ad domum sue solite habitationis vel ubi habitare consuevit et ad ecclesiam sue parrochie prout supra dictum est de prima citatione et in dicta citatione idem terminus ad comparendum assignetur prout dictum est in prima citatione die citationis similiter non computato. Et in collegio vel universitate idem per omnia servetur et fiat in secunda citatione sicut supra est declaratum tam circa ipsam citationem quam circa termini dationem et assignationem. Et si infra illum terminum non comparuerit possit et debeat exbanniri in scalis palatii potestatis et Capitanei vel scalis vel valvis palatii alterius offitialis supra nominati et postmodum ad domum sue solite habitationis si habitaverit in civitate burgis vel suburgis. ¶ Si autem non

habitauerit in ciuitate nec burgis nec i subu(r)gis
pus(ter)l(e) s(ed) in co(m)itatu exbap(n)matur i (cur)ie palatij
potestatis ul' capitanei ul' (cur)ie ul' alius i(n)
sup(er)dictis et ip(s)a die bap(nu)m notificet(ur) si fuerit
h(ab)itans in ciuitate burgis ul' suburgis pus(ter)l(e).
Et si fuerit h(ab)itans in co(m)itatu i(n) tertia die(m)
a die bap(ni) dati bap(nu)m sibi notificetur per
publicum bayulum co(mun)is pus(ter)l(e) et tam citationes q(uam)
bap(n)a et notificationes bap(ni) notari(us) malefitio(rum)
bayulis in scriptis dare teneantur. Et i(n) cedulis
citationum et in cedula notificatio(n)is bap(ni) ponat
expresse mallin locum t(em)p(u)s ip(s)i(us) distincte. Et
bayulus si i(n)uenerit p(er)sonal(ite)r illum co(n)tra quem
proceditur tradas cedulas citationum et notifica
tionum bap(ni) det. Si uero eum no(n) i(n)uenerit
p(er)sonal(ite)r eis dimictat ad domum sue solite (et)
h(ab)itatio(n)is. Et si h(ab)itans no(n) h(ab)u(er)it in ciuitate bu(r)
gis ul' suburgis ul' co(m)itatu pus(ter)l(e) tu(n)c dimictat
eas ad eclia(m) parochie patris ul' aui paterni //

Quo(modo) d(ebe)t citari vniu(er)sitas ul' collegiuz.

Et si fuerit vniuersitas ul' collegium debeat
et possit exbap(n)niri in (cur)ie palatij pot(est)atis uel
Capita(ne)i ul' (cur)ie ul' alius antedictis. Et si
fuerit in ciuitate burgis ul' suburgis pus(ter)l(e) debeat
notificari bap(nu)m eadem die in loco ubi vniu(er)si
tas ul' collegium (con)sueuit (con)gregari. Si uero
vniuersitas ul' collegium fuerit seu h(ab)itauerit
ex(tra) ciuitatem burgos ul' suburgos debeat de(ni)(que)
bap(nu)m notificari in loco p(re)d(ict)o siue alt(er)o eorum
i(n)fra tres dies a die dati bap(ni) p(er) bayulu(m) co(mun)is pus(ter)l(e)
Et sicut fecerit d(i)c(tu)s bayulus et tubat(or) ita refe(rr)e
teneatur relationi quorum et cuilibet eorum credatur
et stetur i(n) quo bap(n)o illi qui fuerit habita(n)s in
ciuitate burgis ul' suburgis detur t(er)min(us) (com)pare(n)di
triu(m) dierum et illi qui no(n) fuerit habitans i(n) ciuitate
burgis et suburgis s(ed) fuerit h(ab)itans i(n) co(m)itatu
pus(ter)l(e) detur t(er)min(us) otto dierum (com)putando(rum) a die noti
ficationis fiende de d(i)c(t)o bap(n)o. Si uero qui habi
tatores no(n) h(ab)u(er)int in ciuitate burgis ul' suburgis ul'
co(m)itatu pus(ter)l(e) detur termin(us) (com)pare(n)di ad arbitrium
offitialis (co)gnoscentis et notificet(ur) ad eclia(m) par(ochie)
patris ul' aui paterni. qui t(er)min(us) bap(ni) nullo m(od)o
prorogari possit. quo t(er)mino bap(ni) elapso uenire
(con)tumax in o(mn)ib(us) h(ab)eatur et tamq(uam) (contra) ueru(m) (con)tumacem
procedi possit ad (con)dep(n)ationem no(n) obsta(n)te q(uod) per
emptorie ul' tres citationes loco p(er)emptorij non
i(n)teruenerit et talis (con)tumax plegitie (con)fesso in
Juditio habeatur et p(ro)inde ac si (cor)a(m) p(ro)prio legitie
(con)fess(us) fuisset malefitium cum o(mn)ib(us) qualitatib(us) suis
debeat (con)dep(n)ari etiam si sup(er)uenerit accusat(or) qui
accusationem suam de tali malefitio (contra) talem con
tumacem i(n) p(ro)cessu i(n)quisitio(n)is porrexerit post
d(i)c(t)um t(er)minum bap(ni) elapsum quo casu s(cilicet) elapso
termino bap(ni) i(n) p(ro)cessu i(n)quisitio(n)is Judex non
possit admictere accusatione(m) et si admiserit ip(s)o
Jure no(n) Valeat et p(ro)ductio et quidq(ui)d factu(m) fuit
sup(er) ip(s)a accusatio(n)e. Et si licentia seu (com)missio
bap(ni) apparuerit scripta p(er) notarium malefitio(rum)
quam scribere teneat(ur) iuxta citationes (et) p(re)dicte su(n)t
sufficiat relatio p(ro)tubatorem facto de ip(s)o bap(n)o dato
no(n) obstante si no(n) i(n)terfuerit notari(us) malefitio(rum)
cum ip(su)m bap(nu)m dabitur et exbap(n)nimentum
et (con)dep(n)atio facta de tali (contra) talem (con)tumacem
ualeat et teneat et habeat roboris firmitatem
Nec p(ro)p(ter) obmissum ul' p(re)uatum ordinem ul' solep
nitatem Juris ul' Juditij ul' quia exbap(n)nitus
ul' (con)dep(n)atus p(ro) (con)tumacia(m) sit fili(us) familias
ul' minor ul' filius familias et minor ul' q(uod)
no(n) affuerit assensus patris ul' alteri(us) h(ab)entis
in potestate ul' curatoris ul' modo aliq(uo) qui
possit dici ul' excogitari ualeat uitiari. s(ed) hijs
no(n) obstantib(us) executioni penitus demandentur
Et no(n) obstante q(uod) quis no(n) fuerit p(rese)ns et citat(us)
ad sententiam etiam ubi i(n)gerit pena sanguinis
et no(n) obstantib(us) aliquib(us) alijs. Dummodo
de malefitio et qualitatib(us) malefitij constet
p(er) legitimam (con)tumaciam s(ecundu)m forma(m) statutorum
seu p(er) testes ul' Instr(ument)a. aut (con)fessionem seu alio
genere p(ro)bationis (con)cesso. Et si aliquo ex p(re)dictis
generib(us) ul' speciebus seu modis p(ro)bandi no(n) (con)stiterit
de malefitio (con)dep(n)atio ip(s)o Jure sit nulla. Et
i(n) malefitijs h(ab)eatur quilibet pro (con)tumace si legitie
fuerit citatus et bap(nu)m datum (et) notificatio
facta ut sup(ra) d(i)c(tu)m est et p(ro)pte(r) eu(n)dem al(iter) non
(com)paruerit. Et i(n)sup(er) Volum(us) aliquo no(n) obsta(n)te
ne malefitio(rum) p(ro)cess(us) causa paruu defectus
aliqua(n)do i(n) eis occurrentis p(er) aliquem Judice(m) uitiet(ur)
Et si aliq(ui)s fuerit citat(us) occ(asio)ne alicui(us) malefitij p(er)
aliquem bap(n)itorem seu bayulu(m) co(mun)is pus(ter)l(e) et licentia
seu (com)missio citatio(n)is appareat data p(er) notarium Ju
dicis bap(n)itori seu bayulo ualeat et teneat ac si
esset data p(er) Judicem. Et si relatio facta p(er) bayulum
fuerit facta cora(m) notario ualeat et teneat ac si
esset facta coram Judice. Statuim(us) quoq(ue) et
ordinam(us) q(uod) notari(us) d(omi)no(rum) potestatis et Capita(ne)i
ul' alteri(us) offitialis sup(ra)d(ic)ti deputati sup(er) male
fitijs teneatur et debeat Vinculo debiti Juramenti
ad pena(m) C s(olidorum) de(nariorum) p(ro) qualib(us) uice scribere i(n) (com)missio
nib(us) citationu(m) malefitio(rum) o(mn)ia no(m)i(n)a et p(re)no(m)i(n)a
accusato(rum) (con)tento(rum) in ip(s)is accusatio(n)ib(us) et specificat(e)
et illud idem obs(er)uare debeant i(n) relatio(n)ib(us) et (com)mis
sionib(us) bap(n)o(rum). Et si in Vna et eadem accu
satione plures fuerit accusati no(n) possit pet(er)e n(ec)
fieri absolutio de aliquo accusato. Insup(er) ad obuia(n)
dum ne p(er) offitiales co(mun)is pus(ter)l(e) fiant gratie pro
cessuum ip(s)o(rum) offitialium q(uo)d s(e)p(e) reperitur p(re)ter statu(tum)
Statuim(us) q(uod) notarij malefitio(rum) teneatur et debeat
statim an(te)q(uam) p(ro)cedatur ad citatione(m) accusati seu i(n)q(ui)
siti ul' responsionem ip(s)i(us) totum tenore(m) i(n)q(ui)sitio(n)is
et accusatio(n)is i(n) scriptis i(n) qualibet cedula clausa (et) sigil
lata dare massarijs co(mun)is pus(ter)l(e) seu notarijs ul'
fancellis eo(rum). quem tenorem i(n)quisitio(n)is (et) accu
sationis in d(i)c(t)a cedula scriptum dicti massarij
et fancelli (et) notarij recip(er)e teneantur et ponere
in Vna cassula. et ip(s)a cedula (con)tine(n)s tenorem
p(re)d(i)c(tu)m debeat esse sigillata sigillo potestatis Vel
Capitanei Vel alteri(us) offitialis sup(er) cognitione(m)
h(ab)entis de malefitijs ad cui(us) p(er)tinebit offitium

sup eis procedere ex parte exteriori ipi' cedule sepe
ptineantur ista vz nomen pnomen illi' seu illo
rum qui est ul' sunt accusati et nomi et pnomi
accusatoris ul' accusatorum et inquisiti et inqsitor
et porrigentis ul' promouentis inquisitionem si ex
mero offitio no pcederetur et similr faciat si ex
mero offitio pcedat et dies et mensis porrecte et
formate inquisitionis et accusationis debeat etiam
solui gabella accusationis sm formam statutorum an
q accusatio porrigatur. Et alr sup ea pcedi no poss.
Et si procederet processus no ualeat ipso iure.
Et si contigerit no posse hri copiam die termini fo
mande inquisitionis ul' porrigende accusationis
ul' reaccusationis de massariis nec fancellis nec
notario qui debet scribere introytus gabelle dicto
casu p rectorem qui vult inquirere ul' illum qui
vult accusare ul' reaccusare possit inquisitio fo
mari et accusatio seu reaccusatio pdicta adcitati
onem pcedi no obstante q dictis massariis vel
notariis seu fancellis no sit data copia inqsitio
nis accusationis ul' inquisitionis ul' gabella per
accusatorem ul' reaccusatorem sit soluta. dummodo
de dicta gabella fiat depositum penes aliquem ex notis
deputatis ad copiandum acta criminalia facta
prius ptestatione ad cameram massariorum q penes
no stat quominus soluat dictam gabellam. quo facto
Rector inquirens ul' coram quo pduceret accusatio
ul' reaccusatio teneatur infra tres dies cputandos
a die pme citationis emanatis sup inquisitione
accusatione ul' reaccusatione pena. C. libr. den.
mictere copiam dicte inquisitionis accusationis
seu reaccusationis sm formam pdcam. Et dictos massa
rios cogere infra dictum tpus ad dictam copiam et ad
dictam gabellam recipiendam sub dicta pena. Et valeat
et procedat iuditium sup eis ac si soluta gabella
fuisset et copia pducta et assignata dictis massariis
siue eorum notariis in pncipio et tempore debito. Qui
massarii teneantur facere et hre duas cassulas. vz
vnam p cedulis mictendis pecunia potestatis ul' alteri'
offitialis sup' noiati. et aliam p cedulis mictendis p
curiam dni Capitanei. Que cedule seu copie postq fue
rint recepte p dictos massarios no possint nec debeant
restitui ul' retrahi de camera dictorum massariorum nec
debeant dicti massarii pmictere q meis aliqd addat
ul' mictatur pena dictis massariis. CC. libr. den. si
contrafecerit de quibus cedulis fieri debeat pronum ex notis
massariorum inuentarium ptinetes diem assignationis
et receptionis ipsarum pena ipis massariis pdca fieri
no facientib. CC. libr. den. Et eo tpre quo fuerint
electi ul' extracti de saculo sindicatores potatis vel
Capitanei ul' supdci alti' offitialis. s. eo die vl' sequenti
teneantur et debeant ipi massarii ul' alter eorum
dare seu pducere omes scripturas et cedulas datas
p notarium offitii sindicandi ipis sindicatorib et sibi
protestari eorum causas et pcessus factos pdictum offitiale
examinet et solite inuestiget que ad eius spectet offitium.
Et si dicti sindicatores reperierit cdepnationes
ul' absolutiones factas p eos no esse iuridice ul' iuste
latas cdepnet talem offitialem talia cmictentes cõi
pus et etiam pti si ipam leverit i iuste cdepnado
vl' absoluendo in eo i quo lesum fuerit cõe ul' lesa ps

Et i pena debita sm formam statutorum si super eis
no pcessit. Et si causam no terminauerit infra tpus
a statuto limitatum si causam difinitiue et terminare
potuerit.

Quo tempore accusatus reaccuset. Rubrica.

Si aliquis accusauerit aliquem ille qui ac
cusatus ul' denuntiatus fuerit debeat et
possit ipm reaccusare ul' denuntiare an q ipse
accusatus discedat de curia tempore quo ipse
respondebit accusationi ul' denuntiationi de eo
facte et ante responsionem qnaiq coram illo offi
tiale tn coram quo reaccusare uolens accusatus
ul' denuntiatus fuerit aliter no audiatur nec aliqs
de sua familia n aliquis qui eius mandato reaccu
saret uel denuntiaret. Saluo q si aliqs uellet
reaccusare ul' denuntiare de falsa accusatione
ul' denuntiatione qd eum facta sunt accusatorem
ul' denuntiatorem possit eum reaccusare et sibi
liceat coram eodem offitiale dum taxat coram quo
accusatus ul' denuntiatus fuit infra tres dies utiles
post responsionem i quib diebus offitiales cois
pus ius redditur et reddi pot. Et processus fieri
possint i criminalib causis ita q reaccusare
uolenti dictum tpus no currat ad reaccusandum
et ad accusationem pducendum nisi prius red
datur in criminalib causis ul' reddi possit sm
formam statutorum cois pus die responsionis et
representationis prum facte no cputato in dicto
termino trium dierum et an responsione qnaiq
et no ultra dictum tpus et terminum. Et q infra
dictum tpus tales reaccusatus ul' reaccusare
uolens in palatio de nocte stare ul' reside non
possit nec debeat ptextu dicte reaccusationis uel
denuntiationis. Et q iudex et notarius maleficiorum
sup processu dicte denuntiationis ul' accusationis
teneantur et debeant pena. C. libr. den. facere
dari copiam accusationis ul' denuntiationis facte
de tali accusato ul' denuntiato ad petitionem ipius
accusati ul' denuntiati uolentis de falso reaccusare
die sue representationis et responsionis ul' sequenti que
petitio scribi possit p aliquem ex notariis palatii
cois pus. Et q notarius maleficiorum scribere
teneatur diem exibite copie in actis subpena. x.
libr. den. Item dicimus q si aliqs accusauerit
aliquem psequendo suam vel suorum iniuriam non
possit ab accusato ul' ab alio pendente dicta accusa
tione reaccusari ul' accusari de aliquo maleficio
ab aliquo no psequente suam ul' suorum iniuriam
saluo q interim durante dicta accusatione non
currat tempus aliquod ei accusare uolenti de eo
maleficio de quo iterum accusare et reaccusare no
potest.

De no prosequente ul' no pbante accusationem ul' inquisitionem. Rubrica.

Qui coram potestate ul' Capitaneo ul' alio
offitiale quouis noie censeatur ul' aliquo
eorum iudice aliquem de aliquo maleficio accusa
uerit uel denuntiauerit ul' qd aliquem inqsitione
dederit ul' porrexerit ul' pmouerit psequendo suam

.Nota.

vel suorum iniuriarum si accusationem vel inquisitionem vel denuntiationem usque ad latam sententiam condempnatoriam non fuerit prosecutus vel non probaverit in .xl. s. den. nomine pene puniatur. Et si accusator denuntiator vel inquisitionis promotor accusaret vel denuntiaret vel inquisitionem promoveret de aliquo maleficio non prosequendo suam vel suorum iniuriam et non fuerit prosecutus usque ad sententiam vel non probaverit solvat communi pisarum .xxv. libr. den. Exceptis personis quibus per formam statutorum denuntiandi necessitas imponitur. Et si accusaverit vel denuntiaverit vel inquisitionem dederit et non probaverit maleficium per testes vel per contumaciam vel confessionem accusati vel denuntiati vel contra quem inquisitionem dederit vel per famam publicam in casibus in quibus per formam statutorum potest procedi ad tormenta vel ubi sufficiat probatio fame debeat solvere .xl. s. den. et reficere omnes expensas accusato vel denuntiato vel illi contra quem inquisitionem dederit quas fecisset et fecerit occasione huius questionis. dummodo remaneat in providentia potestatis vel capitanei vel alicuius alterius officialis cognoscentis si accusatio vel denuntiatio vel inquisitio fuerit vel erit calumpniosa. Et si potestas vel Capitaneus vel alius officialis supradictus nominatus viderit accusationem vel denuntiationem non calumpniose fore factam tunc accusator vel denuntiator vel inquisitionis promotor licet non probaverit ad penam solvendam vel refectionem expensarum aliquatenus non cogatur. Et hoc intelligatur si in accusatione aliquis accusaverit unum vel plures quod semper debeat et teneatur solvere tantum penam .xl. s. den. supradictam si contra omnes et singulos in accusatione vel inquisitione et denuntiatione contentos non probaverit ut dictum est non obstante si in una accusatione seu libello fuerint plures accusati. Et si plures fuerint accusatores in una accusatione seu in uno libello dictam penam .xl. s. den. solvere teneatur quilibet eorum. Et quilibet accusator teneatur et debeat quotienscumque fuerit in presentia rectoris coram quo accusationem porrexerit similiter coram dicto rectore comparere sub pena .x. libr. den. pro qualibet vice qua contrafecerit in quam penam debeat accusator contrafaciens per dictum rectorem condempnari. Possit etiam predictum rectorem eidem accusatori de facto imponi et auferri sine aliquo processu vel sententia et nullo iuris ordine servato.

Et predicta non intelligantur in accusationibus dampnorum datorum pro quibus solvatur et solvi debeat modo infrascripto videlicet pro gabella cuiuslibet accusationis dampnorum datorum solvat et solvere debeat accusator ante productionem accusationis s. x. den. Et si ipsam accusationem non probaret vel non prosecutus fuerit solvat massariis communis pisarum .xx. s. den. et reficiat dampna expensas et interesse accusato prout supra in aliis casibus est expressum.

Quod nemo possit accusare de falso nisi facto deposito librarum .xxv.

Ne de facili quis prosiliat ad accusandum de falso. Volumus quod nullus de cetero possit vel debeat accusare vel accusationem producere contra aliquos vel aliquem de productione vel institutione false accusationis et productione falsorum testium seu contra testes quod testis falsum dixerit vel fecerit testimonium vel de quacumque alia falsitate que diceretur esse commissa in iudicio vel extra nec possit accusare aliquem quod produci vel institui fecerit aliquam accusationem falsam vel produci fecerit aliquos testes falsos vel aliam fieri fecerit falsitatem nisi prius deposuerit apud massarios communis pisarum .xxv. libr. den. et postmodum legitime satisdederit quod nisi probaverit accusationem de falso factam per ipsum in predictis .xxv. libr. den. debeat condempnari communi pisarum ac etiam quod debeat condempnari accusato in omnibus dampnis et expensis et interesse ipsius accusati credendis sacramento accusati predicti cum probatione unius testis de veritate. Et si potestas vel Capitaneus vel alter offitialis communis pisarum qui nunc est vel pro tempore erit in predictis vel aliquo predictorum audiverit seu dictam accusationem admiserit predicta forma non servata condempnetur et puniatur quilibet audiens et contrafaciens communi pisarum in .xxv. libr. d. per sindicos ipsius tempore sindicatus et processus factus per eum et coram eo predicta forma non servata ipso iure nullius sit valoris. Et volumus quod in predictis .xxv. libr. den. et in omnibus et singulis expensis et interesse predictis instituens tales accusationes de falso si probata non fuerit condempnetur communi pisarum et accusato ut supra dictum est et secundum formam dicte promissionis et satisdationis fiende per ipsum accusatorem. Et si aliquis secundum predictam formam condempnatus aliquis fuerit in expensis et interesse non possit ab huiusmodi condempnatione et sententia condempnationis appellare nec recursum aliquem ad aliquem iudicem vel offitium communis pisarum vel alium dicta de causa habere. Et si appellaverit vel recursum habuerit recursus et appellatio ipso iure non valeat et habeatur et sit penitus pro non facta. Et iudex qui ipsam sententiam condempnationis tulerit et eius successor sub pena et ad penam .C. libr. den. debeat taxare et declarare ipsas expensas et interesse a qua taxatione et declaratione non possit appellari nec recursus haberi et appellatio interposita et recursus habitus ipso iure sit nulla et nullus. Et faciat et facere teneatur satisfieri de ipsis expensis et interesse et cui debebit secundum formam huiusmodi condempnationis et taxationem infra .xv. dies postquam coram eo petitum fuerit. Et de omni quod fecerit per executionem predicta fienda non possit nec debeat molestari nec sindicari.

Infra quantum tempus possit cognosci de maleficiis

viij

10 Statuimus quod potestas et Capitaneus vel
alter offitialis superius nominatus et quilibet
eorum et cuilibet eorum offitiales possint teneantur
et debeant cognoscere et procedere et condempna
tiones et absolutiones facere prout iustum fuerit
de maleficiis commissis et perpetratis in tribus proximis
mensibus ante introitum eorum et cuiuslibet eorum regimi
nis et offitii sive per viam inquisitionis sive
per viam accusationis si accusatio porrecta
fuerit et de ipsis condempnationes et absolutiones
facere prout iustum fuerit secundum formam statuti
si non esset de ipsis maleficiis iam cognitum et iudi
catum non obstante aliquo capitulo precedente vel
sequente in contrarium loquente. Exceptis furtis
robbariis et homicidiis et seditionibus prodi
tionibus et rebellionibus que committerentur contra comune
Perusii vel contra comune alicuius civitatis vel terre sub
iecte vel recommendate comuni Perusii et aliis maleficiis
que principaliter committerentur contra comune predictum
de quibus possint cognoscere etiam si commissa sunt
fuerint per decem annos ante introitum sui regiminis
Et exceptis criminibus falsorum instrumentorum
de quibus possint cognoscere et de eis sententiam
ferre etiam si commissa fuerint ante introitum sui
regiminis per viginti annos. Et exceptis aliis
falsitatibus de quibus possit cognoscere et punire
etiam si fuissent commissa per x annos ante introitum
sui offitii. De aliis autem maleficiis commissis
et perpetratis ante supradictum tempus trium mensium
proxime precedentium introitum eorum offitii cognitionem
non habeant et condempnationes et punitiones facere
non possint nisi de illis de quibus fuerit inceptum
cognosci vel procedi per suum antecessorem de quibus
fuit per accusationem sive per inquisitionem fuerit
inceptum procedi et possit et debeat processus fine
debito terminari si fuerit inceptum per accusatorem
cognosci et procedi per antecessorem et super accusa
tione ratione ineptitudinis accusationis vel inhabi
litatis persone accusatoris fuerit pronuntiatum non
fore procedendum. Quo casu de tali maleficio possit
procedi et talis processus factus super dicta accusatione
perpetuet iuridictionem sequentis proxime subcessoris super
inquisitione et contra processus factus super inquisitione
perpetuet in casibus supradictis iuridictionem super accu
satione porrigenda coram ipso offitiale inquirente
vel eius proxime subcessore contra aliquam personam.
Et si per aliquem offitialem fuerit inceptum cognosci
contra aliquem de aliquo maleficio commisso contra
aliquam personam intelligatur dictus offitialis perve
nisse iuridictionem in cognoscendo de illo maleficio
et omnibus aliis maleficiis principaliter vel accessorie
commissis contra illam eamdem personam vel illas easdem
personas per illum contra quem fuerit inceptum cognosci
tempore et temporibus loco et locis deductis in accu
satione vel inquisitione facta de maleficio vel ma
leficiis de quo vel quibus inceptum fuerit cognosci
que preventio intelligatur esse facta etiam si non
appareret de processu facto super iuditiis vel alio et si
non appareret esse porrecta accusatio vel inquisitio
formata. Sed solum sufficiat de preventione citatio
unica verbalis vel etiam realis.

De insultu. Rubrica.

11 Quicumque fecerit insultum contra aliquem in platea viiij
comunis Perusii vel in palatio comunis vel populi vel in
domibus in quibus morantur dominus potestas vel dominus
Capitaneus vel domini priores artium vel maior et
sindicus vel iudex iustitie vel in episcopatu perusino
vel in aliis quibuscumque domibus habitationis cuiuscumque
offitialis forensis comunis Perusii vel in domo Sapientie
que constructa est in porta Eburnea per reverendissimum
patrem et dominum dominum Nicolaum divina provi
dentia Episcopum tusculanum dignissimum
Cardinalem vel in aliqua Ecclesia vel in platea
ecclesie vel loco ante ipsam ecclesiam ubi ecclesia plateam
non habet. qui locus sit propinquus per quinque
passus introitui magis principali ipsius Ecclesie
seu porte per quam habetur ingressus in ipsam ecclesiam
vel in quocumque loco coram potestate vel Capitaneo vel
maiori sindico vel iudice iustitie vel prioribus
artium vel aliquo ex iudicibus eorumdem vel contra
Capitaneum custodie civitatis Perusii vel in locis ubi
redditur ius per dictos offitiales vel etiam contra Consules
mercatorum auditores Cambii vel aliquem ex Came
rariis Artium Civitatis Perusii vel in aliqua quarumcumque
stratarum regalium Civitatis et burgorum Perusii vel
in aliquo rembuccho vel via exeuntibus ad plateam
comunis Perusii vel ad aliquem quamcumque stratarum regalium
ad xx passus vel in domo Macelli veteris vel
in domo piscarie veteris vel domibus campionis
in quibus consuevit vendi bladum carnes et pisces
comunis Perusii et habentium adeo comuni vel in via qua
itur ad macellum et ad piscariam inter domos
olim domini Venaoli et nunc comunis Perusii et domos olim
domini Uguicionis Ranuccini et nunc nepotum Ranutii
Laurentii Lelli Contoli et Nicolai Uguitii et nepotum
vel in via que est super murum campi batalie ab
Ecclesia sancti Donati usque ad domum olim Nicolutii
Bonaventure et nunc Angeli domini Legerii que est
in introitu voltarum pacis vel in stratis que sunt
iuxta domum Sapientie ex parte superiori vel
ab Ecclesia sancti Angeli usque ad Ecclesiam sancte
Marie de valle vel ex parte inferiori ab angulo
domorum que fuerunt olim Magnarelli Lelli Pe
ronelli et nunc dicte domus Sapientie usque ad
Ecclesiam sancte Marie de valle inclusive vel
in aliqua camera fundico vel apotecha que
esset in platea comunis Perusii vel contigua ipsi platee
vel dicte vie que est super murum in qua aliqua
ars exerceretur per aliquem artificem cuiuscumque artis
si fuerit cum armis in Centum libr. den. si sine
armis in L libr. den. pro vice qualibet condempnetur et
puniatur. In aliis vero locis quibuscumque cum
armis in L libr. den. si sine armis in xxv libr. den. No de locis non privilegiatis
pro vice qualibet condempnetur et puniatur.

[illegible]

b a 333

Quicumque uero insultum fecerit ad domum alicuius contra aliquem uel meius iniuriam uel alicuius de familia sua siue sit sua propria siue conducta siue aliter possessa et habitet in ea per se uel familiam siue non habitet in ea dummodo tunc sit in dicta domo licet non habitet uel ad cameram alicuius artificis in qua moraretur ad suam artem exercendam uel ad claustrum uel ad vineam ortum uel clausuram uel ad quamcumque aliam rem alicuius uel ab eo possessam uel possessum uel quam haberet conductam uel conductum uel teneret ad laboritium uel contra aliquem de familia uel familiares alicuius eorum si fuerit cum armis de nocte in CC libris denariorum puniatur et si sine armis in C libris denariorum. Sed si de die cum armis in C libris denariorum puniatur. Sed si sine armis in L libris denariorum pro vice qualibet condampnetur et puniatur. Et si dictus faciens insultum ad domum uel ad cameram claustrum uel vineam ortum uel clausuram uel aliam quamcumque rem alicuius uel ab eo possessam uel possessum conductam uel conductum uel quam teneret ad laboritium uel contra aliquem de familia uel familiares alicuius eorum uel in qua moraretur ad suam artem exercendam tunc intraret dictam domum claustrum uel vineam cameram ortum uel clausuram predictam uel aliam quamcumque rem alicuius uel ab eo possessam uel possessum conductam uel conductum uel quam teneret ad laboritium uel contra aliquem de familia uel familiares alicuius eorum uel contra uoluntatem ipsius puniatur tunc pro dicto insultu si fuerit cum armis de nocte in CC libris denariorum si sine armis in C libris denariorum si de die cum armis in C libris denariorum si sine armis in L libris denariorum puniatur. Pro introitu puniatur prout in capitulo loquente de introitu continetur. Si uero insultum fecerit ad domum alicuius habitationis alicuius de nocte cum armis et tales habitantem uel habitantes uocauerint in contumeliam seu iniuriam ipsius seu ipsorum dicendo stende giu uel alia verba contumeliosa seu iniuriosa dixerit contra habitantem uel habitantes puniatur pro qualibet vice et quolibet contrafaciente pena CC librarum denariorum in pecunia numerata sine excomputatione apodixarum. Et si de die in C libris denariorum pro vice qualibet et quolibet contrafaciente. Et si dicti facientes insultum cum armis ad domum habitationis alicuius habitantem uel habitantes uel habitantes uocauerint in contumeliam uel iniuriam ipsius uel ipsorum dicendo stende giu uel alia uerba contumeliosa seu iniuriosa ut supra dictum est et fuerit quatuor uel a quatuor supra si de nocte puniatur et condampnetur quilibet contrafaciens in CCC libris denariorum pro qualibet vice. Si uero de die in CL libris denariorum vice qualibet. Et si aliquis fecerit insultum sine armis ad domum habitationis alicuius uel habitantem uel habitantes alicuius uel habitantes uocauerint in contumeliam seu iniuriam ipsius uel ipsorum habitantium dicendo verba predicta ut supra dictum est uel alia uerba improperii seu iniuriosa uel contumeliosa dixerit si de nocte puniatur et condampnetur quilibet contrafaciens in CL libris denariorum pro qualibet vice. Si de die in C libris denariorum. Nisi insultantes ad domum habitationis alicuius sine armis et uocantes uel talia uerba dicentes ut supra proxime dictum est fuerit quatuor uel a quatuor supra tunc eo in dicto casu si de nocte puniatur et condampnetur quilibet contrafaciens pro qualibet vice in CC libris denariorum. Si de die puniatur et condampnetur quilibet contrafaciens vice qualibet pena C librarum denariorum. Et in omnibus dictis casibus quod continetur sub inscripto versiculo si uero fecerit insultum ad domum alicuius de nocte etc. usque huc non obstante concordia que fieret de predictis uel aliquo predictorum nichilominus remaneat quarta pars pene et in ea debeant predicta malefitia committentes quilibet penitus condampnari et puniri. Siquis uero fecerit insultum ad loca religiosa de nocte cum armis puniatur in CCC libris denariorum. Si sine armis in CL libris denariorum puniatur. Si uero de die cum armis in C libris denariorum. Si sine armis in L libris denariorum puniatur et condampnetur. Si uero aliam iniuriam fecerit seu inrogauerit locis religiosis uel capitulis uel conuentibus religiosorum uel personis ad loca predicta uel locis predictis puniatur dupla pena qua puniretur si aliquas personas intulisset uel inrogasset contra aliam personam. Loca autem religiosa intelligantur hec omnium monialium scilicet loca in quibus habitant moniales. et omnia loca fratrum minorum. et predicatorum et fratrum sancti Augustini. et monasterii sancti petri. et ecclesia fratrum sancte marie. et sancti benedicti. et fratrum sancti sperandei prope perusium. et fratrum sancte marie de monte carmelo. et monasterii sancti Beuegnatis. et monasterii monacarum sancti Johannis montis herilis. et monasterii sancte marie monacorum sancte crucis montis bagnoli. et monasterii corporis christi. et ecclesia fratrum heremitarum. et hospitale de colle et incarceratarum. et alia loca monacorum et canonicorum regularium existentium in ciuitate uel burgis uel in comitatu perusii. Et hospitale misericordie. et mercatorum de porta sancti Angeli et alia hospitalia ciuitatis et comitatus perusii et non alia. Siquis uero insultum fecerit contra aliquam personam et percussiones cum sanguinis effusione et fugatione simul seu eodem tempore seu eadem rixa de percussione facta tantum ualeat condampnari et de insultu et fugatione minime condampnetur. Et idem intelligatur siquis eodem tempore insultum fecerit cum armis et actum fecerit et posuerit manum ad aliquod genus armorum et amenauerit cum armis et euaginauerit ipsa arma et expinxerit et fugauerit et percusserit cum effusione sanguinis uel sine sanguinis effusione de percussione tantum sanguinolenta puniatur et non de aliis. Si uero fecerit aliqua plura ex predictis maleficiis et etiam fecerit percussionem sanguinolentam uel percussionem sine sanguinis effusione quod tantum de percussione sanguinolenta uel non sanguinolenta debeat condampnari. Et de aliis malefitiis quacumque fuerit non possit condampnari uel puniri. Si uero fecerit insultum et percussionem cum effusione sanguinis uel sine sanguine tantum uel percussionem cum

Nota de insultu facto in loco religioso.

Nota quod intelligantur loca religiosa.

Nota de insultu cum percussione cum sanguinis effusione et fugatione simul.

efuxione sanguinis ul' sine et fugatione tm̄ uel
percussionem cu᷑ efuxione sanguinis ul' sine et aliquid
aliud · s · unu᷑ tm̄ exp̄dicis delictis de sola percussione
cu᷑ sanguine ul' sine sanguine cōdēpnetur et nō
de alio delicto seu malefitio cōmisso ¶ Et siquis
fecerit cōtra aliquem eodem tempore cōtinue ꝛ successi
ue fecerit insultu᷑ et eu᷑ fugauerit et cōtra eum
manu᷑ erexerit et emanauerit cu᷑ armis et manū
ad arma posuerit et arma extraxerit seu euagi
nauerit et actu᷑ fecerit ad demonstrationem ad percutiendū
cu᷑ armis et ip̄m fugauerit et huiusmodi aliquid puni
bile s'm forma᷑ statutorum fecerit si tamē eu᷑ seu
personam et corpus eius nō percusserit seu pulsauerit cu᷑
armis ul' sine armis · ul' siquis nō omnia supradicta
malefitia s᷒ aliqua ultra duo exp̄dictis malefitijs
cōtra eandem personā eodem tempore cōtinuate cōmiserit
cōdēpnari debeat pena que imponitur pro insultu facto
cu᷑ armis habita cōsideratione loci et temporis in quibus
delicta talia cōmisit et etiam pena que grauior im
ponitur pro alio exdictis delictis et malefitijs cōmis
sis loco et tempore quibus cōmissa essent ip̄a malefi
tia · s᷒ si tm̄ duo ul' unu᷑ exsupradictis p̄ximis dictis
malefitijs quis simul et eodem tp̄re seu ad eam rissa
cōmisit nō facta aliqua percussione cu᷑ armis uel
sine armis pro uno dictorum malefitiorum per quo grauior
pena statuitur puniatur et cōdēpnetur ¶ Volumus
tamen quod eo casu quo quis esset cōdēpnandus et puni
endus quia fecerit actu᷑ seu quod posuerit manū ad
aliquod genus armorum et euaginauerit arma
ul' quod amenauerit ul' spinxerit ul' quod fecerit in
sultu᷑ ul' fugauerit nō debeat puniri nec cōdēpnari
p aliquo exdictis delictis pro pluribus uicibus · s᷒ tantu᷑
pro una uice ac si semel tm̄ dictu᷑ delictu᷑ cōmisit.
¶ Siquis amenauerit cu᷑ armis cōtra aliquē ul' manū
posuerit ad aliquod genus armorum et euaginauerit
ip̄a arma cōtra aliquem cōdāpnetur et puniatur
et cōdēpnari et puniri debeat ea pena qua puniri
deberet faciens insultu᷑ cu᷑ armis cōtra aliquem
Et quicumque fugauerit aliquem seu post eū fugando
accesserit et eu᷑ prosecutus fuerit cōdēpnari debeat
eadem pena qua cōdēpnari deberet insultu᷑ faciens
cu᷑ armis cōtra aliquem sicut in p̄cedenti casu dictu᷑ est
¶ Insuper uolumus quod si aliquis occiderit ul' percusserit
aliquem cu᷑ sanguinis efuxione aut furtu᷑ uel
robbaria᷑ ul' rapina᷑ in domo ul' extra fecerit uel
dampnu᷑ dederit et si aliquis fuerit eu᷑ persecutus
ul' fugauerit cōtra talem persequentem et fugantem
nō possit procedi per aliquem offitialem cōis perusii.

De percutiente cu᷑ armis a l' xra · (a 2 sine armis f. xx)

12 Ut malefitia nō remaneant impunita Statuimus
et ordinamus Quod quicumque percusserit aliquem
cu᷑ spata falcione cultello mazza ferrata uel
ligna aut gacchone ul' bastone seu stella aut
alio ligno surcello accepta falcella manaria
plumbaiola lapide latere ul' terra copta ul' aliquo
alio genere armorum in platea cōis perusii ul' in aliquo
palatiorum potestatis ul' capitanei ul' maioris sindici
iudicis iustitie cōis perusii ul' alterius offitialis cōis
perusii quocumque nōie nūcupetur ul' in domibus habitatoris
dominorum priorum artium in quibus morantur ad offitium
prioratus excercendu᷑ ul' in scalis dictorum palatiorum

ul' in palatio nouo in quo est armariu᷑ ꝛ camera
Conseruatorum monete et massariorum ul' in scalis
ul' porticibus siue logijs alicuius dictorum palatiorum
ul' audientia episcopatus perusii ab ip̄a audientia
usque ad porta᷑ ip̄ius episcopatus et in ip̄a porta et in
Ecclesia sancti laurentij ul' in uolta ul' capella
sancti herculani ul' in uia que est subuolta
palatij potestatis ante maestatem ul' in ecclesia
ip̄ius maestatis quilibet cōtrafaciens in predictis
soluat et soluere teneatur pro qualibet percussione cōi
perusii nōie pene · vj.c lib. den. Et si nō soluerit infra
xv · dies a die late sententie nūerandos manus
dextra sibi debeat amputari si ex percussione sanguis
exiuerit Et si sanguis nō exiuerit soluat nōie
pene pro qualibet percussione · CCC · lib. den. Si uero
exdicta percussione facta cū armis in aliquo dictorum
locorum cu᷑ sanguine ul' sine sanguine et cicatrix
ul' signu᷑ euidens sit perpetuo remansura ul' rema
suru᷑ in facie ul' in gula ul' mēbru᷑ aliquod
sit remansuru᷑ perpetuo debilitatū ul' sit truncatū
ul' amputatu᷑ manus dextra sibi omnino amputetur
si sine armis sit pena · vj.c lib. den. Et si nō
soluerit infra xv · dies a die late sententie sit
pena manus · et de predictis benefitio cōcordie
nullatenus gaudere possit nec etiam benefitio a
cōfessione. Si uero casus cōtingeret de eo quod
disponitur infra defaciente aliquē cadere in tra᷑
puniatur pena ibi imposita dū tamen quod dictu᷑
est de pena imponenda delinquenti in platea uel
in aliquo palatiorum predictorum nō habeat locū si cōtingat
malefitia predicta cōmicti per aliquem de familia offitialis
cōis perusii qui deliquerit in eodem palatio in quo eius
familia manet si offendat aliquem de familia s᷒
habeat locu᷑ simplex pena absque priuilegio loci et
idem de habitantibus in palatio dominorum priorum. Si
autem in aliqua uia exeunte ad ip̄a᷑ plateam
ul' in aliquo rembuccho alicuius uie exeuntis
ad ip̄am platea᷑ ad · xx · passus ita quod passus
sit quinque pedu᷑ ad pedem cōis perusii designatum
in campanili sancti laurentij (ul' in aliqua camera
cōtigua ip̄i platee in qua aliquis artifex arte sua᷑
excerceret (ul' in aliqua edia existente iuxta ip̄am
platea᷑ cōis perusii ad xx · passus et passus intel
ligatur ut supra dictu᷑ est ul' in porticibus uel in
trasandis ip̄arum Ecclesiarum ul' in strata qua itur
ad macellu᷑ et pistaria᷑ ueterem que est inter
domu᷑ heredu᷑ olim domini uenaccli ꝛ nunc cōis perusii
et domos olim domini uguiccionis Ranutij ꝛ nunc
nepotu᷑ laurentij lelli contoli et Nicolay uguitij
et nepotu᷑ ul' in ip̄a pistaria ul' macello uel
in uia que uadit ad Ecclesiam sancte marie de mercato
post domū quondam domini uenaccli · s · a uia qua itur
ad macellu᷑ ad pistaria᷑ usque ad ip̄a᷑ Ecclesiam
sancte marie ul' in altera uiarum que sunt exutraque
parte iuxta ip̄a᷑ Ecclesia᷑ sancte marie a platea
cōis perusii usque ad uia᷑ que uadit super muru᷑
campi battalie ul' in macello nouo ul' in domibus
campionis in quibus cōsueuerunt uendi bladum
carnes et pisces pro cōi perusii ul' habentes fuerit a dicto
cōi et sanguis exiuerit soluat nōie pene pro

qualibet percussione facta in quacumque parte cor
poris preter quam in facie uel in gula . CC . libr.
den. Et si sanguis non exiuerit in C . libr. den.
Sed si percusserit in facie uel in gula et sanguis exi
uerit puniatur percutiens pena CCC libr. den.
puniatur et condempnetur. Si autem percusserit in
aliqua ecclesia siue in platea ante aliquam ecclesiam
uel in muro campi battalie uel in via iuxta ipsum
murum uel in aliqua camera iuncta dicte vie
in qua aliquis artifex suam artem exercet ab
ecclesia sancti donati de porta sancti petri usque ad
ecclesiam sancte lucie de porta solis siue in aliqua
quarum stratarum regalium ciuitatis et burgorum predictis
in aliqua via exeunte ad aliquam quarum stratarum
regalium uel in rembuccho alicuius vie exeuntis
ad aliquam quarum stratarum regalium prope aliquam
quarum stratarum regalium ad xv . passus ita quod passus
quilibet sit quinque pedum ad pedem communis predicti
in campanili sancti laurentii uel in via qua
itur ad plateam communis predicti ad ecclesiam sancte
marie montis lucidi eundo per portam ciuitatis
que uocatur porta fratris Ranerii et protendit
ante ecclesiam sancti antonii et deinde usque ad
ecclesiam sancte marie montis lucidi et a dicta via
usque ad portam burgi que uocatur porta sancti
georgii uel in aliquo rembucco exeunte ad dictam
viam prope eam ad decem passus uel in via qua
itur ad ecclesiam sancti francisci fratrum minorum
de predicto a platea communis predicti usque ad ipsam ecclesiam
fratrum eundo per viam que est ante ecclesiam sancte
marie de viridario et exit ante domum olim domini
orlandi mini et protendit ad domos domini angeli
domini francisci de statutariis usque ad dictam ecclesiam
uel in rembuccho viarum que exeunt ad ipsam viam
prope eam ad decem passus . scilicet a platea communis predicti
usque ad ipsam ecclesiam sancti francisci uel in via
que incipit a strata regali porte sancte susanne
a domo olim gocciodi et nepotum existente in calce
et uadit recte ad ecclesiam sancte marie de ualle et
exit ad monasterium sancte marie matris dei et
ad ecclesiam sancti bartolomei et exit ad stratam
regalem porte eburnee in via que incipit
in calce et uadat ad stratam regalem publicam porte
sancti angeli eundo ante domum olim Cecroli filii
grimbaldi et ante ecclesiam sancte marie de viridario
et ante domum olim peri de sfilio uel in rembuccho quo
itur a strata publica burgi porte sancti petri
per directum ad ecclesiam sancti donini et sancti stefani
uel in via qua itur ad ecclesiam nouam beati herculani
que est in porta sancti petri scilicet ab ipsa ecclesia et
usque ad ecclesiam sancti donati de porta sancti petri
eundo per portam que uocatur porta bernarda usque
ad ecclesiam sancti donati uel in via communis que est
communis inter portam eburneam et portam sancti petri
uel a platea communis predicti usque ad portam sancte iuli
ane uel in via qua itur ad portam voltule porte
sancti angeli usque ad domum olim Ranerii de
Michaelis uel in via noua que uenit ab ecclesia
sancti florentii usque ad ecclesiam sancti andree
et usque ad plateam communis predicti uel in via que est
ab ecclesia sancti florentii usque ad portam burgi
supra ecclesiam sancte margarite uel in campo
battalie et sanguis exiuerit soluat nomine pene pro qualibet
percussione facta alicui et in persona alicuius in quacumque
parte corporis preter quam in facie uel in gula . C . L .
libr. den. et si sanguis non exiuerit . lxxv . libr. den.
Si uero percusserit in facie uel in gula et sanguis
ex percussione exiuerit pro qualibet percussione soluat
pro pena et nomine pene . CC libr. den. Si uero
sanguis non exiuerit soluat pro qualibet percussione
C . libr. den. Saluo semper in omnibus dictis stratis
et viis eo quod dictum est supra de pertinentibus prope
plateam ad xx passus. In aliis uero locis quibuscumque
si quis percusserit in aliqua parte corporis preter quam
in facie uel in gula si sanguis exiuerit soluat pro
qualibet percussione . C . libr. den. et si sanguis non
exiuerit L . libr. den. Sed si percussio facta fuerit
in facie uel in gula puniatur pena C . L . libr. denariorum
si sanguis exiuerit puniatur. Sed si sanguis
non exiuerit puniatur pena lxxx libr. den. Si
autem aliquis percusserit aliquem cum rebus aptis ad
nocendum non supra determinatis uel inferius deter
minandis per capitula in platea communis predicti uel in aliquibus
dictorum locorum contentorum in principio presentis capituli usque
ad . C . sin autem in aliqua via et sanguis exiuerit
puniatur in . CC . libr. den. Si uero sanguis non
exiuerit puniatur in C libr. den. Et predicta locum
habeant in quacumque parte corporis quis percusserit preter
quam in facie uel in gula. Si uero percusserit in facie
uel in gula si ex percussione sanguis exiuerit puniatur
pena CCC libr. den. Si uero sanguis non exiuerit
sit pena C . L . libr. den. Si uero aliquis percusserit
aliquem in aliquo aliquo ex locis supra contentis in . C .
si autem in aliqua via usque ad . C . si autem percusserit
in aliqua ecclesia et sanguis exiuerit in quacumque parte
corporis percussio facta sit preter quam in facie uel in gula
puniatur pena C . L . libr. den. Si uero sanguis non
exiuerit pena lxxx libr. den. puniatur. Sed si per
cussio facta fuerit in facie uel in gula et sanguis exiuerit
puniatur percutiens pena CC libr. den. Si uero sanguis
non exiuerit puniatur pena C libr. den. Si autem
percusserit in aliqua ecclesia uel in aliquo aliorum locorum
contentorum in C . supra proximo capitulo qui incipit si
autem percusserit in aliqua ecclesia et cetera et sanguis exi
uerit puniatur in lxxx libr. den. et si sanguis non
exiuerit in xl libr. den. nisi percussio facta cum
sanguinis effusione uel sine fuerit facta in facie uel
in gula quo casu habeat locum pena C . libr. den. si
percussio predicta fuerit facta cum sanguinis effusione. Si uero
sanguis non exiuerit habeat locum pena L . libr. den.
In aliis uero locis quibuscumque si sanguis exiuerit
puniatur in L libr. den. et si sanguis non exiuerit
in libr. xxv . den. Saluo si percussio esset facta in facie
uel in gula quo casu percutiens puniatur si ex percussione
sanguis exiuerit pena C . libr. den. Si uero sanguis
non exiuerit puniatur pena L libr. den. ut dicitur infra
in . C . si autem percussio facta fuerit in aliis locis et cetera.
Si uero quis percusserit cum armis in aliquo ex predictis
locis expressis supra in . C . si autem in aliqua via et cetera
et ex percussione cicatrix uel signum euidens sit
remansurum in facie uel in gula uel membrum aliquod
sit remansurum debilitatum puniatur et puniri
debeat pena iiii libr. den. Quam penam si infra x
dies a die late sententie nuntiandis non soluerint man

4v

dextra sibi debeat amputari. Si uero sine armis puniatur et puniri debeat pena .CCC. libr. den.
¶ Si autem percusserit cum armis in aliqua ecclesia uel in muro campi battalie uel in aliquo aliorum locorum contentorum in .§. huius capituli qui .§. incipit si autem percusserit in aliqua ecclesia etc. et ex percussione cicatrix seu signum euidens perpetuo remanserit in facie uel in gula siue membrum aliquod debilitauerit soluat nomine pene pro qualibet percussione .CCC. libr. den. quam penam si non soluerit infra .lx. dies a die late sententie nuandos manus dextra ei debeat amputari. si uero sine armis .CC. libr. den. et si non soluerit infra .lx. dies a die late sententie nuandos similiter sibi manus dextra amputari. ¶ Et si ex percussione facta in facie uel in gula signum seu cicatrix euidens non remansit uel membrum debilitatum non fuerit et ex percussione sanguis exiuerit. si cum armis .CL. libr. den. et si sine armis .C. libr. d. et si sanguis non exiuerit .L. libr. den. siue cum armis siue sine armis. ¶ Si autem percussio facta fuerit cum armis in aliis locis quibuscumque et ex percussione cicatrix seu signum euidens perpetuo in facie uel in gula remansit seu membrum aliquod debilitauerit soluat pro qualibet percussione .CC. libr. den. quam penam si non soluerit infra .lx. dies a die late sententie sibi manus dextra debeat amputari. Si uero sine armis .CL. libr. den. et similiter si non soluerit infra sexaginta dies a die late sententie nuandos sibi manus dextra debeat amputari. et si signum euidens seu cicatrix uel membrum debilitatum non remansit et ex percussione facta cum armis sanguis exiuerit soluat libr. .C. den. si sine armis soluat libr. .lxxx. den. si non sanguis non exiuerit .L. libr. den. ¶ Si uero aliquis non subiectus principaliter curie potestatis et Capitanei uel alterius offitialis comunis pis. quocumque nomine nuncupetur scilicet forensis percuteret aliquem pis. uel comitatensem comunis pis. et ille percussus reperiretur illo tunc seu durante rixa talem non subiectum curie potestatis et capitanei uel alterius offitialis ut supra dictum est scilicet forensem a quo percussus fuerat soluat tantum nomine pene .x. libr. den. comuni pis. ¶ Si si aliquis percuteret aliquem qui non sit subiectus principaliter iuridictioni et curie potestatis et capitanei comunis pis. uel alterius offitialis quocumque nomine nuncupetur in ciuilibus et criminalibus scilicet forensem in facie uel in gula et ex percussione signum seu cicatrix euidens sit remansurum et remansura perpetuo uel percusserit et ex percussione aliquod membrum remansurum sit perpetuo debilitatum soluat .CL. libr. den. Et si signum seu cicatrix et euidens non remansit uel membrum aliquod non erit remansurum debilitatum et ex percussione sanguis exiuerit soluat nomine pene .lxxx. libr. den. si percussio facta fuerit in facie uel in gula. Si uero in alia parte corporis soluat .L. libr. den. et si ex percussione sanguis non exiuerit et percussio fuit facta in facie uel in gula soluat .L. libr. den. Si uero et in alia parte corporis soluat .xxv. libr. den. Et intelligatur ita quod maior pena alicui inferri non possit occasione alicuius loci in quo tale malefitium foret commissum et in talibus malefitiis pena non ualeat duplicari occasione aliqua ullo modo. ¶ Et si aliter offenderit uel aliud delictum uel iniuriam fecerit contra dictum forensem puniatur in medietate pene qua puniri deberet si contra pisanum aliquem fecisset aliquo capitulo precedente uel sequente hoc capitulum non obstante. ¶ Statuimus insuper et ordinamus quod potestas et Capitaneus ciuitatis pis. nec alter offitialis supra descriptus non possit nec debeant ullo modo aliquem qui offenderet non subiectum principaliter iuridictioni et curie comunis pis. scilicet forensem quocumque modo condempnare comuni pis. in pena per formam statutorum comunis pis. contra offendentes dictos forenses limitata seu terminata. Et quod aliquam aliam penam imponendam sic offendentibus nullam habeant nec habere intelligantur iuridictionem uel bayliam dicti potestas et Capitaneus uel alter offitialis sub quocumque nomine censeatur pretextu alicuius statuti siue iure pena potestati et Capitaneo comunis pisani et aliis offitialibus sub quocumque nomine censeatur et cuilibet ipsorum contrafacienti Mille libr. den. per sindicatores imponenda et pro comuni pis. exigenda ab eodem aliquo statuto generali uel speciali comunis pis. in contrarium loquente non obstante. ¶ Volumus etiam et iubemus quod nullus debeat condempnari per potestatem et Capitaneum uel alium offitialem supra nominatum uel eorum uel alicuius eorum offitiales de signo uel cicatrice faciei uel gule uel de membro debilitato et siue fuit contumax siue non nisi fuerit primo elapsus unius mensis in coandis in contumacibus a die elapsi termini banpni mantea. Et in illis qui non erunt contumaces in coandis a die ressponsionis mantea. Et nisi primo postmodum elapso dicto mense sententietur et declaretur per medicos per iudicem de causa cognoscentem eligendos qui sint et esse debeant tres medici experti in arte qui prius iurare debeant ad sancta dei euangelia manu tactis scripturis iustam et ueram dare sententiam et declarationem facere utrum signum uel cicatrix sit perpetuo euidens in facie uel in gula remansura uel remansurum. et utrum membrum remaneat perpetuo debilitatum uel non. Et illud quod fuerit sententiatum et declaratum saltem per duos ex tribus in concordia plenam habeat roboris firmitatem. Et dicte sententie et declarationi debeat stari per iudicem de dicto delicto cognoscentem. Qui medici si in declarando fuerint negligentes uel remissi soluant et soluere teneantur pro quolibet eorum .L. libr. den. comuni pis. et similiter si iudex in hoc fuerit negligens uel remissus soluat et soluere teneatur .C. libr. den. Et si sententiatum et declaratum fuerit signum remansurum perpetuo uel membrum remanere perpetuo debilitatum tunc procedatur ad condempnationem aliter non possit procedi ad condempnationem de signo uel cicatrice uel debilitate membri. sed possit procedi ad condempnationem de simplici percussione sanguinolenta ex eadem instantia non obstante si opponeretur uel diceretur quod non fuit actum ex illo capite et de simplici uulnere. sed ex alia

Nota

No. de pussione facta a forense [illegible] offendente forensem

No. de cive vel comitatense percutiente forensem.

No. quod p[ro] fieri condempnatio de membro debilitato.

No. de eligendo medicos pro cicatrice vel membro debilitato.

lege penam imponente de signo vel cicatrice vel membri debilitatione sed habeant et habere debeant dicti medici unum florenum auri inter omnes equaliter dividendum inter ipsos pro eorum salario pro qualibet sententia quam tulerit et declarationem quam fecerit ut dictum est quod salarium solvi debeat ab offensore et si offensor non comparuerit seu non venerit solvatur et solvi debeat per massarios communis Perusii solum viso precepto dicti officialis de dicto delicto cognoscentis. ¶ Quicumque ptio vel pcaima percusserit aliquem vel percuti fecerit si cum armis et sanguis exiverit manus dextra sibi debeat amputari. ¶ Si vero percusserit vel percuti fecerit ptio vel pcaima sine sanguinis effusione cum armis vel sine quadruplicem penam debeat substinere quam solvere et substinere deberet si sine ptio vel pcaima fecisset vel fieri fecisset. Et si potestas vel capitaneus vel alter offitialis supradictus nominatus vel alter eorum vel aliquis eorum offitiales condempnaret aliquem in minori quantitate in L libr. den. contrafaciens puniatur qualibet puniatur. ¶ Statuimus insuper et ordinamus quod si plures fuerint insimul ad committendum aliquod malefitium quod nullus eorum possit accusari nec denuntiari ut principalis et ut auxiliator seu prestans opem auxilium vel favorem vel ut mandator seu suasor nec contra eundem inquiri de delicto principali et de auxilio et consilio et favore vel opere vel mandato vel suasione prestitis alijs vel alijs ad malefitium. sed tantum possit procedi contra aliquem tamquam contra principalem tantum vel tamquam contra mandatorem tantum vel suasorem tantum vel tantum de auxilio vel consilio favore vel opere prestitis alij vel alijs ad malefitium. Ita quod contra unam et eamdem personam nullo modo possit procedi tamquam contra principalem et adcessorium vel mandatorem vel suasorem vel prestantem opem vel consilium vel auxilium vel favorem et si aliter procedatur processus ipso iure sit nullus et non valeat. ¶ Volumus insuper quod si ex uno ictu facto cum aliquo genere armorum vel alio modo sequerentur plura vulnera seu sanguis ex pluribus locis exiverit quod tantum fiat et fieri debeat et possit punitio et condempnatio unica percussione sanguinolenta tantum non obstante quod plura vulnera appareret et sanguis ex pluribus locis exiverit. ¶ Item ubicumque supra posita est in hoc capitulo pena de percutiente sine armis non intelligatur de percutiente aliquem cum manu vel pugno vel alio modo contentis in titulo seu capitulo de percutiente aliquem cum manu vel pugno. sed procedatur illud capitulum non contentis in titulo seu capitulo de frangente alicui aliquod membrum et demordente. non contentis in titulo seu capitulo de faciente aliquem cadere in terram vel similibus.

De pena homicidij. Rubrica.

xi Quia inter atrociora malefitia preeminet homicidium quia atrocius alijs in quo peccato voluntas dei nimis offenditur adeo quod secundum philosophum contra homicidium qui dei creaturam ad ymaginem et similitudinem suam factam destruendo similis esse voluit creatori cum proprium est destruere creaturam / vindictam instanter coram maiestate divina chorus expostulat angelorum. Et quia frequentius solito facinus tale committitur forte ex levitate pene homicidas graviori pena in futurum duximus puniendos. ¶ Statuimus igitur quod quicumque de civitate comitatu vel districtu Perusii cuiuscumque conditionis vel status existat fecerit seu commiserit homicidium in locis in quibus pena homicidij non est pluris nisi commisit homicidium ad sui defensionem condempnetur prout infra continetur. Videlicet si commisit homicidium condempnetur et condempnari debeat et puniri in mille ducentis libr. den. et non minus in pecunia numerata sine excomputatione apodixarum. ¶ Et si homicida comparuerit et sponte in iuditio confessus fuerit tale homicidium vel captus fuerit pro dicto homicidio ante condempnationem condempnetur et puniatur in M. CC libr. d. et in sententia ponatur quod si non solverit infra .x. dies a die late sententie in amputatione capitis et capitaliter puniatur et condempnetur et sibi caput a spatulis amputetur ita et taliter quod penitus moriatur. ¶ Et si dictam quantitatem M. CC libr. den. solverit nichilominus ad confinia ponatur per tempus decem annorum extra civitatem et comitatum Perusii ad que confinia in ea condempnatione seu sententia condempnationis condempnetur. ¶ Si vero contumax fuerit dictus homicida condempnetur in mille CC libr. d. et ponatur in sententia quod si dictas M CC libr. den. cum quarto pluri non solverit in .xl. dies proxime sequentes a die late sententie puniatur pena capitali. et quod quandocumque venerit in fortiam communis Perusii caput a spatulis amputetur ita et taliter quod penitus moriatur. Et quod si solverit dictam quantitatem infra dictum terminum quod stet et stare debeat ad confinia extra civitatem et comitatum Perusii per decem annos. Et in casu quo contumax extiterit in solvendo dictam quantitatem quod nichilominus fieri possit et debeat executio dicte pene contra et super bona dicti homicide non obstante lapsu dicti termini. ¶ Et si dictus contumax infra dictum tempus .xl. dierum solverit dictam quantitatem M CC. libr. den. tunc pro dicto quarto pluri non incurrat in penam personalem sed ponatur in carceribus et non relaxetur donec solverit dictam quantitatem dicti quarti pluris.

¶ Si tamen homicida habet vel habebit pacem cum proximiori consanguineo si est unus vel si sunt plures cum omnibus proximioribus consanguineis occisi in eodem gradu concurrentibus. ¶ Et si proximior seu proximiores esset vel essent pupillus vel pupilli si habebit pacem cum tutore et a tutore vel si esset vel essent adultus vel adulti si habebit vel habebunt pacem cum adultis vel adulto vel eius legitimo curatore. dummodo dictus tutor vel adultus sive adulti et curator predictam pacem faciant de voluntate duorum proximiorum consanguineorum adulti seu adultorum vel pupillorum inter quos sit mater aut avia si pupillus vel adulti eam habent et utramque si utramque habet vel haberent et aliter ipsa pax non valeat ullo modo que pax etiam locum habet in homicidijs commissis et committendis et in condempnatis et condempnandis pro

homicidio debeat talis homicida stare i relegatione
et ad confina pro homicidio comisso ptpius qnq3
Annoz nuũandoz ut supra dcũ3 est et nõ ultra
Condepnetur etiaz et condepnari debeat homicida cõ
depnandus ut contumax si solverit supdcaz quã
titatez propena pecuniaria intermino superius
assignato qp solvat etiaz et solvẽ debeat quãtitz
partem dicte qntitatis plus pro pena contumacie.
Volumus etiam qp dñs potas et capitañ ul' alius
offitialis quocũq3 nomĩe nũcupetur dehomicidio
cognoscens condepnare debeat et punire homicidã
qp etiam ultra dcãs penas domus homicide solvẽ
tis ul' nõ solventis ul' a pncipio pena capitis con
depnati et puniti ubi bona publicanda non
essent i coĩ funditus demoliantur destruantur
et distarchentur et vinee et arbores et alia
queciq3 sua bona que heret i civitate uel
coĩtatu puß que solo contine͂tur debeant penitus
devastari et destrui et destruant et devastentur
Exceptis adicta devastatione et destructione
generaliter facienda de omĩbus bonis tribi que
nõ possint nec debeant destrui ñ devastari ñ
distarcari ¶ Et si condepnatus phomicidio hũerit
domuz cõẽz cuz aliquo potestas et Capitaneus
ul' alius offitialis coĩs puß quocũq3 noĩe nũcupet'
qui sententiaz tulit dividi faciat talez domum
si comode dividi poterit et portionẽ homicide
destrui faciant et funditus distarcari ¶ Si uõ
nõ poterit comode dividi nulla fieri possit de
structio ul' devastatio ul' distarcatio ipius domus
Et idem ubi talis condepnatus hũet cõẽ cuz aliquo
aliquod edifitiũ3 ul' aliquaz rez i mobilez que
comode dividi nõ posset et dcũ3 vastuz diferri
debeat dõñ bona condepnati phomicidio pro pena
fuerit data et i corporata coĩ et ceteris creditoribus
satisfactuz ita qp i reliquis bonis dicti condepnati
fiat vastuz ¶ Et statuim' qp condepnatus phomicidio
solvens penaz pecuniariaz debeat stare i relegatiõe
et ad cõfinia ut sup dcũ3 est. Et si nõ iverit ad
confinia extra civitatez et coĩtatuz puß die seqnti
post diem solutionis faciende ut sup dcũ3 est pu
niatur et condapnetur pena CC. libr. den. Et si i
verit et postea venerit aliqñ i coĩtatu puß vel
i civitatẽ puß et continue nõ fuerit et nõ steterit
i relegatione et ad confinia p integrũ totiũ3 tpis
pdictuz extempore quo incipere debuit esse i rele
gatione et ad cõfinia condepnari debeat et puniri
pena CC. libr. den. pqualibet vice qua fuerit cõfactũ.
Et totuz tpus relegatiõis seu confinuz reiteret et
reincipiet extempore quo fuerit exhoc condepnatus
et debeat hoc una cuz pena CC. libr. den. expresse
in sententia poni ¶ Et dñs potestas et Capitaneus
ul' alter offitialis supdcũs et quilibz eoz teneat'
ex eoz et cuiuslibz eoz offitio et adpetitionẽ cuiuscũq3
Inquire et procedere cõt euz qui nõ iret uel
ivent et nõ continuaret stare et esse i relegatione
et ad confinia ut dcũ3 est et sub pena V^c. libr. den.
si negligentes fuerit i pdcis et quilz esse possit
accusator et hãt tertiaz partez dcẽ pene CC. libr. d.
si soluta fuerit coĩ puß quã ttiaz ptez dicte
pene CC. libr. d. massarii coĩs puß pena xxv. libr.
den. dicto accusatori solvere teneantur et debeant

visa sententia lata sup tali delicto sine alia apodixa
ul' mandato ¶ Et dñs potas et Capitaneus
ul' alius offitialis cognoscens de homicidio
teneantur et debeant illaz psonã ul' universita
tem que fraudem comisit i defendendo bona
alicui' homicide condepnati ul' condepnandi si bona
venirent publicanda ul' comisit fraudez in
defendendo dcã bona ad destructionẽ et devasta
tionez condepnare et punire pena C. libr. den.
¶ Et qui talem fraudez manifestaverit et pba
verit dimidiam partem dicte pene si soluta
fuerit hãt a coĩ puß seu a massariis ipius coĩs
sine alio pcepto ul' mandato ¶ Quicumq3
fieri fecerit homicidiuz duplicez penã debeat
substinere pecuniariaz et solvẽ. quã solvere
deberet homicida et eidem tempus relegationis
et confiniuz duplicetur Et sibi prosit tm̃ benefitium
pacis pp quod benefitiuz pacis remictet' sibi dimi
dia pars temporis quo stare debet ad confinia
seu i relegatione put et sicut dcũ3 est supra
i comictente pncipaliter homicidiuz. et i defectuz
ubi nõ solverit i termĩnis supdcis qui homicidis
supra statuti sũt penã corporalẽ. s. amputationẽ
capitis debeat substinẽ ¶ Et nichilominus fiat et
fieri debeat executio pene pecuniarie in et
sup bonis dicti condepnati ¶ Qui vero i pre
terituz dolose homicidiuz comisisset ul' i futuz
comicteret dequo sũt ul' erit condepnatus ul' ex
bãpnitus tm̃ si aliud homicidiuz comicteret
i futuz pena capitali puniatur et bona publicet'
et fiat executio pene modo pdco ¶ Si contingat
aliquez simul seu eodem tempore sucessive et
in eadem rixa comictere duo homicidia etiam
condãpnetur et puniatur in amputatiõe capitis
a spatulis ita qp moriatur et publicentur bona
ipius coĩ puß ¶ Et hec locuz hãnt qñ primuz et
scdm homicidiuz ul' qñ plura homicidia simul seu
eodem tempore sucessive et i eadem rixa ut dcm
est fuerit comissa dũ3 taxat cõtra i p. civium ul'
comitatensiuz puß ul' a comitatense i psonam
comitatẽsiuz ul' civiuz ¶ Si vero quis occi
derit simul in eodem tempore subcessive i eadez
rixa duos forenses uel plures ul' unũ civez
et unuz forensez uel occiderit prius unũ forẽsẽ
uel Civez proquo homicidio fuerit condepnatus
exbãpnitus tantuz et postea occiderit aliũ forẽsez
puniatur et puniri debeat dupla pena q̃ deberet
si unuz tm̃ forẽsez occidisset ¶ Et si pus occidet
forẽsem pquo homicidio fuerit condepnatus ul' ex
bãpnitus tm̃ et postea occideret unuz Civez pu
niatur et condepnetur pro scdo homicidio dupla
pena qua puniri deberet si unũ tm̃ civez occidisset
et ei cõfinia duplicẽtur ¶ Et si forẽsis occidet
duos forẽses simul' seu eodem tpre subcessive in
eadem rixa ul' occideret pmo unũ forensem
pquo fuerit condepnatus ul' exbãpnitus tm̃ et postea
homicidiuz comisit in psonaz alteri' forensis
puniatur pomĩa eadem pena qua puniretur
Civis pdcã comictens cõt Cives ¶ Si quis aũt
occiderit mulierez que sit evidenter pregnans
condãpnetur et puniatur dupla pena qua puniri

deberet si

deberet ſi occidiſſet nõ pregnãtẽ. ¶ Et ſi mulier
pregnãs occiſa eſſet cuius occidenti debeant con
ſima duplicari. Et pdã ↄtenta in hoc verſiculo
et ī .§. ſi uero quis occiderit et ī .§. qui uero
ī preteritum hãnt locũ ī ↄdepnato p homicidio qui
penã ↄdepnationis ſoluerit alr hãnt locum que
dicitur in capitulo ſi aliqs poſito ī ſita ſb rca
de offendente exbãnitum cõis piſ et de exbãp
nito offendente et c. ¶ Et ī omib9 dcis caſibus
ītelligatur ut ī pncipio hui9 capli eſt expſſum
vz niſi homicida ↄmiſit homicidium adſui de
fenſionem. ¶ Sz ſi quis homicidium fecerit et
ↄmiſit pretio coruptus ul cauſa et aĩo derob
bandi ī amputatione capitis ī remediabilitr
ↄdãpnetur et puniatur. ¶ Si accuſatus uel
ille ↄt quem p inquiſitionem proceditr de homi
cidio erit ī iuditio ↄſtitut9 an elapſum terminũ
bãpni ī ↄtinenti ↄpelli debeat reſpondere ſup
accuſatione ul inquiſitione et preciſam reſpõ
ſionem facere ↄfitendo ul negando ſe feciſſe uel
nõ feciſſe homicidium dequo proceditur ↄtra eũ
et ſi ↄfitebitur et addet q fecerit a ↄmiſit ho
micidium adſui defenſionem. potas et Capitan
ul alius offitialis cognitionem hẽns ut ſup debeat
aſſignare tminum q ī terminum trium dierum
dare debeat noĩa teſtium quos uoluerit īducere
adprobandum q illud homicidium fecit adſui r
defenſionem. Et ſi alios teſtes uellet īducere non
audiatur ullo modo. Si uero reſpõdendo negabit
ſe feciſſe homicidium addendo q ſi apparet ſe feciſſe
q fecerit adſui defenſionẽ talis reſponſio non
accipiatur et nõ admictatr. ſz cogatr reſpondere
pcaſe et ſimpliciter ſe feciſſe et ↄmiſiſſe homi
cidium dequo proceditr ↄtra eum. ¶ De pena pecu
niaria tñ ſi ſoluta fuerit ab homicida vel
aficiente ſeu mãdante fieri homicidium due
partes debitis ptib9 totalib9 remaneat ī camerã
cõis piſ penes maſſarios dicti cõis. Tertia nõ
pars ſoluatur et detur hrdib9 interfecti quam
tertiam partem maſſarij cõis piſ viſa ↄdepna
tione et ſententia ↄdepnationis facta et lata
de homicidio dare et ſoluere teneantr hrdibus
occiſi et interfecti ſine alia apodixa ul mãdato.
¶ Viſa etiam pbatione facta ſumarie q tales ſit
hrdes occiſi qui petũt dictam tertiam partem que
pbatio facta ſit corã iudice cõis piſ ul collacte
rali dni potãtis ul dni capitanj ul alti9 offitt
quocumqe noĩe nũcupetur. nec requirat pntia
ul citatio ſindici cõis piſ nec porectio vel
dimiſſio petitionis et articlo24 corã dominis
priorib9 artium ciuitatis piſ ul eo24 notr.
Et apnũtiatione facienda ſup pbatione fcã
ī pdcis nõ poſſit appellarj p aliquem. Et appel
latio ſi cuis interpoſita nõ teneat ipo iure
quã ſolutionem dicte tertie partis pene facere
teneantr dicti maſſarij hrdj ul hrdib9 dicti
occiſi ītra otto dies adie qua fuerit eis fides
facta de pdictis vz q ſit hrs ul ſint hrdes occiſi
pena dictis maſſ ↄtrafacientib9 ī pdcis. C. lr. dn.

In qua pena pdcm poteſtatem ul dnm Capitaneum
ul maiorem ſindicum cõis piſ ul alium offitt
pdcm debeant ↄdepnarj et expreſſe debeat ſindicarj.
¶ De pena autem ſoluenda p illos qui ↄdepnatj
fuerint nõ ex eo q ipe fecerit ul fieri mã
dauerint homicidium ſz alias ↄdepnati fuerit
cauſa ul occaxione homicidij hrdes occiſi tertiam
partem dicte pene hãnt et habere debeant.
¶ Preterea ſtatuim9 et ordinam9 q ſi aliquis
interfecerit aliquam pſonam cui ex teſtamẽto ul
ab inteſtato ipẽ uel deſcendentes ex eo ſucce
derent ab ea ſucceſſione tanqꝫ indignj tam ipẽ
qꝫ deſcendens ex eo ipo iure penitus ſit excluſi
et ſucceſſio deferatur ei qui poſt dcos expulſos
de iure admicteretur ita q nõ deferatũ ī fiſcum.
¶ Et hoc etiam intelligatur ſi talis interficiens
eſſet ſubſtitutus occiſo directo ul p fideicomiſſũ
et penam homicide pecuniariam. .M. V. lr. dn. debeat
ſubſtinere et ↄfirma debeant ei aſſignari ut ſup.
¶ Item ſtatuim9 q ſi aliquis fuerit percuſſus ul vul
neratus mortifere et ↄtingat vulneratum
dicere et declarare coram duob9 teſtib9 adminus
ſe fuiſſe percuſſum et vulneratum ab vna pſona
quã noĩet et declaret ante qꝫ moriatr et nullã
aliam pſonam fuiſſe nec eſſe culpabilem de percuſſi
onib9 et vulnerib9 ſibi factis et de morte que
ſequeretur nulli pſone liceat ſecuta morte ac
cuſare de morte et occiſione aliam pſonã qꝫ eã
quã mortuus ante qꝫ moreretr eſſe de morte ſui
culpabilem declarauerit. Et ſi aliam pſonã ac
cuſauerit minime audiatr. ¶ Et uolum9 q
ſimiliter p uiam inquiſitionis ex offitio curie per po
teſtatem et Capitanm ul alium offitt predictum
et eo24 iudices ul alium eo24 non poſſit procedj
ↄtra aliam pſonam niſi ſolum ↄt illam ul illas quã
ul quas interfectus ante qꝫ moreretr ī culpaſſet
de uulnere dequo mortuus eſſet ul dixiſſet vel
declaraſſet ut dcm eſt. niſi de auxilio et fauore dequo
poſſint alij accuſari et ↄt eos inquiri nõ obſtãte
q dcus percuſſus et vulneratus et occiſus nõ decla
raſſet et nõ noĩaſſet. ¶ Et ſi percuſſus vulneratus
et offenſus ex percuſſione vulnere et offenſa r
moriretur et ante qꝫ mortuus extiterit nõ
fecerit aliquã mẽtionem ul declarationem de p.
ul pſonis aqua ul aquib9 fuiſſet percuſſus et
vulneratus. tũc pximiores ↄſanguinej et quib9
eo24 et quib9 ali9 dũmodo ↄſanguinej pferantur
et inter ↄſanguineos illi pferatur qui pximioris
gradus ſuit poſſit et eis liceat accuſare quẽ ul quos
voluerit de tali homicidio et de auxilio et fauore pſtito
et facto homicide et homicidis ītra .x. dies tm adie
mortis occiſi pxiẽ ſequentes et nõ poſtea ullo modo
quã accuſationem poſſit corã dnõ poteſtate ul dnõ
Capitanj ul alio offitiale pdcõ īſtituere et pducere
porrigere et proſequi teneantr et in eadem accu
ſatione et eodem libello accuſationis et nõ diuiſis

possint accusare omes culpabiles de tali homicidio
¶ Et predicta nō intelligantur n̄ locum hant in
dominis potestate Capitaň maiori sindico et
alijs offitialibꝫ notarijs et familiaribꝫ qui ul'
eorum aliquis si homicidium cōmicteret ul' cōmicteret
possit accusari etiam post decem dies a tempore
mortis occasi durante tempore eorum offitij et
tempore sindicatus eorum ¶ Et si inter dictos .x. dies
fuerit ul' nō fuerit accusatio instituta de homi
cidio possit et debeat potās ul' Capitaň ul' alius
offitialis p̄dictus elapsis dictis .x. diebꝫ per inquisitionem
procedere de homicidio cont' omes alias psonas cul
pabiles de ipso homicidio ¶ Possint tn̄ domini
potestas et Capitaň ul' alius offitialis hens
cognitionem ut sup̄ statim cōmisso homicidio dare
operam ad inueniendum et sciendum culpabiles
de tali homicidio et ueritatem circha mallefitia
homicidij cōmissi et expectare p̄dictos .x. dies / et
si nō superuenerit accusator infra tp̄us .x. dierum
possit teneatur et debeat inquisitionem facere
et processum ut supius dictum est ¶ Ille qui cōmiserit
homicidium in aliqua cnq strataru regalium
ul' in aliquo loco ex locis in quibꝫ cōmictentibꝫ
malefitia pene augumentant ut sup̄ in caplo
qd incipit ut malefitia nō remaneat impunita
in .§. si autem cōmisserit in aliqua eclia pena
duplia q̄ si alibi in alijs locis cōmisisset puniat'
et cōdapnetur ¶ Quicumque uero tractauerit ul'
ordinauerit cum eo qui homicidium fecit
de homicidio faciendo ul' eum assotiauerit ad homi
cidium faciendum et cōmictendum ul' ei pstiterit
auxilium consilium et fauorem ad ipm homicidiū
cōmictendum sicut homicida in omibꝫ equalit' cōdap
netur et puniatur ¶ Volumus insup q si
potestas ul' Capitaň ul' maior sindicus uel alius
offitialis cōis pus forensis pincipali iuridictionem
hens in ciuitate ul' comitatu pus et eorum iudices i
occideret ul' occideretur occideret ul' occideret durante
tempore eorum offitij et postea p unū mensem puniat'
occidens pena capitis / et si alit' offenderet seu offen
derentur ul' offenderet seu offenderet alio modo
ita q homicidium nō sequeret' puniat' talis offen
dens duplia pena qua puniret' ciuis offendens
alium ciuem . Si uero occaxione offitij offenderet
aliquis de eorum offitialium locum hat statutum qd est
infra sub Rca . de offendente dnos priores et c̄.
Si uero verbis offenderet' hat locum pena posita
infra in statutis sub Rca q potās et capitaň non
sint iudices in iniuriarum et c̄. Si uero alicuius eorum
offitialis uel familiaris occideret' ul' occideret
ul' alio modo offenderet' ul' ipe alium offenderet
cōdapnetur et puniatur occidens seu homicida
et offensor ea pena et eo modo et forma sicut
et put fuisset occisus ul' offensus aliqs ciuis
originarius ab alio ciue originaio . Et quilibet
offitialis pincipalis cōis pus teneatur et obligatus
sit pstius offitialibꝫ et familiaribꝫ ad soluendum
penam et penas pecuniarias p malefitijs que ab
eis uel eorum alto cōmicterentur offitio durante

Et si in palatio eorum habitationis aliqs de offitialibꝫ
uel familia dictorum offitialium occiderit dolose et
aliquem ciuem ul' comitatensem pus pincipal' offit'
dnis talis homicide teneatur soluere noie pene
cōi pus . M . V^c . lir . den ¶ Si autem in alijs locis
in quibꝫ imponitur pena psonalis . M . lir . den.
Si uero cum armis et cum sanguine offenderit
si fuerit in palatio ul' platea ydem dnis cōdap
netur m . V^c . lir . den ¶ Si uero in alio loco vel
in aliquo casu quo offendentibꝫ cum sanguine in
ponitur pena plis pincipalis ul' in defectu . Idem
principalis offitialis in . CCC . lir . den debeat
cōdepnari nisi tales homicidas ul' forenses in quolibet
dictorum casuum ipi pincipales dni dederit cōdepnandos
ul' puniendos offitiali cōis pus potestati hentu
ul' si nullus alius offitialis esset qui de predictis
cognitionem hret in carceribꝫ eos ponat et postea
subcessori ipos assignet . In casu uero quo aliqs
offitialis ul' familiaris alicuius dictorum offitialium
cōis pus interfecerit alium de offitialibꝫ uel
de familiaribꝫ eiusdem tunc dictus offitial' pincipal'
CCC . lir . den . cōi pus soluere teneatur nisi huius
modi homicidam dederit puniendū ut dictum est.
Et nichilominus nō obstante aliqua solutione
que fieret de predictis procedatur et procedi debeat cont'
huiusmodi homicidam seu offensorem in omibꝫ dictis
casibꝫ ad punitionem et cōdepnationem sm formā
statutorum ¶ Sed si aliquis ex offitialibꝫ et
familiaribꝫ dni potātis ul' dni Capitaň vel
aliorum offitialium cōis pus quocumque nomine
censeantur ul' ipe dnis potestas ul' Capitaneus
ul' maior sindicus ul' alius pincipalis offit'
dicti cōis offenderet causa offitij aliquem in aliqua
rissa que esset inter aliquos talis offensa
totalit' sit impunis ¶ Statuimus etiam ad ma
iorem penam homicide q nullus homicida qui
p homicidio cōdepnabit' in futurum assumi legi
eligi ul' uocari ul' insacculari possit ad aliqd'
offitium cōis pus ul' ad aliquā signoriā de si
gnorijs terrarum recomēdatarum cōi pus Et si ad
sumeretur eligetur ul' insacculare' talis electio
assumptio ul' insacculatio nō valeat nec teneat
ipo iure et scius electus ul' insacculatus non
audeat acceptare offitium ul' signoriā sub pena
Mille lir . den . Et eadem pena puniant' eligentes
p maiore sindicum cōis pus pena maiori sindico
V^c . lir . den si negligens fuerit in p̄dictis ¶ Et oia
et singula que dicta et disposita sunt sup in hoc
§ . cont' cōdepnādum p homicidio nō insacculandū
et nō adsumendum ad offitia et honores cōis pus
locū hant in cōfinatis et in relegatis et debentibꝫ
stare et esse in relegatione et ad cōfinia ad tp̄us
in penā alicuius malefitij cōmissi . s . ipo tp̄re durante
tantum ¶ Ea tn̄ que in pnti . § . dicta sunt non
hant locum in occidente forēse quo casu adictis offitijs
nō puetur talis occidens . In cōfinatis aut autem
tp̄re seu occaxione rebellionis rebellium Ciuitatis
pus hant locum semp ¶ Volumus insuper et

ordinamus quod si quis civis vel comitatensis pistoriensis
interfecerit vel interfici fecerit aliquem forensem
qui non sit principaliter subiectus iurisdictioni pote
statis et capitanei comunis pistorii in civilibus et crimi
nalibus scilicet forensem tantum penam nomine .L. librarum denariorum
solvere teneatur et ad aliam penam realem vel
personalem nullatenus teneatur et bona sua de
destrui seu devastari non debeant. et admonendum
extra civitatem et comitatum pistorii seu ad confi
nia per aliquot tempus minime compellatur
nisi talis forensis esset peregrinus qui iret
ad aliquam indulgentiam quod tunc occidens vel aliter
offendens puniatur eadem pena qua puni
retur occidens vel aliter offendens civem. Ita
tamen quod si minor pena apparet imposita vel
imponeretur in aliquo loco contra occidentem aliquem
pistoriensem quod eadem pena debeat imponi et non
maior contra pistoriensem occidentem forensem qui sit
de tali loco in civitate vel comitatu pistorii. ¶ Et si forensis
occiderit forensem puniatur et condempnetur per omnia
ea pena qua puniri et condempnari deberet civis
occidens civem. ¶ Insuper statuimus quod si aliquis
forensis homo male conditionis et fame per civitatem
pistorii iret derobbando vel aliquam robbariam faceret
vel attentaret contra cives vel contra comitatenses et
ita quod penitus non staret quin dictam robbariam
faceret vel aliam offensam personalem seu reale
vel violentiam quod tunc si talis offensus vel
derobbatus seu derobbari attentatus modo predicto
tunc temporis offenderet ipsum vel occideret nulla
pena puniatur. ¶ Si vero universitas aliqua
vel collegium aliquod vel corpus ordinaverit
seu deliberaverit seu refirmaverit vel manda
verit in consilio universitatis ipsius collegii vel
corporis quod aliquis occidatur et fuerit postea
occisus vel fuerit ipsa universitas ad occidendum
aliquem et occisus fuerit condempnetur et puniatur
universitas vel collegium vel corpus si homici
dium fuerit commissum de die in .M. .V. librarum denariorum. Si
vero de nocte in .M. .iii. librarum denariorum et ad nullam aliam
penam teneatur. Et possit fieri executio sententie
contra quaslibet singulares personas ipsius universitatis vel
collegii vel corporis de personis dumtaxat que et
presentes fuerunt in consilio universitatis ipsius cor
poris vel collegii vel interfuerint ad occidendum.
¶ Et omnia et singula supra in presenti capitulo contenta
que possunt locum habere contra universitatem vel colle
gium vel corpus locum habeant et sint et esse
intelligantur hic in presenti casu posita ordinata
et repetita.

De pena facientis homicidium in quibusdam locis. Rubrica

XII

Presenti capitulo duximus statuendum quod
platea comunis pistorii et alia loca infra sint et
esse debeant cuilibet homini camera specialis. ¶ Qui
cumque fecerit homicidium seu aliquem interfecerit
vel tractaverit seu ordinaverit quod aliquis occideretur
seu interficeretur in platea comunis pistorii vel in aliqua
via vel rembuccio exeunte ad dictam plateam ad decem
passus ita quod passus sit quinque pedum ad pedem
comunis pistorii designatum in campanili sancti laurentii
vel in aliqua ecclesia existente per ipsam plateam comunis
pistorii ad .x. passus et passus intelligatur ut supra
dictum est vel porticibus vel tresandis ipsarum ecclesiarum
vel in strata qua itur a platea comunis pistorii ad beccariam
seu macellum vel ad pescariam vel in ipsa pescaria
vel macello que strata vadit et est inter domos
olim domini venacholi et olim domini vguiccionis ranutii.
vel in palatio ubi moratur dominus potestas vel in pala
tio ubi moratur dominus capitaneus seu in eorum porticibus
vel in episcopatu pistoriensi vel in domibus ubi morantur
domini priores artium et maior sindicus et iudex
iustitie comunis pistorii vel in domibus habitationis alterius
offitialis dicti comunis vel in scalis dictorum palatiorum vel
domorum vel in palatio novo in quo est armarium et
camera conservatorum monete et camera massa
riorum comunis pistorii vel in scalis porticibus sive logiis
aliarum dictorum palatiorum vel domorum vel in volta vel
in capella sancti heraclani vel in via que est subvolta
palatii domini potestatis et ante maiestatem vel in ecclesia
ipsius maiestatis. Et capi poterit potestas vel capitaneus
ei caput faciat amputari ita quod penitus moriatur.
et bona sua publicentur comuni pistorii et ad ipsum comune
deveniant pleno iure. ¶ Et si capi non poterit dicta
sua bona dicto comuni pistorii publicentur et ipsum comune
deveniant pleno iure ut dictum est si filios vel filias
non nuptas habebit. ¶ Si autem habet filios vel filias
non nuptas dicta bona dicto comuni pistorii publicentur
secundum determinationem statuti loquentis de pena que
imponitur patrifamilias habenti filios vel filias
non nuptas et exbampniatur et condempnetur in pena
supra notata non obstante aliquo capitulo vel capitulis
statutorum que in contrarium loquerentur. ¶ Dummodo
hec quod continetur in isto capitulo non intelligatur
in illis qui committerent homicidium contra forensem.
Sed qui committeret homicidium in eum puniantur
pena .M. librarum denariorum. Ita tamen quod si minor pena appa
reret imposita vel imponeretur in aliquo loco contra
occidentem pistoriensem per aliquem quod eadem pena
debeat imponi et non maior contra pistoriensem occidentes
forensem qui sit de tali loco in civitate vel comitatu
pistorii. ¶ Item volumus quod cuilibet sit licitum capere
malefactores qui maleficia committerent in locis
supra notatis scilicet maleficia supradicta. Et bampniatur
quolibet die sabbati. Et si captus in dicta captione
offenderet de ipsis capientis punitione remaneat
in prudentia seu provisione dominorum potestatis et capitanei
vel alterius offitialis quocumque nomine nuncupetur ut supra et aliis
eorum non obstantibus aliquibus capitulis in contrarium loquentibus.
¶ Salvo si captione fuerit de malefactoribus quo
casu si in ipsa captione offenderet captum penitus
sit impune. ¶ Preterea volumus quod si aliquis
forensis vel manumundolus scilicet vagabundus

uel scutifer ul' seruiens alicui' offenderit aliquem pusinu3 ul' comitatense3 ul' districtuale3 pusin in aliquo dcõr locor. Et offensus possit dcõ tpre talem offensorem offendere impune si tale offensam fecerit ciuis ul' comitatensis ul' districtual' pusinus q duplu3 pene nõ excedat offēsionis facte pforensem in ciue3 ul' comitatense3 ul' distrituale3 predictos / q extimet' p offitiale3 qui de delicto cognoscet ysspecta impositione pene fiende sm forma3 statutor eo casu quo forens nõ inuenisset offendere ipos. si uero excedit eatenus puniatur quatenus excedit et usq adcurrētē quātitate3 remictatur. ¶ Volum' insup statuētes q quicūq offenderit aliquem i platea cois pus pqua offensione parus fuerit se exbāpniri siue i bāpno cois pus poni et cōdēpnari. Et postmodu3 ipo existente i bāpno et cōdēpnato uenerit in ciuitate3 ul' comitatu3 pus puniatur et cōdēpnetur cōi pus pqualibet die quā steterit ul' reptus fuerit in ciuitate ul' comitatu pus in C. lib. den. Et quicūq tale3 exbāpnitum et cōdēpnatu3 cois pus receptauerit sciente simili pena puniatur. ¶ Et sit licitu3 cuilib3 sine pena tale3 exbāpnitu3 et cōdēpnatum posse capere et repntare i fortia3 cois pus Et habeat pdicta captione et repntatione medietate3 dicti bāpni et pene quā solue teneretur dictus exbāpnitus et cōdēpnatus pdā reuisione.

Non registret' [illegible]

De Comictentib3 homicidiu3 ul' aliud malefitiu3 i domo ul' camera iuncta platee ul' strate regali vel aliis certis locis. Rca.

·xiij·

Quia comictentib3 homicidiu3 aliquod in platea cois pus ul' aliqd aliud malefitiu3 i platea cois pus ul' i aliqua aliqa stratarum regaliu3 ul' i aliquo alio loco in quo pena duplicatur ul' pena psonalis i ponitur per statuti formā sunt pen limitate. ¶ Volumus et ordinam' ad obuiandu3 malliis q quicūq fecerit ul' comiserit homicidiu3 ul' aliud malefitiu3 in aliquā domo ul' camera cōtigua vel giūcta dicte platee ul' alicui dequib3 stratis regalib3 ul' alicui loco i quo pena duplicatur ul' est pena psonalis sm forma statutor. soluat simile3 penā et bāpnu3. Et eade3 penā patiatur siue peccuniaria3 siue psonalem sicut si comisisset homicidiu3 ul' malefitiu3 i aliquo dcor locor. ac si fecisset i loco giūcto et cōtiguo dce camere siue domui.

De venenante. Rca.

·xiiij·

Cupientes obuiare malefitiis et eis resistere remediis oportunis. Ordinamus pnti caplo statuendu3 q siquis ul' siqua dederit alicui venenu3 siue Risalgar siue argētu3 uiuu3 comedere ul' potare ul' i aurem ul' i aures ul' i os alicui i miserit ul' sibi venenosam potatione3 dederit potatione3 ul' quocūq aliqué i uenenauerit puniatur si ille cui datu3 ul' missu3 fuerit aliquid ul' quocūq venenatus morietur. si fuerit masculus venenās capite puniatur et si fuerit mulier igne cremet' ita q penitus moriatur. ¶ Et si offensus non morietur puniatur offendens in V. lib. den. quas si nõ soluerit i fra terminu3 sibi datū puniat' modo pdco. Et eadem pena puniatur et cōdāpnet' qui pdicta actentauerit ul' paurauerit ul' ope3 ul' auxiliu3 dederit i pdcis. ¶ Si aute3 aliqs aliquā rem venenosa3 uoluptane supsserit ul' diceretur supsisse et de eo innocente infamauerit simile3 penā patiatur.

De blasfemantib3 ul' maledicentib3 deū ul' beatā virginē mariā. ul' aliquē sanctu3 dei. et facientib3 vota et iuramēta i liata i reuerēter. et de uitio sodomitico. Et de comedentib3 carnes dieb3 veneris. Rca. ·xv·

8 CCC

Quoniam intollerabiliu3 scellerantia peccatorū patientia3 diuine pietatis actediat et obstinata uitior malignitas iustitiā puocat ad uindicta3 ne propter blassfemas et maledictiones et iuramenta seu uota i honesta et reuerenter facta quib3 hoies creatore3 suu3 puerenda membra delacerant. et bestialiter sodomiticis vitiis i clinati. Et comedentes carnes diebus veneris scelerate deu3 et naturā cotidie vilipendūt ne peccatores deus in ira corripiat uel arguat i furore. ¶ Statuim' et ordinamus q siquis maledixerit deu3 ul' beata3 virgine3 maria3 sub quibuscūq diuinis noib3 dicendo maledecto sia dio ul' maledecta sia dio o laueragenemaria ul' maledixerit xpu3 ul' trinitate3 vl' iurauerit p aliqd membrū victuposu3 ul' aliquē locū i honestu3 corpor pdcor ul' alicui eor puniatur et puniri debeat in xxv. lib. den. ¶ Et q pdicta condēpnatio bāpniri et pcomgari debeat p precones cois pus sono tubar in trib3 locis platee cois pus in quib3 locis pcōnia csueuerūt fieri et p ciuitatem et burgos illi' porte unde erit talis cōdēpnatus in trib3 locis magis publicis dce porte Et fiant pdcā bāpnimenta de die in tertiis et ante vesperas et q etiam talis qui sic fuerit cōdēpnatus in causis suis cuilib3 agendo uel offitiu3 iudicis quol3 i plorando nõ audiat' ptpus sex mensiu3 a tempore dicte cōdēpnationis cōputādū nisi altera parte istante. Et q pdcā et eorum executione3 potestas et Capitan. et quil3 alius offitialis cois pus qui i pdcis iuridictione3 hēet facere teneatur i fra. x. dies sine aliquo alio processu postq depdcis notitia3 hūit modo et ordie i frascripto subpena. C. lib. den. desuo salario retinenda3 sui tempore sindicat' et depdcis debeat expresse sindicari. Et pdcā locu3 hānt in hiis qui semel tantu3 pdcā ul' aliqd pdcor comisunt. ¶ Si uero secūda vice aliquod dcor malefitior comisit pena simili puniri debeat. ¶ Si aute tertia vice peccauerit soluat similem penā et sic omi vice fiuetur. Saluo q si semel fuerit cōdēpnatus de dco malefitio postea idem comictendo puniatur dupla pena q supi' sit expssu3. ¶ Si quis

11

autem iuraverit per alia membra vel viscera vel alia inte-
riora dei vel sue matris virginis marie vel
dixerit ad despectum vel ad onta dedio vel dei virginis
seu dixerit de lanesia dio puniatur pro qualibet vice
in .x. libr. den. ¶ Si quis vero iuraverit per
corpus vel sanguinem vel mortem vel clavos vel
ossa predictorum vel alicuius eorum solvat nomine pene .v. libr.
den. pro vice qualibet ¶ Si autem aliquis maledixe-
rit vel dixerit mattesia aliquem ex sanctis suis
vel iuraverit per aliqua membra vel loca inhonesta
corporum predictorum puniatur et puniri debeat pena
.x. libr. den. vice qualibet ¶ Si autem aliquis
iuraverit per corpora sanguinem mortem vel ossa
viscera vel alia membra vel aliquod ex interioribus
deorum sanctorum vel alicuius eorum puniatur pena
.xl. s. den. vice qualibet ¶ Si quis autem iurave-
rit vel dixerit per deum vel virginem mariam vel
aliquem ex sanctis eorum vel ad sancta dei evan-
gelia nullatenus puniatur ¶ Et quod offitiales
predicti qui de predictis penis pecuniariis effectualem
executionem fecerit de omni eo quod venire fece-
rit in comune ex causis supradictis habeant quartam partem
a massariis comunis perusii quorum camere dicte pene
debeant applicari sine alia solutione vel
detentione alicuius gabelle et sine aliquo precepto
vel mandato ¶ Si autem in predictis vel aliquo
predictorum predicti offitiales ad quos predictorum
executio noscitur pertinere fuerint negligentes
incidant in penam .C. libr. den. vice qualibet de quibus
expresse debeant sindicari ¶ Et adhoc ut
predicta celerius debitum sortiantur effectum quod Can-
cellarius comunis perusii vel eius abreviator sub vin-
culo iuramenti sub secreto et magna credentia
infra tres dies a die presentis ordinamenti teneatur
et debeat vocare priorem sancti Agustini de porta
sancti angeli. Guardianum loci sancti Francisci
porte sancte Susanne. Priorem Ecclesie sancte
Marie servorum porta Eburnea. Priorem loci s.
Dominici porta sancti petri. Priorem Ecclesie sancte
Marie nove porta solis. Qui priores et guardiani
teneantur et debeant dare in scriptis predictis
offitialibus quinque bonos homines per qualibet porta con-
scientiatos et bone conditionis et fame de con-
trata in contrata per qualibet porta. videlicet quilibet prior
vel guardianus in porta sua qui iurare debeat
dictos bonos homines nemini revellare quibus
dicti offitiales teneantur deferre sacramentum
Et quod dicti boni homines sic electi teneantur et
debeant denuntiare et in speculare delinquentes
in predictis vel aliquo predictorum ¶ Et predicti boni
viri ad predicta debeant eligi de sex mensibus in
sex menses Et isti sint et esse debeant custodes
et denuntiatores secreti omnium et singulorum quos
audiverit sive invenerit sive viderit blas-
femare vel maledicere deum vel eius matrem

beatissimam virginem mariam aut aliquem sanctum vel
sanctam dei vel iurare seu votum facere inho-
neste et inreverenter nominando loquendo et exprimendo
inreverenter ut supra dictum est. Et teneant et
debeant vinculo iuramenti denuntiare omnes
et singulos delinquentes in aliquo casuum predictorum
per cedulas mictendas per ipsos custodes et denun-
tiatores in cassulas sive in appos positos in locis
et in Ecclesiis Fratrum minorum. Fratrum sancti dominici
Fratrum sancti Agustini. Fratrum sancte Marie
servorum. et fratrum sancte Marie nove. In quibus cedu-
lis scribatur nomen et pronomen delinquentis et
Annus et mensis et locus delicti et porta et parochia
delinquentis et delinquentium in predictis vel aliquo
predictorum. si delinquens vel delinquentes sunt de aliqua
porta et parochia. alias ponatur locus unde est si
potest sciri per ipsos custodes et denuntiatores po-
nendo proprie verba blasfemie vel iuramenti. Et
quot vicibus blasfemia vel iuramentum seu votum
illud illicitum fuerit inhoneste et inreverenter
commissum et etiam nomen saltem unius testis. Et
adhoc ut nulla fraus in dictis cedulis commicti possit
et nulla cedula fieri possit per aliam personam quam per
ipsos custodes et denuntiatores ponatur in predictis
cedulis certum signum dandum dictis custodibus
per dictos offitiales vel alterum eorum cuius signi copia
vel impressio remaneat penes iudicem adhoc ut
per illud videat et cognoscat dictas cedulas fore
solummodo per dictos custodes et denuntiatores mis-
sas in predictis cassulis et appis. Et dictis cedulis
sic signatis dari debeat plena fides et dicte
cedule habeantur pro plena probatione una cum
dicto teste etiam quo ad condepnationem faciendam
in predictis vel altero eorum. Possit tamen quilibet
in cappare dummodo in cedula quam in appo miserit
apponat nomina duorum testium Et offitialis predictus
teneatur examinare dictos testes et repertum
culpabilem punire et condepnare. Et Iudex domini
potestatis seu alterius offitialis teneatur et debeat
ire quatuor vicibus quolibet mense ad dictas Ecclesias
et qualibet earum ad aperiendum dictas cassulas
sive appos secrete et occulte ita quod a nemine
legi vel videri possint dicte cedule nisi a sup-
dicto iudice vel notario quem secum duxerit
Et ne fraus commicti possit Guardianus vel prior
ordinis fratrum predictorum debeat esse presens
quando dicte cassule sive appi aperientur. que
cedule debeat copiari et exemplari per dictum
Iudicem et per notarium quem secum duxerit
si signate fuerit signo predicto. Et origi-
nale relinquere in dictis cassulis sive appis
donec super eis et super contentis in dictis cedulis processum
fuerit expeditum seu executio facta fuerit
contra denuntiatum seu nominatum in dictis cedulis vel
altera earum. Et postea dicte cedule comburantur
per dictum Iudicem vel notarium de mandato dicti Iudicis

adhoc ut nullus umquam possit cognoscere scripturam
talis cedule originalis sive talium cedularum
nec habere possit notitiam ipsius vel eorum qui dictam
cedulam seu cedulas scripserit et in dictis capsis
seu cassulis posuerit. Et quilibet guardianus
seu prior dictorum ordinum habeat et habere debeat a
massariis comunis perusii unum librum cartarum bombicinarum
in quo presente judice qui vadit ad aperiendum dictas
cassulas sive capsos scribantur nomina et pronomina
delinquentium et delicta et quot vicibus deliquerunt
tempus et locus delicti ut supra dictum est. Qui
liber tempore sindicatus dicti judicis debeat suis
sindicatoribus assignari ut per dictos sindicato
res videatur an dictus judex fuerit negligens
in predictis. Et dicti sindici tempore sindicatus
debeant sibi facere tradi libros a dictis guardi
ano et priore sub pena CC librarum denariorum pro quolibet eorum
si fuerint negligentes. Super quibus cedulis dictus
judex teneatur et debeat contra denuntiatos seu
nominatos in dictis cedulis procedere et eos pu
nire et condempnare pro delictis et excessibus pro quibus
et de quibus denuntiati seu nominati essent et penam
imponere habita super dicta probatione saltem per unum
testem secundum quod superius singulariter est expressum.
Et quia dicta malefitia sepe sepius in comitatu
committuntur nec de facili ad notitiam dictorum bonorum
hominum pervenire possunt. Et dicti offitiales executores
predictorum teneantur et debeant pro quolibet castro et qualibet
villa comitatus perusii eligere unum civem perusinum
bonum et fidelem habentem et possidentem bona in
pertinentiis castri seu ville de quo cive informationem
habere poterit a sindicho dicti loci qui civis debeat
nominare eidem offitiali unum de melioribus conscientia
tis et fidelioribus hominibus dicti castri seu ville in
denuntiatorem dictorum malefitiorum et jurare dictam
nominationem et nemini revellare quem bonum hominem
sic electum adhoc ut dicta electio magis secrete
procedat una cum sindico et aliis hominibus dicti loci
palliato colore quesito faciant citari quod coram eo
debeant comparere et tandem dicto electo sic comparente
segregatim et secreto deferre sacramentum quod singulis
xv diebus denuntiare debeat omnes et singulos predicta
delicta vel aliquod predictorum committentes in dicto castro
vel villa vel aliquod predictorum in et super quibus quo
ad modum procedendi et probandi et penam delinquen
tium et ... et penas offitialium predictorum in
negligentium predicti locum habeant et que in precedentibus
capitulis continentur. Et quod quilibet admictatur
ad accusandum de predictis malefitiis et quolibet
predictorum probando per duos ydoneos testes. Statuimus
etiam et ordinamus quod siquis commiserit actualiter
peccatum sodomitiam pro prima vice puniatur in CC
libris denariorum. Pro secunda vice si iam fuit pro prima
vice condempnatus condempnetur et puniatur pena IIII
librarum denariorum. Pro tertia autem vice igne cremetur ita et
taliter quod penitus moriatur. Si tamen bis de dicto
crimine repertus condempnatus. Qui vero aliquem
puerum per violentiam cepit vel capi fecerit animo et
intentione predictum scelus committendi puniatur in CL libris denariorum.

Si vero dictum scelus consumavit puniatur etiam pro prima
vice in V librarum denariorum quam penam si non solverit infra xx
dies a die late sententie igne cremetur. Qui
autem alio modo temptaverit vel presumpserit
vel induxerit aliquem puerum causa committendi tale
delictum pro qualibet vice C librarum denariorum solvere teneatur
si tale delictum non consumavit. Siquis vero
puer doli capax se dicto crimini ingesserit vel
sponte se obtulerit ad dictum delictum committendum
pro prima vice in C librarum denariorum puniatur. Pro secunda
vice eadem pena puniatur. Et pro tertia eadem
pena et per plateam comunis perusii publice fustigetur.
Volumus etiam et ordinamus quod comedentes seu
qui comederint carnes diebus et temporibus infra scriptis
in quibus esus carnium prohibitus est a sancta matre
Ecclesia videlicet in diebus quadragesimalibus et in diebus
quatuor temporum et vigiliarum festivitatum sancte
marie apostolorum et aliorum sanctorum et diebus veneris
condempnetur et condempnari debeat in decem libris
denariorum pro quolibet et qualibet vice. Et macellatores
et pollaioli vel aliquis eorum dictis temporibus et diebus
non possint nec debeant vendere carnes vel pullos
vel dare alicui causa comedendi ipsis diebus et
temporibus vetitis. Et qui contrafecerit simili pena
puniatur. Salvo quod predicta non intelligantur
in infirmis habentibus licentiam a medico vel a domino
episcopo perusino vel eius vicario. Super quibus
omnibus procedi possit tam per inquisitionem quam
per accusationem. Volumus insuper et statuimus
quod in omnibus supradictis casibus ubicumque ipsorum alicui
persone vel maris vel femine esset imponenda
pena pecuniaria si fideiussorem non dederit de
judicato solvendo ponatur in carceribus comunis perusii
de quibus per aliquem offitialem comunis perusii excarce
rari vel relaxari nullo modo possit etiam amore
dei. Sed demum facta integra solutione pene sibi
imposite possit de dictis carceribus relaxari.

De pene malefitiorum personalium que committe
rentur in platea vel in aliis quibusdam locis certis
temporibus committerentur homicidio excepto. Rubrica.

Quicumque commiserit ~~commiserit~~ aliquod malefitium .xvi.
excepto homicidio pro quo puniatur ut
superius in capitulis loquentibus de homicidio continetur
in platea comunis perusii vel in aliquo aliorum locorum in quibus
pro homicidio est pena capitis solvat pro malefitio
quod commisisset nomine pene duplicem penam
quam solvere deberet secundum formam statutorum de male
fitio quod commisit si alibi quam in platea vel in aliqua
quacumque stratarum regalium vel in aliquo alio locho
contento in capitulo loquente de percussionibus quod incipit
ut malefitia non remaneant impunita in paragrapho qui
incipit si autem percusserit in aliqua ecclesia et cetera
dictum malefitium commisisset. Si autem dictum male
fitium commisit in aliqua ecclesia vel in aliqua quacumque
stratarum regalium vel in aliquo aliorum locorum contentorum
in dicto paragrapho statuti predicti in capitulo loquente de per
cussionibus qui paragraphus incipit si autem percusserit in
aliqua ecclesia et cetera puniatur duplici pena

qua deberet puniri predicto maleficio si alibi dictum
maleficium commisisset secundum formam statutorum.
Salvo quod predicta non intelligantur in capitulis
in quibus exprimitur in platea et stratis regalibus
et aliis locis specialibus in quibus fiat punitio de
maleficiis ut in capitulis statutorum sunt expressa
Ita tamen quod pene specificate in aliis capitulis
supradictis nominatis vendicent sibi locum et augmentari
non possint vigore presentis capituli. In aliis
vero maleficiis ubi non exprimitur aliquis locus specialis
sed generaliter loquitur capitulum fiat punitio secundum
quod supradictum in hoc capitulo est expressum. Et ut citius
tollatur animus et occasio delinquendi formidine
pene imminente. Statuimus quod quicumque commiserit
aliquod maleficium in civitate comitatu vel districtu
perusii in duobus diebus ultimis mensis iulii in tribus diebus
primis mensis augusti et otto diebus proxime precedentibus
ante festum beati herculani ante kalendas mensis
martii vel in ipso festo vel otto diebus proxime sequentibus
post ipsum festum. vel in vigilia beate virginis marie
de mense augusti vel in ipso festo vel in aliquo dictorum
dierum puniatur et puniri debeat per quoslibet offitiales
communis perusii dupla pena pecuniaria qua deberet puniri
si aliis diebus committeret maleficium predictum
secundum formam statutorum. Et quicumque offenderit qualitercumque
11 aliquem peregrinum vel romeum in civitate comitatu
vel districtu perusii venientem vel stantem vel moram
CCC tenentem ad indulgentiam sancte marie de angelis
vel de ipsa indulgentia recedentem durante tempore
ipsius indulgentie et duobus diebus prius ante et duobus
diebus post puniatur ea pena qua puniri deberet
si offenderet aliquem civem perusinum per formam
statutorum communis perusii. Et de predictis omnibus et singulis
possit et debeat ex offitio potestatis et capitanei vel
alterius offitialis cum promotore vel sine promotore
inquiri capitulo inquisitionum vel aliquo non obstante
et bita publica voce et fama contra malefactores
procedatur ad tormenta pro inveniendo maleficii
veritate.

De delinquentibus tempore processionum vel in edomada sancta. Rubrica. 20

·xvii·

Quoniam plerumque evenit quod tempore quo fiunt
tempore processiones et luminarie videlicet in
vigilia et die festivitatis beati herculani et vigilia
assumptionis beate virginis marie et in vigilia sancti
Costantii et in vigilia translationis sancti stephani
qua die fiunt luminarie et processiones apud locum
fratrum predicatorum sancti dominici. fiunt rumores et
tumultus risse et offensiones. Ordinamus et
statuimus quod nullus audeat vel presumat die dictarum
vel aliarum processionum vel luminariarum ordinatorum
vel ordinandorum per commune perusii vel die sequenti portare
arma vetita vel facere vel committere tumultum rissam
vel rumorem offensam vel maleficium in civitate burgis
et suburgis perusii. Et quicumque contrafecerit solvat duplicem
penam quam solvere et condempnari deberet si ea
alio tempore fecisse vel commisisset. qua pena duplici
per potestatem vel Capitaneum vel alium offitialem communis perusii
supradictum condempnetur. Et de omnibus predictis maleficiis
possit et debeat per potestatem et Capitaneum vel alium
offitialem ut supra inquiri publice et secrete. Et
nichilominus quilibet possit esse accusator non
obstante capitulo inquisitionum. Si aliquis
vero deinceps offenderit aliquem in edomada sancta
incipiendo edomadam die dominico olivarum vel
in aliqua die ipsius edomade vel die paschatis
resurrectionis si occiderit puniatur et condempnetur
in amputatione capitis sine remedio et in publicatione
omnium suorum bonorum communi perusii. Et si aliquis
offenderit dicto tempore cum aliquo genere armorum
cum effusione sanguinis quadrupla pena puniatur.
Si vero offensa fuerit absque sanguinis effusione
condempnetur offendens dupla pena qua puniri
deberet si alio tempore offendisset. Si vero
sine armis percusserit sive sanguis exiverit sive
non similiter dupla pena puniatur quam si alio
tempore fecisset et hoc propter reverentiam passionis
et resurrectionis domini nostri yhesu xpisti.

De offendente equester. Rubrica. 21

Statuimus et ordinamus aliquo capitulo ·xviii·
non obstante quod quicumque equester offenderit
aliquem qualitercumque seu aliquod maleficium
contra aliquem commiserit in omnibus et per omnibus delictis
et iniuriis per eum factis quocumque modo puniatur
et puniri debeat dupla pena qua puniri deberet
si non equester maleficium commisisset. Et predicta
non vendicent sibi locum eo casu quo pedester
insultaret equestrem quo casu pro maleficio quod
committeret ille qui est equester simplici pena
puniatur. et pena ex eo quod fuit equester nulla
tenus augmentetur

De offendente aliquem in re offensi. Rubrica

22 Quia domus unicuique tutissimum refugium ·xviiii·
esse debet. ordinamus et volumus penitus
observari quod quicumque in domo habitationis alicuius
vel in camera in qua quis staret ad suam artem
exercendam vel in domo vel vinea vel in aliqua quacumque
re propria alicuius vel ab eo possessa aliquem occiderit
vel filium vel uxorem matrem vel alium coniunctum
vel affinem domini vel habitatoris vel possessoris ibidem
familia existente cum eo capite puniatur ita quod
moriatur. Et si eundem vel aliquem ex dictis personis
in locis predictis vel in aliquo predictorum percusserit cum
armis ita quod de percussione sanguis exiverit manus
dextra sibi debeat amputari. Et si aliter offenderit
vel aliud delictum vel iniuriam fecerit in
personam cum armis puniatur quadrupla pena
Et si sine armis dupla. Dummodo si dicta
maleficia fierent in domo alicuius in qua habitaret
eius laborator vel aductor seu coptimator
in comitatu et si iniurie fierent inter dominum
locatorem vel aliquem de sua familia et laboratorem
seu aductorem vel aliquem de sua familia dicte
pene non habeant locum. Sed habeant locum pene que
debent imponi si dicta maleficia in aliis locis 12 CCC

nõ priuatis essent commissa. Et etiam saluo qđ predicta nõ vendicent sibi locum ĩ cohabitatib; in eadem domo et ĩ consortib; eiusdem rei si ma lefitia predicta commissa fuerit in domo coĩe hitationis ul' in re coĩ abeis coĩter possessa. ¶ Semp intelligendo qđ si comitatenses offende rent quocumq; Ciuem ĩ coĩtatu ul' suburgis pus puniant pena dupla nisi ciuis primo eum percussisset tuc tpris quo casu nõ teneatur coĩtatensis nisi simplici pena ßm formã alioz statutoz. ¶ Et si famulus percussit dñm ul' aliquem desua familia ĩ domo hitationis dñi ul' sue familie ul' in re dñi ul' a dño seu fami lia ei' possessa locum hãnt pene p̃dc̃e ¶ Sz nõ intelligatur qđ hãnt locum pene hui' capituli si famuli ul' famule intersse offendenderent.

De offendente priores Artium et eoz notarium et Cancellarium ul' alium offitialem. Rca. 23

xx. Quum offitium dñoz prioz Artiũ ciui tatis pus sit magnum et honorabile et salubre coĩ pus et nullus tante audatie ul' furosis esse debeat qui contra ipm offitium et offitial' vniuersalr et coniuctim et singulariter aliqđ debeat attentare Et ipm offitium consuetur ĩ lesum et illi quos dei timor nõ reuocat amalo saltim pena debita castigentur ¶ Ordinam' et reformamus qđ si aliquis ausus fuerit offendere aliquẽ expriori bus Artium ul' eoz notarium ul' cancellarium dum fuerint in offitio et ĩ iurisdictione coĩs pus ul' ext̃ ĩ quocumq; loco et parte fuerit durãte offitio cã offitij ul' nõ ul' post depositionẽ offitij causa ipi' offitij tm̃ ul' causa arengarie quã fecisset ĩ offõ intra tres Annos atẽpore depositi offitij occidendo ul' membrũ mutilando aut debilitando aut per cussionem in facie faciendo exqua signũ ĩ facie sit perpetuo remansurũ absq; alio remedio capite pu niatur ita qđ moriatur et omĩa ei' bona coĩ pus publicentur ¶ Si uero eũdem percussit cum armis cum sanguinis effusione durãte dõ offitio et cã ipi' offitij ul' post depositum offitium ĩtra dum tpus causa offitij tm̃. sibi man' dextra debeat amputarj ¶ Sz si aliter offenderit quadrupla pena puniatũ et eadem pena intelligatur et subiaceat ĩ omib; p̃dictis ordinãs mandans auxilium ul' consilium prebens ¶ Et contra p̃dc̃os delinquẽtes possit et debeat inquirj etiam p vnum testem ul' inditia manifesta ul' saltem p publicam famam si offẽ sio facta fuerit durante offitio Et si post depositionem offitij facta fuerit et qđ occaxionẽ offitij facta fuerit pbaretur p publicã vocẽ et famam sex testium fidedignoz possit et debeat contra illos qui dicerẽtur culpabiles ad tormẽta pcedj ad inueniendum veritatem malefitij et reperti culpabiles ĩ p̃dc̃is peñ condapnentur. ¶ Quicumq; uero offenderet causa offitij potestatẽ

capitaneum vl' iudicẽ Justitie maiorẽ sindicum offitialem coĩs ul' aliquem alium offitialem forensem capitalem offitij puniatur tripla pena qua puñirj deberet si offenderet aliquem priuatum ¶ Et si offenderit aliquem ul' aliqu' eoz iudicem sotium militem ul' notarium puniatur pena dupla et eadem pena puniatur faciens fieri p̃dc̃a uel ordinãs siue tractans aut p̃stans auxilium cõsi lium et fauorem ¶ Et p̃dc̃a locum hãnt durãte tempore offitij et sindicat' et p tres Annos post sindicatum siue post latam sententiam sindicatus in ciuitate coĩtatu et districtu pus et de predictis inquiratur et inquirj possit et debeat ¶ Et p̃dc̃a omĩa et singula sup' contenta in hoc capitulo et ĩ qualibet parte sui locum sibi vendicent in malefitijs que deinceps committerent tm̃. aliquo nõ obstante. Et hoc intelligatur ĩ pncipalib; offitialib; et eoz iudicib; militib; et notarijs et qđ fuerit occaxione offitij p̃sumatur et intelligatur statim qđ apparebit qđ ipẽ offendens ul' aliquis de familia huisset aliquam questionem in curia dicti offitialis offensi cum pbatione quatuor testium de fama fidedignoz. Et de p̃dc̃is omib; et singlis contentis sub ∫ quicumq; uõ offenderit causa offitij et c̃. possit fieri concordia p offitiales et eoz familiam Et qđ offitiat' offensi possit facere dictam concordiam p̃dc̃o offenso in casu quo dictus offensus se absen tauerit ul' de eo copia alr' hri nõ possit. Et si de dicto offitiale copia hri nõ possit possit fierj p sindicum coĩs et intelligatur ad hoc sindic' coĩs nũtius dñoz prioz.

De proiciente et non percutiente Rca. 24

xxi. Siquis proiecerit et nõ contra aliquẽ lapidẽ laterem seu terram coptam seu tegulam cuppam terre ul' aliam quãcumq; rem et nõ percussit illum ul' illam contra quem ul' quã proiecerit pu niatur p qualibet vice in decem. lib. den.

De proiciẽte lapidem ul' aliam rem ĩ domo Alterius. Rca. 25

xxii. Quicumq; proiecerit ul' robolauerit lapidẽ ul' rem aliam adnocendum in domo ul' sup domũ ul' tectum ul' hostia dom' alicui' ul' ab eo conductam ul' quã aliquis possideret seu ĩ qua aliquis hitaret puniatur p quolibet lapide uel alia re qualib; vice qualibet si fuerit de die in .x. lib. den. et si denocte .ĩ. xxv. lib. den. Et si exdicta proiectione seu occaxiõe dicte proiectionis aliquis offenderetur ĩ psonã puniatur ac si eũ percussit cum Armis in aliqua de quinq; stratis regalib; ciuitatis et burgoz pus. Et de p̃dc̃is possit et debeat inquirj p potestatem et capitan. ul' alium offitialem ut sup' cognitionẽ hentem et eoz et cuilib; eoz offitiales aliquo non obstante. Et nõ obstante qđ ĩ capitulo qđ incipit

quicumque proiecerit in domo illorum de arte piscium seu macellatorum predicta committentibus esset pena ordinata

De percutiente ad vindictam. Rubrica. 27

Quicumque fuerit vel erit percussus ab aliquo in personam et postea ille percussus percusserit
xxiiij. vel offenderit vel percuti vel offendi fecerit patrem vel avum vel ascendentes vel filium vel alium descendentes illius qui percussisset eum vel fratrem carnalem vel consobrinum vel nepotem ex fratre vel sorore carnali illius qui eum percussit tam ex parte patris quam ex parte matris solvat et solvere teneatur et debeat quadruplicem penam quam solvere deberet si offenderet illum qui eum percussit. Et hoc intelligatur nisi talis consanguineus percussus vel offensus percussisset vel offendisset et prius eum qui postea percussit vel offendit vel pati vel offendi fecerit ipsum. Quam penam si solvere non poterit vel non solverit termino sibi dato. et qui terminus debeat sibi assignari in sententia possitualem iudicantem. si pervenerit in fortiam communis perusii sibi manus dextra debeat amputari. Et si non pervenerit in fortiam communis exbapmatus et condapnetur in pena predictis. Et si quo tempore pervenerit in fortiam communis et non solverit in termino supradicto sibi manus dextra debeat amputari. Et si quis deinceps offenderit aliquem perusinum subiectum iurisdictioni potestatis et Capitanei communis perusii vel alterius officialis ut supra dictum est causa vindicte faciende si alium quam illum qui prius offendisset offenderet si occiderit capite puniatur et in amputatione capitis et in confiscatione omnium suorum bonorum communi perusii debeat condepnari. Et
xxj. si aliter offenderet causa vindicte cum aliquo genere armorum cum sanguinis effusione eius manus dextra debeat amputari et nichilominus bona sua destruantur ac si homicidium commisisset. Et si aliter offenderet quadrupla pena puniatur qua puniri deberet si offenderet non ad vindictam. Et intelligatur factum causa vindicte ubicumque offensio facta
xxij. est in personis et circa personas supra expressas nisi expresse probaretur quod alia causa supervenisset.
In aliis autem personis tunc demum intelligatur causa vindicte facta si legitime fuerit probatum quod causa vindicte factum fuerit.

De percutiente aliquem cum manu vel pugno. Rubrica. 28

Siquis percusserit aliquem cum manu palma
xxiiij. vel cum pugno pede vel calce seu genu vel gubitu in facie vel in vultu vel sibi faciem dilaniaverit et sanguis exiverit puniatur pro qualibet percussione seu dilaniatione in .l. libr. den. Si vero sanguis non exiverit puniatur pro qualibet percussione in .xxv. libr. den. Et compellatur ut recipiat alapam vel pugnum sive sanguis exiverit sive non in scalis palatii potestatis vel Capitanei et in eadem parte corporis et totiens quotiens dederit seu percusserit. Si vero percusserit in alia parte corporis et sanguis exiverit puniatur pro qualibet percussione in .xxv. libr. den. Et si sanguis non exiverit puniatur pro qualibet percussione in .x. libr. den. Si autem percussio vel dilaniatio fuit in platea communis perusii vel in aliquo aliorum dictorum locorum in quibus pro homicidio est pena capitis secundum formam statutorum in facie vel in vultu et sanguis exiverit solvat pro qualibet percussione et dilaniatione in .CC. libr. den. Et si sanguis non exiverit .C. libr. den. et recipiat alapam vel pugnum vel percussionem ut dictum est in loco predicto. Et si percussio seu dilaniatio facta fuerit in alia parte corporis et sanguis exiverit puniatur in .C. libr. den. et si sanguis non exiverit in .l. libr. den. Si vero percussio sive dilaniatio facta fuerit in aliqua communis strata regali vel in aliquo aliorum locorum contentorum in .C. capitulo quod incipit ut maleficia non remaneant impunita et cetera. qui .C. incipit si aut percusserit in aliqua ecclesia et cetera. et in .C. qui incipit si autem in aliqua via et cetera. in facie vel vultu et sanguis exiverit puniatur in .C. libr. den. Et si sanguis non exiverit in .l. libr. den. et recipiat alapam vel pugnum vel percussionem ut dictum est in loco predicto. Et si percusserit in alia parte corporis et sanguis exiverit puniatur in .l. libr. den. Et si sanguis non exiverit in .xxv. libr. den. Et in omnibus casibus predictis debeat offensor recipere alapam vel pugnum ut supra est expressum ab offenso tantum nec ab alio nec per alium. Et hoc locum habeat in percussionibus factis in facie et sic et eodem modo quo percussit sic recipiat. Et si accusatus de tali crimine noluerit detineri pro tali receptione teneatur et debeat dare ydoneum fideiussorem de .CCC. libr. den. ultra dictam penam quam solvere teneatur si ad mandatum iudicis vel ad petitionem partis in iudicio infra terminum assignandum in ipsa pena non representaverit pro illum pro quo fideiuberet. Et nichilominus talis offensor dictam alapam sive pugnum ut dictum est recipere teneatur. Et si se representaverit et offensus reddere noluerit extunc a receptione dicte alape vel pugni tam condepnatus quam fideiussor sint et esse intelligantur penitus liberati. Et etiam absolutione dictarum .CCC. libr. den. ut dictum est. Si vero noluerit detineri nec fideiussorem dare de .CCC. libr. den. ut dictum est. Et noluerit alapam vel pugnum vel percussionem retinere seu recipere ut dictum est ad mandatum dicti iudicis quod mandatum facere teneatur non debeat detineri sed fideiussoribus relaxari dummodo super alia pena pecuniaria imposita pro huiusmodi delicto. Et talis receptionis oblatio nullum sibi preiudicium faciat quo ad pecuniariam penam imponendam pro delicto predicto in de tali

3 ddd

delicto habitur professo. ¶ Volumus insuper quod offensus in nullo casu possit cogi ad reddendum alapam vel pugnum sive offendens dederit fideiussorem sive non. Set eo nolente reddere sic offendens a tali receptione penitus liberetur et per concordiam que fieret de tali delicto intelligatur fore remissam dictam repercussionem et ad eam nec pro ea ulterius detineri non possit.

De frangente alicui aliquod membrum et de mordente seu morsicante. Rubrica. 29

.xxv. Quicumque fregerit alicui aliquod membrum aut costam corporis vel pectoris vel aliud os sine sanguinis effusione puniatur in C. libris denariorum. Et si sanguis exiverit puniatur dupla pena. Si vero dislocaverit puniatur in L. libris denariorum. ¶ Et quicumque momorderit seu morsicaverit aliquam personam in facie vel in gula et ex morsu sanguis exiverit puniatur in C. libris denariorum. Si vero sanguis non exiverit in L. libris denariorum condempnetur. ¶ Set si ex dicto morsu facto in facie vel in gula sanguis exiverit et cicatrix vel signum evidens sit perpetuo remansurum vel remansura in facie vel in gula tunc mordens seu morsicans puniatur ea pena qua secundum formam statutorum debet puniri percutiens cum sanguinis effusione ex qua percussione cicatrix vel signum evidens sit perpetuo remansurum vel remansura in facie vel in gula ut patet supra in Rubrica de percutiente cum armis in C. si autem percussit in aliqua ecclesia in consilio si autem percussio facta fuerit in aliis locis etc. ¶ Et si ex morsu fuerit detruncatus nasus puniatur detruncans seu mordens pena qua debet puniri amputans alicui nasum de quo loquitur infra in capitulo penultimo subsequenti Rubrica. ¶ Si vero in alia parte corporis et sanguis exiverit puniatur in .xxv. libris denariorum. Si vero sanguis non exiverit puniatur in .x. libris denariorum.

De debilitante vel truncante studiose alicuius membrum. Rubrica. 30.

.xxvi. Quicumque debilitaverit alicui manum vel pedem vel aliud membrum in totum vel in partem condempnetur et puniatur prout continetur supra in capitulo de percutiente cum armis. ¶ Ille vero qui pretio vel prece vel alia re recepta aliquod membrum alicuius truncaverit simile membrum membro detruncato sibi debeat detruncari et illud pecunia redimi non valeat ullo modo. ¶ Volumus tamen quod quicumque amputaverit alicui nasum vel manum de brachio vel pedem a crure seu gambam vel destruxerit seu cecaverit sibi oculum ita quod perpetuo privetur visu ex illo oculo puniatur pena CCCC. librarum denariorum in pecunia numerata sine aliqua excomputatione a podiatis et ad confinia ponatur extra civitatem et comitatum Pisanum per tempus quinque annorum. Quia pena si non solverit infra terminum x. dierum quem terminum assignare debeat offitialis de malefitio cognoscens in sententia manum dextram sibi faciat amputari. ¶ Si vero cecaverit aliquem ambobus oculis ita quod perpetuo privetur visu vel amputaverit ambas manus vel ambos pedes vel ambas gambas puniatur ea pena qua punitur homicida. ¶ Si tamen amputaverit alicui nasum vel manum a brachio pedem a crure seu gamba vel destruxerit alicui unum oculum in aliquo locorum contentorum sub Rubrica de percutiente cum armis in C. si vero quis percussit in aliquo locorum predictis locis etc. habeat locum pena imposita sibi pro membro debilitato in locis ibi privilegiatis. ¶ Et nichilominus in dictis casibus ultra dictam penam debeat committens aliquod ex dictis malefitiis poni et stare ad confinia per dictum tempus extra comitatum et districtum Pisanum. ¶ Si vero mutilaverit vel amputaverit alicui labrum sive barbam vel virilia puniatur in CC. libris denariorum sine aliqua excomputatione a podiatis ut dictum est. ¶ Set si aliquod ex delictis supra proxime nominatis in consilio si non mutilaverit etc. fuerit commissum in aliquo ex dictis locis contentis in dicto C. si non quis percussit in aliquo de predictis et in C. si autem in aliqua via etc. dicto casu puniatur pena V.C. librarum denariorum quam si non solverit infra decem dies numerandos a die late sententie sibi manus dextra amputari. ¶ Si vero amputaverit aurem in totum vel in partem puniatur in CC. libris denariorum nisi hoc delictum fuerit commissum in aliquo ex locis contentis in dicto C. si non quis percussit in aliquo de predictis etc. quo casu puniatur committens pena CCC. librarum denariorum. ¶ Et si fuit commissum in aliquo ex locis contentis in dicto C. si autem percussit in aliqua ecclesia pena CCC. librarum denariorum puniatur.

De frangente hostia domus alicuius vel ab eo possesse vel habitationis alicuius. Rubrica. 31

Quicumque fregerit alicui seu per vim aperuerit hostia habitationis alicuius puniatur et puniri debeat pro qualibet vice in C. libris denariorum. ¶ Si autem fregerit seu per vim aperuerit hostia domus alicuius vel ab eo possesse in qua non habitaverit puniatur pro qualibet vice in quinquaginta libris denariorum. xxvij

De intrante domum alicuius contra voluntatem domini vel habitantis. Rubrica. 32.

Siquis intraverit domum alicuius sive sit sua propria sive non in qua habitaret in civitate comitatu vel districtu Pisano per vim et violentiam et iniuriose contra voluntatem illius qui habitaret in ea si intraverit cum armis in C. libris denariorum condempnetur pro vice qualibet si sine armis in L. libris denariorum. ¶ Si fuit de nocte pena debeat duplicari. Salvo quod hoc capitulum non intelligatur in parrochianis dictis scriptis in libro societatis dictis in hiis que faceret cum habitantibus in clausio secundum quod facere consueti sunt. Et idem intelligatur in parochianis et offitialibus vel emptoribus salarie et eorum offitialibus. xxviij.

De auxiliante malefactori uel eum retinente in domo. Rubrica. 33

xxviij. Si quis alicui malefactori subsidium uel auxilium aliquod prestiterit uel associauerit ad offendendum uel fieri fecerit aliquod maleficium teneatur substinere et soluere similem penam et bapnum comuni pisarum quam uel quod ipse malefactor substinere et soluere teneretur ex forma alicuius statuti. Si uero aliquis scienter in domo receperit uel occultauerit uel associauerit dictum malefactorem post dictum commissum maleficium puniatur si dictus malefactor uenerit in depredandum in personali pena in C. libr. den. Et si venerit cum depredando in pena pecuniaria in l. libr. den. Et hoc non intelligatur in coniunctis personis.

De magnatibus non possit fideiubere pro accusatis vel inquisitis nec palatium ascendere. Rubrica. 34

xxx. Statuimus etiam et ordinamus quod potestas et Capitaneus comunis et populi pisani vel alius offitialis quocumque nomine censeatur ut supra et eorum uel alterius eorum iudices uel offitiales non possint nec debeant ad penam C. libr. den. de eorum salario retinenda recipere in fideiussores aut promissores aliquem militem comitem marchionem sive capitaneum nec etiam aliquem de prole militari marchionis comitis uel capitanei nec etiam aliquem iudicem seu aduocatum pro aliquo malefitio seu etiam pro aliquo qui maleficium commisisset sive occasione alicuius malefitii. Et predicti milites comites marchiones capitanei et alii qui de prole militari comitis marchionis sive aduocati sunt non possint nec debeant pro aliquo fideiubere nec promissiones uel fideiussiones aliquas facere in curia comunis pisani pro aliquo accusato denuntiato vel inquisito de aliquo malefitio sive occasione alicuius malefitii. Et similiter modo fideiubere non possint domini priores Antianorum civitatis pisane Consiliatores monete nec massarii a die publicationis dictorum offitiorum uel alicuius eorum nec Camerarii Antianorum civitatis pisane nec etiam electionarii et qui iuerit ad eligendum potestatem uel Capitaneum uel alium offitialem comunis pisani coram talibus offitialibus quos ipsi elegerunt ad penam CC libr. den. quam penam potestas et Capitaneus uel alius offitialis quocumque nomine censeatur ut supra et quilibet ipsorum tali contrafacienti pro quoque auferre teneatur de facto omni sollempnitate obmissa et processu et iuris ordine non seruato. Et per potestatem uel Capitaneum uel eorum iudices et notarios nec per aliquem offitialem comunis pisani tales offitiales recipi non ualeant nec possint. Et si contrafecerit ipso facto puniantur pena CC. libr. den. per eorum sindicatores tempore eorum sindicatus et alios teneantur recipere fideiussores loco ipsorum si tales recepti fuissent contra formam presentis legis sub dicta pena. Preterea uolumus quod nullus miles Comes Marchio Capitaneus nec etiam aliquis de prole militari audeat uel presumat associare aliquem malefactorem uel culpatum de aliquo malefitio tempore quo iuerit ad presentandum se coram potestate uel Capitaneo uel eorum iudicibus uel maiori sindico uel alicui eorum iudicibus ad penam C. libr. den. pro qualibet vice quam penam potestas et Capitaneus et etiam maior sindicus et eorum quilibet contrafacienti de facto auferre teneantur sine aliqua sollempnitate iuris que deueniat in comuni. Saluo quod aduocati et procuratores ipsius malefactoris possint eum associare sine pena. Et de pena predictorum quilibet possit esse quasi accusator et habeat quartam partem bapni.

De ducentibus homines ultra certum numerum cum vadunt ad accusandum uel se excusandum ab accusatione vel inquisitione. Rubrica. 35

Volumus et ordinamus quod si quis accusauerit aliquem uel accusare uoluerit de aliquo malefitio uadat et ire possit ad accusandum coram potestate uel Capitaneo uel alio offitiale ut supra cognitionem habente uel eorum seu alterius eorum offitialibus cum quatuor suis consanguineis uel amicis uel tribus aduocatis suis pro ipsis ad plus et cum pluribus non accedat et quos ducere uoluerit in scriptis apportet potestati uel capitaneo uel alii offitiali ut supra coram quo uoluit querimoniam ponere. contrafaciens non soluat pro quoque qualibet pene nomine xxv libr. den. Et ille qui se excusauerit uel defenderit eundem modum sub dicta pena debeat obseruare. Et si aliquis cum excusante uel defendente iuerit ultra dictam formam pro C den. pene nomine soluere teneatur. exceptis fideiussoribus qui relaxandi sunt fideiussoribus qui possint supradictum numerum ire et sotiare. Et quod dictum est supra in accusatoribus uel se defendentibus et eos associantibus uel cum eis euntibus idem per omnia intelligatur et locum habeat tam quo ad punitiones quam ad omnia alia supradicta in promouentibus uel dantibus aliquam inquisitionem uel se ab aliqua inquisitione defendentibus et excusantibus uel euntibus cum eis uel altero eorundem. Et possit potestas uel Capitaneus uel alius offitialis comunis pisani quocumque nomine censeatur uel aliquis eorum offitialis preceperit uel precipi fecerit quod aliquis uel aliqui generaliter uel spetialiter debeat discedere de eorum palatiis uel aliquo eorum uel de scalis alicuius ipsorum palatiorum uel de platea comunis pisani Et ille uel illi cui uel quibus preceptum fuerit non discesserit facta prius una monitione uel uno precepto soluat qui non discesserit de palatiis predictis uel aliquo predictorum locorum prout preceptum erit pene nomine pro quoque qualibet v libr. den. Et qui non discesserit de scalis dictorum palatiorum uel de platea sic iniunctum fuerit soluat pro quoque qualibet pene nomine C. sol. den. Et si aliquis iuerit pro aliqua causa cum pluribus quatuor et non discesserit de dictis locis vel aliquo eorundem secundum quod preceptum ei fuerit soluat xxxj.

pene noie p pmo pcepto. C. ß. den. ¶ Et si aliquis
post secundum preceptum erit contumax et no discessit
ut dictum est in xxv. lib. den. puniatur et condapnetur
quemadmodum si malefitium commisisset ¶ Si vo aliqs
hunc Jnimicitias et vellet maiorem securitatem re- no registret
remaneat et sit i prouidentia potatis ul Capit
ul alteri offitialis hentis cognitionem ut sup.
Et predictas penas potas et capitan ul alius offitialis
quouis noie censeatur et eorum Judices possit auferre
defacto p coi nullo Juris ordine suato ¶ Et si qs
offenderit accusatum de aliquo malefitio dum iret
ul staret coram potestate ul Capitan ul alio offitiale
coie pus quouis noie censeatur ul dum abeis ul ab
aliquo eorundem domum suam rediret occone sue defe-
sionis faciende soluat et solue teneat et debeat offensor
duplicem pena qua solue deberet si alium offenderet
de illo malefitio sm illud malefitium quod faceret
ul perpetraret ¶ Preterea uolumus q si fuerit
alicui ul aliquibus preceptum p potestatem ul capit
ul alium offitialem ut supra uel paliquem ex suis
sotijs ul paliquem pcones coie pus mandato pdcorum
potatis et capitanei ul alteri offitialis cognitionem
hentis ut sup ul alicui eorum q debeat discedere de
eorum palatijs ul aliquo eorum ul destalis alicui ipsorum
palatiorum ul de platea Et ille ul illi cui ul quibus
preceptum fuerit no discessit facta plus vna moni-
tione ul vno precepto soluat et solue debeat coi
pus pene noie p uice qualibet x lib. den. et potas
et Capitan ul alius offitialis ut sup. et quilibet
eorum possint teneantur et debeant a contrafaciente
dictam pena auferre p coi defacto omi solepnitate
Juris et ordine Judiciario obmisso ¶ Si uero
aliqs ul aliqui post preceptum factum iuerit ad
aliquod dictorum palatiorum alia de causa soluat pene
noie p uice qualibet coi pus. C. ß. den. qua pena
potestas Capitan ul alius offitialis ut sup cogni-
tionem hens et quilibet eorum defacto auferre debeat
pro coi ¶ Et si potestas Capitan ul alius offit
quouis noie nuncupetur fuerit negligentes i pdcis
ul i aliquo pdcorum. C. lib. den. noie pene coi pus
de suo salario solue debeat tempore sui sindicatus.

De Robbatoribus capiendis p homines castrorum et
villarum. Rca.

xxxij. Si in aliquo castro ul uilla comitatus pus ul in
ipsorum tritorijs fieret aliqua spoliatio ul rob-
baria homines ipius castri ul ville capere debeat et
assignare spoliatores seu robbatores potati ul capit
ul alij offitiali de pdcis cognitione henti Et si eos
capere no poterit dummodo suo posse eos psequatur
sine malitia dicant et dicere teneant nomina
robbatorum. Et nichilominus qui capare poterunt
et no ceperint robbariam emendare teneantur et dap-
num patienti ¶ Et insup soluat castrum ul villa
si fuerit C. focularioum et abinde sup xxv lib.
den. si abinde i fra p rata focularioum taxatione
facta de dicta robbaria et dapnis p potatem capitan
ul alium offit ut sup cognitionem hentem ul eorum
et cuilibet eorum Judice Juramento pstito de robbato
cuius sacramento stetur dum tn liquido pbatum fuerit
robbariam fuisse commissam i pdcis locis. tn semp
remaneat i prouidentia potatis ul Capitanei.

ul alteri offitialis ut supra noiati de illo qui dixerit
se robbatum q p fraudem ul mendatium hec no dicat.

De Capiendo homicidas p homines castrorum et
villarum. Rca.

Si quis fuerit occisus in aliquo castro ul villa xxxiij.
comitatus ul districtus pus homines illius castri
ul ville vbi fuerit factum malefitium homicidij ul
homicidium commissum teneantur capere homicida vl
homicidas et dare et tradere potestati ul Capitan
ul alij offitiali cognitionem henti ut sup ul eorum
Judicibus quod si no fecerit castrum ul villa si fuit
Centum focularioum ul maioris numeri coi pusij
C. lib. den. soluere teneatur. Si no fuit minoris
numeri C focularioum. L. lib. den. solue teneantur.
¶ Si autem i ptinentijs alicuius castri ul ville dictum
malefitium fuerit ppetratum homines dicti castri vel
ville postquam sciuerint concurrere teneant et debeat dare
operam studium et fauorem ad capiendum homicidam
ul homicidas qd si no fecerit et castrum ul villa
hunt a Centum focularibus sup. potestas et Capitan
ul alius offitialis hens cognitione ut sup. auferat
pene noie. Centum lib. den. Si no hunt C. focularia
et abinde inferius. L. lib. den. solue teneat ¶ Si aut
homines illorum castrorum ul villarum ipos malefactores
capere no poterit nec eos fraudulenter dimiserint
ad pena minime teneantur dummodo dictam penam
euitare no possit nisi pulsari faciat campanam
ad sturmum et currat et trahant post dictos homicidas
¶ Et si aliquod malefitium factum fuit i comitatu pus
teneantur homines vicinantie ul contrate ul parochiam
dicti comitatus seu districtus castri ul ville concurrere
ad rumorem et dare operam bona fide ad adiuuandum
offensos et ad capiendum malefactores qd si non
facerent eos punire potestas et Capitan ul alius
offitialis ut supra cognitionem hens quouis noie
censeatur eorum arbitrio teneant usque ad dictam pena
xxv. lib. den. Et si malefactores capi no poterit
p dictos homines dum modo fraudem no committant ad pena
statuti minime teneant.

De premio capientis homicidam et certos alios malefactores Rca. 36

Statuimus q cum multa malefitia et percussiones .xxxiiij.
committantur i ciuitate burgis et suburgis
Ciuitatis et comitatus pus ii capiunt homicide et per
cussores et alij malefactores ad hec ut timore pene
homines ab huiusmodi malefitijs ualeant precauere q si
aliquis fuerit robbator stratarum ul publicus et famosus
fur seu latro ul commisit aliquod malefitium i ciui-
tate burgis seu suburgis pus ul i comitatu dicte
Ciuitatis ul aliquem cum armis cum sanguine percussit
Cuilibet liceat talem robbatorem stratarum publicum
et famosum furem seu latronem ul homicidam vel
percussorem capere. Et si talis robbator stratarum et
publicus et famosus fur seu latro ul homicida ul
percussor fuerit captus et i fortia coie pus ductus
et presentatus potestati ul Capitan ul alteri offitiali
quouis noie nuncupetur hat et hre debeat capiens
ducens et presentans seu capientes ducentes et presen-
tantes dictis Capitan potestati ul alteri offitiali ut
sup cognitione henti robbatorem stratarum ul publicum
et famosum furem seu latronem ul homicidam a massa
coie pus. C. lib. den. sine aliquo precepto ul mandato

ut ista continetur Et capiens ducens et presentans seu
capientes ducentes et presentantes dictis potestati
vel Capitaneo vel alteri offitiali ut supra percussores
cum armis cum sanguinis effusione habeant et habere
debeant a dictis massarijs statim viso instrumento
presentationis sine alio precepto vel mandato ut ista
continetur. l. libr. den. quas pecunie quantitates captus
ductus et presentatus ultra penam quam solvere debet
pro malefitio debeat postea de suo proprio solvere et reddere
dictis massarijs comunis perusij nec prius relaxetur
donec solverit illam pecunie quantitatem dictis massarijs
quam dicti massarij pro eo solverunt. que prima dicti
massarij auctoritate presentis statuti teneantur et debeant
dare et solvere dictis presentandis viso instrumento
presentationis scripto manu cuiuslibet notarij de civitate
vel comitatu perusij sine aliquo alio precepto vel mandato
pena .xxv. libr. den. ipsis massarijs auferenda si ne
gligentes fuerint in predictis si personam perdere non debebit
in totum vel in partem. Sed si perdere debebit in totum
vel in partem tunc dictis massarijs seu comuni perusij
de dictis quantitatibus nulla satisfactio fiat.

De Graffijs tenendis. Rubrica. 37.

xxxv. Statuta suprascripta facta de presentando et capi
endo malefactores observentur et executioni
mandentur cum hac additione quod a quolibet et a qualibet
persona possint capi et offendi impune et observentur
et executioni mandentur ipsa statuta et ordinamenta
per potestatem et Capitaneum pena .V. libr. den. pro quolibet
eorum. Et adhuc ut malefactores in civitate et
burgis perusij malefitia committentes facilius capiantur
Statuimus et ordinamus quod quilibet artifex civitatis
perusij exercens artem in civitate et burgis perusij tene
atur et debeat tenere graffia seu uncinos paratos
extra hostia eorum et cuiuslibet eorum camere acta sive
actos ad capiendum malefactores qui malefitia
committerent in civitate et burgis perusij. qui graf
fiarij curare debeant et sollertem curam habere de capi
endo malefactores qui commisissent mallia homicidia
vel percussiones cum sanguinis effusione in civitate
vel burgis perusij et predictis malefactoribus capiendis
ut possint dictis graffijs quandocumque et ad petitionem
et requisitionem et etiam ad clamorem ipsorum
graffiatorum teneantur vicini et alij qui clamorem
audiverint et audire poterunt ipsos graffiatores
ad capiendum tales malefactores et ipsis graf
fiarijs prestare opem et favorem iusta posse Et
si ipsi graffiarij in non capiendo ipsos malefactores
ac auxilium invocando fuerint negligentes puniantur
per potestatem vel Capitaneum vel maiorem sindicum
comunis perusij de facto sine processu aliquo et iuris
ordine obmisso pro vice qualibet .V. libr. den. pro quolibet
contrafaciente. Illi vero qui requisiti ab ipsis graf
fiarijs vel quorum clamorem audiverint eos non
iuvaverint vel eis opem non prestaverint ad predicta
simili eodem modo puniantur videlicet contrafacientes quilibet
pro qualibet vice in .V. libr. den. Que graffia
teneri debeant per dictos artifices in diebus in quibus
stabunt camere aperte suppositio camere Et semper
sint parati ad dictos malefactores capiendos et
qui non tenuerint ut dictum est puniantur vice
qualibet in .xx. sol. den. per potestatem vel Capitaneum
vel maiorem sindicum comunis perusij vel alium offitialem
superius nominatum qui ad inveniendum pertinentibus
vel non tenentibus teneantur et debeant mictere
familiam cuius relationi stetur quam penam solvere
faciant de facto omni iuris sollempnitate obmissa
Et si contingeret quod tempore talis capture cum dictis
graffijs offenderetur dictus capiendus de offensio
penitus sit impunis et ad aliquam penam graf
fiarius offendens minime teneatur

De premio indicantis vel capientis exbannitum vel condempnatum pro malefitio. Rubrica. 38

Statuimus et ordinamus quod quicumque tam .xxxvj.
Civis quam comitatensis vel districtualis
perusinus vel forensis ceperit aliquem condempnatum
comunis perusij pro malefitio et eum duxerit et presentaverit
coram potestate Capitaneo vel alio offitiale quocumque
nomine nuncupetur de qua presentatione et assignatione
appareat publicum instrumentum scriptum manu
cuiuslibet notarij de civitate vel comitatu perusij Si
idem condempnatus pro malefitio unde vel ex quo debeat
perdere personam in totum vel in partem principaliter vel
in defectum solutionis et etiam perdat in totum vel in
partem vel non perdiderit ut quia per cives perusij ex carcere
fuerit liberatus a pena vel extractus de carceribus
amore dei vel aufugerit vel evaserit vel naturaliter
decesserit ante executionem pene personalis vel ex
eo quod penam pecuniariam solverit in cuius solutionis
pene pecuniarie defectum debeat perdere personam
in totum vel in partem quod habeat et habere debeat de bonis
et avere comunis perusij dictus capiens et in fortiam comunis
perusij ducens et representans a massarijs comunis perusij
sine aliquo precepto vel mandato .l. libr. denariorum.
Quicumque autem ceperit aliquem homicidam condempnatum
qui in platea comunis perusij commisit homicidium et eum
potestati vel capitaneo vel alij offitiali presentaverit
et in fortiam alicuius eorum miserit .C. libr. den. a
massarijs comunis perusij habere debeat sine aliquo precepto
vel mandato. Si vero fuerit offitialis comunis perusij
capiens et ducens habeat et habere debeat .l. libr. den.
eo ipso quod cepit per se vel familiares suos et in fortiam
comunis perusij duxerit ut dictum est. Si vero non
fuerit facta executio pene personalis talis condempnati
pena personali in defectum solutionis sed soluta fuerit pena
pecuniaria eo casu habeat et habere debeat offitialis et
capiens et ducens per se vel suam familiam pro qualibet
libra quantitatis que soluta fuerit duos sol. den.
Si vero offitialis vel alius quicumque ceperit aliquem
alium legitime condempnatum comunis perusij pro malefi
tio in pecunia simpliciter quod habeat capiens supradictus
et in fortiam comunis perusij ducens et representans pro
qualibet libra sue condempnationis que soluta fuerit
in comuni duos sol. den. pro libra Et si evenerit quod

captus et ductus no soluerit odepnationez p qua
fuerit captus toto tempore regiminis illi⁹ offit
cui⁹ tempore fuerit captus ul' ex cui⁹ pate fuit
recomendatus i carceribȝ coīs pus hat capiens
de bonis coīs pus si fuerit odepnat⁹ in .C. llr. den
et a Centuz llr den sup .xij. den p qualȝ libra
Et a .C. llr. den ifra . duos ß den p qualibet
libra odepnationis quaz uenire fecerit i coi .//
Et pdca no intelligant i codepnatis p debito
ul' i obedientia exeo q no stetisset i palatio ul'
octe introit⁹ ul' dapni dati . Et talis captus
no pus relaxetur qȝ diu odepnatione de eo
factam et totuz id qd coe soluerit et dederit p
captura restituerit coi et reddiderit cuz effectu
Et adhc ut sciatur quid est solutuz captoribȝ
p coe Notari⁹ qui p captura fecerit apodixam
scribi facere teneat p notariuz qui est osuato
librorum Armarij cois pus iusta odepnatione
talis capti qualr est captus et quatuz solutu
est p captura . et etiā scribi facere i libro recom
dationuz carceratorum qualr est captus et quid
solutuz est p captura adhc ut restituat tepore
relaxationis . Quicūqȝ indicauerit potati
ul' capitan ul' alti offitiali quouis nomine
nūcupetur ul' alteri⁹ eorum familie aliquē qui
sit odepnat⁹ p malefitio et occaxione talis indi
cationis otingat hui⁹modi odepnatuz capi et
i fortiaz coīs pus duci et puenire . Talis
indicans quītadecimā partez ex⁹ qntitatis que
puenire i coe pus occone odepnationis de hui⁹modi
odepnato facte hre debeat . Et potas et Capit⁹
et alius offitialis ut sup ei dare face teneat
de odepnatione pdca que peruenerit i coi . quas
pecunie qntitates massarij coīs pus solue teneat
sine alia apodixa ul' mandato facta fide dictis
massa ul' alijs offit⁹ cois pus de odepnatione
captione et pntatione et indicatione capti
pdi simpliciter et deplano sine strepitu et
figura iuditij et sine oblatione et pductione
petitionum et intentionuz facienda et relique dcti
prioribȝ Artiuz et eorum notario . Potestas
insup et Capitan et alter offit⁹ ut sup deinceps
eligendi et eorum offitiales et familia per bānitis
p eos captis ul' capiendis qui no soluerint
tempore offitij eorum nichil pipie odepnatis ul'
p captura hant a coi pus ul' ab aliqua spali
psona . Sȝ de illis odepnatis tm qui soluerit
tempore eorum offitij hant sm formā statuti
no obstante aliquo statuto ul' ordinamento
i otrariuz loqnte . Dns quoqȝ potas et
dns Capitan ul' ali⁹ offit⁹ quouis noie nūcu
petur et eorum offitiales et familiares ꝛ aliqs
bar⁹ coīs pus et aliqs offit⁹ forensis ꝛ aliqs
eorum no hant nec recipiat n hre n pcipere
possint a coi pus n ab aliqua uniuersitate
et spali psona aliquā pecunie qntitatē ul' aliqd
aliud p eo q indicaret caperent ul' i fortiā
coīs pus ducerent ul' pntarent odepnaret
ul' iustitiarent aliquez ul' aliquos malefactore
ul' malefactores no odepnatos cois pus ul' p eo
q odepnationes factas p eos exequerent . Et q
pro pdictis nulla solutio ul' satisfactio eis fierj
debeat p coe pus ul' p aliquez offitialez dicti cois
ul' aliuz no obstante aliquo statuto generalj ul'
spali i otrariuz loqnte . Volum⁹ insup q
i pnti caplo ubicūqȝ ul' alibi est facta metio
de ducente aliquē i fortiaz coīe pus intelligat
quis ducere i fortiā coīs pus nisi aliud sit
expressuz eo ipo q pntat assignat et tradit
aliquē potati Capitan ul' alti offitialj ut sup
cognitionē hnti ul' aliquj exfudiabȝ ul' militibȝ
seu sotijs ul' notarijs aliqu⁹ eorum ul' dnis poribȝ
Artiuz . Et ille intelligat ductus et esse i fortiaz
coīe pus qui est pntat⁹ assignat⁹ et traditus
potestati ul' Capitaneo ul' alti offit⁹ ut supra
ul' aliqui exfudiabȝ ul' militibȝ seu sotijs vel
notarijs aliqu⁹ eorum ul' dnis prioribȝ artium .
Et qd diuz est de assignatione facieda de militibȝ
seu sotijs et notarijs intelligat existentibus
i ciuitate pusij .

De pena committentiuz quasdaz falsitates Rca 39

Ad reprimēdaz malitiaz falsitates omictetiū xxxvij .
Statuim⁹ et ordinam⁹ q si aliqs fecerit
ul' fierj fecerit instruz falsuz ul' scriptura falsaz
informaz publicaz ex quo ul' qua aliqs dapnuz
sbstinuerit q ille talis faciens ul' fieri faciens
ultra pena i statutis otenta pecuniariaz ul' plez
teneatur refice omne dapnuz qd passus fuisset
ex talj instrumto ul' scriptura . Et donec satisfe
cerit patienti dapnuz p dnos potestate ul' capit⁹
ul' altuz offit⁹ ut sup teneat ꝑꝑ. carceratus
Preterea uolum⁹ q si aliqs miles Comes magno
ul' captaneus ul' natus de prole militarj expa
terna linea fecerit ul' fieri fecerit aliqd instrm
falsuz ul' aliquaz scriptura falsaz puniat dupliā
pena qua punirj deberet popularis p forma statuti
Item duxim⁹ statuenduz q quicūqȝ accusauerit
ul' denūtiauerit aliquē notariuz de falso aut iquirj
fecerit ꝯt cuz de falsitate et talez accusationem
denūtiationez ul' inquisitionez no pbauerit q potas
et Capitan ul' ali⁹ offit⁹ ut sup cognitionez hens
teneatur cuz opellere ultra pena i statuto otentaz
restituere de facto accusato omnes expēsas quas
passus fuit et stetur sacrameto notarij cum
pbatione uni⁹ testis . Et quicūqȝ sciente pro
duxerit aliqd instrm falsuz ꝯt aliquē soluat
coi pus pene noie . V. llr . den . Et uolum⁹ 9 DD
statuentes q quicūqȝ falsificauerit a .x. annis
citra ul' falsificabit i futurō aliqd instrumtuz
siue acta publica manu publica notarij scripta
i piuditiuz alicu⁹ abolendo addendo ul' subtraendo
ul' ueritatem mutando scribendo i rogationibȝ
seu protocollis alti⁹ signuz ul' litterā otrafaciēdo
ul' suū nomen loco alti⁹ aut nom alti⁹ locho
suj nois scribendo ul' in dictis libris ul' instris

§ DDD

No p(ro)p(ter)em ... malefactorem ~

vel rogationib' aut protocollis mutauerit vel false
scripsit vel abrasit vel cancellauerit aliqd in pre-
iuditium cois pus vel alicui singularis psone vel
corporis vel collegij vel vniusitatis puniatur
in v. lib. den. pqualib' vice. quam penam si solue
no poterit ei manus dextra abrachio debeat to
taliter amputari ¶ Quicumq; aut scienter et
dolose cancellauerit vel dilaniauerit vel furatus
fuerit rogationes vel protocolla vel instrumenta
alicui' notarij vel scripturas vel libros cois pus
scriptos manu publica notarij vel alti' p. vel in
ipsis rogitib' protocollis vel instris alicui' note
vel scripturis seu libris cois pus aliqd scripsit
vel mutauerit vel abrasit vel intelinauerit vel
aliqd fecerit scienter et dolose in piuditium cois
pus vel alicui' singularis psone collegij vel vni-
uersitatis pena v. lib. den. coi pus solue teneat
Et si dictam penam solue no poterit potas et Capits
vel alter offitialis ut sup denotat tali delinquenti
manum dextram faciant amputari ¶ Si vo
p vim accepit dictas scripturas vel altam ex eis
puniatur p potestatem et Capitan vel altum
offit ut sup coi pus in C lib. den. Et dictas
scripturas opellatur restitue.

De mutante sibi nomen in aliqua scriptura Rubrica. xxxviij.

41

Quicumq; scribendo vel se scribi faciendo mu-
tauerit sibi nomen dolose in aliqua scriptura
vel scienter et dolose indapnum et piuditium
cois pus vel alti' p. collegij vel vniuersitatis
aliquam puatam scripturam scripsit vel puatam
scripturam scienter mutauerit vel quocumq;
modo dolose falsificauerit indapnum et piu-
ditium alterius vel in puata script' scripsit sub
noie alicui' offitialis cois pus vel cancelli dicti
offitialis scribendo q dictus offitialis vel cancell'
scripsit quod ipse scripsat soluat C lib. d.
nomine pene. ¶ Et quicumq; fecerit se
scribi infraudem de aliqua parte vel de aliq
loco de qua no esset vel in quo vel
in qua no habitasset .ax. annis ea tra penam siliez
patiat ¶ Et siquis mutauerit sibi nom.
vel pronomen in aliquo contractu vel ultima uoluta-
te vel infaciendo fieri contractum vel vltimam volutatem
de quo contractu et de qua ultima uolutate no fuerit
rogatus notari' facere instrumentum vel in ferendo
testimonium condapnetur et puniatur in v. lib. d.
quam penam si no soluerit infra .x. dies a die condepna-
tionis computandos manus dextra sibi debeat ampu-
tari ¶ Sz si de dicto contractu vel ultima uolutate
appat scriptura manu publica notarij vel esset ro-
gatus aliqs notari' tunc mutans sibi nomen et pnomen
condapnetur et puniatur ea pena qua deberet con-
depnari et puniri sm formam statutorum facientis
fieri a notario falsum instrumentum ¶ Si uero
tempore quo inuentus esset a familia potestatis
vel Capitanei vel alicui' offitialis cois pus mutauit
sibi nomen vel pnomen vel locum vnde esset
dicendo se noiari alio noie vel alio pnomine
vel esse de alio loco quam sit sm veritatem condapnet
et puniatur pqualibet vice in .xxv. lib. den.

De faciente vel expendente falsam monetam Rubrica. 42

Siquis scienter vel fraudulenter falsam mo- .xxxviiij.
netam expendiderit in C lib. den. debeat
condepnari quam penam si solue no poterit ei manus
dextra debeat amputari ¶ Et siquis fecerit vel
fieri fecerit falsam monetam vel etiam veram
eream vel argenteam deaurari dolose ut tamquam
moneta aurea expendatur igne comburatur ita
q moriatur et omnia sua bona coi pus publi
centur et ppetuo remaneant publicata Et
sit licitum vnicuiq; frangere moneta falsam.

De falso teste et falsos testes inducente Rubrica: 43

Siquis falsum reddiderit testimonium aut .xl.
ptium aut aliqd p testimonio faciendo seu
ferendo recepit aut quocumq; modo falsum red-
diderit vel tulerit testimonium in curia dnorum
potestatis vel Capitanei maioris sindica vel iud'
iustitie dapnorum datorum vel cuicumq; alti' offit
cois pus vel coram arbitris vel arbitratorib'
vel coram consulib' mercatorum auditoribus
cambij vel aliquo camerario alicui' artis vel
in quocumq; alio loco et pbatum fuerit potestas
Capitan et maior sindicus et iudex iustitie et
dapnorum datorum vel ali' offit. iiij c lib. den. pene
noie pcoi pus ei auferre teneantur Et si dictam
penam no soluerit in mense a die late sententie
numerandum manum et linguam ei faciant ampu-
tari Ita q decetero no loquatur ¶ Ille aut qui
testes falsos vel testem falsum induxerit sciente
vel ptium seu aliqd aliud dederit seu pmisit dicta
pena iiij c lib. den. p potestatem vel Capitan vel maiore
sindicum iudicem iustitie vel alium offitialem puniri
et condepnari debeat. quam penam si no soluerit infra
mensem computandum a die late sententie manum dextram
ei faciant amputari et pdat nichilominus questione
ipso iure sine aliqua sententia vel pcessu eo ipso q
desupra proxime dictis vel aliquo ipsorum extiterit
condepnatus ¶ Volum' insup q si aliqs de falso vel
occaxione cuiuscumq; falsitatis condepnatus fuerit in aliqua
causa vel in aliquo casu postea ad testificandum nullu-
tenus admittatur et ei' testificatio no debeat valere
nec etiam iuditium faciat ¶ Quicumq; baiulus fecerit
aliquam falsam citationem vel relationem et etiam quicumq;
fieri fecerit scienter falsam citationem vel falsam rela-
tionem puniatur quilibet pdictorum in C lib. den. Et nichilo-
minus dicta citatio et relatio sic facta no ualeat nec
ex ea quis constituatur in contumacia ¶ Et q nullus
baiulus cedulam mictat palium. sz ipse psonaliter potet
ad domum habitationis citandi vel vbi habitare consueuit
et ad alia loca in quib' debet fieri citatio sm formam
statutorum vel plis det ipsi citando Et qui contrafecerit
puniatur in l lib. den. auferendis sibi de facto p iudice

cause i pecunia nu͞ata p qualibz vice Et sufficiat
ad pbatione͞ quo ad d͞cam penam .l. lib. den. testi-
monium illius p quem portari fecerit d͞cam cedula͞
Et eadem pena .l. lib. den. puniatur fieri faciens
d͞cam citationem. Et nichilominus de falso possit
accusari et cont͞ eum inquiri et debeat inquiri
Et dicta citatio non valeat nec ex ea pars con-
tumax habeatur. De faciente ul' fieri faciente
falsum instrumentum. R͞ca. 40

xlj. Notarius qui falsum fecerit ul' scripsit sciente͞
instrumentum .v. lib. den. noie͞ pene solue͞
teneatur. Et potestas et Capitan͞ et maior et
sindicus ul' al' offitialis ipm in d͞ca pena punire
et condepnare teneatur. Quam si d͞cam penam dictus
notarius infra .x. dies a die late sententie computandos
no͞ soluerit manum dexteram et linguam sibi faciat
amputari et tam offitio tabellionatus q͞z alio
quolibz offitio sit priuatus ipso iure statim lata
sententia de ipsa falsitate. Et eligentes seu insacula͞
tes ipm ad aliquod offitium puniantur p quolibz eorum
pena .v. lib. den. Et eadem pena puniatur ipse ele-
ctus et insaculatus si acceptauerit ul' offitium
exercuerit. et electio ul' insaculatio et acceptatio no͞
valeat ipso iure. et omnes scripture et actus eius
auferantur ei p potestatem ul' Capitan͞ ul' alios
offitiales qui talem notarium condepnauerint et de-
ponatur et consignetur p inuentarium quod fieri
debeant fieri. Priores Consortij notariorum
Ciuitatis pus͞ apud quos remane͞ debeant.
Qui priores postea d͞cas scripturas et actus
deponant et assignent et concedant ad exempladu͞
apud bonum et fidedignum notarium qui notarius
depositarius possit protocolla exemplare et i publica͞
forma͞ reducere et credatur et fides adhibeatur
tali sumpto p d͞cum notarium ac si dictus notarius
exemplans manu ppria scripsisset et rogatus
fuisset etiam sine iudicis interpositione decreti
et sine partis citatione. de qua tamen depositione facienda
apud d͞cam notarium appareat publicum instrumentum manu
notarij dicti consortij ciuitatis pus͞. Et quod dictum
est de notario falsario q omni honore et offitio
sit priuatus ut d͞cam est et idem intelligatur de aliquo
falso condepnato no͞ restituto ul' condepnando qui
omni offitio publico sit priuatus ipso iure statim
lata sententia de falsitate nec possit cogi n͞ insac-
culari ad aliquod offitium nec offitium acceptare
ul' exercere pena tam eligentibus q͞z insaculantibus
q͞z etiam ipsi acceptanti ul' offitium exercenti .v. lib.
den. p quolibz eorum imminente Et electio et insac-
culatio ul' acceptatio no͞ valeat ipso iure. Et
nichilominus talis condepnatus et no͞ restitutus
ul' condepnandus de falso sit infamis ipso iure in
infamia iuris et facti no͞ obstante q p inquisi-
tionem ul' conditionem ex lege fuit condepnatus
Ille autem qui fecit fieri ul' scribi falsum instrum
ul' compositionem falsi instrumenti sciente .v. lib. den.
solue͞ teneatur sine diminutione et remedio
aliquo. quam pena͞ si no͞ soluerit infra decem
dies computandos a die late sententie potestas et

Capitaneus ul' alius offitialis ut supra cognitione͞
hn͞s et eorum offitiales manum dexteram et linguam
sibi faciant amputari Et si aliquis fieri fecerit
p aliquem notarium aliquod instrumentum falsum
et falsitas i instrumento contenta reperiretur
esse facta sine scientia et delicto seu dolo notarij
ille qui d͞cam instrumentum fieri fecerit preter
penam et ultra penam quam deberet soluere et pati 10
occasione sue falsitatis et p sua falsitate secundum
forma͞ p͞ntis statuti teneatur et debeat pati et
soluere illam pena͞ qua͞ pati deberet et soluere
notarius qui scienter et studiose falsum fecerit instrum
et notarius in dicto casu ad nullam penam teneatur.
Si autem aliquis semel fuerit condepnatus de aliqua
falsitate et occasione falsitatis ul' testificationis
false ul' inductione ad falsitatem et commisit uel
commicti fecerit iterum falsitatem i quadruplum condepnetur
Et si d͞cam pena͞ infra .x. dies a die late sententie
computandos non soluerit sibi manus dextra et
lingua debeant amputari Preterea volumus
q quicumque accusauerit aliquem de falso instrumento
ul' q fieri fecerit falsum instrumentum et no͞ pro
bauerit tale instrumentum esse falsum ul' no͞ pro
bauerit illum quem accusat fecisse falsum instrum
soluat p vice qualibz noie͞ pene .CC. lib. den. i
pecunia nu͞ata Et i omnibus supradictis casibus
pena imposita p aliqua falsitate debeat solui in
pecunia numerata sine aliqua excomputatione
apodixarum Et idem in omnibus et pomia iudicet
sibi locum dicte pene superius statute i scripturis
p iuratam p sonam false et scienter fabricatis Et
probata falsitate in supradictis casibus debeat sequi
sententia condepnatoria n͞ admictatur solutio ad eum
tandem condepnationem. De faciente ul' fieri faciente
falsam accusationem ul' inquisitionem uel denu͞-
tiationem. et de falso infamante. R͞ca.

xlij. Ad euitandas et reprimendas falsitates que
sepe sepius committuntur et ad obuiandum
malitijs Statuimus et ordinamus q si quis fecerit
falsam accusationem de aliquo ul' aliquibus ul' inq
sitionem porrexerit ul' aliquem false denu͞tiauerit
ul' de falso et cont͞ ueritatem aliquem de aliquo malefitio
infamauerit seu i famaret i iuditio ul' i scriptis
d͞cam defamationem reduxerit debeat pati et solue͞
illam pena͞ qua͞ pati et sustine͞ deberet et soluere
talis denu͞tiatus ul' accusatus seu i iuditio i scriptis
infamatus si commisisset malum de quo esset accusatus
seu inquisitus ul' i iuditio i scriptis difamatus
Et qui fieri fecerit aliquid p dictorum debeat solue͞ et
pati et substinere eadem penam. Et q de p dictis p
potestatem et Capitan͞ ul' alium offitiales ut sup͞
cognitionem hn͞tem possit et debeat inquiri cum promotore
et sine promotore et hita publica fama possint
et debeant ad tormenta procedere no͞ obstante aliquo
capitulo i contrarium loquente Si autem aliquis infama
uerit aliquem ex iuditium nisi probata difamatione
p tres testes qui fuerint p͞ntes i d͞ca difamatione
puniatur pena .CC. lib. den. de facto p d͞cum iud auferenda.
De pena corumpentium offitiales R͞ca

xliij. Si quis attentauerit potestati ul' Capitan͞ uel

Maiori sindico

Auctori sindico Judici Justitie vel alicui alii offitiali communis perusii quovis nomine nuncupetur foresterio vel eorum offitialibus et familiaribus vel alteri ex eis aliquid promictere sive dare vel promisit vel dederit causa eorum vel alterius eorum offitii excepto salario eis concesso et excepto omni eo quod sibi deberetur ex forma statutorum communis perusii vel ex forma sue electionis condapnetur et puniatur pena .cc. librarum denariorum et in ipsa sententia privetur omni benefitio publico et introitu palatiorum communis perusii. Et dicti potestas et Capitaneus maior sindicatus et alii offitiales supradicti si dictam promissionem vel dationem receperint condapnentur et puniantur per eorum sindicatores in .cc. libris denariorum pro quolibet contrafaciente. et si occasione dicte promissionis vel dationis aliquis ex dictis offitialibus et familiaribus aliquid illicitum fecerit condapnetur et puniatur per eorum sindicatores in .M. libris denariorum tempore sindicatus et eo casu ille qui dederit vel promiserit occasione cuius promissionis vel dationis aliquid illicitum fuerit secutum simili pena videlicet .V. librarum denariorum condapnetur et puniatur. Et ad plenam probationem predictorum sufficiat probatio unius testis fidedigni de visu et duorum de publica fama. Sufficiat etiam ad plenam probationem dictum quatuor testium de fama publica fidedignorum non obstante aliquo speciali vel generali in contrarium loquente. De testibus inducendis in maleficiis et de eorum numero Rubrica

xliiij. Siquis super aliquo maleficio testes producere voluerit possit tempore productionis accusationis tantum. et non postea inducere testes quos voluerit et crediderit habere scientiam et notitiam maleficii et super una accusatione maleficii non possint plures .x. ad iuramenta et dicta producere et idem sit si plura maleficia in eadem accusatione seu libello continerentur. Si vero testes inducere voluerit super aliquo maleficio seu super aliqua accusatione ultra .x. pro quolibet teste quem induxerit ante quam iuret dicere veritatem duos solidos denariorum communi perusii solvere teneatur quod si non solverit Judex tales testes non recipiat ad iuramenta et si receperint non valeant eorum dicta. Et hoc locum habeat sive ad defensionem sive alio quocumque modo testes inducantur super aliquo maleficio. Et potestas et Capitaneus vel alter offitialis ut supra in hiis cognitionem et quilibet eorum et iudices eorum possint et debeant cogere accusatorem dare testes super accusatione qui dati vel recepti fuerint super denuntiatione vel inquisitione primo porrecta et formata. Ad personas quoque valitudine impeditas vel quas per eorum conditionem non esset honestum in iudicio comparere potestas et Capitaneus vel alius offitialis ut supra eorum iudices et alii offitiales communis perusii mictant eorum notarium ad recipiendum sacramentum ut dicti tales persone in testem date et testimonium et iuramentum talis testis valeat ac si coram iudice fuisset factum et prestitum. Et de hoc utrum dicte persone sint talis conditionis quod non sit honestum in iudicio comparere stetur discretioni potestatis vel Capitanei vel alterius offitialis coram quo debet testimonium reddi seu perhiberi. Et si contigerit quod talis persona valitudine impedita vel conditionata ut supra dictum est esset in comitatu notarium mictere debeat expensis postulantis. Qui notarius nullum

xlij.

Nota testes non debere recipi nisi solvant ii solidos denariorum et non posse recipi nisi certum numerum.

Nota de infamatione ... famarum ...

xliiij.

exenium nec aliquid ultra sui salarium recipere debeat ullo modo. Et hoc habeat locum in civilibus et criminalibus questionibus. Testes non decoritatu et districtu perusii vel aliunde venire debeant ad curiam perusinam reddituri et perhibituri testimonium veritatis expensis inducentis vel inducentium inspecta semper a iudice qualitate personarum. Et hoc locum habeat in questionibus civilibus et criminalibus. De quibusdam prohibitis in testes induci. et ubi examinentur mulieres in testes inducte. Rubrica

xlv. Nemo possit inducere suos homines vassallos vel fideles in suos testes in aliqua causa contra aliquem in curia perusina nec alibi cum aliquo perusino nec suos laboratores famulos vel famulas et qui contra fecerit solvat pene nomine .L. libras denariorum et testimonium illius vel illorum non valeat. Et nemo possit testificari super eo ex quo sibi aliqua utilitas possit resultare. Preterea volumus quod nulla universitas alicuius castri vel ville comitatus vel districtus perusii possit nec debeat inducere in testes homines illius universitatis que habet litem cum questione vel controversiam cum communi perusii vel cum aliqua speciali persona nec ipsi testes admictantur pro ipsa universitate nec admicti valeant ullo modo. Et hoc etiam intelligatur et locum habeat si aliqua specialis persona causam habet cum communi perusii vel cum aliquo alio et illa causa spectaret ad utilitatem universitatis de qua vult producere testes quod de ipsa universitate ad quam utilitas cause possit spectare nullus debeat nec possit produci in testem nec admicti valeat ullo modo preter quam in casibus premissis per formam statutorum. Et quia non videtur licitum nec honestum quod mulieres pro accedat ad palatia potestatis vel capitanei vel alterius offitialis causa testimonium perhibendi. Duximus ordinandum quod nulla mulier cuiuscumque conditionis existat pro aliqua testificatione facienda in causa criminali vel civili ad palatium sive domos communis perusii sive hospitium potestatis vel capitanei vel alicuius eorum vel alterius offitialis venire vel ire nullatenus compellatur. Sed quando aliqua mulier produceretur in testem ipsa mulier venire debeat ad Ecclesiam sancti laurentii vel ad Ecclesiam parrochie unde dicta mulier fuerit et potestas et capitaneus et alii offitiales communis perusii et eorum et cuiuslibet eorum iudices teneantur et debeant mictere notarium vel iudicem si aliqua partium petierit ad petitionem cuius ad aliquam dictarum ecclesiarum ut requisiti fuerint ad faciendum iurare ipsam mulierem et suum testimonium recipiendum et in aliqua ipsarum Ecclesiarum iurare debeat et suum testimonium perhibere coram notario vel iudice potestatis vel capitanei vel alterius offitialis vel alio notario cui commissa fuerit receptio testium questionis cause vel litis seu controversie super qua in testem ipsa mulier produceretur dummodo iuramentum quod prestabit et faciet mulier producta in testem super aliqua questione inquisitione denuntiatione vel accusatione seu alio modo quocumque coram aliquo dictorum notariorum seu coram iudice valeat et teneat et habeat iuris perpetuam firmitatem. et iuramentum prestitum coram notario in dicto casu ac etiam dictum ipsius mulieris non possit aliqualiter vitiari ex eo quod non fuit prestitum

Nota universitatem non posse testes esse pro universitatis inducere

Nota mulieres non debere teneri in palatio ad testificandum

presente iudice cause criminalis vel civilis questionis vel controversie. Et proinde sit ac si presente iudice fuerit mulier recepta ad iuramentum et dicta. Et etiam videtur iuramentum et dictum mulieris ex eo quod iuraverit in ecclesia ac etiam si ibi suum testimonium prebuerit. Et intelligatur notarius de voluntate et mandato iudicis et eius commissione accedere ad dictas testificationes recipiendas eo ipso quod notarius inter acta cause adfuerit se dicta de causa accessisse de voluntate et mandato iudicis cause et questionis quamvis alia commissio non appareat. ¶ Si autem testis fuerit infirmus ita quod non possit ad palatium vel ad ecclesiam venire ubi recipi posset ad iuramenta et dicta si ad ipsam ecclesiam non venerit tunc notarius vadat ad domum infirmi et valeat sacramentum et dictum ac si receptus esset in palatio vel ecclesia supradictis.

De teste non veniente ad testificandum. Rubrica.

xlvi. Si testis semel et secundo citatus fuerit ut veniat ad testimonium veritatis perhibendum super aliquo maleficio vel delicto aut ad defensionem super maleficio et non venerit prima vel secunda vice qua fuerit citatus infra terminum sibi assignandum ex parte iudicis qui de dicta causa cognoscit auferatur sibi sine aliqua accusatione vel inquisitione aut processu talis iudex C. solidos denariorum de facto quos venire faciat in comuni et nichilominus eum cogat ad testimonium perhibendum. ¶ Si vero in causa civili citatus fuerit ut supra dictum est et non venerit auferatur sibi C. solidos denariorum modo predicto et nichilominus eum cogat ad testimonium faciendum.

Infra quantum tempus possit testis de falso redargui. Rubrica.

xlvii. Statuimus quod si aliquis voluerit reprobare et accusare testes productos in aliqua causa de falsa testificatione possit et debeat ipsos reprobare et accusare infra octo dies a die publicationis testium numerandos et postea nullo modo possit. Et quod causa principalis et eius processus et diffinitio propter inquisitionem vel accusationem que fieret contra testes non differatur quin infra terminum debitum terminetur. ¶ Possit tamen potestas et capitaneus vel alter officialis cognitionem habens ut supra et quilibet eorum inquisitionem facere de predictis infra unum mensem a die terminationis principalis questionis.

De terrafinandis et processibus contra eos. Rubrica.

xlviii. Potestas et capitaneus vel alius officialis quocumque nomine nuncupetur habens cognitionem ut supra et quilibet ipsorum ultra penam imponendam pro delicto seu maleficio secundum formam statutorum possint ubi viderit expedire de quo ipsorum discretioni stetur relegare seu mittere et ponere ad terrafines seu ad confinia omnes illos qui commiserit aliquod maleficium vel fecerit rissam seu meschiam et ibi eos ad eorum et cuiuslibet eorum voluntatem commorari et quicumque non iverit vel iverit et non steterit ad terrafines seu confinia sicut ei fuerit preceptum pro qualibet die et qualibet vice in C. libr. denariorum condempnetur et sit in providentia potestatis vel capitanei vel alterius officialis cognitionem habentis ut supra ponere homines ad terrafines seu confinia longe et prope et tempus confinium terminare longe et prope secundum delictum commissum habito semper respectu ad personas committentes maleficium et ad maleficium commissum et ad qualitatem maleficii dummodo decem confinium tempus non excedat menses nec ad alia loca huiusmodi confinandos mittere possit quam ad loca comitatus vel districtus Pistorii et ad terras dicto communi subiectas. Et predicta inter capitulo contenta non vendicent sibi locum in casibus in quibus pena et tempus confinium esset terminata et terminatum et limitata et limitatum per formam statutorum.

Contra quos malefactores procedi possit ad confinia. Rubrica.

Si contra aliquem vel aliquos procederetur occasione homicidii quod diceretur fecisse vel eo quod diceretur alicui membrum debilitasse vel mutilasse aliam manum vel pedem vel digitum manus vel pedis vel aurem vel nasum vel aliud membrum vel obcecasse vel destruxisse alicui oculum vel furtum commisisse a C. solidis supra vel quod fuerit vel quod sit publicus et famosus fur vel latro vel falsus testis vel aliter falsarius vel robbator stratarum vel quod fecisset insultum ad loca religiosa vel quod fregerit ipsa loca vel quod corruperit virginem contra suam voluntatem vel quod cognoverit aliquam religiosam contra ipsius voluntatem vel monasterii vel uxorem alicuius contra eius voluntatem vel contra voluntatem viri sui vel quod cognovit aliquam aliam mulierem contra ipsius voluntatem dummodo hoc non habeat locum in meretricibus et ruffianis et mulieribus retinentibus meretrices vel mulieres male conditionis et fame non obstante si virum habent huiusmodi retinentes. Et si revocaretur in dubium quod non sit meretrix vel ruffiana vel mulier retinens meretrices vel feminas male conditionis non obstante quod habeat virum sufficiat probatio de publica fama vel quod proiecisset lapides in domum alterius vel que ab eo possideretur vel in qua aliquis habitaret vel aliam rem actam ad nocendum vel quod fecisset vel dedisset alicui dapnum de nocte a x. libr. denariorum supra vel etiam si aliquam aliam violentiam commisisse diceretur. Et si procederetur contra aliquem famulum vel scutiferum vel euntem vel hominem alicuius eo quod diceretur percussisse vel offendisse vel iniuriam fecisse alicui de civitate comitatu vel districtu Pistorii de mandato domini sui seu voluntate eius vel contra illum vel illam qui vel que percussisset aliquem vel aliquam in aliqua re offensi vel ab eo offensi possessa vel in domo ipsa offensi vel ab eo possessa vel conducta in qua habitaret vel in camera in qua staret ad suam artem exercendam vel quod percussisset aliquem cum effusione sanguinis vel sine sanguinis effusione in platea communis Pistorii vel in aliquo loco in quo pro homicidio est pena capitis vel in aliqua ecclesia vel quod percussisset aliquem in quocumque loco de die vel de nocte cum sanguinis effusione vel quod terminos admovisset seu evulsisset vel proditionem aliquam fecisset vel vitium sodomiticum commisisset vel blasfemia contra deum vel eius matrem virginem mariam vel aliquem ex suis sanctis

xlviiii.

L.

pertulisset ul' q dicta malefitia comisisset et fecisset ul' aliqd
pdcoz fieri fecisset uel opez auxiliuz ul' osiliuz seu fauo
rem pstitisset ul' ordinasset seu tractasset ul' fieri fecisset
aliquod pdcoz ¶ Potestas et Capitan ul' ali offitialis
ut supra et quilibz eoz possint et debeant ot tales ot
quos pcederetur pdcis decausis ul' aliqua eaz si ostiterit
pvnuz testem deuisu ul' p publicaz famam ul' p inditia
procedere adtormenta ita q veritas eruatur et iueniat.
Et inomnibz alijs casibz iquibz ocederetur exforma aliau
statuti procedi adtormeta si no esset facta et probata
defensio legitime ul' si non essent testes reprobati
i casibz iquibz reprobatio no phiberetur ¶ Inalijs
autez et pro alijs casibz procedere no possit ad
tormenta potestas ul' Capitan ul' ali offitialis
cognitionez hens ut supra ul' eoz ul' aliqlibz
eoz Judices et offitiales ul' alij offit cois pusij
Et si otrafecerit tormetando icasibz no pmissis ul'
obmiserint tormetare incasibz pmissis puniatur
ofaciens psuos sindicatores in V. llr. den puice
qualibz. Et ad pdca probanda ot offitialez suffitiat
pbatio publice fame x. testiuz et habeat proplena
pbatione Et aiz aliqs tormetabit i furia paxius
seu offensus si hri poterit pns sit ul' hrdes i
defitien i furiaz paxi si adesse voluerit ul voluerint
¶ Statuim insup et ordinam q potestas et Capitan
ul' aliqs ali offit cois pus quocunis noie nucupet
no possit nec debeat ponere ul' poni face aliquez
malefactore adtormeta ul' qstiones extra palatia
cois et ipsi pus ul' adfenestras ipsoz palatioz et
qui ofecerit puniatur pro uice qualibz i. Mille llr. d.
nisi hoc facerent devoluntate dnoz prioz et cosilij
Cameraioz. Qz potestas ul' Capitaneus
nemine detineat quibzdaz exceptis. Rca.

.L. Potestas ul' Capitan ul' alius offitialis quocunis
noie nucupetur ul' aliqs de eoz ul' alterius
eoz familia no possit aliquem cogere n detinere
ul' detineri facere ipalatio ul' icarcere cois pusij
ul' ipsi pusini nisi pro malefitio cui occaxione debet
tormetari aliqs ul' esset pena corporalis pncipalr
ul' isbsidiuz s fideiussorez recipere debeat decrepre
sentando psonaz et defudicato soluendo. eo tn casu
quo i sbsidiuz i ponitur pena corporalis facto depo
sito pene pecuniarie penes massarios cois pus
accusatus ul' inquisit no debeat psonalr detineri
Et si fideiussorez no pntauerit illuz proquo fide
iubebut. ifra terminuz otto dieoz eis danduz p
potestatez ul' Capitan ul' aliuz offitialez demale
fitijs cognoscentez et eoz Judices malefitioruz
decausa cognoscentes ille proquo fideiubebunt
habitur pro ofexo et possit p potestatez et Capitaneu
ul' aliuz offitialez ut sup odepnari ac si ore ppo
ofessus fuisset et si potestas ul' Capitan ul' alius
offitialis ut supra ul' aliqs de eoz familia fecerit
ot pdca quilz ofaciens debeat solue. C. llr. den. a
Intelligatr detemptio possit fieri in casu ubi no est
psone ul' mebri pdictio seu no iponit pena corporal'
cuz pbatuz fuit demalefitio dequo pot pcedi adtor
menta ul' adquestionez p famaz publicaz ul' per
vnuz testem ul' Inditia et defensio non fuerit
pbata. — De auxilio et fauore dando
violentiaz paxis abaliquibz no sbiectis. Rca.

.Li. Ad hoc ut vnusquisq hat materiaz honeste viuendi
et alios no ledendi que sut pcepta legis Statuiz
et ordinam q si aliquis qui no esset defurisdictione
cois pus ul' forensis offenderet aliquez qui esset de
ciuitate ul' burgis ul' comitatus ul' districtu pusij
ul' aliquez desua familia i psonaz ul' rebz i iuriando
ul' pcutiendo ul' res suas auferedo p viz ul' sine
Juris cognitione potestas et Capitan uel alius
offitialis ut supra cognitione hens et quilibz eoz
et cuilibet eoz Judices si querimoniaz inde recepit
teneantur tali offenso dare auxiliuz osiliuz et
fauorez sup pmissis et ipm et res suas defende
inpossessione reoz ablataz p vim ul' sine cognitione
Juris ipm reponere et repositus defende atq tueri
et i Juriaz sibi illataz et dapnuz eidem illatum
i suis rebz facere plenius emendari ¶ Et si potas
ul' Capitan adhoc faciendum fuerit negligentes
soluant V. llr. den. Et hec locuz hant et hre debeat
et obsuentur et executioni madentur nullo alio
statuto ul' ordinamento pcedente ul' sequente hoc
capituz obstante p potestatez et Capitan ul' aliuz
offitialez ut sup cognitionez hentez pntes et futuos
sub pena pdca ¶ Et si aliquis defurisdictione cois pus
esset cui offensore pdco et opem et auxiliuz et osiliu
ei dederit soluat. C. llr. den. quas si solue no potit
potestas et Capitan ul' ali offit ut sup cognitione
hens pedem dextruz sibi faciat amputari. Et si
ille qui erit cuz pdco offensore no huit libraz in
ciuitate ul' comitatu pus et dederit offensori auxiliu
osiliuz seu fauorez ut dcuz est potestas et Capitan
ul' alius offitialis ut sup cognitionez hens ei ampu
tari faciat pedem dextruz saluo et resuato q si idez
qui fuerit cuz dco offensore ul' pater eius fuit nat
iciuitate ul' comitatu pus no obstante q no hat
libraz ut dcuz est penam pedis euadit dumodo soluat
penam pecuniariaz supius i pcedenti px. s. denotatam
quas. C. llr. den. si no soluerit nichilominus stet in
carceribz cois pus donec soluerit ¶ Preterea volum
q si aliquis no sbiect pncipalr icauilibz et criminalibz
Jurisdictioni et curie potatis et Capitani cois pus vel
alterius offit quocunis noie nucupetur vz forens acceperit
pst ul' aliuz ul' noie suo ul' alterius p vim ul' sine Juris
cognitione alicui ciui comitaten ul' districtuali pus
aliquaz rez seu possessionez alicuius rei et possess ipius
no restituerit sicut dnis potas et Capitan ul' alius
offitialis ut sup pcepit ¶ Dominus potas et Capitan
ul' alius offit ut sup teneatur iuenire laboratores
et coptumatores illius no sbiecti qui talia fecerit uel
fecisset seu reoz dequibz dcis no sbiectus paperet ul'
hret fructus et ipsis laboratoribz et coptumatoribz
teneantur pcipe ut debonis et rebz pdcis illius non
sbiecti dequibz fructus posset pcipe ul' hre non
debeant amplius laborare. Et siquis post pceptuz sibi
factuz dedcis bonis et rebz laborabit soluat noie pen
coi pus puice qualz. C. llr. den. De arbitrio no
petendo admalefitia punienda. Rca.

.Lii. Potestas et Capitaneus ul' ali offit cois pus
quocunis noie nucupetur hens cognitionez
demalefitijs ul' alter eoz ul' aliquis defamilia

coꝝ vel alterius eoꝝ seu aliquis pro eis vel aliquo eoꝝ
vel alterius eoꝝ familia non petat nec peti faciat nec
recipiat aliquod arbitrium sive bayliam sive licentiam
sive materiam seu aliquam viam seu aliquem modum
puniendi aliquam personam vel aliquod maleficium
vel aliqua maleficia ad suam voluntatem vel arbitrium
vel ultra vel preter vel contra formam statutorum et
ordinamentorum Civitatis Perusii. Sed ipsi potestas et
Capitaneus vel alius offitialis ut supra et eorum
et cuilibet eorum offitiales et familiares maleficia
puniant et ius cuilibet faciant et ad ipsa punienda
procedant secundum formam statutorum et ordinamentorum civitatis
Perusii et nullam aliam penam etiam legalem imponere
possint. ¶ Salvo quod hec non preiudicent in illis casibus
in quibus arbitrium puniendi per aliquod statutum
vel ordinamentum conceditur. Et si potestas vel
Capitaneus vel alius offitialis ut supra cognitionem habens
vel aliquis de alterius eorum familia vel aliquis
pro eis vel altero eorum attentaverit petere aliquod
arbitrium maleficia puniendi ad suam voluntatem
exceptis terminatis per statuta puniatur pro qualibet vice
qualibet et solvere teneatur quilibet contrafaciens communi Perusii
pene nomine v.c. libras denariorum in quam penam sindici communis
Perusii qui debebunt sindicare potestatem vel capitaneum
vel alium offitialem communis Perusii quovis nomine nuncupetur
condempnare communi Perusii teneantur. Et si aliquid daretur arbi-
trium ultra vel preter vel contra dictam formam non valeat
et condempnatio vel condempnationes que ex arbitrio fierent
non valeant ullo modo.

Quod condempnatio non valeat certis de causis vitiari. Rubrica.

lxiij Nulla condempnatio que fiet de cetero in causa
criminali valeat vitiari nec dici nulla ex eo
quod condempnatus non fuerit citatus ad audiendum sententiam
nec ex eo quod condempnatus vel accusatus sit filius familias
vel minor et pater non consensit nec ex eo quod non fuerit
locus vel testes in actis nec ex eo quod accusator vel testes
dicerentur esse excomunicati vel essent. ¶ Et si aliquis
accusatus vel inquisitus per se vel alium opponeret
aliquam exceptionem excomunicationis contra accusatorem vel
testes talis oppositio vel exceptio nullatenus admit-
tatur sed ea spreta nichilominus potestas vel capitaneus
vel alius offitialis quovis nomine nuncupetur et quilibet
eorum et cuilibet eorum iudices in causa procedant et
valeat processus et sententia que daretur ac si dicta
exceptio et oppositio non fuisset opposita et opponens
solvat v.c. libras denariorum que de facto sibi per iudicem coram
quo dicta exceptio opponeretur auferatur. ¶ Nec
vitietur ex eo quod offitiales communis Perusii dicerentur sive essent
excomunicati sed hiis non obstantibus sententia debeat execu-
tioni mandari. ¶ Et si potestas et Capitaneus et maior
sindicus iudex iustitie vel alius offitialis ut supra
essent negligentes in predictis vel aliquo predictorum vel
contrafecerit puniatur contrafaciens vel negligens simili
pena tempore sui sindicatus.

De sententiis et processibus maleficiorum non anullandis. Rubrica.

lxiiij Cum interdum eveniat quod potestas vel Capitaneus
communis Perusii vel alius offitialis quovis nomine nuncupetur
in fine eorum offitii gratia facere aliquibus civibus
Perusinis sententias et processus anullant cuius occasione
commune Perusii fraudatur et delinquentes penas evadant.
¶ Statuimus et ordinamus quod potestas et Capitaneus vel alius
offitialis communis Perusii quovis nomine nuncupetur et maior
sindicus et iudex iustitie vel alter eorum non possint
nec debeant intelligere vel audire aliquem qui diceret
in futurum quocumque modo nomine suo vel alterius aliquem
processum condempnationis exbapnimentum vel sententiam factam
vel factam seu quod quis vel que fieret vel ferretur
in futurum contra aliquem per quoscumque offitiales communis Perusii
de aliquo maleficio seu occasione alicuius maleficii
quod diceretur esse commissum iniqua vel nulla vel
iniquam vel nullum nec super hiis cognoscere possint per se
nec per suos adsessores nec per iudices aliquem delegatum.
Et si cognosceret cognitio sit nulla ipso iure et pu-
niatur dominus potestas vel dominus Capitaneus maior sindicus
vel iudex iustitie vel alter offitialis qui cognoverit
in mille libras denariorum de quibus expresse sindicetur. ¶ Et
predicta locum habeant postquam sententia lata fuerit nec etiam
pronuntiare possit ipsi vel alter eorum seu aliquis eorum offi-
tialis aliquam sententiam que lata esset de aliquibus
maleficiis nullam esse vel anullandam vel non esse
exequendam sub pena predicta. ¶ Dicimus etiam quod si
contigerit aliquem condempnari per potestatem vel capitaneum
vel aliquem alium offitialem communis Perusii quovis nomine
nuncupetur pro aliquo maleficio infra terminum sue
defensionis et ad suam defensionem statutum potestas
vel Capitaneus vel alii offitiales communis Perusii qui talem
sententiam ferret condempnetur tempore sui sindicatus per
suos sindicatores communi Perusii ea pena qua fuit condempnatus
ille contra quem fuit lata talis sententia infra terminum
defensionis. Et etiam ipse potestas vel Capitaneus vel
alius offitialis qui tales sententias tulisset condempnetur
tali condempnato ad omne suum interesse.

Quod exbapnito non detur licentia veniendi Perusium nisi certa forma. Rubrica.

Dicimus etiam statuentes quod alicui exbapnito vel lx
exbapnitis condempnato vel condempnatis communis Perusii
vel relegatis seu confinatis pro homicidio vel alio ma-
leficio per sententiam non possit nec debeat per potestatem
vel capitaneum vel alium offitialem communis Perusii dari vel
concedi aliqua licentia vel securitas redeundi vel standi
in civitate vel comitatu Perusii causa vel occasione alicuius
accusationis denuntiationis vel inquisitionis que contra
talem exbapnitum vel condempnatum seu relegatum vel
confinatum communis Perusii fieret vel facta esset pro aliquo
maleficio nisi hoc modo et forma videlicet quod si exbapnitus
vel relegatus seu confinatus vel condempnatus accusaretur vel
inquireretur aut denuntiaretur pro aliquo vel de aliquo
maleficio de quo vel pro quo probato vel si probaretur
infringenda vel subsequenda seu imponenda esset plus
pena quod in eo casu possit dari licentia exbapnito vel
condempnato redeundi et veniendi Perusium ad se excusandum
et defendendum si voluerit si et prout dari poterat
ante editionem presentis statuti dum tamen ipso exbapnito
vel condempnato vel relegato vel relegato seu confinato
redeunte Perusium statim ipsa die se debeat coram offitiale
cognoscente de maleficio predicto presentare. Et quod statim
predictum offitialem debeat ponere et inmicti facere in carcere
communis Perusii de quo carcere extrahi vel eximi non possit
nec debeat per custodes carcerum vel alios seu alium donec
de ipso maleficio absolutus fuerit vel condempnatus vel condempnatum

absoluerit ul' executio ɔdēpnationis facta fuerit n̄
euz mictendo decarcere adpalatiuz sb fida custodia
adoffitialez cognoscente demalefitio adpetitionē talis
offitialis et euz reducendo adcarceres et tenēdo ut
dc̄uz est ¶ Si autem denūtiarētur accusarētū vl'
Jnquirerentur demalefitio et pmalefitio deq̊ pbato
īponenda ul' segn̄da esset pena pecuniaria tm̄ ineo
casu nullo modo possint exbāpniti ɔdēpnati ul'
relegati seu ɔfinati redire pusiuz n̄ eis licētia
paliquez offitialez cōis pus̄ ɔcedi derededūb vl'
veniendo pusiuz ¶ Set ineo casu possint ex
bapniti ɔdēpnati ul' relegati seu ɔfinati accusati
ul' Jnquisiti ul' denūtiati se excusare et defendē
p procuratorez tm̄. qui paū ineo cāu admictat̄
adresponsionez excusationez et defensionē et ad
om̄a alia que facere posset ipē accusat⁹ denūtiat⁹
ul' Jnquisitus si aliter interesset. satisdāte pdo
nec ipo pcuratore desudicio sisti et Judicatum
soluendo ¶ Si tamen talis accusatus denūtiat⁹
ul' Jnquisitus ul' alius peo diceret q̄ nō possit
satisdare et uellet psonalr̄ comparē tūc detur p
potestatez ul' Capitan̄ ul' aliuz offitialez pdc̄uz
licentia comparendi suata forma statuti ⁊ ipo
comparente statiz mictatur adcarceres cōis pus̄
dequib⁹ nō possit relaxari pcustodes carcez ul' alios
donec fuerit absolutus ul' ɔdēpnat⁹ ul' ɔdēpnatōēz
soluerit nisi euz mictendo decarcere adpalatiuz
sbfida custodia adoffitialez cognoscentez demale
fitio adpetitionez talis offitialis et euz reducēdo
adcarceres et tenendo ut dc̄uz est ¶ Si autem
dn̄s potās ul' Capitan̄ ul' aliquis alius offitialis
alicui exbāpnito ɔdēpnato uel relegato seu ɔfi
nato aliter ul' alio modo licentiaz ɔcessit vel
ɔcederet ul' ɔfecerit in pdc̄is ul' aliquo pdc̄oz vel
si dicti custodes carcez talez exbāpnituz ɔdēpnatū
ul' relegatuz seu ɔfinatuz decarcere ɔt dc̄uz foruz
relaxauerit ul' extraxerit ul' pciuitatez ire pmisit
in v͡c. llr. den̄ pquolib⁹ et qualib⁹ vice peoz sindi
cos et sindicatores debeant sindicari exoffitio sin
dicatoz ul' adpetitionez cuiuiq3 ¶ Saluo q̄ si
talis exbāpnitus et ɔdēpnat⁹ ul' relegat⁹ seu ɔfiat⁹
fuīt absolut⁹ ul' ɔdēpnat⁹ et ɔdēpnatōēz solueīt
ul' ɔdēpnatio ei⁹ fuerit executioni mādata q̄ fuīt
lata occōe pcess̄ sup quo esset licentia data ɔparedi
tūc debeat dedictis carcerib⁹ relapsari nō obstāte
pma ɔdēpnatione ul' pcessu et nō obstāte statuto
ul' ordinamēto supdicto ul' aliquo alio spāli
ul' gn̄ali īɔtrariuz loqn̄te qui Jnfra spaz diez
adie relaxationis deciuitate et coītatu pus̄ recedē
sb pena v͡c. llr. den̄. si vltra dc̄uz tpus reptus fuīt
inciuitate ul' coītatu pus̄ ¶ Et si aliqs pdc̄oz
exbāpnitoz qui nō poss̄t īpune offendi et rele
gatoz seu ɔfinatoz vellent aliquē accusare psegn̄do
suā Jniuriā possit p pcuratorē hn̄tez mandatū
adaccusandū accusare etiaz si exmalefitio īponētū
pena supra relegatione ¶ Et q̄ bictonēses cāo
peruerso Jndurati semp fuerūt et sūt emuli cōis
pus̄ et pacis tp̄re emolumēta plurima actrahunt
deciuitate pus̄ p ɔsulsationez quaz faciūt incā. vo
lum⁹ et statuim⁹ q̄ nullus bictonēsis poss̄ ɔsulsari
īciuitate pus̄ nec ei⁹ districtu nec vendē ul' vendi facē
aliquas mercantias ul' res ipoz īciuitate pusij
nec ei⁹ districtu sb pena v͡c. llr. den̄. pquolibet et
qualibet uice qua ɔtrafactuz fuerit et quilibet
possit eos psonaliter detinē et ducere īfortiam
cōis pus̄ et talis detinens et pntans lucretur
tertiam partez pene et offitialis cōis pus̄ cui pn̄sē
tatus fuerit teneat̄ et debeat talez pntatum
ɔdēpnare et punire pena pdc̄ā defacto absq3 ī
alio processu sbpena C. llr. den̄. hoc tm̄ excepto
q̄ pdc̄ā nō Jntelligātur ī Bictonēsib⁹ q̄ familiarit'
steterūt et stant inciuitate vl' coītatu pus̄ p
tpūs sex mensiuz ɔputādū adie publicationis
pntiuz statutoz ¶ Et etiaz saluo q̄ priores ⁊ cam̄
possint eis licentiā ɔcedere depdc̄is et quolibet
pdc̄oz qn̄ eis videretur fore vtile. ul' necessariū.

57 Qualitē pcedatur ɔt forēses nō hitātes in ciuitate ul' districtu pus̄. ⁊ qualr̄ citētur Rubrica.

Quia forenses nō hitatores īciuitate coītatu
ul' districtu pus̄ si ɔmicterent aliqd̄ malefitiū
ul' dapnuz darent inciuitate coītatu ul' distctu
pus̄ nō possent comode aliter siue domi citari et
requiri peoz defensionib⁹ faciendis et ut forēs
ɔqueri non valeant vllo modo nec alter peis
ppn̄s capitulū ordinam⁹ et uolum⁹ obsuari q̄
si ɔtingerit q̄ aliquis forēsis nō hitāis et nō morās
inciuitate comitatu vl' districtu pus̄ ɔmiserit
ul' fecerit aliquod malefitiuz inciuitate coītatu
ul' districtu pus̄ dequo fuerit accusat⁹ ul' ɔtra
euz p Jnquisitionez processuz fuīs q3 ɔtra euz
pcedatur Jnquisitio fieri debeat et fiat pcurias
pusinas ul' altām eaz adquaz cognitio puenīt
depdc̄is depublica uoce et fama q̄ malefituz
sit ɔmissuz. et hita publica uoce et fama reqrat̄
īɔtinēti cōe illi⁹ tre dequa fuerit talis forēns
accusat⁹ ul' ɔt quez p Jnquisitionez pcederetū
plrās cōis pus̄ ul' potātis ul' Capitan̄ ul' alti⁹
offitialis cōis pus̄ quouis noīe nūcupet̄ ɔtinētes
ītalia q̄ dc̄us forēsis eoz terigena coīa pusina
curia detali crimine accusatur ul' ɔt euz p Jnq
sitionez proceditur q̄ faciat ei notuz q̄ adie
pntationis lrāz adotto dies se veniat defensuz
et ei inipis lrīs pntatiōe facta expēs accusatoris
si procedē uoluerit otto diez tmin⁹ assignetur.
Et ipē lrē propria citatione hantur et similes
lrē mictantur adrectorez illi⁹ ciuitatis tre uel
loci que lrē mictantur expēsis illi⁹ qui accusatōēz
fecerit si uoluerit pcedere ¶ Si autē p Jnqsitōēz
ul' paccusationez pcederet̄ negligēte accusatore
pcedere exoffitio cūie mictat̄ expensis cōis pus̄
que solui debeant pmassarios dicti cōis. soluz visa
apodixa notarij rectoris seu offitialis Jnquirentis
et sigillata sigillo ipi⁹ rectoris ul' offitialis. Dūmo
tm̄ requirēda occōe pdc̄ā distet acōfinio coītatus
pus̄ p. xl. miliaria ul' a xl. miliarib⁹ īfra. et nō
vltra. et bay qui portabit dc̄as lrās referat respō
sionez si hr̄ē potuit ul' deferat pntationez literaz
autenticaz ut depdc̄is ueritas psciat. Et si non

possit hre aliquez notariuz qui eaz scriberet ipaz
repntationez referat cuz sacramento cuius ex cuius
parte ipas lras pntauit et sufficiat dicta relatio
in pdcis. Et si dcus talis forensis venerit ad
dcuz tminuz ad se defendenduz bn quidez. alr
citetur paltiz ex pconibus coïs puß pa et tia
dilatioe et pemptorie i scalis palatij coïs puß
ul ppli alta uoce et i medio et i pede platee
et detur ei tminus alioz otto diez ad oparend
et si in dco tmino no oparuerit possit et debeat
exbanniri et in dco banno alioz otto dierum
sibi ad defendendu detur tmin ad oparendum
in quo banno si pterierit possit ad condepnationez
pcedi ut fuerit pcedenduz. Si autez terra
requirenda dicta citatione distaret a comitatu
puß ultra quadraginta miliaria tunc citet talis
forensis ot quez procederet uoce pconia in
scalis palatij potestatis et Capitan et i medio
et i pede platee et exprimatur in tali citatioe nom
talis forensis et tra unde est et malefitium et
delictuz cuius causa pceditur ot euz p inquisitione
ul accusatione et in ea citatione detur et assignet
tali forensi tmin .xv. diez i fra que si no oparue
rit iterato dco modo et forma ad tindez tminu
citetur pa et tia dilatione et pemptorie et eo
expectato pdcos tminos tmine elapsis paltiz ex
pconibus coïs puß exbanniat in locis pdcis i perma
nentis i statutis ppli pusini i quo banno tali forest
assignet tmin alioz .xv. diez i fra que veniat
se defensuz i quo tmino si no oparuerit ex
tunc pro confesso et contumace habeatur et possit et
debeat pro confesso et contumace condepnari. Si uero
dcus forensis hret patrez ul auuz paternu habitantez
i ciuitate puß tunc et eo casu i citatioe pdca et in
processu faciendo ot tales forensez obseruetur forma
tradita sup in dco casu sub Rca depressu ot contumacez.

Ut non puniantur quedam malefitia iter
coniunctos commissa et de patricidis Rca.

lxvij.

Si pater ul mater aut aliqs ex ascendentibus
pcusserit cuz ferro ul sine ferro etiam cum
sanguis effusione ul uerberauerit filiu ul nepote
ul aliquez descendentez ex eo. Et si magr uerbera
uerit ul pcusserit sine ferro etia cuz sanguis
effusione discipuluz correctionis causa dumo
expulsione ul uerberibus no sequatur mors vel
membri debilitatio ul mutilatio no i teueniat
potas et capitan ul alter offitialis ut sup cogni
tionez hene no puniat pcussores ul uerberato
res nec pcedat nec pcedere possit ot eos et idez
p omia intelligat et sit ac si pcussio facta fuit
cuz ferro sine sanguis effusione. Sz si mors
ul mebri debilitatio ul mutilatio sequat facta
pcussione sine fero malitioso acto ad nocendu tunc
et eo casu sit et esse debeat in arbitrio potestatis et
Capitan ul altius offitij ut sup cognitionez hentis
et cuiuslibz eoz an pena sit imponenda ul no et q
et quanta pena imponat consideratis qualitatibus et
circumstantiis malefitij et conditionibus psonaz. Si no
pcusserit cuz ferro malitioso acto ad nocendu ex qua
pcussione mors secuta fuerit ul mebri debilitatio
seu mutilatio tunc puniatur puniri debeat ea pena

qua puniretur et puniri et condepnari deberet si aliu
pdicto modo pcussisset ul occidisset sm formam stati.
Si uero filius ul nepos ul alius ex descendentibus
p lineaz masculinaz ul femininam pcusserit ul vul
nerauerit sine ferro patrem ul auum paternuz
ul maternuz matrez ul auiaz matnaz ul patenam
ul aliuz seu aliaz ascendentez et expulsione
ul verberatione sanguis exiuerit ul no exiuerit
ul pcusserit cuz ferro sine sanguis effusione
puniatur et condepnetur ea pena qua punit i fra
de maledictis filijs. c. cuz leges. et habeant locum oia
et singula que ibi in dco capitulo contineť. Sz
si expulsione ul offensa facta cuz ferro vel
sine ferro et cuz sanguine ul sine sanguine et
mors secuta fuerit capite puniatur. Si uo
mebri debilitatio ul mutilatio sequat manus
dextra sibi debeat amputari. Si uo no fuit
secuta mors ul mebri debilitatio ul mutilatio
no interuenerit s sanguis exiuerit puniatur et
condepnet dupli pena qua deberet puniri et condepnari
si aliuz pdco modo offendisset et facta concordia tollat
tota pena et i carceribus ponat n relapsari possit usq
ad duos annos completos et si in carceribus pdcis no
pateretur se i trudi q no patroanetur sibi dca concor
dia. Et i omnibus et singulis casibus supdcis filius
ul alius descendens offendens ascendentem priuetur
hereditate ascendentis offensi sm formaz dci capituli
cuz leges. Si autez malefitia commissa fuerint
sine ferro etiaz cuz effusione sanguis no interueni
ente morte ul mebri debilitatione ul mutilatione
inter fres carnales consobrinos ul cognatos uel
agnatos ul inter patruos et nepotes ul iter ma
ritum et uxorez ul inter coniunctas psonas etia paffi
nitatez dum tamen q paffinitatez ul cognationez
no excederet quartuz graduz accipiendo quantum
graduz sm ius canonicum ul que simul starent in
eadem domo et familia ul inter aliquaz ex dcis psonis
ul cu ferro sine sanguis sine sanguis effusione
potas et Capitan ul alter offitialis coïs puß punire
no debeant aliquez eoz dem p inquisitionem nisi ad
requisitionem offensi de qua requisitione constet man
pub notarij quo casu teneatur et debeat offitialis
pdcus i quirere. Sit tn licituz tali offenso accusare et
sup ipa accusatione pcedi debeat ad punitionez ac si
aliuz extraneu offendisset. Et hita concordia ab offenso
tollatur pena in totuz. Sz si mors no sequeret ul
mebri debilitatio ul mutilatio punitio et pena i posito
remaneat et sit i arbitrio potestatis ul capitan ul altius
offitialis cognoscentis de malefitio considerata in hec
conditione et qualitate psonaz et qualitate malefitij.
Si uero pcussio fuit facta cuz ferro et sanguis ul
mebri debilitatio ul mutilatio intercessit ul mors
secuta fuerit tunc puniatur et condepnet ea pena per
omia qua puniri deberet si ot aliuz pdcm ul aliqd
pdcoz commissa fuissent no i loco no priuilegiato.

Ut confitentibus malefitia remictatur quanta
pars pene Rca.

lxviij.

Volumus q si aliqs fuit accusatus ul inquisitus
de aliquo malefitio et tempore quo respondebit
accusatori seu inquisitioni contra euz facte ul for
mate sponte confitebitur uidelz tempore responsionis
prime coraz potate ul Capitan ul alio offitiale
cognitionez de malefitio hente ul alterius eoz

iudice uel alio offitiale cois pus. se maleficium commisisse quod pro tali confessione sponte facta condapnetur in quarta parte minus eius quod soluere deberet si dictum maleficium non confiteretur et postea probaretur. Et si semel negauit iterum ad confitendum minime admictatur. ¶ Dummodo predicta intelligantur et vendicent sibi locum in illis et de illis maleficiis de quibus concordia fieri potest ex forma et secundum formam statutorum et ordinamentorum ciuitatis pus. et non in aliis et de aliis maleficiis ullo modo.

De concordiis. Rubrica. lviiij.

De omnibus maleficiis de quibus facta fuerit quandocumque concordia siue ante initium processus siue post initium processus seu eo pendente potestas et alii offitiales cois pus. non debeat facere punitionem. Exceptis homicidio. falsitate. pace fracta. percussione facta in facie ex qua signum euidens uel cicatrix in facie remaneat. de membro debilitato seu totaliter truncato. robbaria strate facta a publico et famoso robbatore. furto et depopulatione stochetti siue quadreletti et proditione. et excepto crimine blasfemie uel maledictionis dei uel beate uirginis marie uel aliorum eius sanctorum uel percutientis uel expuentis in imaginem uel figuram dei uel beate uirginis marie matris eius uel aliorum eius sanctorum siue. et crimine sodomie. et crimine attentantis dictum scelus committere per aliquem actum extrinsecum uel facto et crimine adulterii et incestus et strupi in quantum dictum strupum per uiolentiam committeretur. Et exceptis dapnis datis. et exceptis quibuslibet criminibus et casibus in quibus per aliquod capitulum statutorum esset prohibita concordia et de auxilio consilio et fauore et mandato et tractatu et ordinatione factis datis et prestitis ad dicta maleficia uel aliquod eorum de quibus concordia fieri non ualeat ullo modo. ¶ Dummodo dicta concordia producta debeat cum solutione gabelle infrascripta determinatur. hoc modo videlicet quod parte accusata uel inquisita quandocumque post initium processus ante lapsum termini bapni in contumacie siue per procuratores siue per aliam personam eius nomine. Et per parentes non obtinet producta possit et debeat cum solutione gabelle infra declarata infra terminum datum eidem comparenti ad suas defensiones faciendas. Et si concordia fiet durante termino defensionis nichilominus dicta concordia producta possit cum eadem gabella infra terminum sex dierum a die facte huiusmodi concordie. dummodo tamen ante publicationem processus. ¶ Statuentes insuper quod in percussionibus sanguinolentis non obstante dicta concordia quod nichilominus accusatus uel inquisitus non liberetur a pena set condapnetur et puniatur in quarta parte eius quantitatis in qua condepnari debuisset si concordia facta non fuisset. Et idem intelligatur de mandante et fieri faciente et de omnibus personis que occasione dicti maleficii deberent condepnari etiam si de auxilio consilio uel fauore accusarentur uel inquireretur. salvo semper statuto posito sub Rubrica de facientibus aliquem cadere in terram. que concordia in casibus in quibus fieri potest secundum formam presentis capituli possit fieri in manibus recipientis absente et ualeat et teneat ac si facta esset principali et intelligatur acceptata concordia et rata habita per principalem eo ipso quod producatur in iuditio per quamcumque personam eius nomine. ¶ Et quod quilibet notarius qui fuerit rogatus de tali concordia teneatur et debeat ad penam C. librarum denariorum reddere et restituere in publicam formam infra tres dies a die qua rogatus fuerat recepta competenti mercede a dicto recipiente concordiam uel ab eo pro quo concordia facta seu recepta fuerit. Et quod si non fecerit uel non restituerit a dicta pena dapna et interesse parti lese teneatur et sufficiat de mercede competenti depositum facere apud alium notarium si ipse recipere noluerit. ¶ Si uero concordia facta fuerit in casibus ubi non prohiberetur concordia fieri et ex ipso maleficio debet ipsum pena corporalis quod uirtute dicte concordie tollatur pena corporalis et publicatio bonorum per qua concordia soluatur et solui debeat massariis cois pus. xxv. libr. den. Et non obstante dicta concordia possit contra talem delinquentem procedi inquiri et condepnatio fieri in pena pecuniaria scilicet in medietate eius in qua condapnaretur si causa non subesset per quam imponeretur pena personalis seu corporalis. Nec super dicta medietate possit beneficium alicuius concordie. Et si per concordiam remicteretur pena corporalis scilicet receptionis percussionis in facie soluatur x. libr. den. Possit etiam remicti per concordiam pena fustigationis et bulle pro qua concordia soluatur et soluere teneantur delinquentes xxv. libr. den. ¶ Pro gabella autem concordiarum soluatur et solui debeat quandocumque ante productionem ipsius concordie videlicet pro delictis ubi in totum tollitur per concordiam ad rationem xii. den. per qualibet libra quantitatis pene in qua ueniebat condempnandus si concordia facta non fuisset. ¶ Pro delictis autem ubi remanet quarta non obstante concordia soluatur et solui debeat dictis massariis ante productionem ipsius concordie ad rationem sex den. per qualibet libra quantitatis pene in qua ueniebat condepnandus si concordia facta non fuisset. Et si in solutione gabelle fuerit erratum usque ad v. s. den. inclusiue non propterea concordia uitietur set ualeat et teneat set quantitas que fuit obmissa in solutione predicta debeat integre solui. ¶ Volumus tamen quod non admictatur nec admicti possit aliqua concordia que fieret per potestatem pus. uel alium magistratum dicti cois uel per sindicum dicti cois de quocumque maleficio crimine uel delicto nisi esset punitum per formam statutorum cois pus. Et nisi in casu quo aliquis forensis offensus ab aliquo recessisset de ciuitate et comitatu pus. quo casu volumus et statuimus quod facta diligenti inquisitione per tria bapnimenta ex parte dominorum priorum in ciuitate pus. diuersis diebus fienda in platea et in stratis rectalibus ciuitatis pus. an dictus talis forensis offensus velit condicere et se opponere quod concordia non possit fieri debeat per sindicum cois pus. fieri quo termino elapso et ipso non comparente tunc sindicus cois pus. possit dictam concordiam facere de offensis que concordia prosit ipsi offendenti in omnibus et quo ad omnia ac si facta esset per ipsum principalem.

De feriis. Rubrica. lx.

Ut sciatur qui dies sint feriati seu in quibus diebus sint ferie in maleficiis. Volumus quod dies feriati et ferie in maleficiis sint

In omnibus diebus dominicis

In festo natiuitatis domini nostri yhu xpi et in duobus diebus proximis precedentibus ipsum festum

In festo sancti Stephani quod celebratur post dictum festum natiuitatis domini et per eius octaua

In festo sancti Johannis euangeliste.

In festo sanctorum Innocentium

Incarnatione domini

In epifania domini.
In conversione sancti pauli apostoli
In purificatione sancte marie
In annuntiatione sancte marie
In nativitate sancte marie
In festo conceptionis sancte marie
In festo assumptionis beate marie virginis
In cathedra sancti petri
In omnibus festivitatibus omnium apostolorum et
In omnibus festivitatibus omnium evangelistarum
In festo sancti herculani de mense martii et de mense novembris
In festo sancti laurentii
In festo sancti francisci de mense ottobris
In festo sancti dominici
In festo sancti benedicti
In festo sancti augustini
In tota ebdomada sancta
In pascate resurrectionis domini nostri yhesu christi et tota septimana usque ad ottavam pascatis resurrectionis domini inclusive
In ascensione domini
In pascate pentecosten et in duobus diebus sequentibus.
In festivitate corporis domini nostri yhesu christi.
In festo beati lodovici
In festo sancti iohannis batiste
In festo sancte marie magdalene
In festo vincula sancti petri
In decollatione sancti iohannis batiste
In festo omnium sanctorum
In festo sancti martini episcopi et confessoris
In festivitatibus sancte crucis
In festo sancti michaelis
In festo sancti bevegnatis
In festo sancti martini pape quarti
In festo sancte lucie
In festo sancti costantii episcopi perusini
In festo beati nicolai episcopi
In prima die quadragesime
In duobus diebus indulgentie que est apud ecclesiam sancti dominici et beati stefani protomartiris de mense augusti
In festo sancte caterine
In festo sancti silvestri
In festo sancti antonii
In festo sancti tome de aquino et
In quolibet die veneris propter reverentiam passionis divine
Et volumus quod in maleficiis non sint ferie in aliquibus aliis diebus nec festivitatibus aliquo iure vel capitulo non obstante.
In causis vero civilibus volumus quod sint ferie in omnibus diebus predictis in quibus sunt ferie in maleficiis et
In festo sancte margarite et
In festo sancti ylarii. Sunt etiam ferie in causis civilibus quolibet die quadragesimali ante nonam tantum post nonam vero sedere debeant usque ad pulsationem campane que pulsatur de sero precedendo et sequendo a banchis a iure reddendo et
In omnibus diebus in quibus essent ferie indicte per priores et camerarios artium civitatis perusii
In festivitatibus quatuor doctorum ecclesie
In quatuor diebus ante festum sancti herculani de mense martii et in tribus sequentibus.
In diebus rogationum de mane usque ad nonam.
Et quod semper propter necessitates hominum scilicet tempore messium sint ferie a medietate mensis iunii usque ad ottavam festi sancte marie mensis augusti.
Et vendemiarum causa a xxv mensis settembris exclusive usque ad xxii mensis ottobris inclusive.
Et quod dilationes et termini causarum pendentium sint et esse intelligantur in dictis causis civilibus in eo statu in quo erant ante initium feriarum. Et si occurrerit quod fiat commissio die non feriata et citatio fiat die feriata tam in civilibus quam in criminalibus causis ipsa citatio valeat ac si facta esset die non feriata. Et si dies termini citationum bapnorum et dilationum tam in causis civilibus quam criminalibus caderet in diem feriatam in sequentem diem non feriatam terminus extendatur.
Possit tamen in diebus feriatis fieri exactio contra conductores debitores tam realis quam personalis et sententia executioni mandari realiter et personaliter ad petitionem creditoris vel eius pro quo lata fuerit sententia vel eius procuratoris non tamen in diebus feriatis in honorem dei. Volumus etiam quod in omnibus et singulis diebus et festivitatibus in quibus sunt ferie in maleficiis preter dies veneris quando non esset feriata ex alio festo nullus artifex audeat vel presumat laborare vel artem facere vel exercere vel fieri facere et qui contrafecerit puniatur in .C. solidis denariorum et inde quilibet valeat esse accusator et habeat medietatem bapni. Et nichilominus potestas et capitaneus vel alii offitiales civitatis perusii inquirere teneantur aliquo capitulo non obstante. Hec autem locum non habeant in macellatoribus spetiariis fornariis et tabernariis et fabris adferradum animalia et aliis vendentibus victualia ad usum hominis dum tamen non debeant dicta victualia tenere cum camera sicut faciunt aliis diebus. Et volumus quod in aliis diebus et temporibus in causis civilibus non sint ferie sed ius reddatur in civitate perusii non obstante quod secus fuisset de consuetudine hactenus observatum. Exactio vero et executio datarum et collectarum olim impositarum et imponendarum et penarum ipsarum et etiam pretiorum fructuum comunantiarum venditarum ac etiam granorum et bladi et civilibus alterius rei debite et debende comuni perusii vel habentis iure a comuni perusii a quocumque quacumque de causa vel ratione et etiam bapnimenta et stabilimenta et venditiones bonorum exbapnitorum vel condempnatorum comunis perusii. Et exactio pretii dictorum bonorum et etiam citationes et precepta et omnes processus et omnia acta et scripture et sententie et pronuntiationes et omnia alia et singula necessaria et utilia in predictis seu circa predicta et predictorum occasione fiat et fieri possit omni tempore diebus feriatis etiam ad honorem dei. Et idem in causa alimentorum et ubi petitur recipi testes ad eternam rei memoriam et in dationibus tutoribus et curatoribus et in omnibus casibus in quibus apparet premissum per formam alicuius statuti et valeant et teneant ac si fierent vel facta fuissent tempore iuridico vel non feriato. Et quod contra predicta eo quod fieret vel facta fuisset tempore feriato nichil possit excipi obici vel opponi. .lxi.

Comitatenses sab. veneris mercurii immunitas

Volumus insuper statuentes pro abundantia habenda pro populo perusino quod semper in diebus mercurii veneris et sabbati nullus comitatensis in comitatu allibratus seu habitans possit nec valeat capi nec aliquod gravamen eis inferri pro aliquo offitio comunis perusii quocumque nomine censeatur in eundo stando et redeundo ad civitatem perusii in dictis diebus vel aliquo eorum .lxii.

pro aliquib; gabellis factionib; et honeribus
cois pus p ipos debitis coi pus ul' hent' Jus
ab ipo coi directe ul' indirecte aliquo qsito
colore. Et omib; offitialib; pdcis sit et esse
Intelligatur i pdcis omib; Juridictio adempta
pena cuil; offit' in pdcis qfacienti V. llr. den.
sibi defacto auferendaz tempore sui sindicatus.
Statuim' etiaz et ordinam' q adrequiez civiu
et ornatuz Civitatis q Indieb; pascalib;. Indie
nativitatis dni nri yhu xpi et Indieb; duobus
seqntib; ipm festuz. Indieb; asuptionis gloriose
virginis marie. Indie corporis xpi. Indie asce
sionis dni nri yhu xpi. Indie Indulgentie q
est apud Eclesiaz sancti donna. Inquolib; die
dominicali. Infesto sancti herculani et die seqnti
Indie sancti Costantij. et Indie sancti laurentij.
et die quo gofalones dant' gofalonerijs. et
Intota ebdomada sancta Nullus civis pusinus
possit n' debeat pli capi n' alr' gravari ul' mo-
lestari paliquo debito cois pus ul' hent' Jus ab
ipo coi paliquez offitialez cois quocuq; noie nuncu-
petur pena dictis offitialib; et cuil; eorum sec' facient'
V. llr. den. eis defacto auferendo tempore eorum sindi-
catus. S; indictis dieb; et quol; eorum possint et debeant
libere gusari pcivitatem pus et eius burgos et
suburgos no obstantib; quibuscuq; debitis pdcis
et no obstante aliquo statuto ul' ordinamento ul' alia
lege civili ul' municipali nec aliquo alio spali ul'
gnali icontrariuz loquente. Et no obstante aliqua
lege municipali facta que certuz tpus daret ifra
quod dictaz gabellaz fieret exactio.

De veneratione dieruz veneris mes' martij et diei Jovis sancti. Rca.

.lxi. Omnes dies veneris mes' martij ad dei oipo-
tentis et yhu xpi crucifixi reverentia et etia
venerabilis dies Jovis sancta custodiatur partifices
et nulle artes ul' laboreria exerceant' etia rustica
ul' urbana. Salvo q pdca no vendicent sibi
locuz i reb; et dereb; comestibilib; et potabilib;
et necessarijs advictaz hoiuz pena. C. s. den. pro
quolib; qfaciente et qualib; vice et quilib; possit
esse accusator. et q depdcis Inquirat' et iquiri
debeat ppotestatez et Capitan' et quelib; aliuz
offitialez forensez cois pus. ut dns nr yhus xps
dignetur salvare et custodire et augumentare
civitatez et comitatuz pus. Et abudantia frumti
vini olei et alior' victualiuz misericorditer elargiri
aliquo no obstante. Et ad hoc ut dies Jovis sca
custodiat' et venerabilius celebret' q quolib; die
martij pcedente ipaz diez Jovis publice bapniat'
q ipa dies solepniter debeat custodiri

Ut dies et ottava sci Stefani denatali cu-
stodiat'. et sint in eis ferie. Rca.

.lxii. Ad evitanduz omez pestez et aqua nociva
que grando coiter appellat' Dicim' et
ordinam' q festivitas et ottava beatissimi pro-
tomartiris sancti Stephani que celebratur post
nativitatez dni nri yhu xpi ab omib; hoib; et
psonis tam maribus q mulierib; decivitate vl' comitatu
pus ul' ibi hitantib; cu omi reverentia custodiat'
ita q ab omib; opib; et laborerijs abstineant
universi. Et potestas et Capitan' et quilib; alius
offitialis forensis cois pus. xv. dieb; an' predictuz
festuz quolib; die sabbati publice bapniri faciat
ne aliquis icidat medictuz iponedo penaz et
bapnuz. C. s. den. cuilib; deliquenti et qfacienti
quaz penaz potestas et Capitan' et alius offitialis
cois pus ul' alter eorum proi pus exige teneatur
acotrafacientib; et quilib; possit accusare et
hat medietatem bapni.

De someggiante ul' traginante iquibusda festivitatib;. Rca.

.lxiii. Nulli psone liceat Innativitate dni nri yhu
xpi n' duob; dieb; seqntib; n' Inepifania
dni n' Inpurificatione n' Inasumptione anuntiatione
ul' nativitate sancte marie ul' indie Jovis sci
ul' indie veneris sancti ul' ipascate resurectionis
dni vl' duob; dieb; seqntib; ul' iascensione dni
ul' ipascate pentecosten vl' ifesto oiuz sanctorum
ul' idieb; dominicalib; ul' aplorum pcivitatez et
burgos pus someggiare ul' traginuz qducere
sive deferre seu deferri facere Salvo q no
Intelligat' depaleis erba et pane Et qui qfecerit
et salmas qduxerit pqualib; bestia et salma puni-
atur in. x. s. den. et pquolib; tragino in. xl. s. den.
possint tn' deferri ligna indie apostolorum non
causa vendendi. et ide quilib; sit accusator et
hat medietatez bapni et pdat salma et traginuz
Et ipm ul' ipas potas et Capitan' ul' alter offit'
cois pus ul' eorum ul' alterius eorum offitiales assignare
teneant' Massarijs cois pus pdco coi Et inde et
potas et Capitan' et eorum offit' et maior sindicus
ex offitio teneant' publice et secrete Inquirere capto
Inquisitionuz ul' aliquo alio no obstante. Dumo
dictuz capitulm no hat locuz i hijs qui deferri facent
tempore estatis bladu ul' erbaz ul' paleas pbestijs
et tempore vendemie vinuz sive mustuz.

De vendente vinuz i die veneris sancti vel i nocte ipius precedente. Rca.

.lxiiii. In die veneris sancti ul' nocte ipius diei antecedete
nulli psone liceat vender' vinuz ul' aliquaz
aperire tabernaz cau' dictuz vinuz vendendi sb' pen. x.
llr. den. que pena sibi defacto auferat'. Et qz
i tali nocte aliqui Juvenes aliqn' plasmias faciut
aliqua que no st' honesta. Statuim' q siquis
in tali nocte bancas artificuz civitatis pus existe-
tes adfundicos et cameras ipor' i platea cois pus
ul' alibi i civitate ul' burgis ul' hostia ipaz came-
rarum ul' tendas ul' trasandas ipor' fundicorum
et ipaz cameraz destruxerit ul' removerit
totalr' ul' pticulariter ul' scalas aliquas lapideas
ul' lapides ul' res alias destruxerit ul' removerit
ul' trabes et ligna existentes i vijs ul' locis aliquib;
removerit delocis suis ul' siqd aliud simile fecerit
qdapnet' defacto sine aliquo pcessu pdnz pote-
statez ul' dnz Capitan' ul' paliuz offit' cois pus
in. x. llr. den. que pena statim abeo exigatur.
Et etiam pdca locuz hant si talia comissa fuerit
i nocte solepnitatis nativitatis dni nri yhu xpi
et alio quocuq; tpre. Et dni potas et Capitaneus
vl' alter offit' forens' cois pus dictis teporib; debeat
mictere familias eorum ad Inveniendu qfacientes.

siqui reperiuntur. Et quilibet de predictis esse valeat accusator et habere debeat a massariis comunis pisis medietatem dicte pene sine precepto dominorum potestatis.

Et ubi de maleficiis pena non est determinata procedatur de similibus ad similia. Rubrica.

.lxv. Deinceps pena et pene maleficiorum et malefactorum que de cetero committerentur de quibus pena et pene non reperiretur determinate per formam statutorum civitatis pisis per dominum potestatem et dominum capitaneum vel alium officialem comunis pisis et eorum iudices imponantur et infligantur seu inferatur et procedi possit et debeat de similibus ad similia. Et ubi per simile non habetur procedatur et pena auferatur secundum illud quod reperitur magis simile et magis similari et colerere vel apropinquare de qua similitudine et de predictis in quolibet casu stari debeat discretioni et providentie potestatis et capitanei vel alterius officialis ut supra cognitionem habentis et eorum cuilibet iudicis de tali maleficio cognoscentis. Et ubi certa et determinata pena reperiretur per formam statutorum civitatis pisis quod ipsam penam teneantur imponere et in ea condempnare et non penam legalem legales quoquo modo. Et quod dictum est de pena non determinata locum habeat in casibus non determinatis per formam dictorum statutorum et per omnia idem fiat etiam in eisdem casibus non determinatis ut supra quod in penis predictis non determinatis.

Qualiter contumax pro maleficio condempnetur in quanto pluri. Rubrica.

.lxvi. Registrata. Ut detur omnibus materia et occasio comparendi et se prout poterit defendendi et ut contumaces de sua contumacia premium non reportent presenti capitulo ordinamus. Et si aliquis fuerit de aliquo maleficio accusatus vel contra eum fuerit per inquisitionem processum et fuerit solepniter citatus et expectatus secundum formam statutorum pisani populi(?) pusillum(?) quod veniat et compareat coram curia sive iudice ad se excusandum et defendendum ab hiis de quibus fuerit accusatus vel de quibus contra eum inquisitio fiet et non veniet sed potius spreta citatione sive citationibus et terminis sibi datis et mandatis per potestatem vel Capitaneum vel alios officiales comunis pisis vel eorum vel alterius eorum iudices vel officiales comunis pisis vel alterius officialis comunis pisis de predictis cognitionem habentem contumax fuerit ultra penam imponendam pro maleficio de quo fuerit accusatus vel de quo fuerit contra eum per inquisitionem processum condempnetur pro contemptu iudicis et sua contumacia et inobedientia in quanta parte quantitatis in qua condempnari debet pro maleficio cuius occasione citatus extiterit comuni pisis persolvenda.

Et Capitaneus vel aliquis ex suis iudicibus intersit cum fiet condempnatio per potestatem et econverso. Rubrica.

.lxvii. Cum fient et examinabuntur processus maleficiorum per potestatem vel eius iudices iudex domini capitanei cum eis intersit si de potestatis processerit voluntate ad examinandum processus ipsorum maleficiorum. et cum examinabuntur processus criminales facti per dominum Capitaneum iudex domini potestatis debeat interesse si de domini Capitanei processerit voluntate. Et nullus de civitate pisis vel aliunde cum eis debeat interesse nec consulere super ipsis. Et ipse potestas et suus iudex condempnationes et absolutiones maleficiorum et dampnorum datorum compleri facere teneantur intra terminum in statuto contentum. que condempnationes et absolutiones fieri seu ferri debeant in maiori consilio Civitatis pisis. Et tempore quo potestas ferret sententiam adesse debeat unus ex iudicibus domini Capitanei presens. Et econverso quando dominus Capitaneus ferret sententias maleficiorum absolutorias vel condempnatorias adesse debeat unus ex iudicibus domini Capitanei potestatis et saltim duo ex dominis prioribus artium. Et etiam tempore quo ferentur sententie per maiorem sindicum et iudicem iustitie adesse debeat unus ex iudicibus domini Capitanei et duo saltim ex dominis prioribus. Et quod in casibus supradictis domini priores teneantur et debeant interesse dictis sententiis sub pena .C. librarum denariorum in qua pena incidant domini priores pro quolibet eorum si non accesserint vel saltem duos ex eis miserint ita quod dictis sententiis intersint. Et si dicti domini priores diversis horis requisiti a dictis officialibus vel altero eorum vel ex ipsorum vel alterius eorum parte ad dictas sententias audiendas noluerint interesse nichilominus dicte sententie ferri possint eorum absentia non obstante de qua tamen requisitione apparere debeant publica instrumenta. Et dicti domini priores in dictam penam incidant pro quolibet eorum. Et si dicta requisitio non posset fieri personaliter dictis dominis prioribus eo quod non posset haberi ad eos tunc protestatio facta ad ianuam palatii dictorum dominorum priorum ex parte dictorum officialium vel alterius eorum quod dicti domini priores debeant interesse dictis sententiis ferendis habeatur pro plena requisitione dummodo fiat bis dicta protestatio diversis horis sicut dictum est de requisitione. Et potestas et maior sindicus et iudex iustitie et quilibet eorum dari faciant a suo notario copiam omnium dictarum sententiarum notario dominorum priorum Artium. Et de predictis sententiis fieri faciant duas copias una quarum remaneat penes eos restituenda in fine eorum offitii offitialibus Armarii comunis pisis. Et alia detur dicto notario dominorum priorum que remaneat penes ipsum notarium tempore quo sententie feruntur in palatio potestatis vel in palatio olim Capitanei civitatis pisis. Et dictus notarius dominorum priorum debeat dictas copias cum notario legente dictas sententias in dicto consilio ascultare. Et si potestas et Capitaneus et maior sindicus et iudex iustitie non fecerint .L. librarum denariorum comuni pisis pro vice qualibet contrafaciens solvere teneatur. Et quod dictum est de potestate quod examinet causas maleficiorum per se et examinet et nullus debeat consulere super ipsis. Idem intelligatur in Capitaneo et maiori sindico et iudice iustitie. .lxviii.

Quot libros potestas et Capitaneus fieri faciant de condempnationibus. et quando sententias ferre possint per vicarios. Rubrica. 70

De sententiis maleficiorum potestas et Capitaneus et maior sindicus et iudex iustitie comunis pisis duos libros vel copias fieri facere teneantur in cartis membranis quorum unum habeant scilicet potestas et Capitaneus et quilibet alius ex dictis offitialibus de suis sententiis et alterum habeant priores Artium vel eorum notarius quem .lxviiii.

librum siue copiam dare et assignare teneantur
offitialibus armarij comunis pisani infine eorum offitij
Et aliam fiet solutio ipsarum condepnationum scribatur
ipsa solutio in ipsis libris et condepnatio cancelletur
pnotarium offitialium Armarij comunis pisani ¶ Iubentes
insuper statuentes quod potestas et Capitaneus maior sin-
dicus et Iudex Iustitie possit liquidum erit eis seu
alteri eorum demalefitijs dequibus procedit coram eis seu
alio eorum ante platione condepnationum teneatur compellere
condepnatum uel suos fideiussores deponere pecuniam
uel pignera penes massarios comunis pisani ualentia
eamdem summam seu quantitatem inqua quis debet condepnari
¶ Et eo casu quo condepnatum habet in carceribus comunis
pisani adaliud depositum compellere non teneatur nisi etiam
compelli possint fideiussores adfaciendum depositum ipso
condepnando existente in carceribus uel ipsis fideiusso-
ribus detentis in dictis carceribus dequo deposito semper
tempore quo sententie legentur debeat facere fidem
per apodixas notarij massariorum notario dominorum priorum
ita quod nulla fraus comicti possit ¶ Et aliam itidem
contingat quod contingere possit quod potestas uel Capitaneus
Ciuitatis pisani uel maior sindicus et Iudex Iustitie
Infirmatur egritudine corporali adeo quod non possit
comode descendere adsedendum adbancum et pluries
adsententias pferendas secundum quod tenetur exforma statuti
uel est absens exnecessaria causa uel probabili et neces-
saria et obhoc eis possint termini statutorum et in
penas incidere sine culpa eorum ¶ Statuimus et
ordinamus quod si predicti dominus potestas et Capitaneus et
maior sindicus et Iudex Iustitie presentes et futuri uel
alter eorum essent infirmi et tali infirmitate
grauati quod comode adpredictas sententias pferendas
per se ipsos interesse non possint adbancum solitum ubi
sententie malefitiorum ut supra proferuntur uel absentes
exnecessaria causa uel probabili et necessaria eo casu
liceat dicto domino Capitaneo et potestati maiori sindico et Iudici
Iustitie sic infirmo uel absenti dare et pferre sententias
criminales perunum Vicarium Et tales sententie per
Iudicem ualeant et sint ac si perpsum rectorem late forent
Et intelligatur Vicarius eo ipso quod in ipsis sententijs dicetur
formam pvicarium talis rectoris latam esse Dummodo non
actestetur in scriptura platione sententie uel in sua
subscriptione talem rectorem esse infirmum uel absentem
ut dictum est Ita quod adbancum comode uenire non potuit
adipsas sententias ferendas non obstante aliquo incontrarium
loquente que omnia supradicta obseruentur per potestatem capitaneum
et maiorem sindicum pena .C. librarum denariorum eis auferenda
pqualibet vice et quolibet contrafaciente.

Quod potestas et Capitaneus non sint Iudices iniu-
riarum sibi uel sue familie illatarum. Rubrica. 71

.lxviiij. Cum non sit conueniens nisi iustum quod quis sit Iudex
iniurie sibi facte. Statuimus quod si aliqua
offensa uel iniuria fieret paliquem contra potestatem
uel aliquem desuis Iudicibus militibus et notarijs uel alijs suis
offitialibus uel familiaribus Idem potestas uel aliquis desuis
Iudicibus uel offitialibus illum dicta occasione non ualeat
nec debeat punire nisi grauare Sed Capitaneus debeat
illum punire demalefitio quod commisit secundum formam statuti
et ordinum comunis et populi pisani ¶ Et si fierent contra
Capitaneum uel aliquem exsuis Iudicibus uel offitialibus
vel familiaribus Capitaneus non debeat illum occasione
predicta punire nec grauare Sed potestas debeat illum
sic delinquentem contra Capitaneum uel aliquem suorum offit.
uel familiarium punire demalefitio et iniuria quod
uel quam commisit secundum formam statutorum et si contra
potestas non ualeat ullo modo et nichilominus potestas et
Capitaneus proinde qualibet et quolibet contrafaciente in C. li-
bris denariorum comuni pisani debeat condepnari ¶ Et si potestas vel
aliquis desuis offit. uel familiaribus occideret vel
pateretur aliquem pisanum ultra propter uel contra formam
eius concessam pstatutum Capitaneus teneatur incontinenti ad
petitionem offensi uel consanguineorum procedere contra offen-
sorem et eum punire secundum formam statutorum Et si
Capitaneus uel aliquis desuis iudicibus et offitialibus uel fam-
iliaribus occideret uel pateretur aliquem pisanum ultra
propter uel contra formam eis concessam supra pstatutum
potestas teneatur adpetitionem offensi uel suorum con-
sanguineorum incontinenti procedere contra offensorem et eum
punire secundum formam statutorum ¶ Et nichilominus si non
condepnauerit offensorem predictum sindicatores eorum possint
detali malefitio cognoscere et contra culpabilem procedere
et eum punire secundum formam statutorum non obstante
lapsu termini adaccusandum pleges municipales
datum ¶ Volumus etiam quod de iniuria uel offensa
facta maiori sindico et Iudici Iustitie comunis pisani
uel eius Iudicibus uel alicui exsuis notarijs uel suis offit.
uel suis familiaribus et de iniuria uel offensa facta
cuilibet alij offitiali comunis pisani teneatur et debeat tantum
cognoscere et adpunitionem procedere potestas et Capitaneus
dicti comunis pisani qui potestas et Capitaneus teneantur et
debeant etiam cognoscere et de iniuria uel offensa
facta pmaiorem sindicum uel eius Iudicem uel paliquem
exsuis offit. uel familiaribus uel palium offit. dicti comunis
contra formam statuti ¶ Et si contingerit dictum potestatem et
Capitaneum detali iniuria uel offensa cognoscere non
cognoscere possint sindicatores dicti maioris sindici
et suorum offit. et familie tempore sindicatus cognoscere
et adcondepnationem procedere contra repertum culpabilem
dependis secundum formam statutorum Ubi tamen non esset alius
offit. et dominis prioribus uideretur et placeret idem
offitialis melius offensus per suam iniuriam uel offensam uel
alter desua familia cognoscere possit et punire ¶ Et quia
non est decens neque iustum quod aliquis tante audacie vel
temeritatis sit quod potestati et Capitaneo uel maiori sindico
et Iudici Iustitie comunis pisani uel alicui offitiali dicti comunis
inpalatio uel ante portam palatij sue habitationis in-
iuriet Verbis inniuratorijs uel iniuriosis uel obro-
briosis ¶ Statuimus et ordinamus quod quicumque deinceps
dixerit uerba inniuratoria uel iniuriosa uel obrobriosa
potestati uel Capitaneo uel maiori sindico uel alij offitiali
comunis pisani possit et debeat talis potestas et capitaneus
et maior sindicus et Iudex Iustitie uel alius offit. dicti comunis
cui predicta iniuria fuit dicta uel illata in loco supradicto
auferre sine alio precepto uel forma et omni iuris ordine
obmisso usque inquantitate C. librarum denariorum pene nomine pro comuni
pisani Et nichilominus possit eum mictere adconfinia
proprie quo uoluerit non excedendo tempus unius mensis
dummodo non mictat eum alio quam adloca comitatus pisani
seu adaliquam dictis comitatus pisani

Qualiter fiat executio sine condepnationis late contra
filios familias delinquentes et de legitima debita
parentum filijs assignanda. Rubrica. 72

Si filius familias uel filia familias uel alius descendens .lxx.

in potestate constitutus ~~fuit pecunialiter condempnatus~~ commisit
maleficium aliquod ex quo dictus filius vel filia vel alius
descendens in potestate constitutus fuit pecunialiter condep-
natus vel condepnata et filius vel filia vel alius descen-
dens in potestate constitutus habet bona castrensia quasi
castrensia vel aventitia eo casu possit et debeat fieri
executio condepnationis in talibus bonis filii vel filie vel
alterius descendentis in potestate constituti per offitiales communis
perusii exactores eorum que deberentur communi. Et eo casu pater
vel avus paternus vel alius ascendens in cuius potestate
esset filius vel filia vel alius descendens delinquens cogatur
per potestatem et Capitaneum vel alium offitialem qui ~~condepnavit~~
iure usufructus siquod habet in talibus bonis. ¶ Et hoc
habeat locum etiam in filia familias vel alia descendente in potestate
constituta quo ad dicta bona que non essent data in dotem.
¶ Si vero filius vel alius descendens in potestate constitutus
vel filia vel alia descendens in potestate constituta non
nupta delinquens condepnatus vel condepnata non habet talia
bona eo casu debeatur tali filio vel filie vel alii descendenti
constituto vel constitute in potestate de bonis patris vel avi
paterni vel alterius ascendentis in cuius est potestate tantum
quod sufficiat ad medietatem legitime portionis que tali deli-
quenti supervivienti post mortem ascendentis in cuius est
potestate deberetur iure nature si talis ascendens
in cuius est potestate decessisset tunc temporis quo talis in potestate
constitutus deliquit. Et per executione talis summe condepna-
tionis teneantur et debeant dicti offitiales communis perusii
qui sunt exactores facere divisionem cum tali patre vel
avo vel alio ascendente delinquentis et accipere de
bonis talis patris vel avi vel alterius ascendentis ad
dictam dimidiam legitime portionis predicte et ipsa bona
que acceperint vendere teneantur pro communi perusii. Et idem
quod supra dictum est de descendentibus in potestate constitutis in-
telligatur et locum habeat in descendentibus emancipatis
eatenus quatenus dicto descendenti emancipato per
ascendentem legitima non foret assignata in principium
emancipationis vel alter. ¶ Si vero pater familias commi-
serit homicidium vel aliud maleficium propter quod bona
sua deberent publicari vel deberet aliqua pecuniaria
pena solvi ne filii propter delictum patris mendicare
cogantur et ex toto bonis paternis priventur quod non obstante
sententia vel statuto aliquo precedente vel sequente quod sequ-
eretur de publicatione omnium bonorum vel de venditione
bonorum condepnatorum pro maleficio fienda. Si ~~pater~~ talis
pater familias filios vel filias non nuptas et non
dotatas aut descendentes ab eis habuit dimidia bonorum
talis delinquentis sit et esse debeat filiorum et descendentium
que dimidia sit et esse intelligatur filiorum et descendentium
quo ad plenum dominium et possessionem ipso iure auctoritate
presentis legis Ita quod dicta dimidia non possit defraudari
et ante destructionem et devastationem dicta dimidia per
dictos offitiales assignetur filiis descendentibus delinquentis
uni vel pluribus et eam habeant pleno iure. Et alia dimidia
recipiatur destruenda et vendenda pro communi secundum formam
statuti predicti offitiales. Et predicta locum habeant tam in filiis
et descendentibus in potestate constitutis quam etiam in eman-
cipatis dummodo tamen dictis emancipatis computari debeat in dicta
dimidia illud quod predictus ascendens eis in principium
emancipationis dedisset vel alter consignasset. Et si
dictus pater delinquens non habeat filios legitimos et naturales
vel alios descendentes ex eis sed naturales tantum vel spurios
eo casu ~~de bonis talis~~ de bonis talis delinquentis habeant
dicti filii naturales vel spurii auctoritate huius legis

sextam partem et eis assignetur modo predicto dicta
sexta pars aliqua lege communi vel municipali non
obstante pro eorum alimentis. Quod nulli perusino liceat
aliquem punire occaxione alicuius maleficii
Rubrica.

Non enim perusino liceat aliquem in civitate .lxxi.
et comitatu perusii punire occaxione alicuius
maleficii vel delicti vel quasi maleficii vel quasi registrata in
delicti nec aliquam cognitionem sanguinis habere nec La 7 de ...
occaxione predicta aliquem capere vel capi facere
et quicumque contrafecerit vel facere vel actemptare pre-
sumpserit .Vc. libr. den. nomine pene solvere teneatur et plus
si videbitur potestati vel Capitaneo vel prioribus artium
perusinis. Et hoc non intelligatur in habentibus autoritatem
et licentiam a communi perusii nec in vicariis universitatum
castrorum et villarum qui possint cognoscere de dapnis
datis usque in .xx. s. den. inclusive et de armis et
contra deferentes arma et de ludo et contra ludentes
et ludum tenentes et contra vendentes vinum contra
formam ordinamentorum ipsorum et condepnare et penam
recipere usque in quantitatem .xx. s. den. Et super predictis
ordinamenta et constitutiones facere inter se ipsos
observandas ¶ Et de causis civilibus cognoscere
possint et diffinire usque in quantitatem .V. libr. den.
inter se ipsos comitatenses nisi sint castra que
reguntur per potestates missos et mictendos per commune
perusii quo casu quilibet potestas alicuius dictorum castrorum
possit de causis civilibus cognoscere et sententiam ferre usque
in quantitatem .X. libr. den. inclusive inter se ipsos comita-
tenses ¶ Et quia sepe contingit quod universitates
castrorum et villarum comitatus perusii faciunt statuta
inter eos per que gravamen et preiuditium infertur
Civibus perusinis habentibus possessiones in districtibus et
pertinentiis dictorum castrorum et villarum. Ideo statuimus
quod tales universitates nichil possint statuere nec
ordinare in preiuditium seu gravamen directe nec
indirecte nec per obliquum talium civium nec eos cogere
directe nec per indirectum ad subeundum aliqua honera
realia nec personalia quocumque nomine censeantur nec etiam
statuere quod homines dictarum universitatum non possint vendere
seu quolibet titulo inter vivos vel in ultima voluntate
alienare dictis civibus domos eorum existentes in dictis
castris territoriis vel pertinentiis vel quod laboratores et
dictorum civium non receptentur in dictis castris seu villis
Et si contrafecerit tunc puniantur dicte universitates .lxxiii.
pena .CC. libr. den. applicanda communi perusii. Et super
predictis possit et debeat inquiri contra tales statuentes
per omnes offitiales communis perusii cum promotore et sine
promotore ad denuntiationem cuiuscumque persone. Et quod huiusmodi
offitiales sub dicta pena debeant inquirere contra dictas uni-
versitates sic statuentes ¶ Et insuper cassamus et
irritamus omnia statuta et ordinamenta hactenus facta
per dictas universitates que in contrarium quovis modo vel
sub quacumque forma verborum facta essent vel in futurum
fierent ita quod ipso iure sint nulla autoritate huius
statuti. Et quod nullus notarius civitatis vel comitatus perusii
vel forensis possit talia statuta que fierent a dictis universitatibus
scribere nec de eis permictant quovis modo se rogari
sub pena .Vc. libr. den. applicanda communi perusii.

Qualiter forensis forensem offendens puniatur ut civis offendens civem. Rubrica. 73

lxxij Ut sciatur que pena sit imponenda quando forensis offenderet forensem in civitate comitatu vel districtu Pisarum. Statuimus quod si aliquis forensis offenderet aliquem forensem in civitate comitatu vel districtu Pisarum puniatur et condempnetur ea pena qua condempnaretur et puniretur pisanus offendens alium pisanum secundum formam statutorum aliquo capitulo non obstante.

Distinctio platee et stratarum regalium. Rubrica.

lxxiij Ad tollendum ambiguitatem stratarum regalium et platee. Dicimus et ordinamus quod strata regalis intelligatur. A porta sancti Petri a porta que est prope ecclesiam sancti Petri usque ad plateam comunis Pisarum veniendo per portam civitatis que vocatur porta sancti Petri. A porta Eburni intelligatur strata regalis a porta sancti Prosperi usque ad plateam comunis Pisarum veniendo per portam Eburni. A porta sancte Susanne intelligatur strata regalis a porta sancti Andree usque ad plateam comunis Pisarum. A porta sancti Angeli intelligatur strata regalis a porta que est ubi dicitur cruces sancti Angeli usque ad plateam comunis Pisarum. A porta Solis intelligatur strata regalis a ponte novo usque ad plateam dicti comunis veniendo per portam sancti Simonis a porta civitatis que vocatur porta Solis seu porta filiorum Raneri. Platea vero comunis Pisarum intelligatur et sit a domibus olim magistri Tebaldi et palatio novo incepto edificari in capite platee post ecclesiam sancti Laurentii usque ad ecclesiam sancti Ysideri et ad domum olim domini Ubreditii domini Petri et fratrum et domum olim Petri Guglielmi et domum olim Biancoli Andrutii et domum olim domini Nicole domini Pauli veniendo per plateam ante ecclesiam sancti Laurentii.

De eximente seu auferente aliquem captum a beroariis vel familiaribus potestatis capitanei et aliorum offitialium comunis Pisarum. Rubrica.

lxxiiij Siquis per vim abstulerit seu exemerit vel auferri seu eximi fecerit offitialibus vel familie et familie potestatis vel Capitanei vel alicuius alterius offitialis comunis Pisarum aliquam personam que capta duceretur vel detineretur ab ipsis offitialibus famulis et familia causa alicuius maleficii commissi per ipsam personam puniatur ea pena pecuniaria qua pati debebat talis captus occasione qua captus erat. Si autem debebat talis captus puniri pena vel ad mortem vel ad membri perditionem seu amputationem vel alia pena personali puniatur in V. libris denariorum. Salvo quod si iam esset condempnatus ille qui eximeretur a familia puniatur quilibet eximens ea pena qua debebat puniri exemptus. Et isto casu quo eximeretur de manibus familie aliquis qui esset condempnatus vel condempnandus ad mortem vel aliam penam corporalem et etiam eo casu quo aliquis impediret aliquam executionem alicuius pene corporalis. Si quis condempnatus duceretur a familia ad patiendum vel recipiendum ipsam penam corporalem et causa executionis ipsius pene posset quicumque talis eximens auferens vel impediens vel eximi vel auferri vel impediri faciens puniri eo tempore offendi a familia ducente et tenente talem condempnatum vel condempnandum pena corporali. Et si abstulerit seu exemerit vel auferri fecerit seu eximi baiulis comunis Pisarum vel alicui eorum seu de manibus eorum aliquem quem cepit seu ceperint mandato potestatis vel Capitanei vel alterius offitialis comunis Pisarum vel alicuius iudicis vel notarii puniatur in C. libris denariorum. Si vero universitas alicuius castri seu exemerit vel capi seu eximi fecerit de manibus familie potestatis vel Capitanei vel alicuius alterius offitialis comunis Pisarum puniatur in viij libris denariorum si talis captus personaliter puniri debebat. Et si pecuniariter in V. libris denariorum condempnetur et puniatur. Et in dictis casibus singulares persone dicte universitatis minime puniantur. Si vero baiulis seu baiulo comunis Pisarum si fuerit talis captus in persona puniendus in V. libris denariorum. Si non pecuniariter in CC libris denariorum. Si non universitas alicuius ville cepit seu exemerit vel capi vel eximi fecerit de manibus familie potestatis vel Capitanei vel alicuius offitialis comunis Pisarum vel baiulis seu baiulo comunis Pisarum puniatur in medietate dicte pene qua puniri deberet universitas castri ut supra proxime dictum est. Et in dictis casibus singulares persone dicte universitatis minime puniantur. Et in omnibus supradictis casibus in hoc capitulo contentis eadem pena locum habeat contra eximentem vel capientem vel eximi seu capi facientem de manibus familie seu baiulorum similiter que est contra eximentes vel capientes vel eximi vel capi facientes de manibus familie tantum sive sit universitas sive singularis persona. Sed si captus vel exemptus esset debitor alicuius private persone talis capiens vel eximens seu capi vel eximi faciens et capientes vel eximentes seu capi vel eximi facientes de manibus familie seu baiulorum similiter de facto cogatur seu cogantur per potestatem vel capitaneum ad solvendum dictum debitum creditori ad cuius petitionem captus erat sine aliquo processu vel forma solum viso instrumento crediti et facta probatione quod dictus debitor captus vel exemptus fuerit ut dictum est. Et nichilominus tales capientes vel eximentes vel eximens seu capiens vel capi vel eximi faciens comuni Pisarum condempnetur in L. libris denariorum pro quolibet faciente dummodo dictus creditor tempore quo recepit solutionem teneatur cedere iura que habet contra dictum debitorem dictis solventibus seu dicto solventi. Et si aliquis abstulerit vel exemerit seu auferri vel eximi fecerit de manibus familie vel baiulorum vel de manibus familie et baiulorum similiter aliquem debitorem comunis Pisarum in aliqua quantitate dictus auferens vel eximens seu auferri vel eximi faciens cogatur et cogi debeat de facto sine aliquo processu vel forma solvere omnem quantitatem quam solvere deberet talis debitor captus et exemptus que solutio fiat et fieri debeat illi seu illis offitiali seu offitialibus comunis Pisarum vel camerario cui vel quibus talis captus et exemptus solvere debebat et dicto solventi vel solventibus tempore solutionis debeat cedi per sindicum comunis Pisarum omne ius quod comune predictum habebat contra ipsum debitorem captum vel exemptum. Et nichilominus talis auferens vel eximens vel capientes seu eximentes puniantur pro quolibet eorum in L. libris denariorum comuni Pisarum. Si vero aliquis ex quacumque alia causa duceretur per familiam potestatis vel Capitanei vel cuiuscumque alterius offitialis dicti comunis et eadem captus vel captus seu exemptus fuerit per aliquem vel aliquos puniatur quilibet.

readapiens ul' capiens seu eximens defacto sine
aliqua cōdēpnatiōe ul' pcessu m. l. lli. den. ipsa uma
nuata sine aliqua exceptiōe apodixar. ¶ Et si
aliquis accepit custodib; noctis ꝯt suam uoluntatē
post trium sonum campane aliquem quē cepit puniatur
in xxv. lli. den. ¶ Si uero aliquis acceperit
ul' abstulerit aliquem qui ducerent i manib; pote
statis ul' Capitan ul' alicui alti offitialis cois
pus alicui custodi cruste ul' alij psone que ducet
ipm in fortiam cois pus puniatur in centu lli. den.
coi pus psoluendo. ¶ Et quicumq; fuerit requisit
p aliquem exfamiliarib; potatis ul' Capitan vel
alteri offitialis cois pus ad pdicta ul' aliquod
pdcor et nō psti[n]terit sm suum posse auxilium
puniatur et puniri possit p potestatem ul' Capit
ul' eor offitiales in xxv. lli. den. si fuit singlis
psona. Si fuerit sindic alicui castri ul' ville
m. C. lli. denarior.

De faciente cadere Caputeu aliciu et quibusdam alijs malefitijs Rca. 74

lxxv. Quicumq; alicui iniuriose fecerit cadere decapite
ul' iniuriose acceperit alicui decapite caputeu
ul' guglelmettum ul' birretum ul' galerum seu
capellam ul' infulam puniatur pvice qualibet in
x. lli. den. ¶ Et quicumq; fecerit alicui cadere
dente de ore puniatur pquolibet dente i. C. lli. den.
¶ Et quicumq; clauserit oculos alicui cum manu uel
alia re et quocumq; modo iniuriose puniatur pro
qualibet vice m. l. lli. den. ¶ Ille autem q iniu
riose expuerit i faciem alicui puniatur pqualibet
vice in C. lli. den. ¶ Et quicumq; iniuriose ce
perit alium pnasum ul' barbam ul' pilos barbe et
sanguis exiuerit ex captiōe soluat pvice qualibet in
C. lli. den. Et si sanguis nō exiuerit excaptione
m. l. lli. den. pvice qualibet soluere teneatur et cōpellatur.

no. de faciente cadere alicui dentem.

De faciente cadere alicui mulieri vettam vel aliud de Capite de C. Rca. 75

lxxvi. Quoniam est i honestum uerecundia facere mulieribus
Statuim q quicumq; masculus fecerit alicui
mulierem bone cōdictionis et fame iniuriose cadere decapite
ul' acceperit vettam ul' drappellum ul' velectum ul' pannum
quem i capite deportaret puniatur pvice qualibet in
xxv. lli. den. et si mulier m. C. s. den. dū mō
pdcta nō intelligatur i familiarib; simul habitantib;
dum interst pdicta fierent.

De dilaniante alicui pannos. Rca. 76

lxxvii. Siquis dilaniauerit ul' dilaceraverit alicui pannos
caputeum infulam ul' vettam i platea cois pus
ul' i aliquo alior locor i quib; est phoiadio pena
capitis puniatur in l. lli. den. ¶ Si uō fuerit
i aliqua qrcs stratarum regalium ul' i aliquo aliorum
locor m. C. capituli qd incipit ut malefitia nō
remaneant remaneat i punita rc. qui. C. incipit
Si aut pcusserit i aliqua ectia. puniatur i xv. lli. d.
Si uō fuit in alijs locis ciuitatem ul' burgos ul'
comitatum pus m. x. lli. den.

De Capiente aliquem p capillos vel dante interram. Rca. 77

lxxviii. Siquis acceperit aliquem pcapillos iniuriose p
qualibet captiōe puniatur et cōdēpnetur i xxv. lli. d.
¶ Si autem fuit inplatea cois pus ul' i aliqua via
exeunte ad dictam plateam ꝯt ipsam plateam p xx pax
ul' in aliquo alior locor i qb; in pomit phoiadio

pena capitis sm forma statutor puniatur pvice qualibet
et qualibet captione m. C. lli. den. ¶ Et si aliquis
aliquem interram cadere fecerit ul' prostrauerit ul'
pterram traxerit ul' tinginauerit i aliquo pdcor
locor s. i platea ul' i aliqua via exeunte ad dictam pla
team ꝯt ipsam plateam p xx. passus ul' i alijs alior
locor i quib; i pomit pena capitis p homicidio ut
dictum est sm forma statuti. puniatur pqualibet pstratiōe
ꝯdictam ul' ptractione et tracginatione m. C. lli. den.
¶ Si aut fuerit i aliqua decqrcs stratis regalib; ul'
in aliquo alior locor ꝯtentor i. C. capli qd incip
ut malefitia nō remaneant i punita. qui. C. incipit. si
autem pcusserit i aliqua ectia et c. si cepit aliquem per
capillos puniatur pqualibet captione m. l. lli. den. ¶ Si
autem aliquem prostrauerit interram ul' pterram tra
ginauerit i aliquo pdcor locor puniatur m. l. lli. d.
¶ In alijs uō locis quibuscumq; puniatur pqualibet prostra
tione et pqualibet tractginatione i xxv. lli. den. ¶ Si
uō aliquis aliquem cepit p pannos ul' capite pannorum
puniatur pqualibet vice i. xx. lli. den. ¶ Si uero
spinxerit ul' spatactauerit aliquem i. x. lli. den.
puniatur. ¶ Et in dictis casib; sup pxime i psido
si nō spinxerit ul' spactauerit pene sup specificate
nō valeant agumentari rōe loci ul' tpis. Saluo
nisi esset i platea quo casu duplicetur pena.

De faciente aliquem cadere in terram Rca. 78

lxxviii. Statuim et ordinam q quicumq; fecit iniuriose
cadere aliquem i terram ul' i aliquem alium locum ul'
dederit spatactam ul' spintam alicui et ex casu ul' spinta
ul' spatacta caput ul' facies ul' frons eius pcussa
fuit ul' alapide ul' amuro ul' ab aliqua alia re
ita q sanguis exiuerit decapite ul' facie vel
frōte ipi puniatur pvice qualibet si sanguis exi
uerit m. C. lli. den. et si sanguis nō exiuerit
m. l. lli. den. Et si ex dicta pcussione signum uel
cicatrix euidens esset p remasura i facie ipi
ul' macula. puniatur pvice qualibet i. CC. lli. den.
Si autem ex casu ul' spatacta ul' spinta fuerit
pcussa alia ps corporis ul' psone et sanguis exi
uerit m. l. lli. den. Si aut sanguis nō exiuerit
m. xxv. lli. den. Et eo casu quo fieret concordia
depdcis nulla pena i ponatur. Et si pdca ul' aliqd
pdcor fierent i platea pene supdicte duplicentur
et p cōcordiam nichil remictatur.

De faciente turpitudinem i psona alicui. Rca. 79

lxxx. Nos alios iniuriantes et offendentes iniu
rijs nolentes transire impunes. Ordinam
q quicumq; iniuriose miserit seu posuerit stercus
ul' aliam turpitudinem seu aliqd fetidum i hore seu
ore alicui aut proiecerit ul' posuerit stercus ul'
aliam turpitudinem ul' aliqd fetidum i faciem alic
ita q sibi faciem polluerit et defpauerit soluat
pene noie coi pus pvice qualibet CC. lli. den. Et si
proiecerit ul' posuerit i aliqua parte corporis ul'
psone ul' i pannis et i dumentis seu i pannos et in
dumenta que et quos portauerit i dorso ita q faciat
ei deturpatione ul' polutione i aliqua parte psone
siue corporis ul' i panis et i dumentis soluat pene
noie pvice qualibet C. lli. den. Et si proiecerit et nō
fecerit deturpatione et polutionem i aliqua parte cor
poris. s. ul' vestimentis seu panis puniatur pvice

Right margin: lxxxi. — lxxxii. — lxxxiii.

qualibet pene noie in .. lltr. den. ¶ Et quicumq3 proiecerit aliquid aliud liquidu3 iniuriose in faciem alicui9 puniatur pena. Centu3. lltr. den. et si in alia parte corporis ul' in pannis in. l. lltr. den. Saluo q si fuerit aqua ul' vinu3 puniatur in xxv. lltr. den. et maior pena in pom no possit ratione alicui9 qualitatis loci ul' temporis.

De facente sibi met iniuriam. Rca. 80

lxxxi. Siquis in tantam puenit malignitatis et furoris audatiam q semet ipm percusserit ul' morsicauerit ul' momorderit in aliqua parte corporis ul' fecerit sibi sanguine3 exire de aliquo ex membris ul' in alia parte corporis ul' dilaniauerit sibi faciem et uultu uel pannos et indumenta ipi9 ul' aliqua aliam iniuriam sibi met fecerit ex preposito ul' fecerit in fraudem adhuc ut aliu3 innocente3 infamet condempnetur per potestatem ul' Capitan ul' paliu3 offit cois pus cognitione3 habente3 illa pena qua condempnari deberet si in psonam alteri9 illud maleficiu3 conmisisset.

De Adulterijs et pmo de vxore alicui9 cu aliq. Rca. 81

lxxxii. Si vxor alicui9 cu3 aliquo conmiserit adulteriu3 ul' fornicatione3 voluntarie et maritus eam accusauerit cora dno potate ul' Capitan ul' alt9 eo3 Judice maleficio3 et probauerit plene adulterium ul' fornicatione tota ei9 dos sit ipo iure viri ipi9 seu mariti et ad restitutione ipius dotis vir seu marit9 illi9 et ei9 heredes nullo tempore conpellatur. et vir seu marit9 illi9 mulieris ad prestandu3 seu dandu3 ei alimenta aliquate no cogatur. ¶ Si uero no plene probauerit per testes s3 probauerit p indicia manifesta et psumptiones a iure pmissas ul' p contumaciam de qua loquit statuti qualr pcedat 9t contumaces in maleficijs nichilominu9 in dca pena debeat condempnari. ¶ Si uo vxor talis ad adulteriu3 seu fornicatione3 conmictes dote3 no hunt et hunt aliqua alia bona Jlla bona in suu viru seu maritu3 debeant deuenire et ipi9 viri seu mariti esse debeant pleno Jure sic sunt alia sua bona.

De marito retinente amasiu3 et de muliere retinente viru3 alteri9. Rca. 82

lxxxiii. Si maritus alicui9 mulieris amasia seu concubina3 in domo sua publice retinuerit et cu3 ea adulteriu3 seu fornicatione conmiserit puniat in CC. lltr. den. ¶ Et si fama fuerit de pdcis possit accusari p quel3 et sufficiat pbatio quatuor testium de publica fama. Et potas et Capitan ul' ali9 offit cois pus ut sup cognitione3 hens et quilibet ipo3 Judices de talis qui amasia3 retinuerit publice ul' secrete possit et debeant quol3 mense inquisitione3 facere 9t illos qui talia conmictere actentaret et quos inuenerit conmictere debeat condempnare in pena pdca sb pena. CC. lltr. den. ¶ Preter uolum9 q et potestas et Capitan ul' ali9 offit cois pus de pdcis cognitione3 hens et eo3 et quilib3 eo3 Judices et offitiales teneant et debeat ex eo3 offitio et ad petit petentis sb pena. C. lltr. den. face inquisitione p portas et par ciuitatis et burgo3 et subburgo3 pus quol3 mense 9t omes et singlas mulieres q maritu3 alicui9 retinuerit siue qua ul' quas marit9 alicui9 retinuit in domo sua publice ul' secrete ne extra domu3. Et si aliqua inuenerit 9t dca3 foram retine aliqe maritu alicui9 ul' aliqe maritum retine aliqua in amaxia et concubina ut dcu3 e ipam debeat face statu3 fustigari p ciuitate3 et burgos pus

et ipam mictere ad confinia p tres Annos ex ciuitate3 et comitatu3 pus adeo late sententie conputandis et 9t pdcas mulieres sufficiat publica vox et fama. Et si no steterit ad confinia p tres Annos vt dcu3 e potestas et Capitan ul' ali9 offitialis cois pus vt supra cognitione3 hens et quilibet eo3 ad petitione3 cuiuscuq3 petentis ipa3 inmicti faciat in carcere3 cois pus in quo vno Anno debeat conmorari. n infra dcu3 tempus vni9 Anni possit decarcerari n decarcere ex iuuri amore dei scdm formam statutoru3.

De negante Matrimoniu3. Rca. 83

Quicumq3 retinuerit aliquam in sua3 vxore3 p aliqd tempus in domo et postea negauerit illam esse sua3 vxore3 et pbatu3 fuerit matrimoniu3 vere ul' psumptiue que pbatio fieri possit et facta valeat coram Judice seculari cognitore talis qstionis ptestes vl' Jnstrum potas ul' Capitan ul' alius offitialis cois pus auferat ei noie pene. C. lltr. den. lxxxiiii. ¶ Item qui scdam vxorem accepit viuente pma n a pma fuerit absolut p sententia. CC. lltr. den. com pus soluere teneatur. ¶ Item si aliqua mulier retinuerit aliquem in maritu3 p aliqd tpus et postea negauerit illu3 esse suu3 maritu3 in curia pusm et pbatu3 fuerit matrimoniu3 vere ul' psumptiue qd pbari possit cora3 Judice seculari ptestes ul' instrum potas ul' Capitan ul' alter offit cois pus pene noie C. lltr. den. sibi auferat pcoi. ¶ Item mulier que scdu3 maritu3 accepit viuente pmo nisi a primo p sententia3 fuerit absoluta. CC. lltr. den. com pus soluere teneat. Et qd dcu3 est de pbatione fienda cora3 Judice seculari in casu pdco matrimonij vere ul' psumptiue Jdem Jntelligat vbicuq3 incidente opotet pbare de filiatoe ul' matrimoio vl' consanguinitate q fieri possit cora Judice seculari. Et contra tale3 pbatione3 no possit oppoi q dca pbatio no teneat tamq3 facta cora3 Judice seculari seu cora Judice no conpetente.

De disponsante certas mulieres sine consensu certa3 psona3. Rca. 84

lxxxv. Nullus audeat ul' psumat alicui9 filia3 neptem ul' pronepte3 minore3 xij. annis descendentes p lineam masculinam accipere in vxore3 ul' sponsam sine expresso consensu pris ul' Aui patni vbi patre Auu3 ul' pauu3 hunt et no subsistentib3 patre Auo ul' proauo patno sine licentia Aui patni ul' matri ul' matris que ad scdas nuptias no trasisset sb pen C. lltr. den. Et qui pdcam puella minore3 xij. annis desponsauerit ut sup dcu3 est teneatur illa3 restituere patri auo ul' proauo patno ul' matno et matri que ad scda vota non trasisset vl' p primoribus consanguineis dicte puelle ¶ Item si aliquis pupilla3 disponsauit sine licentia tutoris pupille eadem pena puniat et pupillam tutori reddere teneat. ¶ Vbi uero dca filia esset maior. xij. Annis et aliqs ea3 in vxore3 accepit sine voluntate patris ul' Aui patni no existete patre ul' Auo / tunc pater ul' Auus no teneat illa3 dotare nisi excessisset etatem. xxv. Annoru quo casu possit se tradere nuptuj absq3 uoluntate alicui9. Et pater ul' alij ascendentes ad quos expectat teneant eam dotare. ¶ Item no liceat tutori disponsare illam pupillam sine consensu duo3 primorum consanguineo3 dicte pupille ul' matris dce pupille que mate ad scda vota no trasiuerit nec etiam alij nuptuj trade. Et si tutor contrafecerit tam tutor q disponsans pdca pena puniatur et debeat pupilla

restitui proximioribus consanguineis dicte pupille. Item si tutor vel curator pupillam vel adultam sine licentia matris vel alterius ascendentis matre non existente illius pupille vel adulte alicui dederit in uxorem vel aliquam promissionem receperit seu eam recepisse apparebit a viro cui maritasset eam vel ab alio persona de dando sibi aliquam pecunie quantitatem vel aliud vel si aliquid acceperit seu accepisset occasione dicti matrimonii potestas et Capitaneus vel alter offitialis forensis communis perusii dictam pecuniam vel promissam vel aliam rem danti vel promictenti restitui facere teneatur. Et insuper tantundem nomine ac receptore pecunie seu alterius rei seu promissi ipsi date vel promisse auferre penitus teneantur. ¶ Item nullus tutor vel curator titulo donationis vel alio titulo aliquid presumat habere vel recipere vel retinere de bonis pupille vel adulte nubentis in fraudem vel presumat aliquid accipere pro consensu quem faceret causa maritandi et si contrafecerit puniatur in C libr. den. et quod accepit reddere compellatur. Et hoc capitulum in omnibus et per omnia locum habeat in masculis et feminis quo ad omnia et singula supradicta. ¶ Item si aliquis sine tutoris vel curatoris auctoritate vel consensu pupillum vel pupillam adultum vel adultam seduxerit vel de domo matris ipsius vel tutoris vel curatoris ipsius pupilli vel pupille adulti vel adulte in eius preiuditium vel gravamen extraxerit pro tali seductione vel fraude solvat C libr. den. nomine pene et quidquid inde secutum fuerit per infecto et inutili habeatur. ¶ Item si ille qui fuit tutor vel curator alicuius pupille vel adulte vel alius gestor vel etiam aliqua alia persona nomine eorum recepit ante contractum matrimonium seu contracta sponsalia per verba de presenti cum dicta olim pupilla vel adulta et ante quam sit ducta ad domum mariti aliquam refutationem vel instrumentum finis et refutationis vel consuatoris indempnitatis vel aliquod pactum administrationis gestionis tutele vel cure vel alterius gestionis cuiuscumque ipsius pupille vel adulte quam ipse gesserit vel geri fecerit talis contractus ipso iure sit nullus et quidquid secutum fuerit exinde vel ob id pro casso et irrito habeatur tali renuntiatione vel pene appositione vel promissione facta a dictis olim pupilla vel adulta non obstantibus. Et non obstante aliqua confessione seu promissione confessionis que contineretur in contractibus predictis. Et non obstante quocumque iuramento prestito per dictam olim pupillam vel adultam nisi interveniat consensus duorum magis ydoneorum consanguineorum ipsius olim pupille vel adulte vel unius si plures non habuit et consulum mercatorum cum decreto Iudicis. ¶ Et nichilominus talis qui fuerit tutor vel curator vel quicumque alter hoc fecerit rationem sue administrationis reddere compellatur aliquo contractu et capitulo et consensu non obstantibus.

De seducente seu extrahente religiosam de Monasterio Rubrica.

lxxxvi Quicumque seduxerit aliquam religiosam manentem in aliquo monasterio et de monasterio extraxerit aut operam prebuerit quod extrahatur. V. librarum den. penam solvere teneatur. ¶ Et si quis per vim aliquam de monasterio rapuerit puniatur pena mille librarum den. nisi esset consanguineus vel attinens persone rapte quia tunc puniatur pena sibi imponenda arbitrio potestatis vel alterius offitialis cognoscentis. ¶ Si vero actentaverit ponendo scalas ad fenestras vel murum monasterii vel hostium frangendo vel aperiendo puniatur in V. libr. den. et de predictis nulla possit fieri concordia. ¶ Item si aliquis noctis tempore posuerit scalam funis vel legnaminis ad fenestram alicuius domus vel ad murum alicuius et intraverit vel intrare conatus fuerit causa delinquendi in V. libr. den. puniatur. Et non obstante concordia remaneat quarta dicte pene. Si vero de die puniatur pena C libr. den.

De corrumpente virginem et cognoscente carnaliter religiosam vel uxorem alterius Rubrica.

Quicumque corruperit virginem in quocumque loco vel feminam religiosam alicuius monasterii extra monasterium et carnaliter cognoverit cum violentia puniatur pena Mille libr. den. Si non sine violentia in quocumque loco puniatur in CC libr. den. Et de predictis concordia fieri non possit. ¶ Salvo quod si ille qui corruperit virginem non religiosam non habuit uxorem et corrupta virum non habuit et sequatur matrimonium inter eos puniatur in tertia parte pene predicte singula singulis referendo. que tertia pars per concordiam remicti non possit nisi per confessionem. Si autem fuerit fancellasca que virgo non esset vel alia mulier vilis conditionis et non virgo illa que cognita per vim fuerit puniatur cognoscens in C libr. den. ¶ Ille vero qui loca religiosa intraverit causa cognoscendi aliquam monialem vel pinzocaram et eam carnaliter cognoverit in locis religiosis puniatur in V.C libr. den. Et si fieret concordia per monasterium de quo esset dicta monialis vel per sententiam specialem mandatum a dicto monasterio tunc medietatem dicte pene solvat et medietas alterius medietatis remictatur et remissa sit per predictam concordiam et alia medietas dicte medietatis per confessionem. ¶ Quicumque vero cognoverit uxorem alterius solvat communi perusii pene nomine CC libr. den. etiam si de pluribus vicibus accusetur in eadem accusatione nec accusari nec condempnari possit nisi pro una commissione adulterii infra quolibet. Et si aliquis uxorem alterius de domo viri sine mariti extraxerit vel receptaverit et eam retinuerit per horam contra voluntatem mariti condempnari debeat et puniri in CCC libr. den. pro quolibet conficiente et vice qualibet. Et hoc locum habeat quando sine violentia. Si vero per violentiam adhibitam contra voluntatem mulieris et ipsam cognoverit pena M. libr. den. puniatur et non valeat sibi concordia. Et si non solverit infra unum mensem a die late sententie sibi caput amputetur. liceat tamen patri vel matri et consanguineis illius mulieris uxoris alterius usque ad tertium gradum eam in domo retinere et recipere sine pena. Et quod fuerit uxor vere vel presumptive sufficiat probare coram Iudice maleficiorum. et talis probatio valeat ita quod non possit opponi quod sit facta coram Iudice incompetente. ¶ Si autem aliquis carnaliter cognoverit aliquam · lxxxvii ·

aliam mulierem

aliam mulierem bone conditionis et fame contra ipsius mulieris voluntatem solvat nomine pene v. libr. den.
puicce qualibet et approbationem quod sit fancella stra
vel mulier vilis conditionis vel mulier bone condic-
tionis et fame sufficiat probatio per quatuor testes
de fama qui sint de vicinia illius mulieris

De iniuriante mulieri eunti ad indulgentias
Rubrica.

lxxxviij. Cum dicatur quod tempore indulgentie olim
concesse per sancte memorie dominum Benedictum sacro
sancte Romane Ecclesie summum pontificem loco fra-
trum predicatorum de pus post translatione beati Stefani
protomartiris sive ipsi Ecclesie obvenerent iam omnipotentis
dei et ipsi beatissimi protomartiris omnibus ad dictum
locum sive Ecclesiam accedentibus multe iniurie et
contumelie detrationes violentie et offense mulie-
ribus tam civibus comitatensibus et districtualibus
quam etiam forensibus ad dictam indulgentiam accedentibus
et accedere volentibus tam in dicta Ecclesia quam extra dictam
Ecclesiam et in eundo stando et redeundo multipliciter
inferantur tangendo vel inhoneste osculando stringendo
amplexando pizicando pannos de capite elevando
ipsas mulieres cadere faciendo ad ipsam Ecclesiam
accedentes et de ipsa recedentes vel ad dictam Ecclesiam
accedentibus obviando et non permittendo ipsas ad dictam
indulgentiam accedere et de ipsa libere recedere. Statuimus
quod quicumque predicta vel aliquod predictorum commiserit vel fecerit
puniatur per potestatem vel Capitaneum vel alium offitialem
communis pus. in CC. libr. den. dandis et solvendis massario
communis pus. pro ipso communi recipientibus. Et predicta intelligantur
et locum habeant infra tempus quatuor dierum proxime
precedentium kalendas Augusti et ipsa die kalendarum
et quatuor diebus proxime sequentibus ipsas kalendas augusti
vel infra dictum tempus vel aliquo tempore dictorum dierum.
Si vero verba inhonesta vel contumeliosa eisdem mulie-
ribus dixerit puniatur in C. libr. den. Et quod quicumque
acceperit vel de aliqua domo extraxerit per violentiam
vel contra suam voluntatem aliquam mulierem civem vel
comitatensem vel districtualem communis pus. vel forensem
infra tempus quatuor dierum proxime precedentium kalendas
Augusti et in ipsa die kalendarum vel quatuor diebus post
ipsas kalendas Augusti proxime sequentibus et quod infra dictum
tempus vel aliquo tempore dictorum dierum puniatur per potestatem
et Capitaneum vel alium offitialem communis pus. ut supra
cognitionem habentem in mille libr. den. Et predicta omnia et
singula locum habeant in omnibus indulgentiis concessis et
concedendis in futurum et que concesse dicerentur in locis
Ecclesiis et hospitalibus civitatis et comitatus et districtus
pus. videlicet in diebus festivitatum aliarum indulgentiarum
aliarum Ecclesiarum et locorum in die precedenti ipsum festum
vel aliquod eorum. Et potestas et Capitaneus vel alius
offitialis communis pus. ut supra qui pro tempore fuerit possit
teneatur et debeat in suo sacramento iuramenti et ad penam
mille libr. den. de ipsorum salario in quibus si negligentes
fuerint premissa facere per ipsorum sindicatores tempore
sindicatus eorum debeant sindicari et condepnari. Et de
predictis omnibus et singulis in presenti capitulo contentis inquirere
et inquisitionem facere ex eorum offitio proprio sine aliquo
promotore et repertos culpabiles de predictis vel aliquo predictorum
punire et condepnare in penis supradictis declaratis. Et
sufficiat ad plenam probationem omnium predictorum vel

alterius eorum probatio publice fame quatuor fidedignorum
testium que fama habenda debeat pro plena et sufficienti
probatione non obstante aliquo statuto loquente de inquisitione
et forma inquisitionis fienda per potestatem et Capitaneum
civitatis et aliis quibuscumque que in contrarium loquerentur.

De Ruffiana Rubrica.

Ruffiana que induceret suo facto vel opere . lxxxviiij.
quod aliqua uxor alicuius vel mulier alia bone
conditionis et fame committeret adulterium vel forma-
tionem capite tonso per Civitatem et burgos pus. debeat
fustigari et si per famam fuerit probatum possit poni
ad tormenta.

De facientibus facturas Rubrica.

Potestas et Capitaneus vel alius offitialis forensis . lxxxx.
communis pus. ut supra cognitionem habens vel aliquibus
eorum offitiales quolibet mense ad minus inquirat contra
omnes et singulas personas que faciunt et fieri faciunt
facturas sive venefitia sive incantationes immundorum
spirituum ad nocendum et illam per quam invenerint
incriminatam tali crimine per publicam famam et unum testem
de veritate puniant et punire teneantur in C. libr. den.
pro qualibet vice quas si solvere non poterit vel non
solverit infra x. dies post condepnationem factam debeat
igne cremari ita quod moriatur. et quilibet sit accusator
et habeat medietatem pene que advenerit in communi.

De quibusdam artifitibus facientibus scelus cum
aliqua muliere. Rubrica.

Quicumque spetiarius barberius medicus sartor vel . lxxxxi.
cerdo et quicumque alius qui habuerit conversationem
in domo alicuius vel aliquorum et fecerit aliquod
scelus vel adulterium vel fornicationem cum aliqua
muliere existente in domo supradicta puniatur et
condepnetur communi pus. in CCC. libr. den.

De muliere se committente lebroso et de xpiana
se committente Iudeo. Rubrica.

Mulierem committentem se carnaliter alicui de . lxxxxii.
lebroso preter quam suo marito potestas et Capitaneus
vel alius offitialis communis pus. postquam scierit per totam civitatem
et burgos faciat fustigari et nasum de facie detrun-
cari seu amputari. Et insuper eam expellat de civitate
et comitatu pus. et non permittat eam toto tempore
eorum regiminis reintrare. et eadem pena puniatur
lebrosus cognoscens carnaliter aliam mulierem quam suam
uxorem. Et nullus Iudeus audeat vel presumat
concumbere cum aliqua xpiana seu aliquam xpianam
cognoscere. Et nulla xpiana audeat vel presumat
concumbere cum aliquo Iudeo seu corpus suum prestare
ad carnalem copulam alicui Iudeo. Et qui scienter
contrafecerit puniatur in M. libr. den. Et si non solverit
infra xx. dies a die sententie igne cremetur ita quod
penitus moriatur. Et eadem pena puniatur xpianus
qui cognosceret carnaliter aliquam Iudeam.

Ubi suspendantur lattrones et Robbatores. Rubrica.

Ut omnibus sint notorie punitiones que fieret de . lxxxxiii.
furibus et furtis commissis et robbatoribus stratarum
et que committerentur in futurum. Statuimus et ordinamus quod
pro tempore futuro quandocumque occurrerit quod aliquis latro vel fur
vel robbator stratarum debeat suspendi per gulam infurcas pastum
corvorum. Idem malefactor debeat suspendi in calbentino in
loco ordinato pro communi pus. vel ubicumque placuerit rectori.

De furtis et pena furti. Rubrica.

.lxxxiiii. Quicumque latro vel fur deinceps furtum commisit
a x libr. infra vel in quantitate x libr. inclusive vel
supra usque in quantitatem .xxv. libr. den. vel rem vel res
valentes usque ad dictam quantitatem et venerit in fortiam
communis perusii pro primo furto puniatur et condapnetur
et puniri debeat in quadruplum valoris et extimationis
eius quod furatus fuerit communi perusii et in restitutione eius
quod furatum fuit parti vel persone cui furatum fuerit
Et nichilominus fustigetur per plateas et stratas burgorum
civitatis perusii possit tamen redimere fustigationem pro .C.
libr. den. in pecunia numerata. Si vero secundum furtum
commisit usque in dictam quantitatem condapnetur et puniatur
in quadruplum communi perusii et in restitutione eius quod furatus
fuerit ei cui furatus fuerit Et nichilominus fusti
getur ut supra dictum est et bulletur in facie bulla
grifonis ardenti. Si vero tertium commisit
furtum pro publico et famoso latrone habeatur
et reputetur et in furcis suspendatur. Que tamen
furta ut furcis suspendatur appareant facta diversis
locis et temporibus et diversis rebus. Si vero furatus
fuerit a xxv libr. supra condapnetur et puniatur
in quadruplum pro prima vice eius quod furatus fuit communi
perusii et in restitutione eius quod furatus. Et nichilominus
fustigetur et bulletur modo predicto. Pro secunda
vero vice seu pro secundo furto quod fuerit a supradicta
quantitate xxv. libr. den. supra condapnetur et puniatur
et puniri debeat in quadruplum communi perusii et parti
in eadem sententia in restitutione eius quod furatus fuerit
ut supra dictum est et aliis penis supradictis ac ultra
dictas penas debeat poni et stare in carceribus communis
perusii per sex menses. Pro tertia vero vice seu tertio
furto a dicta quantitate supra debeat furcis suspendi ita
quod penitus moriatur. Et intelligatur primum secundum et tertium
furtum ut dictum est proximo capitulo. Si vero tertium. Si vero
fuerit publicus et famosus fur furcis suspendatur
dummodo de furtis factis patri matri vel alicui
alii ex linea ascendenti vel alicui ex descendenti fratri
carnali vel germano carnali patruo vel avunculo et
nepoti carnali ex fratre vel sorore carnali fratri
consobrino sive sit ex paterna linea sive materna
nullus possit accusare nisi tamen ille cui fuit factum
furtum. nec de predictis furtis sic factis consanguineis predictis
vel alteri eorum possit inquiri nec procedi per potestatem
vel Capitaneum vel alium offitialem communis perusii quovis
nomine nuncupetur nisi ad petitionem illius cui factum
fuerit furtum. De furtis vero factis a viro uxori
vel ab uxore viro non possit procedi nec per viam accusa
tionis nec per viam Inquisitionis ullo modo. Si
vero fuerit furatus .xx. sol. den. vel ab inde infra vel
rem vel res valoris .xx. sol. den. vel minoris valoris
puniatur ita quod bene sit puniendus arbitrio potestatis
et Capitanei inspecta conditione persone et etiam qualitate
usque in .x. libr. den. Et in restitutione rei sub
tracte vel eius extimationis et hec fieri debeat
in eadem sententia sive petitum fuerit utrumque in eadem
accusatione sive non. Et idem intelligatur et sit
in omnibus dictis casibus in quibus debet fieri restitutio
rei furate vel subtracte vel eius extimationis Et idem
sit si procedatur per viam Inquisitionis in dictis casibus vel
altero ipsorum. Si vero aliquis latro vel fur qui
furaretur in domum intraverit alicuius post furtum
factum et ille cui esset factum furtum denuntiaverit illi
cuius esset dicta domus quam intrasset vel qui in dicta
domo habitaret quod ipsum furem vel latronem capere
debeamus quod ipsum capiat vel capi facere teneatur
et captum teneat quousque familia domini potestatis
vel capitanei iret pro eo et ipsum ducat in fortiam
potestatis vel Capitanei quod si non faceret solvat
pene nomine communi perusii xxv libr. den. Volumus
statuentes insuper quod quicumque receptaverit fures
vel furta robbatores vel robbarias eadem pena
puniatur quemadmodum puniretur et puniri debet
fures et robbatores per formam statutorum communis et
presentis perusini. si scienter fures vel furta robbatores
vel robbarias receptaverit.

De fure nocturno a domum frangente et defuncto in domo ad aliquam cognoscendum. Rubrica.

Quicumque fecerit furtum de nocte vel furari .lxxxv.
voluerit in domo alicuius et intraverit
dictam domum de nocte Si ille cuius domus fuerit
vel eius famulus vel alius qui staret in ipsa domo
illum furem interfecerit in dicta domo ad penam aliquam
minime teneatur. Si vero quis invenerit aliquem
ad frangendum domum quam habitaret sive sit sua
propria sive non vel invenerit in ipsa domo de die
vel de nocte ad furandum vel causa furandi vel
cognoscendum vel causa cognoscendi uxorem suam
vel filiam vel nepotem vel cognatam vel aliquam aliam
suam consanguineam vel familiarem cum ea in domo
manentem et tunc eum offenderit vel interfecerit ad
penam aliquam minime teneatur.

De furtive mutilante vel evacuante alicui bursiam vel ghironem Rubrica.

Quicumque furtive incaderit mutilaverit seu .lxxxvi.
evacuaverit alicui bursiam vel ghironem
vel squarsellam vel carnerium vel aliam rem
in qua pecuniam quis portaret puniatur in .CC.
libr. den. quam penam si solvere non poterit sibi
manus dextra debeat amputari et nichilominus
fustigetur et condapnetur in eadem sententia parti lese
in quadruplum eius quod accepit. Et quicumque
defenderit aliquem qui aliquod de dictis malefitiis com
misisset quominus duceretur in fortiam communis perusii
puniatur nomine pene in xxv libr. den.

De spoliatoribus raptoribus seu derobbatoribus. Rubrica.

Si aliquis male fame aliquem per violentiam
spoliaverit de re mobili aliqua vel rem .lxxxvii.
aliquam rapuerit sive derobbaverit et res va
luerit .x. libr. den. usque in xxv. libr. den. puniatur
in .C. libr. den. Si vero res valuerit ultra
furcis suspendatur ita quod moriatur. Si vero
fuerit minoris valoris a .x. libr. infra usque
ad .xl. sol. den. condapnetur et puniatur in .CC. libr. den.
Si vero fuerit valoris minoris quantitatis rema
neat in arbitrio potestatis vel alterius offitialis domini
nori pena. Et quolibet dictorum casuum condapnetur
in restitutione rei vel extimationis ipsius in eadem
sententia sive deductum fuerit utrumque in accusatione
vel Inquisitione sive non. Et si non fuerit

male fame et res fuerit minoris valoris a xl lr
denarior infra usque ad xl ß den condapnetur et
puniatur dictus spoliator sive derobbator sive
raptor in L lr den et in restitutione rei quam
rapuerit vel derobbauerit vel de qua fuerit quis
spoliatus ipsi spoliato seu derobbato vel ei cui
res est rapta condapnetur in eadem sententia
sive deductum fuerit utrumque in accusatione seu
inquisitione sive non. ¶ Et si fuerit maioris
valoris x lr usque ad xxv lr den puniatur
in CC lr den. ¶ Si vero res fuerit extimationis
a xxv lr den supra usque in C lr den puniatur
et condapnetur in iiii C lr den. ¶ Si vero a C lr
den supra puniatur maiori pena arbitrio potestatis
vel alterius offitialis predicti etiam usque ad mortem
inclusive actenta qualitate facti et personarum
condictione. Et in quolibet predictorum casuum condapnetur
in restitutione rei de qua facta fuerit spoliatio vel
derobbatio seu rapina vel in extimatione ipsius rei
in eadem sententia sive deductum fuerit utrumque in accu-
satione vel inquisitione sive non. ¶ Dummodo
predicta non intelligantur de rebus que valerent minus
xl ß den set de tali casu pena imponatur arbitrio iudicis
de dicto delicto cognoscentis. Et nichilominus spoliator
raptor seu derobbator condapnetur in restitutione
rei rapte seu derobbate vel de qua facta est spo-
liatio in eadem sententia sive petitum fuerit utrumque
in accusatione sive inquisitione sive non inspecta condic-
tione personarum et etiam qualitate. Et quod quis sit
bone fame vel male sufficiat probatio publice
vocis et fame.

De frangentibus carceres. Rubrica.

Carceres communis Pisis existentes in campo battalie
communis Pisis in quibus captivi dicti communis detinentur
lxxxviii nullus audeat vel presumat rumpere vel frangere
nec de hiis exire contra voluntatem custodum et sine
licentia dominorum potestatis et Capitanei vel alterius
offitialis communis Pisis ex cuius parte fuerit recomendati.
Et siquis contrafecerit capite puniatur dummodo predicta
locum non habeant in illis qui exhiberent de dictis carce-
ribus secundum formam statuti communis Pisis non in illis qui re-
soluerint condempnationem eorum non in illis qui reuerterentur
seu ducerentur ad potestatem vel Capitaneum vel alios
offitiales dicti communis Pisis a deorum vel alterius eorum regi-
tionem aliquo speciali vel generali in contrarium loquente
non obstante. ¶ Et si aliquis esset detentus
in palatio potestatis vel capitanei vel alterius offitialis
communis Pisis pro aliquo malefitio et talis detentus aufu-
gerit de palatio vel discesserit habeatur pro confesso de illo
malefitio occaxione cuius esset detemptus. Et intelligatur
detentus sive sit mandatum per potestatem vel Capitaneum
vel iudicem vel alium offitialem in cuius curia esset detentus
quod non discedat sive sit custoditus et detemptus per
familiares predictorum predictorum offitialium sive baiulos. ¶ Preterea
volumus quod per aliquam curiam potestatis vel Capitanei
vel alterius offitialis communis Pisis procedi non possit contra aliquem
qui esset detemptus in carcere dicti communis ad aliquid exban-
nimentum vel condempnationem nisi haberet licentiam et
facultatem comparendi et se defendendi coram curia que
procederet contra ipsum et custodes carcerum illum contra
quem procederet ducant sub tuta fiducia seu custodia
coram curia procedente contra eum.

De frangente domum vel cameram. Rubrica.

Siquis inuentus fuerit ad frangendum domum lxxxviiii.
habitationis vel cameram alicuius in qua quis
artem suam exerceret causa furandi vel derobbandi
seu rapiendi potestas et Capitaneus vel alter offitialis
communis Pisis vel quilibet eorum suspendi in furcas facere
teneantur ita quod penitus moriatur. ¶ Si vero aliam
domum fregerit causa furandi vel derobbandi sive
inuentus fuerit ad frangendum sive non puniatur
de fractione in CC lr den. Et si furatus fuerit
aliquid de dicta domo puniatur pena furti et in pena
contentis in capitulo loquente de furtis et pena furis.
Et si probatum fuerit aliquem ire ad frangendum de
domum vel Cameram alicuius causa furandi vel derob-
bandi possit potestas et Capitaneus vel alter offitialis communis
Pisis cum eorum arbitrio punire et condepnare.

De apprehendentibus vel intrantibus possessiones rei alicuius
et de Giuris et confederationibus non faciendis. Rubrica.

Ut omnis iurgiorum materia radicitus . C.
amputetur et scandala seditionum nequissima
euitentur per que urbes ciuitatis et oppida sepissime
conquassantur et ut auara uoracitas aliena usurpan-
tium refrenetur. Dicimus et ordinamus quod nullus
audeat vel presumat apprehendere occupare vel in-
trare possessionem vel tenutam terrarum et vinearum et
generaliter quarumlibet aliarum rerum inmobilium alicuius et
a domino possessorum vel ab aliquo possessionem tamen vel detentam
tamen causa probandi et probare nolendi possessorem vel
detemptorem sua possessione vel tenuta sine iuris
cognitione facta coram potestate vel Capitaneo vel aliquo
ex offitialibus communis Pisis et sine eorum vel alterius eorum ex-
pressa licentia a predictis dominis et offitialibus vel altero eorum
de iure cognita et obtempta. Et siquis contrafecerit vel
diuerit faciendum pro qualibet vice C lr den communi Pisis
soluere teneatur ¶ Et nichilominus dictam possessionem
seu tenutam reddere et restituere teneatur ei cui ac-
cepta fuerit modo predicto et etiam dicta possessione priuetur.
Et eadem pena C lr den puniatur et puniri
debeat turbans aliquem in possessione vel tenuta
alicuius rei inmobilis quam possideret vel detineret
Et potestas et Capitaneus et predicti offitiales communis Pisis
faciant predicta firmiter obseruari et lesos vel mole-
status seu turbatos in possessionibus seu tenutis eorum
defendere teneantur. Ita quod nulla violentia vel
molestia vel turbatio eis fiat tempore presenti aliquo
vel futuro. Quod si facere neglexerit V lr den
communi Pisis soluere teneatur. Et fructus dictarum rerum
in iniuriarum parco potestas et Capitaneus vel alter offitialis
communis Pisis omnia dapna et interesse integraliter
resarciri faciant sine mora que ei occaxione
predicta contigerit euenire. Et de predictis dapnis fructibus

Iuramentum [illegible]

et interesse stetur sacramento iniuriam passi. ¶ Si
vero possessionem vel tenutam rei mobilis apprehenderit
seu cepit puniatur in xxv libris denariorum pro qualibet re mo
bili et in restitutione possessionis vel tenute rei accepte
in eadem sententia sive utrumque fuerit petitum in accusatione
sive non. Et hoc locum habeat de restitutione possessionis et
tenute rei accepte sive utrumque fuerit petitum in
accusatione sive non. Et in omnibus dictis casibus
et tam de re mobili quam immobili vel extimationis
rei mobilis ¶ Preterea volumus presenti decreto
firmiter statuendo quod nullus de civitate comitatu vel
districtu vel aliunde vel aliqua universitas alicuius
castri vel ville faciat vel facere audeat vel presumat
aliquam cavalcatam vel congregationem gentium in
aliqua parte comitatus vel districtus Pisani vel alibi causa
inferendi iniuriam vel molestiam alicui persone vel
alicui universitati alicuius castri vel ville seu alicui
Ecclesie vel monasterio seu pio loco vel causa appre
hendendi tenutam vel possessionem alicuius rei per violentiam
sine iuris cognitione. Et qui contrafecerit puniatur in C.
libris denariorum. Et de predictis per potestatem et Capitaneum vel alium
offitialem comunis Pisani debeat inquiri pena C. librarum denariorum
pro quolibet eorum si in predictis fuerint negligentes vel remissi
que eis debeat auferri tempore sindicatus eorum per eorum
sindicatores ¶ Presenti insuper decreto dissolvimus
omnes Giuras confederationes et ligas factas per
totam civitatem et totum comitatum et districtum Pisanum
iubentes ipsas non amplius fieri sine licentia et vo
luntate priorum Artium civitatis Pisane. Et quicumque recepit
vel recipiet aliquos contractus vel instrumenta de predictis ligis contra
iuris confederationibus vel causa earum quocumque quesito
colore ipsos contractus debeat dissolvere et ipsi contractus et instrumenta
non debeant valere nec debeant executioni mandari
et possint contra ea excipi et exceptiones huiusmodi
admicti debeant per offitiales comunis Pisani non obstante
statuto loquente de executione confessionum. Et nichilomi
nus qui in aliqua Giura sotietate vel confederatione
fuit teneatur et debeat sub pena C. librarum denariorum infra otto
dies a die publicationis presentium statutorum notificare dominis
prioribus dictas ligas Giuras et confederationes et eorum
mandatis obedire. Et si aliquis fecerit tales coniura
tiones ligas vel confederationes et eas et omnes ligas
factas predictas de causa non dissolverit infra xv dies a die
publicationis presentium statutorum vel in futurum tales ligas
confederationes vel giuras et instrumenta seu obligationem
recipiet puniatur per potestatem Capitaneum vel alium offitialem
comunis Pisani in C. libris denariorum et quilibet possit esse accusa
tor et habeat medietatem banni sive pene. Item si
aliquis notarius rogatus fuerit de aliqua giura vel
confederatione seu sotietate sub dicta pena teneatur et debeat
ipsam notificare infra terminum predictum otto dierum prefatis
dominis prioribus. Et nichilominus priores consortii notariorum
sub pena predicta teneantur et debeant cassare quelibet notarios
contrafacientes de matricula dicte artis notariorum et extunc de
dicta matricula intelligatur et sit cassus et percassus et
cancellato habeatur. Et similiter quicumque persona haberet aliquam
scriptam apud se vel sciverit aliquem qui aliquam
scriptam haberet de dictis Giuris confederationibus seu so
tietatibus teneatur et debeat sub dicta pena infra dictum
terminum otto dierum ipsam notificare dictis dominis prioribus
et similiter de aliis contrafacientibus. Et nichilominus si aliquis

ex predictis contrafecerit in aliquo predictorum quod non debeat nec possit
audiri in civilibus agendo donec suam condempnationem sol
visset per aliquem offitialem comunis Pisani sub dicta pena offitiali
contrafacienti. Et quicumque post lapsum dictum terminum
otto dierum notificaverit eisdem dominis aliquam ex
dictis Giuris vel sotietatibus vel aliquem ex dictis
inobedientibus habeat a Camera Massariorum comunis
Pisani et ab ipsius Massariis C. libras denariorum et teneatur
in silentio. Et si talis notificans fuerit in aliqua
giura de predictis quod sit a pena qualibet propter dictam notificationem
totaliter absolutus et habeat eodem modo predicto dictam quanti
tatem C. librarum denariorum et teneatur in silentio. Et de
predictis et quolibet predictorum possit et debeat inquiri et
per inquisitionem procedi per dominum potestatem et
Capitaneum vel alium offitialem superdictum sub pena predicta.
Et si probabitur per publicam famam de tali delicto
possit ad tormenta procedi et quo ad dissolutionem
contractus vel ad impediendum executionem dictorum instrumentorum
sufficiat publica fama cum uno teste de visu que
pro plena probatione habeatur ¶ Preterea volumus quod si fuerit
factum banpnimentum ex parte potestatis vel Capitanei
vel alterius eorum vel dominorum priorum Artium quod quis non
debeat accedere cum aliqua adunantia gentium
ad aliquem locum causa inferendi violentiam alicui
vel causa capiendi possessionem per vim alicuius Ecclesie vel rem
quam aliquis possideret et postmodum accessit vel
iverit puniatur in C. libris denariorum de facto et inde
inquiratur publice et secrete capitulo aliquo non
obstante ¶ Et si quis extraxerit vel privaretur
possessionis alicuius rei vel Ecclesie vel bonorum ipsius a suo
possessore vel possessione tamen facta probatione de possessione
quam haberet que fieri possit diebus feriatis et non
feriatis potestas et Capitaneus vel alter offitialis comunis Pisani
et quilibet eorum teneatur ipsum vim passum reponere in possessione
dictorum bonorum et Ecclesie de facto infra otto dies aliquo
non obstante a die querele proposite ad penam C. librarum denariorum pro
quolibet eorundem potestatis et Capitanei vel alterius offitialis
ut supra ¶ Item si bladum vel fructus alicuius possessionis
fuerint penes aliquem autoritate curie sequestrati ille
vel illi cui vel quibus facta fuerit sequestratio id quod
sequestratum erit debeat retinere et nulli dare sine
licentia curie et si aliter sponte daret tantumdem
de suo illi ad cuius petitionem facta erit sequestratio
dare teneatur ¶ Et si bladum vel fructus penes
aliquem intaggiti seu sequestrati erunt et per vim ab eo
fuerint per aliquem accepti infra tertiam diem potestati vel
Capitaneo vel alii offitiali comunis Pisani debeat denuntiare illum
vel illos qui per vim tales res accepisset vel accepissent
quod si non fecerit dictum bladum vel fructus illi persone ad
petitionem cuius dicta intaggimenta seu sequestrationes facta
fuerint de suo solvere teneatur. Et talis per vim capiens
puniatur in C. libris denariorum et ad restitutionem rei et
fructuum cogatur per potestatem et Capitaneum vel alium
offitialem comunis Pisani de facto sine aliquo processu.

De impressionibus et violentiis non fiendis per
laycos clericis in bonis Ecclesiarum Rubrica. 100

Quoniam in Italia contra iure prohibetur est .C.j.
impressio laycorum qui aliquando vacantibus Ecclesiis

et rectoribus fieri consueuit et electiones per uiolentiam et impetum laycorum facte a iure reprobantur prouidemus et reformamus quod si aliquem aliqua contigerit uacationem aliarum ecclesie per mortem uel renuntiationem uel aliquo modo aliarum prelati uel rectoris esse in ciuitate comitatu districtu uel diocesi pistorii quod nullus laycus ad locum in quo celebrari deberetur electio uel in quo essent congregati per electione futuri prelati accedat uel prope ipsum locum. In ciuitate uero nullus laycus accedat ad ipsum locum ad tria miliaria prope quem accessum prope ipsum locum in diocesi uel districtu per tria miliaria ut dictum est uerisimiliter electores timere possent nec se intromittant de electione predicta et qui contrafecerit in V. libris denariorum et si fuerit forensis capite puniatur ita quod moriatur. Et ita intelligatur in electionibus canonicorum et monacorum cuiuscumque ecclesie ciuitatis et comitatus pistorii. ¶ Item quod uacante aliqua ecclesia et durante ipsa uacatione uel post electionem factam de aliquo prelato ante confirmationem ipsius uel quando duo et plures prelati dicerent se electos seu institutos uel positos seu quando esset contentio inter prelatum et capitulum uel partem capituli cum aliqua parte capituli uel inter instituentes et qui dicerent se institutos nullus laycus ciuis uel comitatensis uel forensis aliquas possessiones dictarum ecclesiarum conducat nec emat uel alio titulo accipiat ab aliquo de fructibus redditibus et prouentibus qui non essent percepti tempore quo emeret uel conduceret uel alio titulo acciperet de bonis rebus terris et possessionibus ipsarum ecclesiarum nec ad ipsos fructus recipiendos cum titulo uel sine titulo cum armis uel sine armis uel cum gentium congregatione uel sine talium ecclesiarum accedat. Et qui contrafecerit in V. libris denariorum si fuerit forensis capite puniatur ita quod moriatur et in restitutione rerum ablatarum in eadem summa condempnetur. ¶ Item si fuerit aliqua contemptio aliarum ecclesie inter duos rectores uel inter institutos uel inter duos qui dicerent se prelatos nullus laycus in fauorem alterius ad ipsas ecclesias et possessiones ipsius accedere debeat sub penis superius denotatis. ¶ Item quod nullus laycus accedat ad perpetrandum aliquem clericum possessorem uel detentorem aliarum ecclesie uel ipsum clericum priuet sine licentia dominorum potestatis et capitanei et priorum et camerariorum artium ciuitatis pistorii de quibus litteris apparere debeat publice scripture non adsociet aliquos clericos ad spoliandum seu possessiones auferendum et qui spoliaret aliquem clericum uel auferret aliquam aliquarum ecclesiam uel possessiones aliarum ecclesie uel fructus redditus et prouentus seu alias res nec ad ipsarum ecclesiarum ablatam uel fructus et res ablatas manutenendas defendendas conseruandas manutenendos accedat nec cum eis stet in dicta ecclesia seu bonis ecclesie uel prope ipsas ecclesias. Et qui contrafecerit puniatur in V. libris denariorum si fuerit forensis capite puniatur ita quod moriatur et in restitutione rerum ablatarum in eadem summa condempnetur. Et nichilominus potestas et capitaneus uel alius offitialis comunis pistorii teneatur reuestire et restituere seu reuestiri et restitui facere spoliatam ecclesiam et alias res et bona quibus priuatus uel spoliatus fuerit secundum formam statutorum populi pistorii. ¶ Item quod si bapnitum fuit publice in platea comunis pistorii per bapnitorem comunis pistorii sono tube premisso quod nulla persona ire ualeat ad aliquem locum uel fuit preceptum aliarum per dominum potestatem capitaneum uel alium offitialem comunis pistorii uel aliquem eorum et aliquis postea contrafecerit puniatur contrafaciens pro qualibet uice in CC. libris denariorum. que pena possit et debeat et de facto auferri. Saluis contra eum penis supra in hoc capitulo declaratis. ¶ Item quod de omnibus supradictis et quolibet predictorum in hoc capitulo contentorum possit dominus potestas et capitaneus uel alter offitialis comunis pistorii et quilibet eorum ex suo offitio uel sine aliquo promotore ad petitionem cuiuscumque teneantur inquirere et contra reptum culpabilem etiam per unum testem de uisu uel per famam publicam possit teneantur et debeant procedere ad tormenta et reptum culpabilem punire et condempnare in penis supradictis. Et potestas et capitaneus uel alter offitialis comunis pistorii et quilibet eorum teneatur et debeant omnia et singula in hoc capitulo contenta obseruare et executioni mandare simpliciter pure facere ferijs et diebus feriatis indictis et indicendis etiam ad honorem dei non obstantibus sub pena .CC. librarum denariorum de quibus omnibus debeant per eorum sindicatores sindicari expresse et etiam condempnari in penis supradictis si culpabiles fuerint reperti etiam ex mero ex offitio. ¶ Item statuimus et ordinamus quod de cetero nullus possit impetrare prelaturam uel dignitatem seu aliquod beneficium quouis nomine nuncupetur in ciuitate uel comitatu pistorii absque expressa licentia petita et optenta a dominis prioribus artium ciuitatis pistorii et confalonerijs nec etiam uti dictis dignitatibus uel beneficio posito quod proprio motu pape fuisset concessum absque dicta licentia. Et si quis optinuerit etiam licentia predicta petita et obtempta non possit ingredi possessionem dicti beneficij absque predicta licentia sub pena V. librarum denariorum. et secus factum non teneat ipso iure ad quam penam teneantur seculares impetrantes et pater pro filio qui secum in una familia habitaret. Et si esset clericus non possit uti aliquo beneficio aliarum statuti comunis pistorii. Teneantur tamen priores ad petitiones cuiuscumque impetrare uolentis seu ingredi possessionem predictam sub pena V. librarum denariorum pro quolibet conuocare dictos confalonerios et partitum mictere ad bussolam et fabas albas et nigras et quod fuerit optemptum per duas partes illud obseruari debeat. Et simili pena teneatur confalonerij predicti si se non congregaret uel predicta facere recusaret.

De accipiente tenutam sua propria auctoritate de re sibi relicta. Rubrica. 101

Nemo sua propria auctoritate accipiat tenutam uel possessionem aliarum rei quam moriens seu faciens ultimam uoluntatem ei dimisisset seu reliquisset contra non faciens perdat XXV. libras denariorum. Et insuper tenutam quam accepit restituere teneatur. Et hoc locum habeat in rebus mobilibus et inmobilibus seseque mouentibus. Et hoc non intelligatur in herede uniuersale instituto herede in aliquo testamento uel succedente ab intestato uniuersalir et institutis directo. .C.ij.

De exterminante. Rubrica. 102

Si quis exterminauerit seu terminum remouerit existentem missum pro diffinitione et terminatione rerum uicinorum. L. libras denariorum in pecunia numerata soluere teneatur pro quolibet termino et in suo loco terminus reponatur per eamdem formam et instantia. Et nullus .C.iij.

audeat uel presumat extirminare seu terminos extrahere qui essent inter res seu comunantias comunis perusii a rebus specialium personarum. Et qui contrafecerit C. librarum denariorum comuni perusii pene nomine soluere teneatur. Et sufficiat hoc casu probatio contra delinquentem duorum testium de fama cum sacramento accusatoris. Et quilibet de predictis possit esse accusator. ¶ Et quod terminj sint conseruatores pacis. Statuimus et ordinamus quod nullus habens uel possidens aliquam rem inmobilem iuxta gruppam alterius ex parte inferiori ne termini cadant uel gruppus minetur ruinam possit se apropinquare termino seu gruppo cum aliqua forma uel fonte aliquam facere ad duos pedes ad pedem comunis perusii ¶ Et si oportebit fieri forma fiat ad duos pedes a longe ut dictum est et tunc fiat et fieri possit caua seu cupa duobus pedibus tantum et non ultra. Et qui contrafecerit et fieri fecerit puniatur pro vice qualibet in l. libris denariorum soluendis modo predicto. Et ad probationem predictorum sufficiat forma esse missa contra tam formam et modum et habeatur pro plena probatione contra eum in cuius re forma missa fuerit. Possit etiam teneatur et debeat quilibet offitialis comunis perusii mictere unum notarium ex notariis suis ad uidendum dictam formam ad petitionem cuiuscumque petentis. Et si inuenerit factam contra formam presentis legis debeat sic facientem uel fieri facientem condempnari in predicta pena et stetur relationi ipsius notarij et habeatur pro plena probatione dummodo qui iuerit faciat citari alteram partem ut adesse debeat ad predictam formam uidendum ¶ Et teneatur predicta facere et fieri facere sub dicta pena l. librarum denariorum que ei de facto auferri debeat per suos sindicatores tempore sui sindicatus. ¶ Volumus etiam quod quis non possit laborare nec laborari facere iuxta gruppam alterius uel quam habet circum cum aliquibus iuxta vias uicinales uel quam habet circum cum aliquo prope ad duos pedes ad pedem comunis perusii sub pena predicta.

.C.iiij.

Quot pedum passus esse debeat. Rubrica. 103

Statuimus et ordinamus quod ubicumque in aliquo statuto comunis et populi perusini uel alibi instrumento de passu uel de mensura uel nomine alicuius passuum passus semper intelligatur quod sit quinque pedum ad pedem comunis perusii designatum in capitali sancti laurentij.

De Confalonerijs insacculandis et de offitio et de arbitrio ipsorum et de confalonibus dandis. Rubrica.

Imprimis cum laudabile offitium et insigne illud esse dignoscatur quod sit ad conseruationem uniuscuiusque rei publice potissime fundamentum et offitium confaloneriorum in ciuitate perusii ordinatum sit et esse uideatur pro tuitione et defensa status pacifici liberi pacifici et tranquilli ciuitatis perusii non solum utile sed summe necessarium reputari. Prouiderunt statuerunt hanc legem perpetuo ualitura quod de cetero x uexilliferi possint et debeant insacculari de parte in tempus uidelicet pro xviij mensibus proximis confalonerios de sacculo publicatos. Et de hijs sacculis fieri et componi. Ita quod ultimi Confalonerij de sacculo publicati eorum habeant et insacculare debeant alios suspectos confalonerios et similiter notarios. Dummodo nullus possit insacculari qui uacationem non habuit de minus xviij mensium inclusiue a die depositi offitij computandorum ¶ Et nullus etiam possit insacculari nisi debeat qui non sit electus et confirmatus per duas partes collegij Confaloneriorum optempto partito ad bussolas et fabas albas et nigras. Ita quod de tali electione et confirmatione in omnibus confalonerijs singulatim in qualibet restitutione sacculi eorundem talis ordo a forma fuerit. Ita quod quilibet insacculandus ponens confalonerios uel duas partes ipsorum ut supra exprimitur eligi debeat et approbari ¶ Et de predictis omnibus et de ordine tradito et obseruato rogari debeat notarius prepositi collegij confaloneriorum et confecta debeat publicum instrumentum et in capsula debeat remanere. ¶ Et nullus possit esse confalonerius nec notarius nec ad dictum offitium insaccularj qui non sit uerus amator status popularis liberi pacifici et tranquilli ciuitatis perusii. Et si electio fieret non ualeat ullo modo. Imponentes v. librarum denariorum dictis confalonerijs eligentibus et electis ac notario si in predictis in aliquo defecerit uel aliquid obmiserit quouis modo ¶ Item quod corpus et collegium confaloneriorum offitij sit et esse debeat xv notabilium ciuium perusinorum uidelicet trium per qualibet porta uacantem aliquam non habentium amantium recto zelu statum pacificum populi perusinj publicandorum de sex mensibus in sex menses. Incipiendo die primo Nouembris et reliquis sequentibus die primo Maij. Et sic de tempore in tempus ordine successiuo. Et quod quodlibet collegium confaloneriorum infra tres dies a die publicationis eorum offitij numerandorum debeat eligere unum de eorum collegio quem bonum et actum cognouerit in eorum prepositum pro uno mense et sex diebus per qualibet porta ordine successiuo. Cui obedire debeant et parere in omnibus que ad eorum offitium quolibet spectaret pena C. s. denariorum cuilibet contrafacienti ipso facto auferendo per quoslibet offitiales comunis perusii et uice qualibet eo ipso ¶ Item quod tempore quo refiantur sacculi confaloneriorum illi qui contigerit sacculum eorum componere ad minus per diem ante teneantur pena C. librarum denariorum per quolibet ad requisitionem eorum prepositi uenire coram magnificis dominis dominis prioribus artium qui pro tempore erunt et coram eis in altari sacro iuramentum prestare audita primo missa quod bona fide non rogationibus nisi parationibus nec aliqua humana gratia ducti sed affecti statum pacificum patrie conpensantes talem electionem et insacculationem facient de dictis confalonerijs promictentes omnia superius expressa infallibiliter obseruare pena confaloneriorum preposito si tales requisitiones in termino facte facere obmicteret CC librarum denariorum de facto auferendo ¶ Et quod de predictis omnibus tam prepositi confaloneriorum ac notarius debeant expressius sindicari finito eorum offitio per dominum potestatem et eo uacante per dominum Capitaneum populi in quantum ipsi offitiales incidant si sindicatus predictum obmiserint uel non fecerit ut decet.

Item quod collegium confaloneriorum habeat et habere possit unum sigillum illius amplitudinis et ad illa arma que et prout et quemadmodum declarabunt confalonerii in tenendo semper pro preposito. Et unum notarium ut supra in speculandum qui vocetur notarius collegii confaloneriorum et debeat rogari de omnibus que fient per collegium dictorum confaloneriorum. Non possit tamen alium notarium ultra alios confalonerios quovis modo.

Item quod tempore necessitatis quam deus advertat et etiam omni tempore possit cognosci que regio militaris. Civitas pisana et burgi et suburgi ipsius distribuantur et limitentur in .xv. regiones vel partes. et sic sint .xv. vexilli et quod prout ista prout omnes regiones sic limitate et homines vadant belli et pacis tempore sub uno vexillo. Item quod quodlibet vexillum habeat suam regionem limitatam in perpetuum sub quo vexillo intelligatur homines illius regionis describendi tamen per notarium collegii confaloneriorum. Et quod quilibet confalonerius habeat in scriptis omnes homines et personas sue regionis a .xv. annis infra et a .lxx. annis supra qui essent habiles ad arma ferendum qui quocumque casu tam pro prospero quam adverso quod deus advertat se debeant presentare ad dictum confalonerium. Et coram ipso assignare se debeant semel et pluries quotiens opus fuerit sub pena et ad penam .xx. solidorum denariorum pro quolibet negligente et vice qualibet qui se non presentaverit in tempore cuius temporis declaratio remaneat in pectore confalonerii. Et de predictis omnibus regionibus fiat recheresta ad domum prioris rectorum civitatis et non repertos punire salvo si excusatione legiptimam iam habuerit de qua declaratio confalonerii debeat etiam remanere. Item cum pro honore et magnificentia offitii confaloneriorum quod illo die quo dabuntur confalonerii seu vexilla debeat ter pulsari campana et prima vice in aurora diei. Secunda vice per modicum spatium. Tertia vice ante horam tertiam. qua hora omnes homines illius regionis vel unus in uno pro qualibet domo sub pena .x. librarum denariorum teneatur et debeat in dicta hora ante sonum tertium campane se coram suo confalonerio comparere et ipsum associare usque ad scalas sancti laurentii ubi vexilla dantur et ibidem expectari usque quo novus confalonerius vexillum acceperit et dictum confalonerium novum usque ad domum eius cum dicto vexillo debeat associare. Et si videbitur confalonerio novo possit requisitionem facere de non venientibus ad sociandum eum. Et de predictis executionem fieri facere prout supra est expressum. Item quod illa die qua ipsi confalonerii vexilla acceperint teneatur et debeat per totam illam diem ad fenestram domus eorum palam eorum vexilla tenere ut publice dignoscatur. Et illo die quo dantur confalonerii ut associentur confalonerii nemo prohibitus privatus in suis possit capi post primum sonum campane que pulsatur pro confalonerijs congregandis et per totum illum diem. Item quod in actu assignationis vexillorum per collateralem domini potestatis vel eo vacante per collateralem domini capitanei populi fieri debeat honorificaria pro honore et commendatione ipsorum confaloneriorum

intrantium. Et quod dicta vexilla debeant per confalonerios veteres in manibus magnificorum dominorum dominorum priorum antianorum in scalis sancti laurentii vel in loggia prout ibi sedentium dari et assignari. Et deinde dicti domini priores vel unus ex eis singulatim recepto sacramento cum osculo pacis quod bene et legaliter et recto zelo suum offitium faciet debeant tradere et assignare confaloneriis novis. Et tam in accessu confaloneriorum veterum ad dictas scalas quam in recessu novorum debeant accedere tubicine vel musica ista prout honorificentius fuerit per eorum offitio usque ad domum prima confaloneriorum predictorum pena inficienti cuilibet .xxv. librarum denariorum. Item in casu quo deus advertat aliquis rumor vel aliqua rixa vel casus quo necessarium foret omnes homines sub confalone suo descripti ad eius confalone quam velocius potuerint trahant postremo cum confalonerio eorum videbitur catenatim trahant ad loca infra. Videlicet confalonerii porte sancti angeli trahant et trahere debeant ad ecclesiam sancti laurentii ad transannam sitam ante dictam ecclesiam et ad scalas palatii domini potestatis. Confalonerii porte sancte Susanne similiter trahere debeant ad portam palatii dominorum priorum civitatis predicte. Confalonerii porte Eburii ad pedem platee ante domum domini honofrii Violini. Confalonerii porte sancti petri trahant ad plateolam ecclesie sancte marie de mercato. Confalonerii porte sole trahant ad palatium domini capitanei populi pisani. Et tempore rumoris vel alterius casus quod deus advertat dicti confalonerii cum sollicitudine omni trahere debeant ad loca supra declarata et omnia facere que viderint utilius pro statu rei publice expedire. et si voluerit assignare fieri facere possit semel et pluries quotiens placuerit eis de his sub[?] debent eorum confalonerii. et non repertos punire a quoque in .x. librarum denariorum. Dummodo tales non venientes excusationem legitimam non habent de qua excusatione remaneat in pectore confalonerii. Item quod si dictis confalonerijs foret necessarium et videbitur ad alia loca civitatis custodiam fieri debere possint quos voluerint et deputaverint de suo confalone ad talem custodiam faciendam mictere dummodo mictere non possit extra iurisdictionem et terminum sui confalonis. Et quod in dictis casibus omnes de suo confalone teneantur et debeant preceptis sui confalonerii penitus obedire pena .c. librarum denariorum contrafacienti cuilibet communi pisano applicandam. Et de facto omni exceptione remota per quemlibet offitialem communis perusii[?] auferendam. Et quod quilibet trahat ad suum confalonerium et non ad domum alterius quovis modo vel ad aliquem privatum civem sub pena predicta modo predicto similiter auferenda. Item quod in casu quo dicti confalonerii cognoscerent oportunum possint dare licentiam illis de confalone suo quibus voluerint et eis videbitur convenire quod stent ad domos ipsorum aut ad custodiam certorum locorum eis tunc temporis assignandorum. Item quod tempore suspictionis vel evidentis necessitatis si dominis prioribus et confalonerijs vel etiam tribus vel quinque offitialibus super arbitrio tunc temporis essent qui pro tempore erunt videbitur fore salubre pro conservatione status popularis liberi pacifici et tranquilli civitatis pisane concedere arma aliquibus

qui actitudinem habent tueri libertatem populi pistoriensis et
intentantes contrarium opprimere. Quod virtute presentis
legis durante eo tempore suspictionis et necessitatis
ipsi domini priores et gonfalonerii et quilibet vel due partes super
arbitrio optempto partito ad bussolas et fabas
albas et nigras predictas partes ipsorum possint et
valeant arma concedere et licentiam arma ferendi
offendibilia et defendibilia pavitatem pistorii et alia
loca die noctuque concedere et impartiri tute libere et
stare illis civibus et personis in ea civitate et modo prout
et quemadmodum viderint seu cognoverint expedire de qua
concessione armorum rogari debeat notarius prepositi et
gonfaloneriorum omni vice quam notarius teneatur et debeat
sub ista pena nomina illorum civium quibus arma
concessa fuerit dare rectoribus civitatis in publicam
formam infra terminum unius diei a die facte legis seu
concessionis predicte et in dicta concessione inseri et poni debeat
tempus quo dicta concessio fuerit duratura. ¶ Item quod omni
tempore durante eorum offitio gonfaloneriis et notario
dictorum gonfaloneriorum et famulis ipsorum eligendis per dictos gon-
faloneriis et nuntiis ipsorum gonfaloneriorum liceat et possint
libere licite et impune arma offendibilia et defendibilia
pavitatem burgos et suburgos et alia loca eorum portare
de die tantum de nocte autem ire possint pavitatem predictam
burgos et suburgos cum armis offendibilibus cum lumine
vel sine precedente tamen deliberatione ipsorum gonfaloneriorum vel
maioris partis ipsorum obtempto partito ad bussolas et
fabas albas et nigras de qua deliberatione appareat
publicum documentum manu publica notarii dictorum
gonfaloneriorum. ¶ Et si non casus emergeret in civitate pistorii
predicta vel in aliqua parte seu contrata ipsius casus inoppi-
natus vel impulsus tunc liceat dictis gonfaloneriis
et notario vel alteri ipsorum etiam non precedente tali deli-
beratione ire prout superius continetur cum armis vel
sine et cum illa comitativa et in illa quantitate et modo
armati vel non prout eis videbitur oportunum debeat
tamen de tali casu an oportune fuerit talis accessus
vel non stare declarationi postea faciende infra duos
dies immediate sequentes predictorum gonfaloneriorum vel ma-
iorem partem ipsorum de quibus constare debeat publicum
instrumentum manu eorum notarii. Et si talis declara-
tio infra dictum terminum facta fore quod tunc et eo casu
talis casus adque accessit foret et sit oportunus
tali accessui et aliter et alio modo non. ¶ Item habeant
dicti Gonfalonerii Arbitrium potestatem et bayliam
super unione civium pistoriensium et ad concordandum
cives discordes in statum possint et reducere ad
pacem concordiam et unitatem. Et etiam teneantur
defendere et manutenere Iustitiam et si quis oppri-
meretur in ea sublevare ut nemo iniustitia
opprimatur nec non ad obviandum malitiis omnibus
et potentiis que per aliquem potentiores in minus potentes
fierent vel inferrent vel aliter quocumque et qualitercumque
que obviatio fiat per gonfalonerium illius contrate in qua
talis violentia fieret. Et si necesse fuerit gon-
falonerii ad petitionem illius seu ad requisitionem
illius gonfalonerii pena C. librarum denariorum pro quolibet
teneantur accedere et favere. Et si violentias patiens
et inferens essent unius porte quod gonfalonerii illius por-
te teneantur infra terminum unius mensis. Et si violentia
patiens esset unius porte et inferens esset alterius por-
te quod tunc Gonfalonerii illarum portarum et illarum contratarum
debeant dictas rixas seu differentias terminare et
ad concordiam et pacem et bonum terminum eos adducere
et quod ex nunc si dicti Gonfalonerii non fecerint iusta
posse quod incidant in penam CC. librarum denariorum pro quolibet auferendo
eorum tempore sindicatus si videbitur questio minus
ardua gonfalonerii portarum quod tunc et eo casu re-
currant ad totum collegium gonfaloneriorum etiam prepositus
et collegium si videbitur teneantur talem concordiam
ad bonum terminum ponere infra dictum terminum
simili pena eorum civibus auferenda si in predictis negli-
gentes fuerint vel remissi. Et nichilominus violentiam
passus possit reclamare coram supradicto collegio gonfaloneriorum
et preposito ipsorum qui prepositus et collegium dictam
pacem teneantur et debeant ad finem bonum et laudabilem
duxisse infra unum mensem a die talis reclama-
tionis super quibus omnibus prepositus et gonfalonerii
teneantur et debeant reddere rationem et sindicari
expressius per dominum potestatem et eo vacante per dominum Capitaneum
populi vel maiorem sindicum. Et nichilominus teneantur
reficere tali violentiam passo reclamanti omne incomodum
quod dicta violentia recepisset in quo magistratus civitatis
pistorii eo ipso incidat si negligentiam commiserit in sindicatu
predicto eo casu auferenda per suos sindicatores eorum tempore
sindicatus archa quorum executionem magistratus pistorii tam
presentes quam futuri dictis gonfaloneriis adsistere et favere
teneantur et debeant omni vice pena predicta vice qualibet
qua contrafactum fuerit auferenda eo ipso per eorum
sindicatores. ¶ Item quod singulis duobus mensibus
prepositus et collegium ipsorum gonfaloneriorum ad penam C.
librarum denariorum teneantur et debeant se congregare ad sonum
tubarum premissum per diem ante in palatio magnificorum
dominorum dominorum priorum Artium de duobus mensibus in duos
menses Et ibidem se congregatis monere prectoribus
forensibus civitatis et eis illas monitiones facere
pro amministratione iustitie que poterunt pro statu rei pub-
blice utilius convenire et eisdem adferre auxilium et favorem
et omnem potentiam populi pistoriensis et eos audaces et
sollicitos et solertes reddere ad suum offitium bene et
legaliter faciendum Ita quod rectores civitatis ad
minus tribus vicibus sint moniti de iustitia et
aliis ad statum bonum pacificum et tranquillum civitatis
pistorii expectantibus super quibus prepositus ipsorum gonfaloneriorum
curam habeat vigilanter et omnia faciendi pena dupla
ipsi gonfaloneriis si in aliquo fuerit negligens vel remissus
¶ Item quod magnifici domini domini priores Artium civitatis
pistorii qui nunc sunt et pro tempore erunt sub pena V. librarum denariorum
defitio auferenda tempore eorum sindicatus ad minus
quatuor vicibus pro quolibet offitio portati videlicet de XV diebus
in XV dies sono tube premisso per diem ante teneantur
et debeant et adstricti sint consilium gonfaloneriorum et ipsos
gonfalonerios convocare et eorum consilium et coram eis
proponere subgnali quid sit agendum pro statu rei pub-
blice pistoriensis hoc locum habeat si in statu predictos dominos priores
non esset in spetie proponendum. Sed si esset aliquid
in spetie quod id debeat proponi et quid agendum pena
dictis gonfaloneriis non venientibus ad consilium XX solidorum denariorum.

proquolz ipoz dequib requisitio fiat anvenerit oes
p notariuz dni potestatis ul Capitan et deno veientib
publicatura fieri debeat et depena Execucio infra duos
dies pillum notarium pena dco notario C. lir. den. r
si foret i pdcis negligens ul remissus. Siquis ex
dcis gofalon excusationez legitimā hrēt ul absens
esset acivitate q infra timinū illū debeat de pbasse
legitime coraz offitiali pdo de absentia a de excusa
tione legitima Et intelligat ipaz absentiam
acivitate n no infirmitatis. Et q elapso dco timino
talis notarius teneatur executione fecisse sub dca pen
et i camerā imisisse piosnus qd sit duplias valo
ris dicte pene adminus dequib dni priores gofa
lon et notaris dni potātis ul Capitan debeant
sindicari et reddere rationez ¶ Item q quilibz
gofalonerius pcedente tn deliberatiōe eoz pduas ptes
adminus adbussolaz et fabas albas et nigras possit
et valeant phibere illi seu illis civib qui erūt
scripti sb uno gofalone ne se acivitate absentet
infra terminuz declarandum perum gofalonerium
nec nō papere et mādare cuīu quolz cuilibz civi
sue regionis q vadat adcustodiaz civitatis et ad
illa loca et pillo tempore et timino qui illis sotijs
die noctuqz totiens quotiens pūt et queamodum
dedi gofalon pcessit volūtate. dūmodo limitez sue
regionis nō excedat Et etiā quilz gofalonerius
possit et valeat quiaunqz pse ul aliuz cuilibz sbsuo
gofalone descripto rimari facere vz i domo cuiqz
si sint fulati copia armoz cuiusqz gnīs sicut
decet ul ne et cuū quo nō essent bn fulati se r
muniant oportune infra illuz timinuz et i illa q
qstitate put i fuctuz fuit psuū gofalon andum
Et nichilominus quilz nō obediens seu quolz negligēs
i pdcis ul eoz aliquo ipo facto icadisse itelligatr
i pena xxv lir. den. ipo facto auferēdaz p quelz offitl
cois pus. Et ut pdca sortiantur effcaz quilz gofa
lonerius vinculo Iuramenti et subdcā pena teneatur
tales i obedietes infra duos dies notificasse pposito
gofalonerioz et collegio qui ppositus et collegium
opteptc ptito adbussolaz et fabas albas et nigras per
omes gcorditer atali pena dcos iobedietes possint
si videbit liberare non obstante etiā q scripta eoz
foret pcoe dictis offitialib destinata hoc locū hāt si a
i gstuz talis nō soluent ul apodixā nō accepit desol
uendo ul nō pmisit se solutuz ¶ Item q nlli
gofalonerio etiaz quacūqz maxa et urgenti necessitate
cohacto liceat quovis modo nec possit se absentare
acivitate pus ultra qz ptpus otto dieꝝ. et i casu
quo vellet se absentare adicta civitate infra dcuz
tpus q sbpena iferius denotata aliuz loco sui
sbstituat et sbstituere debeat usqz ad eius reditum
corā pposito et collegio gofalonerioz et reliqs
duob gofalon illius porte. Et ibidem rogato nōie
ppositi et collegij et recepto sacramento asubsti
tuendo q bene et legali suū debeat offitium
exercere unuz bonū et fidelez statuj cive pus
deeadem porta admictendum et adpbandū per
dcuz prepositū et gofalon ipius porte et alr
et alio modo nō pena tam sbstituenti qz sbstituto
qz approbantib. C. lir. den. pince qualz pquelz
offitialem cois pus auferenda ¶ Item q
offendens aliquez excollegio gofalonerioz eius durāte
offitio ipo facto icadat a incadisse intelligatr idu
plicem penaz eius quod deberet soluere si offēdisset
civez pusinuz singula singulis referēdo et incuū
quem deus advertat q aliqs qui nō reputaretr
destatu cōi oppinione Civium vulneraret aliquem
excollegio gofalonerioz dequib vulnerib moriretr
q ipo facto incidat i penaz capitalez et i gfiscatiōe
oiuz suoz bonoz et iurium adcamerā cois pus
et si nō morretur adduplicē penā et ut supra
modificari possit p collegium dnoz prioz settem
exeis gcorditer una cuz collegio gofalonerioz
tunc inoffitio existentium ul maioris partis ipoz
inspecta qualitate facti. Predicta autez vendicēt sibi
locuz et locū hant si et i cāstuz gofalonerius non
fuit pmotor cause aliuz prius offendendo et an
offensus sit destatu et reputetr esse sm oppinioēz
destatu vl ne et etiam an fuit litis pmoto ul
ne q stari debeat declaratiōi dcoz dnoz prioz
et gofalonerioz ut sup ptēpore existētiū ¶ Itez
q massarij cois pus et alij adquos spectat tene
antur pena xxv lir. den. pquolibz sine alio pcepto
ul mādato dare et erogare unā faculaz cere i
ponderis trium lir. pquolz cuilz exgofalonerijs
venientib adluminariā que fit i kalendis mēs
Augusti adfestuz sancti donnia et simlr aliam
faculaz eiusdem ponderis pquolz eoz adluīariā
que fit dedco mense Augusti admontez lucidum
Et simlr sequentib gofalon cuilibz venienti ad
luminariā infesto sancti Gostantij et aliā ifesto
beatissimi mātiris sancti heraculani detempore
intempus ordine sbcessivo. dūmodo ipi gofalo
nerij teneantur et adstricti sint addcas luminarias
venire cuz dictis faculis et adsotiare dnos pores
Artiuz. et accedere debeant imediate ad dcaz lu
minariaz post Capitaneos ptis gelfe. Et simlr
debeant dicti massarij uni notario collegij dcorum
gofalon faculaz dcis tpib et dicti pōderis erogare
Et simlr debeant dicti massarij duob nūtijs per
dcos gofalonerios eligendis dictis tpib duas
faculas uni lir. pqualz facula ifallibilr erogare.
¶ Item q ppositus et collegiū gofalonerioz nō possit
n debeant nisi soluz unuz notarium eligere inte omes
pro eoz tempore cuius electio ptineat et ptinere
debeat ad prepositū cuz deliberatiōe duaz ptium
dcoz gofalon adbussolaz et fabas. Qui notarius
hāt et hre possit et debeat pdco tempore semestri
a Camera Conservatoz monete cois pus itotuz
flor. sex aurj soluendos infine eius temporis
semestralis et cuz honorib et honerib a emolu
mentis supius denotatis Et hoc locū solū hāt in
pntib gonfalonerijs. et infutuz fuet ordo istius.
de offitio gofalonerioz i sacculādoz et notarioz
i pmo caplo ¶ Itez q ppositus gofalonerioz et
collegium modo pdci eligant et eligere debeant
p occurrentib [illegible] circha eoz offitiu duos nūtios
dedivisa declarāda p ipos gofalon Qui nūtij
Indui debeant pquolz offitio gofalonerioz silr
vacatr hetr. Et p induimentis ipoz expendi poss
de Camera Massarioz vz p indumētis Amboz
flor. duodecaz deauro. Mandantes exnc Mass

cois pus quatten' ad penā .C. lbr. den. teneantur
visa electione dcoz nūtioz soluere et satisface
cū effectu p finduments pdis dcaz qtitatez .xij.
floz auri pquolz offitio gofalon. Teneantur
etiam dicti nūtij face signuz qd declarabitur.
¶ Item quilz gofaloneri' possit et sibi liceat vnū
famuluz eligere pquolibz eozdem qui vere sit
famulus portās vexilluz describendus icācellaria
cois pus qui nō hāt libraz incatastro cois pus
ipe ul ei' pater ul mater ul patruus ult xxv.
libr. Et si alr apparet tam declarans pfamulo qz
etiaz declaratus ipo facto incidat ipena .xxv. libr.
den. defacto auferend pquelz offit. Et de hoc qlibz
possit et debeat accusari qui famuli sic electi
teneant et debeant obedire eoz gofalonerijs
et notario pena sili eis auferend pqualz vice
qua fuerit cfactuz ¶ Item q oia et singula
supdca singla singlis referendo pipos gofalon
et ciues et notariuz et famulos ñ nō pmagistrat
cois pus tam Ciues qz forenses suari debeant
et adimpleri pomes et ab omnibz et quo adomnia
cuz effcū omī exceptione remota. Et maxie dns
potās et Capitan et quilz alius offit cois pus
sub pena .C. libr. den. defacto retinēda de eoz salario
eoz tēpore sindicat. teneātur et adstricti sint omī
exceptione remota omnia et singla mādata pcepta
et puisiones tam factas qz faciendas eoz gofalon
offitia respectantes ul respectātia integre exequi z
executioni mādare ñ possit peoz aliquē sbdca pen
ad aliquez psidem ul magistratū appellari ul de
nullitate dici nō obstantibz quibuscuqz legibz statutis
ordinamentis seu reformatioibz ictrariū pmissoz vl
aliqu' eoz quolz disponētibz seu loqntibz quoquo
modo ingnē ul spetie quibz quo adpdca derogaz
expsse etiam si talia ul tales essent dequibz opōteret
derogationez seu mētionē face spāles Et non
obstante q vltra exit' ordinatos nichil possit
expedi quibz quo ad pdca derogauerit expsse
aliquo nō obstante. Et q Cancellari' seu abreui-
ator pena .C. libr. den. notificare debeat dnis
poribz iprincipio eoz offitij dcūz ordinamentum
vt faciant cseruari dcos gofalon eo modo z forma
put ineo cinetur. De offitio z vacatione
vicarioz comitatus et de iurisdictione
vicariatuum plenarie obsuanda Rubrica. 104

.C.vj. Adhoc ut totus coitat' ciuitatis pusij
sub salubri custodia z gubernatiōe
regatur Duximus statuendūz q omnia et singla
castra loca et ville dicti coitat' pus put iferi'
assignate et descripte apparet cstribuere z stare
debeant sub vno vicariatu et ei' iurisdictioni
subiecta. et nō adaliaz iurisdictioez que teneāt
et debeant soluere et obedire eoz vicario tā de
custodia qz etiaz de alijs et quibuscuqz debitis
et pmissis pformaz statutoz cois pus sub pen
et adpenā .C. libr. den. qui vicari' sit et esse
debeat notari' et inoffitio tabelionat' pminens
Et elligi possint et debeant pfati vicarij desex
mesibz insex meses pvniuersitates istas. Cui
vicari' nō possit ñ debeat sub dca pena intrare
seu excere offitiū dicti vicariatus nisi primo
fuerit cfirmat' indcō vicariatu p dnos pores
Artiuz ciuitatis pus. et liraz dicte cfirmatiois
secuz reportare manu Cancellarij seu notarij
dcoz dnoz prioz pqua lrā et cfirmatiōe nichil
soluere teneatur eisdem. pena eidez Cancellario
et notario .L. libr. den. ¶ Item q nullus vicari'
possit elligi vl asumi adaliquē vicariatū alic'
castri ul coitatis quod ul que essent de iurisdictiōe
ul loco vbi talis vicari' esset natus seu alibrat'
seu familiarite hitaret. Et q dicta castra et
ville seu coitates nō possint modo aliq' ieoz
vicariuz eligere seu vocare aliquē notariuz vl
aliuz forensem et si secus fieret nō valeat ipo
iure Et nichilominus tam eligens qz electus
incidat ipenā .C. libr. den. ¶ Item q nullus
vicarius veniens ad Ciuitatez pus pfactis
coitatuz iquibz est vicari' possit capi detineri
seu cogi realir ul psonalir pexactionibz publicas
ptinētibz adiurisdictioēz vicariat' et loci vnde
est allibrat' ¶ Item q quicūqz steterit et
exercuerit offitiū vicariat' inaliquo loco istoz
psex meses nō possit ibidem palios sex meses
imediate seqntes stare. sz vacare debeat vnusqsqz
vicari' aquolz offitio vicariat' eiusdem loci p
tpūs sex mesiūz. Et q nullus vicari' possit
exercere simul et semel nisi tantūmodo vnuz
offiti vicariat'. Qui vicari teneant z debeat
pse ipos ipa offitia excere ñ loco sui aliquē
substituere vl dimictere et inde offitijs resi
dentiaz facere ctinuā pena quolz dcoz casuū
cfaciente .C. libr. den. ¶ Statuim' etiam z
ordinam' q dns potās et maior sindic' ciuitatis
pus teneant et debeant sub dca pena cogere realite
et psonalr istas vniuersitates et coitates adeligēduz
et vocandū pfatuz vicariuz desex insex mesibz isex
menses et eisdem vicarijs dare et pbere auxi-
liuz et fauorez totiens quotiens adeis vic'
ul aliquo ipoz extiterit requisiti circha cōcur-
rentia adoffitiuz dicti vicariat'. Adhoc vt
pfati vicarij dca offitia cuz omī debito effectu
valeant excere q eisdem pareatū pvniuersitat'
pdcas. Teneant quoqz dicti vicarij ifine
cuiuslibz offitij stare adsindicatuz inlocis pdcis
et degestis peos reddere rationez put hacten'
fuit csuetuz. Quoz quidem castroz locoz
et villaz electio dcoz vicarioz nō hāt locū
incastris iquibz pcoē pus dirigit potestas
seu ali' offit pformā statut' z ordin. cois
pus ¶ Nomina uō dcoz castroz z villaz
sunt hec put ligata z cuncta sunt singla-
ritē et particulariter iferi' distinctaz pordinez.

¶ Porte sancti Angeli.

¶ Castruz Montonis sub vno vicario.

Castrum fracte filiorum Uberti
Castrum Montis alti et
Castrum Romeggii
— sub uno vicario.

Castrum preggii cum villis suis consuetis et villa lisciani
— sub uno vicario.

Castrum Mergiane Michonum
Villa sancte Marie Ranchi stariorum et
Villa Pulgeti
— sub uno vicario.

Castrum castilionis Abatis
Villa sancti Giuliani
Villa plebis Cicaleti
Villa collis sancti Bavini
Villa Sportacciani et
Castrum sancte Giuliane
— sub uno vicario.

Castrum Monesteuli
Villa coste sancti Johannis
Villa fractiole montis acuti
Villa Galere et
Villa pantani
— sub uno vicariatu.

Castrum Rigonis
Villa trecenti et
Villa cologniole
— sub uno vicario.

Castrum Mantignane superioris
Villa Coceti
Villa burgi Aglionis
Villa sancti petri in pariete et
Villa Montis petrosi
— sub uno vicariatu.

Castrum Mantignane Inferioris et
Villa Mergiane montis Malbe
— sub uno vicario.

Castrum Capocavalli
Villa sancte Marie rivi ceneretis
Villa sancti Marci de via plana
Villa Caterani
Villa de Gattis et sancti firmine
— sub uno vicariatu.

Castrum Caneti
Villa Compressi
Villa plebis petrori
Villa sancti Griagnani
Castrum preatini et
Villa collis sancti Xpofori
— sub uno vicario.

Castrum Mergiane montis tetii
Villa porzonchii
Fortilitium montis giuliani
Villa peschioli
Villa Romontis et
Fortilitium Antignalle
— sub uno vicariatu.

Castrum plebis sancti quirici
Castrum castilionis Ugolini
Castrum plani Fonzani
Villa Vallensine et
Villa Asthagnani
— sub uno vicariatu.

Castrum montis Nigri pignonum
Villa montis Bagnoli
Villa sancti Filitiani
Villa sancti Marini
Villa sancti orfiti de monte pacciano
Villa sancti laurentii de Rabatta
— sub uno vicariatu.

Castrum pontis pactoli
Villa Curdigliani
Villa pitignani
Villa plebis sancti Sebastiani
Villa Casamaggie et pulucinonis
— sub uno vicariatu.

Castrum Civitelle benegonum
Castrum Morleschii.
Castrum Solfagnani
Villa collis Taulene
Ville vallis capraie et montis Agutelli
— sub uno vicariatu.

Castrum petramelme
Castrum podii begni
Villa Vicoli et
Villa pennarum
— sub uno vicario.

Porte Solis.

Castrum Fossati — sub uno vicario

Castrum Sigilli cum villis suis. sub uno vicario

Castrum podii sancti Keraliani
Castrum plebis et
Castrum Collis Mencii
— sub uno vicario.

Castrum Castecastalde — sub uno vicario

Castrum fracte Condecesche
Villa fractorum de Cocorano et
Villa Moleanum
— sub uno vicariatu.

Castrum Montis Abbatis
Castrum castilionis filiorum acti Johannis
Ville podii sancti Silvani et collis arbonis
Ville Ramazani et podii gualdi
— sub uno vicariatu.

Castrum Armis
Castrum collis tecchii.
Villa collis Saxi
Ville sancti Justini et pilonaci
— sub uno vicario.

Castrum Columelle
Villa plebis paghaccii
Castrum collis Romani
Castrum sancte Marie de pitignano
Ville collis et montis gualterani
— sub uno vicariatu.

Castrum Ripe
Ville plebis sancti Miliani de Ripa
Villa Compegni
Villa Civitelle Armis
Villa lupaccionis
— sub uno vicariatu.

Castrum collis strate
Villa nova de colle
Villa sancti Egidii de colle
Castrum Spedalicchii
Villa sancte Crucis sancti famis
Villa Campi
— sub uno vicariatu.

Villa Uthiani
Villa pretule
Villa sancte Crucis } de villigemine
Villa sancte Marie }
Villa pontis vallis capporum
Villa sancti Damiani
Villa Casaparie
Villa plaggiarum campi
Villa sancti Egidii de planaiolis
— sub uno vicariatu.

Porte sancti petri

Castrum Diruti
Villa fractorum de casalina
Villa pontis Novi et
Villa plani Montis Nigri
— sub uno vicario.

Castrum papiani et
Villa fractarum Aggonis — sub uno vicariatu.
Castrum leonis — sub uno vicario.
Castrum Marsciani — sub uno vicario.
Castrum de formis et
Villa Cadionis cum hitibus idem castri — sub uno vicario.
116 Castrum Murcelle — sub uno vicario.
Castrum Cerqueti cum hitibus in
villa fractarum Aggonis — sub uno vicario.
Castrum Grisolis seu brusce — sub uno vicario.
Castrum sancti Nicolai et sancti xpofori de celle
Villa sancti Angeli de celle
Castrum sancti Martini in campo et
Castrum sancte Marie Rubee — sub uno vicariatu.
Fortilitium podii sancti valentini
Villa colliantis
Villa sancti Montani
Villa Olmeti — sub uno vicariatu.
Castrum sancte helere et
fortilitium Angeli Andree — sub uno vicario.
Castrum sancti fortunati
Villa sancte Marie de fonte
Villa sancti Angeli de Agliano
Villa sancti Andree de Agliano — sub uno vicariatu.
Castrum sancti Martini de ficu
Villa Montis de cornu
Villa sancti Giuliani
Villa sancti xpofori de pisalle — sub uno vicariatu.
Castrum sancte Enee sive Agnetis
Villa sancti Angeli de capelle — sub uno vicario.
Castrum Bonegeti
Villa sancti Cipriani et sancti Iohannis
Villa Vistriani
Villa sancti Victorini
Villa valiani sancti floreti — sub uno vicariatu.
Castrum sancti Martini in colle — sub uno vicario.
Castrum ville nove et
Castrum Abadiole vall' Uberti — sub uno vicario.

Porte Eburnee.

Castrum Compignani et
Villa sancti petri in sigillo — sub uno vicario.
Castrum panicalis — sub uno vicario.
Castrum Cibottole — sub uno vicario.
Castrum Montis Ubiani et
Villa Montis lagelli — sub uno vicario.
Castrum Spine — sub uno vicario.
Castrum sancti Apolenaris — sub uno vicario.
Castrum Mogetti pile
Castrum plani pile
Castrum Cerretarum et
Villa Sibillie et bisciane — sub uno vicariatu.

Porte sancte Susanne.

Castrum Montis petrioli — sub uno vicario.
Castrum passignani — sub uno vicario.
Castrum Montis Ruffiani — sub uno vicario.
Castrum Vernagani
Villa Tuori et Gragani
Villa Abatie de pierle et
Villa fractarum de corganis — sub uno vicariatu.
Castrum Antrie et
Villa Calisciane — sub uno vicario.

Castrum Montis fontigiani — sub uno vicario.
Castrum Montis Colognole et
Villa plani Carpinis — sub uno vicario.
Castrum Corciani et
Villa collagonis — sub uno vicario.
Castrum Castilionis filiorum Fusci — sub uno vicario.
Castrum Mongiovini et
Villa de Macerettis — sub uno vicario.
Castrum Montalis et
Villa sancti Archangeli de laco — sub uno vicario.
Castrum plagarii et
Villa piratalenge — sub uno vicario.
Castrum Galcorum et
Castrum greppolischieti — sub uno vicario.
Castrum sancti Mariani — sub uno vicario.
Castrum Salomei et
Castrum Mandoleti — sub uno vicario.
Castrum Vetus
Castrum Montis melini
Castrum Montis Sperelli — sub uno vicario.
Castrum paciani — sub uno vicario.
Castrum Agelli — sub uno vicario.
Castrum hospitalis Fratigiani — sub uno vicario.
Castrum sancti Savini de laco
Castrum Cocchi
Villa sancti feliciani de laco
Villa Insule pulvese — sub uno vicariatu.
Castrum Castilionis clusini cum
villis eius clusii — sub uno vicariatu.
Castrum fontane
Castrum Gloriane
Villa sancti Martini et
Villa sancte lucie de collibus — sub uno vicariatu.
Castrum plebis Mayne — sub uno vicario.
Castrum fractarum sancti Andree
Villa sancti Sisti
Villa Calanarie
Villa Maugnani et
Villa pilli — sub uno vicariatu.
Castrum petrafictie sub uno vicario.
Castrum sancti Martini de collibus
Castrum podii Curiarum — sub uno vicario.
Castrum bagnarie — sub uno vicario.
Castrum Castilionis de valle — sub uno vicario.
Villa Insule maioris de laco et
Villa burgi novi — sub uno vicario.
Castrum sancti Blaxii de valle — sub uno vicario.
Castrum Magnani — sub uno vicario.

De bactalia non fienda per plateam. Rubrica. 111

Quoniam ex battalia que fit per plateam communis perusii .C.vij.
videtur quodammodo Civitas deformari Statuimus et ordinamus quod nulli liceat battaliam facere in dicta platea cum Armis vel sine Armis vel lapides proicere vel provam facere et qui contrafecerit pro vice qualibet puniatur in .L. libr. den. Et dominus potestas et Capitaneus et quilibet alius officialis communis perusii superius nominatus et quilibet eorum possit et teneatur ex offitio inquirere pena .xxv. libr. den. ¶ In campo battalie inpune fieri possit temporibus infra determinatis non obstante capitulo aliquo statutorum in contrarium loquente ¶ Siquis non die dicto in festo omnium sanctorum quo vel qua consuevit fieri plurium in campo bactalie tempore quo fieret plurium portaret vel

deferret i campo prelij uel supmuz ab angulo domi
exclusiue olim Ciutij Nicolutij et nunc Angeli dni
legerij usque ad Eclesiaz sancti donati ferruz ad
[illegible] ad offendendum uz cultellum uel alia arma
ferrea seu aliquod genus Armoz ferri offendi
biliuz puniatur ac si ea portasset i platea cois
pus. Et siquis euaginauerit in dictis locis capi
uel supmuri arma offendibilia tpre quo fiet
pluiz condapnet in. CC. lbr. den. Et si tunc cu dcis
Armis in dictis locis uel alto eoz aliquez offenderet
cu sanguinis efusione puniatur i amputatione
manus. Et si sine sanguinis efusione peussit puniat
in V^c^ lbr. den. Et idem intelligatur i omnibus rebuc
chis adherentibus exeuntibus ad dicta loca pe ipa loca
p. x. paxus. Ita q paxus intelligat esse qnqz pedu
ad pedem cois pus designatu in campanili sancti
laurentij ¶ Item ad euitanda malefitia enormia
Statuimus q nullus deinceps audeat uel psumat
aliquem offendere uel aliquam offensionez facere
uel fieri facere in campo bactalie n etia supmuz
dicti campi. s. supmuz ab Angulo domus exclusiue
olim Ciutij Nicolutij et nunc Angeli dni legerij ad Eclaz
sancti donati in die consueti plij tempore quo fit
pluiz cu aliquo genere Armoz offendibiliuz de ferro
uel aliquo alio genere uel spetie metalli pena offesor
si homicidiuz commisit uel cmicti fecerit amputati
onis capitis ipius offensoris et offendi facientis
Ita q moriatur sine aliquo remedio uel condepnatione
pecunie. Et si alr offenderet uel offendi faceret dco
tpre cu dco genere Armoz cu efusione sanguinis
eius manus dextra debeat amputarj. Et si dco tpre
offenderet uel offendi faceret sine sanguine ab Ang
ulo domus pdce condam dicti Ciutij et nunc Angeli dnj
legerij exclusiue usque ad dcam Eclaz sancti donati
puniatur quadrupla pena qua puniri deberet
si in dco loco alio die q die plij tale malefitium
commisisset. Et idem penitus intelligatur i omnibus
rebuchis adherentibus et exeuntibus ad dca loca pe ipa
loca ad. x. paxus. Ita q paxus intelligatur ut sup
in pxio pcedenti. c. declaratur ¶ Item nullus faciat
n facere debeat i diebus dnicis n aliis diebus aliqd
pluiz i platea cois pus sb pena. xxv. lbr. den. pro
quolibz contrafaciente et qualibz uice qua contrafactu fuit
i pdcis ¶ Et nullus audeat uel psumat portare
tempore plij de campo bactalie i ipso campo seu sup
muz uel alibi ubi dcuz pluiz contigeret fieri
aliquam plubaiolaz uel maççaz ferratam uel fereaz
uel metalli sb pena. C. lbr. den. p quolibz contrafaciente
possint tn portare maççaz ligneaz targiam
tabolatiuz pauesem gambarolos et bracciarola
bastonez uel Cactonez. gaberias barbutam cum
maglis elmuz clausuz et oia Arma consueta
portari ad dcum pluiz ¶ Et si aliqs tempore plij
proiecerit de aliqua turri uel de aliqua domo lapidem
uel lapides uel aliqd aliud actuz ad nocendu i dcuz
locuz plij in eadem pena. C. lbr. den. puniatur qualibz
condapnetur. Et de pdcis omnibus et singulis in hoc caplo
contentis potas et Capitaneus et quilibz eoz omni die
lune pxime sequente iquirere debeant ex eoz et cuilibz
eoz offitio ad petitionez et promotione cuicumque.

pena. V^c^. lbr. den. potati et Capitan et cuilibz eoz
si negligentes fuerint in pdcis. Et de eo qd pdicti
potas et Capitaneus uenire fecerit in comuni. habeant quatuor
s. den. p qualibz libra que quantitas eis et cuilibz eoz
sine alio pcepto uel mandato solui debeat p massariu
cois pus. Et nichilominus quilibz possit esse accusator
et habeat etiam partez bapni. Et ut melius pdca executioni
mandentur. Cancellarius dnoz poz Artiuz Ciuitatis
pus teneatur eligere custodes secretos seu elligi facere
de tempore in tempus ut ei uidebitur conuenire qui
teneantur et debeant accusare uel denuntiare potati
uel Capitan committentes pdca uel aliqd pdcoz eoz
noia i principio eoz offitij et pnoia dare i scriptis
et cogantur p potestatez et Capitan dcuz offitium
acceptare et Iurari facere q dcuz offitium bene et
legaliter facient. et semp qn aliquem denuntiabunt
dare debeant duos testes qui uiderint pdca uel aliqd
pdcoz committi p pdcos qui denuntiati fuerint. et eoz
dictis stetur et sufficiat ad condepnatione faciendaz
quoz noia tam denuntiantiuz q testiuz teneantur
in secretuz n sit necesse publicari alr. et etiam
possint i apparei cu duobus testibus de ueritate ¶ Item
uolumus q bactalie pdicte fieri possint dumtaxat i diebus
dnicis ptotuz mensem maij usque ad medietatem
mensis Iunij. quolibz Anno et no ultra n puis sb pena
xxv. lbr. den. p quolibz contrafaciente. Et q pomibus uul
neribus et morte possit et debeat inquiri si fiet
pluiz i alio tpre q sup pmissuz est et puniri debeat
contrafaciens scdm forma statutoz. Saluo q dcuz pluiu
possit fieri i aliis tpibus i casu quo priores poree
deliberaret concorditer misso et optento pius partito
ad bussolaz et fabas. Et quilibz offitialis teneatur
inquirere sb pena. C. lbr. den. Et q dni priores
teneantur facere hoc ordinamentuz bapniri quolibz
Anno in die pascatis resurrectionis sb pena predicta.
Et cancellarius eis reducere debeat ad memoriaz sb dca pena.

De eleuante Rumorez i pus dicendo uiuat uel
moriatur [illegible] rca. 105

Quicumqz i futuz in ciuitate uel burgis pus .C. viij.
fieri fecerit seu causam pbuerit faciendi aliquem
Rumorez seu tumultuz i aliquo consilio uel adunatia
uel congregatione conuentuz i platea cois pus ex quo turbaretur
status pacificus cois pus uel ausus fuerit dicere
moriatur uel uiuat talis noiando aliquem pusinu
uel aliuz quemcumqz tpre dicti rumoris uel in ipso
rumore dixerit detur gofalone cois pus alicui
ciui pusino uel q aliqs eligatur i gofalonerium ciui
tatis pus uel etia ausus fuerit dare alicui aliqd
gofalone uel banderiaz i publico cu dandi alicuj
et ipm aliqs acceptauerit uel potauerit i signu
alicuius dominij pheminentie uel offitij sine expssa
licentia et consensu dnoz poz Artiuz ciuitatis pus
et nisi primo esset reformatuz p cm pus i consilio
dnoz prioz et Camerarioz Artiuz cu. x.
Artificibus p quolibz camerario. de qualibz arte grossa
et cu qnqz Artificibus de qualibz arte parua ponendo
et i mictendo partitu ad bussolaz et fabas uel nisi
p ipos pores Artiuz daretur potati uel Capitan

populi pis. ut quod plurimum expedit oritur materia
tendi rumorem capite puniatur. ita quod moriatur
et quod omnia sua bona publicentur comuni pis. ¶ Si non in aliis
locis dixerit vel fecerit predicta puniatur in x libr. den.
et mictatur ad confinia et stare debeat per quinque annos
et nichilominus sit privatus omni onore et beneficio
et offitio comunis pis ad quem seu quos numquam eligi
vel vocari possit. Et in predictis sufficiat publica fama
dummodo per predicta non intelligatur derogatum in aliquo
gonfalonerijs de quibus loquitur supra prime in rubrica
de gonfaloneriis in saculandis. De capiente vel
portante arma populi pis sine licentia. Rubrica 106

.C.viij. Nec aliquis motu proprio instigatione diabolica
capiat vel sumat arma comunis et populi
pis sive arma imperij. Statuimus et ordinamus
quod quicumque in tantam furoris audaciam devenerit
et superbie quod arma comunis et populi pis capiat vel
trahat vel portet seu portari faciat sine licentia
deliberatione consensu et voluntate dominorum priorum artium
et sine deliberatione consilij dicti supra in proximo precedenti
capitulo capite puniatur ita quod moriatur et omnia sua
bona sint ipso iure comunis pis et habeatur proditor comunis
et populi pis. Et idem intelligatur dicimus de portante et
tenente arma imperij vel imperatoris vel pape nullo
modo licentia concedi possit. ¶ Quicumque autem
scienter fuerit aliquem qui dicta arma vel aliquam
earum portaverit seu portari fecerit in V libr. d. puniatur (?)
¶ Item quicumque in platea comunis pis vel in aliquo alio
loco publico in civitate vel burgis pis iverit
cum aliqua insigna penone vel banderia sine
licentia dominorum priorum artium et deliberatione supradicti
consilij capite puniatur ita quod moriatur. Et omnia
sua bona sint ipso iure comunis pis. Et predicta non
intelligantur in stipendiarijs comunis pis non euntibus
ad aliquod regimen transeuntibus per civitatem burgos
vel suburgos pis non euntibus in exercitum comunis pis
¶ Si non palmam portaverit contra bonum statum civitatis pis
simili pena puniatur. Dummodo predicta que dicta sunt de vexilli-
feris intelligantur de prioribus artium qui tempore portant
ipsorum possint habere vexillum comunis et populi pis sine pena.

De faciente aliquid contra pacem honorem vel
statum Civitatis pis. Rubrica 107

.C.x. Ut honor et status civitatis pis securus libera
pacifico more solito conservetur non decrescat, pullulet
sed amplietur potius et accrescat ad honorem et reverentiam
omnipotentis dei et sincera devotionem sancte matris ecclesie
presenti capitulo duximus statuendum quod nullus audeat vel
presumat ordinare facere committere non etiam acceptare
dicto vel facto publice vel secrete tacite vel expresse
directe vel per obliquum non principaliter non per consequentiam
aliquid quod sit vel appareat esse contra pacem et tranquillitatem
comunis et civitatis pis vel contra honorem et statum pacificum
civitatis eiusdem seu in derogatione vel diminutionem
pacis et tranquillitatis et honoris et status et dignitatis
ipsius. ¶ Siquis autem contra predicta vel aliquid predictorum
fecerit vel commiserit seu facere vel committere attentaverit
seu facienti committenti vel acceptanti opem consilium vel
auxilium seu favorem prebuerit dicto vel facto publice
vel secrete tacite vel expresse seu facienti vel committenti vel
attentanti non restiterit possit ... potestas et Capitaneus
Civitatis pis et quilibet eorum possit super tali malefitio procedere
contra eum cum accusatore vel sine accusatore per inquisitionem
ex eorum offitio et ipsum si eis videbitur culpabilem fore
de predictis vel aliquo predictorum invenerint possint punire et
condempnare comuni pis in ea pecunie quantitate que eis videbitur
super tali malefitio imponenda usque in quantitatem V libr. d.
inclusive considerata persona delinquentis et qualitate delicti et
ipsas condempnationes teneantur infra XV dies vel quam citius
poterunt exigere et ponere in comuni. ¶ Et tunc malefitium
quod reperietur esse commissum sit et intelligatur et intelligi
debeat esse contra pacem et tranquillitatem civitatis pis
vel contra honorem et statum civitatis eiusdem vel in dero-
gatione vel diminutionem ipsorum vel alicuius eorum. Vel
contra aliquod de supradictis fieret interpretatio et intel-
lectui dominorum potestatis et Capitanei vel cuilibet eorum
et eorum et cuilibet eorum interpretatio et intellectus
pro veritate et veritatis declaratione habeatur et ex inde
predictis statutum debeat observari. Ita tamen quod minor
pena imponi non possit quam sit imposita per formam
statutorum de delictis in accusatione inquisitione vel
denuntiatione contentis. ¶ Si autem potestas et Capitaneus
vel alter eorum in predictis vel circa predicta fuerint
negligentes admictat ille qui fuerit negligens
ipso facto CC libr. den. et in dicta quantitate condempnetur
per sindicos comunis pis tempore sindicatus sui offitij et
rationis reddende. ¶ Et potestas et Capitaneus et
quilibet eorum ipsam penam exigere teneantur non etiam possit
ab huiusmodi condempnationibus et processibus appellari
seu etiam supplicari. sed confestim transeat in rem
iudicatam. Ita quod non possit appellatione vel supplica-
tione suspendi.

De faciente conspirationem adu-
nantiam congregationem vel tractatum contra pacificum
bonum et pacificum statum Civitatis pis. Rubrica 108

Statuimus et ordinamus pro bono statu civitatis .C.xi.
comitatus et districtus pis quod quicumque fuerit
inventus facere conspirationem vel tractatum vel congregationem
causa subvertendi pacificum et bonum statum civitatis
pis capite puniatur et puniri debeat. ita quod
moriatur et bona sua publicentur comuni pis.
Et illi qui fieri fecerit simili pena puniantur.
¶ Et de hijs possit et debeat inquiri ex offitio a
potestate et Capitaneo publice et secrete ut de predictorum
et cuilibet eorum processerit voluntate. ¶ Et si quis notarius
repertus fuerit scribere iuramentum ut predicta fiant
per aliquos simili pena puniatur. Et simili modo possit
et debeat inquiri ex offitio potestatis et Capitanei.
¶ Et quicumque predicta revellaverit predictis dominis prioribus
Artium Civitatis pis per se vel alium etiam si
revellans de dicto delicto culpabilis esset venia auctoritate
huius legis sit et esse intelligatur indulta. Et
nichilominus veritate reperta habeat et habere debeat pro
premio et nomine premij dicte revellationis CCC flor.
auri de quacumque pecunia comunis pis prelata vel per-
venienda ad manus quorumcumque offitialium dicti comunis non
obstante quod ad alium usum fuerit deputata. Et in continenti
dicti domini priores artium qui pro tempore fuerint facta eis
revellatione predicta veritate comperta teneantur et debeant
dari facere revellanti dictam quantitatem CCC flor. auri et
sub pena V flor. auri eis auferenda per maiorem
sindicatum comunis pis tempore sindicatus dictorum dominorum priorum.

si fuerint negligentes et quilibet offitialis communis
Perusii ad mandatum dominorum priorum teneatur et debeat
solvere quantitatem florenorum auri decem revellanti visso dicto
precepto vel mandato. Item quod non sit licitum
alicui camerario alicuius artis nec etiam alicui
persone facere aliquas congregationes conspiratione
vel conventicula contra nec in ea aliquid proponere
vel reformare contra offitium prioratus vel contra aliquem
priorem ad penam V. librarum denariorum pro quolibet contrafaciente. Et
quod aliquis notarius talem reformationem sive ordi-
namentum scribere non debeat ad penam C. librarum denariorum.
Et nichilominus tale ordinamentum non valeat
ullo modo sed ipso iure sit cassum.

De ferente licteras infidelium. Rubrica. 109

.C.xii. Inventus deferre licteras infidelium et inimi-
corum et rebellium sancte Romane Ecclesie
seu micteretur infidelibus et inimicis et rebellibus
sancte Romane Ecclesie V. librarum denariorum communi Perusii solvere
teneatur. Et qui misit dictas licteras debeat puniri
in persona ita quod moriatur. Et si aliquis
dixerit et scriptam fecerit alicui adversario Ecclesie
romane et communis Perusii contra regem Ierusalem vel alicui
dictam penam solvere teneatur.

De proditore. Rubrica. 110

.C.xiii. Quicumque prodiderit vel prodere voluerit contra
vel civitatem Perusii vel mutari fecerit vel
mutare voluerit pacificum statum popularem quem
nunc habet civitas Perusii vel tractavit vel ordinavit
quod perdatur libertas vel pacificus status quem vel
quam nunc habet civitas Perusii vel aliqua civitas castrum
vel terra recomendata vel feudataria vel que subsit
vel subesset communi Perusii vel tractaverit vel ordinavit
quod perderetur vel statum pacificum mutaverit vel
mutari fecerit capite puniatur ita quod moriatur
et omnia sua bona communi Perusii publicentur et sint propria communi
Perusii publicata. Et potestas et capitaneus possint
teneantur et debeant inquirere publice et secrete ex
eorum offitio et habita publica voce et fama vel saltem
probatione per unum testem vel per aliam inditia possint et
debeant procedere ad questionem seu tormenta. Si vero
spetiales personam prodiderit ita quod ab alio offendatur
vel eum proditorio modo offenderit duplicata pena puniatur
qua puniri deberet si tale malefitium non proditorie
commisisset vel committi fecisset. Et si ex tali proditione
homicidium sequeretur capite puniatur ita quod moriatur.
Et contra tales proditores vel proditionem fieri facientes
sufficiat probatio publice fame ut ad questiones seu
ad tormenta procedi possit. Et non intelligatur proditorie
factum quidquid per unum inimicus fieret durantibus inimicitiis
publicis et manifestis. Et non intelligatur proditorie
factum quidquid per inimicum fieret alteri durantibus
inimicitiis publicis et manifestis nisi esset intercedens
firma treugua vel sufferentia vel salvus conductus.

De offendentes terras recomendatas communi Perusii [et] bampniantur pro exbampnitis. Rubrica. 111

C.xiiii. Statuimus et ordinamus quod si aliqua persona
locus vel universitas civis vel forensis offenderet aliquam
terram vel terras universitates vel loca recomendatas vel
recomendata vel institutum recomendandas seu reco-
mendanda communi et populo Perusino qui faciunt honorem
et reverentiam vel censum dicto communi vel alia servitia secundum
pacta et conventiones facta et factas vel fienda seu
fiendas inter commune Perusii et dictas universitates et loca
et sindicos ipsorum. Quod tales offendentes dicta loca
et universitates bampniantur pro exbampnitis et condempnatis
communis Perusii in mille libras denariorum auctoritate presentis legis ac
si lata esset sententia condempnatoria et ita fieri debeat
executio contra ipsum et bona sua per potestatem et capitaneum
et etiam maiorem sindicum sicut fieri debet contra
alios exbampnitos et condempnatos communis Perusii. Qui
si fuerint negligentes tempore eorum sindicatus
in mille libras denariorum debeant per eorum sindicatores condempnari
quam executionem facere debeant ex eorum offitio
ad petitionem cuiuscumque petentis. Et potestas et capitaneus
et eorum offitiales et priores artium et dicti communes teneantur
et debeant defendere manutenere conservare in suis
iuribus dictas universitates et loca recomendata vel
recomendanda ut supra dictum est. Et predictis locis
et universitatibus dare auxilium consilium et favorem.
Et si in predictis omnibus et singulis vel aliquo predictorum
predicti potestas et capitaneus et eorum offitiales et priores
artium fuerint negligentes et ea que non observaverint
condempnentur potestas et capitaneus et eorum offitiales in V.
librarum denariorum et quilibet dictorum priorum in C. librarum denariorum.

De frangente pacem. Rubrica. 112

Finem pacem atque concordiam obstaculo omnis fraudis
vel faciendam de qua appareat publicum instrumentum
inter aliquos de civitate vel districtu Perusii potestas et
capitaneus faciant propterea observari. Et si quem vel si quos
frangentem vel frangentes pacem invenerit frangens
vel frangentes pacem pena V. librarum denariorum si sanguis
exiverit ex delicto commisso ex quo fractura pacis
insurrexit. Si sine sanguine pena C. librarum denariorum. Et
nichilominus de delicto commisso puniatur secundum formam
statutorum. Dummodo in pena conventionali exigenda
minime preiudicetur sed salva semper maneat que
peti et haberi possit per eum cui fracta pax fuit in
bonis predicti frangentis. Si vero alienationem
aliquam fraudulentam ex bonis eius fecisset ille qui
postea pacem fregerit vel frangi fecerit in totum
vel in partem vel contractum fraudulentum fecisset
ante tempus pacis fracte talis alienatio et contractus
penitus sit inanis et nullius valoris. Et si ille
vel illi cui vel quibus facta fuit pax modo predicto
offenderet vel offenderint rumpentes pacem in persona
vel rebus a communi Perusii pena nullatenus puniatur.
Et si qua concordia cum illo fieret qui pacem
fregerit de ipsa pace fracta et rupta non valeat
nec teneat.

Quod paces rate habeantur per potestatem et capitaneum. Rubrica. 113

.C.xv. (beside rubric 112)

.C.xvi. Potestas et capitaneus teneantur omnes paces
et concordias factas hactenus et fiendas inter
homines civitatis et districtus Perusii de malefitiis et

craxione maleficiorum et alia qualiter de causa ratas
et firmas habere et eas facere inviolabiliter observari
Et etiam si instrumentum pacis vel confessionis non r
apparet Et quicumque ruperit dictam pacem non facta
cum solempnitate de qua fit mentio in capitulo super
proximo pena CC lib. den. puniatur de ruptura
pacis et aliis penis debitis ex confessione secundum formam
presentium statutorum Similiter potestas et Capitaneus
teneantur inquirere quod omnes homines civitatis et
districtus pisani qui haberent ad invicem discordias
et dare auxilium consilium et favorem et acumentum
studium et operam efficacem qualiter ad concordiam
reducantur non tamen possint discordantes cogere
ad concordiam et pacem nisi de eorum processit volu
tate Salvis semper hiis que dicta sunt supra in Rubrica
de Gonfalonerijs.

De Armis non portandis. Rubrica. 114

CXVII Siquis detulerit stochettum sive quadrelectum
vel detulerit arma ad modum spiragliorum
sive spiradorum puniatur et condempnetur comuni pisano pro vice
qualibet et pro quolibet dictorum Armorum in C lib. den. Et
ut ulterius questio exoriri non possit quid sit stochettus
et quid quadrelectus Ordinatur fiat et fieri debeat per massarios
comunis pisani quedam forma ferrea et poni apud cameram
massariorum comunis pisani cum vagina intus in qua forma
semper quando erit dubium de stochetto vel quadrelecto
debeat puncta immicti in dictam formam ferream et talis
debeat esse forma quod puncta ensis vel spate ex dictis
foris exire non possit Et si transierit ex dictis foris
ex parte inferiori vel penetraverit per grossitudinem
unius digiti habeatur pro stochetto vel quadrelecto et
de hoc stetur dictis massariorum comunis pisani una cum dicto
militis seu socij domini potestatis vel Capitanei vel maioris
sindici vel alterius officialis comunis pisani per cuius familiam dicta
arma vel aliquod ipsorum fuerit inventa vel duobus
eorum Et tunc in omni debeat frangi per medium ita
quod aliquis eo uti in perpetuum amplius non possit Et predicta
de spiradellis vel spiraglis dicta non vendicent sibi
locum in tabernarijs et emptoribus gabelle vini vel
eorum famulis Ita tamen quod teneant deferre cum guaina
ligata Nec vendicet sibi locum in alijs post quam constiterit
eadem die emisse dicta spiraculum seu spiraglia ad
ministerium domus sue vel aliene portando tamen illud sive
illa publice et palam in manu Et quicumque detulerit
cultellum acutum vel malitiosum vel falcionem vel
spiedum chiavellinam vel roncham puniatur et
puniri debeat pena L lib. den. Siquis autem
fuerit inventus deferre manariam vel roncham seu
falcastrum vel raiarium puniatur pena XX lib. den.
pro quolibet. Siquis autem portaverit spatam spontonem
bracciarolam ferream vel aliquid aliud genus armorum
ad offendendum ordinatum in presenti capitulo non declaratum
puniatur pena X lib. den. pro quolibet et idem si portaverit
tabolatium in quo esset confictus aliquid ferrum acutum
vel taglientem eadem pena puniatur Et siquis fuerit
inventus portare bastonem de ferro plubaiola vel
maççam ferratam vel cum lapide applicata puniatur
pro quolibet in X lib. den. Si vero inventus fuerit

portare maççam speççatam de ligno puniatur in V lib. den.
Et arma predicta super in hoc capitulo contenta a quolibet ea
portante auferantur et deveniant in comune pisanum et
per ipsum comune vendantur Alia vero arma ista defendibilia
non perdantur nec deveniant in comune Siquis autem
portaverit caroteccas de ferro vel tabolatium non
ferratum vel pageriam vel bracciolectos puniatur
pena XX sol. pro quolibet eorumdem Et siquis portaverit
bastonem de ligno grossum malitiosum teneatur
solvere pene nomine comuni pisano XL sol. den. Et utrum
bastone fuit malitiosum vel non remaneat in
providentia potestatis vel Capitanei vel maioris sindici
dummodo non intelligatur in hominibus qui vadunt post
bestias Ille vero qui malitiose et malitiosum
lapidem portaverit puniatur et puniri debeat in XL
sol. den. Securicellus vero vel falcella vel falcionus
vel manaria magistrorum lignaminis vel ascia eorumdem
quo ad delationem inter arma nullatenus computetur
nec cultelli calçolariorum acti ad laborandum scarnandum
vel apparandum si inventi fuerint portari per artifices
dictarum Artium quando ierint ad laborandum et diebus non
prohibitis laborari per quibus armis in nullam penam
valeat condempnari Siquis vero portaverit et inventus
fuerit cum lancia seu lanciotto vel dardo ferrato solvat
nomine pene XL sol. den. pro quolibet Et si fuerit inventus
cum gambarolis seu caligis de maglia seu aliquibus
de ferro solvat nomine pene pro qualibet X sol. den. Et
pro omni alio genere armorum acto ad defendendum
in presenti statuto non expresso solvat nomine pene XX sol. den.
Forgeria autem seu gorgerinus et cultellus actus
ad incidendum panem mensure unius spanne possit
impune portari et deferri Balista et arcus
cum veretis et sagittis possit etiam impune portari
et deferri. liceat etiam mercatoribus campsoribus et alijs
artificibus et eorum famulis deferre claves fundicorum
et camerarum eorum licite et impune Et predicta omnia et
singula intelligantur et locum habeant in civitate pisana et in eius
burgis et suburgis. s. apertis que clauduntur et
aperiuntur de mane et de sero intus Extra autem dictas
portas remanari et circari non possit Siquis autem
fuerit inventus portare aliqua ex dictis Armis super
nominatis ad offendendum deputatis in platea comunis
pisani vel prope ipsam plateam per quinque passus vel in
palatio dominorum priorum vel in aliquo ex palatijs in quibus
audientiam vel residentiam faciunt offitiales forenses
Civitatis pisane vel in capitulo pisano vel in eius audientia
solvat et solvere teneatur et debeat quadruplicem penam
pro quolibet ex dictis armis inventis quam solvere deberet
si inventus fuerit vel foret alibi quam in platea. [Nota in quibus locis pena quadruplicetur de armis offendibilibus]
Volumus insuper statuentes quod illi cives pisani qui
de civitate in comitatu vel districtu venirent
in civitatem possint portare per se et eorum famulos
sine aliqua pena omnia arma offendibilia exceptis
quadrelecto et stochetto et spiraculo portando dicta
arma ligata eundo et redeundo intus portas pisanas.
possint etiam portare intus dictam Civitatem s. apertis
que clauduntur intus eundo et redeundo in comitatu
et districtu lanceam lanciottum dardum chiavellinam

· Roncam ·

Ronchaz et spiedum dummodo in puncta ipsorum sit infixum corium lignum pannus vel aliud prout fuit hactenus consuetum. si tamen aliquis inventus fuerit cum dictis armis vel aliquo eorum vel aliter quam cum signis predictis ut supra infixis in aliqua taberna vel domo ubi vinum venderetur qui diceret se ire in comitatum vel redire de comitatu que taberna vel locus vel domus ubi staret vel inventus fuerit esset in civitate vel burgis a dictis portis intus hic non intelligatur ire nec redire in comitatum nec de comitatu sed condempnetur et puniatur pro predictis armis secundum formam huius capituli. Equestres vero possint portare super equos mulum seu equam dicta arma per civitatem burgos et suburgos pisanos etiam non ligata sine aliqua pena. Et volumus ut tollatur omnibus materia et intentio arma portandi formidine pene. Et potestas et capitaneus et alii officiales communis pisani teneantur qualibet die et qualibet nocte mictere eorum et cuilibet eorum familiam ad minus decem per civitatem et burgos pisanos ad cercandum et rimandum et inveniendum arma portantes preter et contra formam supradictam. Et si contrafecerint puniatur quilibet eorum contrafaciens in C libris denariorum pro vice et qualibet. Et si invenerint aliquem cum armis vel aliquo genere armorum et ipsa arma vel aliquid ex eis occultaverit et alia arma loco ipsorum armorum inventorum subrogaverint vel submiserint puniatur et condempnetur dominus familie contrafaciens pro quolibet genere armorum vice qualibet in L libris. Et familiaris vel officialis contrafaciens pro quolibet eorum et vice qualibet et quolibet genere armorum in .xxv. libris denariorum. Et de predictis credatur et stetur sacramento illius aut fuerint arma supradicta cum duobus testibus. Volumus etiam quod pene delationis dictorum armorum non possit augmentari ratione noctis nisi in armis actis ad offendendum. Item statuimus quod siquis portans arma aufugerit ante familiam potestatis vel alterius officialis qui possit scrutari pro armis dum ipsa vadit scrutando et cercando pro armis ita quod de armis et pro armis predictis familiam cercari et scrutari non possit vel non permisit se rimari pro armis puniatur et condempnetur ac si haberet et portaret cultellum maliciosum et pangenas et cervellerias. Et si cultellum vel alia arma offendibilia in terram vel alibi aliquis proiecerit puniatur predictis armis proiectis ac si dicta arma ad latus vel spatam portare fuisset inventus. Dummodo si plures essent qui fugerent et unum genus armorum de predictis generibus invenirentur. Unus tamen de predictis fugientibus condempnari debeat et non plures. Que omnia et singula volumus observari etiam et de proiectione dictorum armorum et fuga credatur et stetur dicto et relationi duorum de familia potestatis vel alterius officialis qui potest scrutare et cerchare pro armis civium cercando pro armis tunc. Et similiter qui non permisit se cerchari seu scrutari pro armis. Item potestas et quilibet alius officialis teneantur et debeant scrutari facere pro armis sollicite et actente et omni modo et studio quo melius poterit. Et si reperietur eorum aliquis negligens vel remissus in predictis et in prima et bapmis? auferendis de armis inveniendis puniatur et condempnetur in L libris denariorum et in dicta pena per sindicatores delentes vel qui debebunt eos vel eum sindicare puniatur et condempnetur. Et de omnibus in presenti capitulo contentis credatur relationi et duorum de familia potestatis vel alterius officialis cum fuerit cum eis iudex vel miles vel notarius qui iverit ad cercandum.

Equestres non portent arma

Non autem possint vel debeant aliquem equestrem civem extra civitatem pisanam vel redeuntem cercare pro armis nec punire. Volumus insuper quod miles vel notarius qui iverit ad cercandum pro armis teneatur et debeat arma offendibilia que inventa fuerint alicui contra formam statutorum assignare massariis communis pisani eadem die si reperta fuerint de die vel sequenti die si reperta fuerint de nocte vel si de die fuerint reperta et non potuerint dicta die invectionis habere copiam massariorum pena C librarum denariorum si contrafecerint vel negligens fuerit in predictis. Et quod statim eo ipso quod arma fuerint repartata in Camera massariorum. Massarii teneantur ipsa describi facere et ea numquam restituere sub pena C librarum denariorum pro quolibet massario contrafaciente. Et quod dominus potestas et ceteri alii officiales qualibet ebdomada saltem bis inquirant et inquisitionem faciant contra portantes dicta arma in dictis locis et repertos culpabiles puniant et condempnent secundum formam statutorum et ordinum communis pisani. Volumus insuper quod de cetero nullus socius vel miles vel notarius deputatus per potestatem vel alium officialem ad rimandum pro armis possit rimari vel perquirere pro dictis armis contra aliquem stantem vel morantem in camera vel fundaco vel apotecha vel alia domo nisi eo casu ad predicta loca aufugerit ante dictam familiam quo casu liceat sibi in predictis locis perscrutari pro armis. Nec etiam possit aliquem stantem ad apotecam fundacum vel cameram sive stet rectus sive sedens rimari vel rimari facere pro armis defendibilibus. Nec etiam rimari possit pro armis defendibilibus in aliquo ex palatiis residente seu audientie alicuius officialis communis pisani nec in stallis ipsorum palatiorum. Porrecta homines cives in comitatum eundo et redeundo possint portare sine pena fancellum? falcionem falcellam et aceptam vel aliquod eorum. Volumus insuper quod comitatensibus habitantibus in comitatu non liceat nec debeant vel possint portare aliquod genus ex dictis armis offendibilibus per comitatum pisanum sub penis et ad penas superius declaratas. Possint tamen impune portare per dictum comitatum omnia ferramenta acta ad laborerium dum ivent ad laborandum et in veniendo ad civitatem pervisum? et etiam eundo et discurrendo et stando per dictum comitatum spatam et lanceottum dummodo intus portam civitatis dicta arma portet ligata et in puncta lanceotti aliquid corium vel pannum infixum. Et quod sindici cuiuslibet castri vel ville comitatus pisani teneantur et debeant in principio eorum officii in quantum die ad diem dicti principii in ipsorum adunata sive in eorum ecclesia parrochiali notificare et mandare in publico consilio quod nullus de dictis locis cuiuscumque status et conditionis existat debeat portare arma offendibilia per dicta loca et eorum territoria prohibita portari contra formam statutorum communis pisani. Et siquis facta dicta monitione et precepto portaverit dicta arma sindicus talis loci teneatur et debeat officialibus communis pisani de huiusmodi cognitionem habentibus notificare talem vel tales dicta arma portantes. Qua notificatione facta dicti officiales contra dictos deliquentes procedere debeant et eos punire et condempnare secundum formam statutorum predictorum cuilibet sindico in talibus negligenti .x. librarum denariorum pro qualibet vice arbitrio tamen officialibus forensibus concesso rimandi pro armis semper salvo ita quod possit rimari pro armis veteris in comitatu. Et adhoc ut comitatenses ipsi honeste et secundum eorum condecentiam se gerant et ut ex pompe vestimentorum audaces non existant.

Volum(us) q(uod) nullus comitatensis allibratus seu h(ab)itans i(n) com
tatu possit portare i(n) capite seu gambis ul(tra) pedibus
divisaz alicui(us) p(er)sone cui(us)cu(m)q(ue) p(re)heminentie ul(tra)
status existat sub pena .x. libr. den. p(ro) q(u)olibet eor(um)
Volum(us) t(ame)n q(uod) comitatenses ul(tra) illi qui staret i(n) comit(atu)
possint libere et sine pena i(n) eundo post rob
batores ul(tra) malefactores causa capiendi eos
et i(n) ducendi eos i(n) fortiam co(mun)is et i(n) redeundo
ad domos eor(um) portare quecu(m)q(ue) arma voluerit
n(on) ob id possint accusari nec puniri. ¶ Et q(uod)
potestas et Capitaneus et alii offitiales h(abe)ntes pote
statem rimandi et quilibet eor(um) cui(us) familia
i(n)venerit arma p(re)d(ic)ta vetita portari si arma
fuerit i(n)venta i(n) civitate pist. ul(tra) burgis vel
suburgis ul(tra) comitatu h(abe)ant .duos .s. den. pro
qualibet libra ei(us) q(uan)titatis qua(m) venire fecerit
i(n) co(mun)i a massariis dicti co(mun)is. Et si arma fuerint
i(n)venta i(n) palatio potestatis ul(tra) Capitanei ul(tra) alt(er)i(us)
offitialis co(mun)is pist. ul(tra) i(n) platea ul(tra) cameris
iusta plateam ul(tra) interbancas camer(um) iux(ta)
plateam h(abe)ant .quatuor .s. den. p(ro) q(u)alibet libra ei(us)
q(uan)titatis qua(m) venire fecerit i(n) co(mun)i. Qua(m) q(uan)ti
tatem Massarii co(mun)is pist. teneant(ur) sibi dare sine
aliquo p(re)cepto apodixa ul(tra) mandato. du(m)mo(do)
p(re)d(ic)ta que dicta sunt c(ontra) deferentes arma et eor(um)
punitione n(on) intelligant(ur) nec vendicent sibi
locum i(n) d(omi)nis priorib(us) Artium civitatis pist.
et eor(um) notariis n(ec) familiarib(us) ipsor(um) n(ec) i(n) gon
faloneriis (et) eor(um) notariis (et) familiis n(ec) i(n) offit(io)
custodie et eor(um) notariis durantib(us) offitiis ipsor(um)
n(ec) vendicet sibi locum pena. q(ua)m p(er) priores (et)
Camerarios concederet ob aliquam necessitatem
occurrentem i(n) civitate pist. licentia ferendi ea
quam concedere possit de iure. Nec etiam locum
h(ab)eat i(n) illis qui h(ab)erent licentiam a d(omi)nis p(ri)orib(us)
portandi arma defendibilia qui solvant et
solvere debeant pus .xl. s. den. p(ro) q(u)olibet Anno
Mass. co(mun)is pist. Nec i(n) certis civib(us) pistoriensibus
quib(us) concessa fuit licentia arma portandi sub
millio .iij. lxxxvij. die xxviij. mensis settembr(is)
man(u) ser Massarelli pelloli depist. not. n(ec) h(ab)eat
locum i(n) Ambaxiatorib(us) venientib(us) ad civitate(m)
pist. n(ec) i(n) eor(um) familiis du(m)modo s(ecund)a die post
adventum ipsor(um) et expositionem eor(um) Ambaxiate
no(m)i(n)a eor(um) familiarium debeant mictere i(n) scriptis
d(omi)nis potestati Capitaneo et aliis offit. co(mun)is pist.
Et ad hoc ut ignorantia allegari n(on) possit
q(uod) quilibet hospes i(n) cui(us) hospitio hospitabunt(ur) dicti
Ambaxiatores ad pen(am) .x. libr. den. p(ro) q(u)olibet et
qualibet vice ei auferenda de facto per potestatem
vel alium offitialem dicere debeat dictis Ambaxia
torib(us) q(uod) no(m)i(n)a familiarium volentium arma
portare mictant dictis offit. Et si n(on) fuerit eis
dictum p(er) dictos hospites et i(n)venti fuerit dicti fam(i)
liares cum Armis remaneat i(n) arbitrio d(omi)nor(um)
p(ri)or(um) de pena i(m)ponenda ul(tra) non. ¶ Insuper
volum(us) q(uod) si aliqui viatores vel peregrini
i(n)venti fuerit portare d(ic)ta arma p(ro)hibita du(m) equestres
accedunt eundo ad hospitium p(er) civitatem ul(tra) comitat(um)
pist. nulla pena eis i(m)ponat(ur). Et idem si pedestres
dum t(ame)n arma sint ligata p(ro)ut i(n) civib(us) e(st) exp(re)ssu(m).
Que o(m)nia locum h(ab)eant et observentur n(on) obstante
aliquo sp(eci)ali vel g(e)n(er)ali i(n) contrarium loquente.

De Infra .xv. dies co(n)dapnetur i(n)venti cu(m) Armis. R(ubric)a.

Potestas et Capitaneus et o(mn)es alii offitiales h(abe)ntes potestatem rimandi (et) cercandi pro armis (et) quilibet eor(um) debeant (et) teneant(ur) co(n)de(m)pnare i(n) maiori co(n)silio i(n)fra .xv. dies postq(uam) arma fuerit i(n)venta o(mn)es illos quos i(n)venerit arma portare ultra forma(m) i(n) p(ro)ximis capitulis superiorib(us) denotatam p(er) se ul(tra) aliquem defamulis eor(um) ul(tra) alicui(us) eor(um) euntib(us) ad rimandum parmis du(m)mo(do) ad i(n)ventione(m) ipsor(um) armor(um) iverit ad cercandum et sit miles ul(tra) not(arius) potestatis ul(tra) capitanei ul(tra) Iudex. Et sup(er) p(re)dictis p(ro)cedere possit etiam quolibet die feriato etia(m) ad honore(m) dei i(n)dicto. Et si tempore i(n)ventionis armor(um) n(on) esset miles ul(tra) notari(us) ul(tra) Iudex ille qui esset i(n)ventus ad nullam penam teneat(ur). ¶ Statuim(us) etiam q(uod) q(ua)n(do) familia potestatis ul(tra) Capitanei vadit ad cercandum ul(tra) rimandum parmis debeat ire equester miles et notari(us) et aliqui ex domicellis de die. Et illi de familia qui n(on) Rimant(ur) portare debeant pavesia et lanceas. Rimantes n(on) semp(er) portare debeant vestes alior(um) familiarium ita q(uod) cognoscant(ur). Et si potestas et Capitaneus ul(tra) alii h(abe)ns autoritatem ul(tra) potestatem Rimandi et cercandi parmis (et) ad p(re)d(ic)ta facienda fuerint negligentes .xxv. libr. den. p(ro) q(u)olibet solvere teneant(ur). .C.xviij.

De dante Arma Captivis. R(ubric)a.

Quicu(m)q(ue) dederit arma captivis co(mun)is pist. ul(tra) alicui eor(um) i(n) co(mun)is carcere p(er)manentib(us) ul(tra) ex t(ame)n i(n) car cerib(us) reco(m)mendatis causa evadendi ul(tra) alia qualiter puniat(ur) i(n) .C. libr. den. qua(m) pena(m) potestas et Capitaneus auferat p(ro) co(mun)i. .C.xviiij.

De forensis portans arma puniat(ur) ut Civis. R(ubric)a.

Nullus forensis portet arma aliqua. Et si co(n)trafecerit puniatur p(ro) q(u)alibet vice (et) quolibet genere armor(um) tanq(uam) puniunt(ur) pistorienses Cives. Et albergatores (et) eor(um) hospites ul(tra) familie eor(um) denu(n)ctient et dicant forensib(us) venientib(us) (et) hospitari volentib(us) in eor(um) domib(us) q(uod) deponant arma. Et si n(on) deponerent puniat(ur) quilibet qui co(n)trafecerit pena qua puniri deberet pistorien(sis) qui portaret arma. Du(m)modo p(re)d(ic)ta n(on) i(n)tel ligant(ur) i(n) ambaxiatorib(us) venientib(us) pist. qui possit arma p(er) Civitatem (et) comitatu(m) pist. i(n) pu(n)e portare et cum eor(um) familiis modo expresso sub R(ubric)a g(e)n(er)ali de Armis n(on) portandis. .C.xx.

De Sibilante tempore quo Circatur p(ro) Armis. R(ubric)a.

Quicu(m)q(ue) dum familia potestatis ul(tra) Capitanei ul(tra) alteri(us) offit. h(abe)ntis auctoritatem rimandi parmis iret cercando seu rimando parmis per plateam co(mun)is pist. sibilaverit ul(tra) cufulaverit puniat(ur) de facto p(er) potestatem ul(tra) Capitaneum vel offitialem p(re)dictum i(n) .xx. s. den. Et de hoc credatur relationi uni(us) familiaris potestatis potestatis ul(tra) Capit(anei) .C.xxj.

Exceptio et imunes
a pena dela homi...
armorum.
M.D.P. eoz fitia
Confalon.
Off. custodie ...

vl' dicti offitialis Et debe(n)t etia(m) inquirat(ur) publice (et)
secrete et sufficiat probatio duor(um) testiu(m) de fama
vl' vni(us) de ueritate. ¶ Et fuerit sibilatu(m) i(n) aliq(ua)
camera ul' loco ille qui fuerit magister dicte
Camere ul' loci teneatur ip(su)m accusare et si
no(n) accusauerit teneatur soluere pena(m) p(re)d(ict)a(m).

De Rimatione armor(um) fienda p(er) comitatu(m) et de Exbannitis capiendis. Rubrica.

Quum in comitatu et districtu pis(tori)i tam c(ir)ca
delationem et portationem armor(um) q(ua)m c(ir)ca
refectionem et receptatione(m) exba(n)nitor(um) co(mun)is pis(torii) C.xxij.
plurimu(m) offendat(ur) ad tollendu(m) occasione(m) o(mn)ibus
deliquendi. Et ut quil(ibet) p(er) comitatum et districtu(m) pis(torii)
ualeat secure co(m)meare. Ordinam(us) statuentes q(uod) si
aliq(ui)s exba(n)nit(us) et (con)de(m)pnat(us) (con)de(m)pnatione pecunaria
ta(n)tu(m) p(er)uenerit i(n) fortia(m) co(mun)is et (con)de(m)pnatione(m) de eo
f(ac)ta(m) no(n) solue(r)it stet et detineat(ur) i(n) carcere(m) co(mun)is pis(torii)
donec integre soluerit (con)de(m)pnatione(m) de eo factam
n(on) ob (con)de(m)pnatione(m) pecuniaria(m) ta(n)tu(m) possit i(n) p(er)sona vl'
membro puniri p(er) aliquos offit(iales) co(mun)is pis(torii) aliq(uo)
no(n) obstante. ¶ Insup(er) uolum(us) q(uod) pot(est)as et
Capitan(eus) et quil(ibet) ali(us) offit(ialis) p(rese)ntes et futuri
et quil(ibet) eor(um) teneant(ur) singulis mensib(us) mictere
aliquos de familiarib(us) suis equites et pedites
i(n) comitatu(m) et districtu(m) pis(torii) ad ingredie(n)du(m) et
p(er)cura(n)du(m) p(ro) armis inueniendis Et exba(n)ni-
tis capiendis i(n) fortia(m) co(mun)is pis(torii) inducendis
Et de iuuentis p(er) eos arma portare credat(ur) relationi
eor(um) et duor(um) exeis du(m)mo(do) i(n) inuentione interfuerint
miles ul' notari(us) s(ecundu)m forma(m) statuti. ¶ Ite(m) volu(mus)
q(uod) si aliq(ui)s exba(n)nit(us) et (con)de(m)pnatus co(mun)is pis(torii)
p(ro) malefitio h(ab)itauerit publice in aliquo castro
vl' villa sindici castror(um) et villar(um) comitat(us) et
districtus pis(torii) ac etia(m) vniu(er)sitas castri ul' ville
i(n) quo ul' qua h(ab)itauerit teneat(ur) cap(er)e hui(us)modi
exba(n)nitu(m) et (con)de(m)pnatu(m) et i(n) fortia(m) co(mun)is pis(torii)
ducere. Et si p(re)d(ic)ta no(n) fecerit puniat(ur) vniue(r)-
sitas castri ul' ville s(ecundu)m forma(m) statuti loq(ue)ntis
de receptatore exba(n)nitor(um). nec excuset(ur) vniu(er)sitas
castri vl' ville a p(re)d(ic)ta pena eo q(uod) dicet vniu(er)sita-
tem no(n) deliquisse ul' ignorasse talem fuisse ex-
ba(n)nitu(m) et (con)de(m)pnatu(m) eo t(em)p(o)re quo (com)misit
malefitiu(m) p(ro) quo fuit exba(n)nit(us) et (con)de(m)pnatus
h(ab)itabat in ip(s)o castro vl' villa ul' ei(us) t(er)ritorio seu
districtu no(n) obstante aliquo statuto ul' ordinam(en)to
co(mun)is pis(torii) quod i(n) (con)trariu(m) loq(ue)ret(ur). ¶ Volumus
insup(er) q(uod) nullus beroari(us) ul' familiaris ul'
aliqua alia p(er)sona p(ro) se ul' eor(um) no(m)i(n)e pot(est)atis (et)
Capitan(ei) ul' alt(er)i(us) offit(ialis) eu(n)tis p(er) comitatu(m) pis(torii)
causa armor(um) ul' causa exba(n)nitor(um) ul' (con)de(m)p-
nator(um) ul' alia ratione possit n(ec) debeat aliquid
accip(er)e ul' extorq(ue)re ab aliquo sindico ul' aliq(ua) alia
p(er)sona ratione ul' causa i(n)ductionis ul' captionis vel
inuentionis armor(um) aliq(ui)d pap(er)e ul' h(ab)ere. Et si (con)tra fe-
cerit puniat(ur) (con)traciens i(n) quadruplu(m) rei accepte et
i(n) restitutione ei(us) quod accepit ul' q(uo)d extorserit
tempore eor(um) sindicat(us) ad petitione(m) cui(us)cu(m)q(ue) petentis
etia(m) ex offitio sindicor(um) dicti offitial(is). ¶ Ite(m) volu(mus)

q(uod) sup(ra)d(ic)ta capit(u)la ul' aliq(uo)d eor(um) no(n) vendicet sibi locu(m)
i(n) parrochiis clusii ul' lacus. Nec i(n) familiarib(us) eor(um)
quib(us) sit licitu(m) i(m)pune portare et h(abe)re arma q(ue)
voluerint p(er) clusiu(m) et lacu(m) ul' circa laci i(n) eu(n)do
stando et redeundo de clusio ad ciuitate(m) et de Ci-
uitate ad clusiu(m). ul' de laci ad ciuitate(m) ul' de ciui-
tate ad lacu(m) et de laci ad clusiu(m) et e (con)uerso du(m)mo(do)
nulli p(er)sone cui(us)cu(m)q(ue) (con)dictionis existat liceat portare
strochettu(m) ul' quadrelectu(m) ad pena(m) i(n) statuto x
denotata(m). ¶ Volum(us) insup(er) q(uod) sindici castror(um) (et)
villar(um) et quel(ibet) alia p(er)s(ona) teneant(ur) (et) debeat familiarib(us)
pot(est)atis (et) Capitan(ei) ul' alt(er)i(us) offit(ialis) co(mun)is pis(torii) et cuil(ibet)
alii offitiali h(ab)enti autoritate(m) rimandi p(ro) armis et
ei(us) familiarib(us) et familie dare et p(re)stare auxiliu(m)
subsidiu(m) et fauore(m) ad q(ue)rendu(m) offitiu(m) eor(um) et cuil(ibet)
eor(um) ad accipiendu(m) arma portantib(us) et exba(n)nitos
et (con)de(m)pnatos capiendu(m) et captos reducendu(m) i(n)
fortia(m) co(mun)is pis(torii) et no(n) impedire offitiu(m) eor(um) vel
alt(er)i(us) eor(um) s(ed) i(n)hibere i(m)pedientib(us) pro posse (et) captos
datos i(n) custodia(m) ul' dandos p(er) d(ic)tos familiares
ul' alto ip(s)or(um) assignare pot(est)ati ul' Capitan(eo) seu
alii offitiali ut sup(ra) dictu(m) est ul' cui p(re)ceptu(m) fuit
ad pena(m) qua(m) talis captus pecuniaria(m) solu(er)e debet
co(mun)i. et si pena(m) p(er)sonale(m) substine(re) deberet ad pena(m)
CC. lib. den(ariorum). ¶ Statuim(us) insup(er) q(uod) omnes illi
qui fuerint deinceps relegati p(er) sententia(m) difinitiua(m)
p(ro)p(ter) aliq(uo)d malefitiu(m) q(uo)d (com)miteret excepto homicidio
ex quo p(er) forma(m) statutor(um) deberet stare ex(tra) ciuitate(m)
comitatu(m) (et) districtu(m) pis(torii) ul' ad standu(m) ex(tra) ciuitate(m)
comitat(um) (et) districtu(m) pis(torii) deberet (con)de(m)pnari ul' (con)de(m)pnaret(ur)
et no(n) venerit ad standu(m) ul' iuerit (et) rediuerit
ad ciuitate(m) vl' comitatu(m) pis(torii) soluat et soluere
debeant p(ro) quol(ibet) die quo rep(er)ti fuerit i(n) ciuitate vl'
comitatu pis(torii). l. lib. den(ariorum) co(mun)i pis(torii). Et nichilomin(us)
debeat reicap(er)e (con)fina. et ad (con)fina stare p(ro) totum (et)
integru(m) t(em)p(u)s p(ro) quod stare debebat (con)tra (con)fina
ei fuerit ordinata (et) adsignata.

De forense offendente pistorinum comitatensem vel districtualem pistorinum. Rubrica. 120

Quicu(m)q(ue) forensis occiderit aliquem Ciuem C.xxiij
ul' comitatense(m) ul' districtuale(m) pis(tori)n(u)m vel
mebru(m) aliq(uo)d i(n) totu(m) mutilauerit capite puniat(ur)
sine aliqua redeptione. Ita q(uod) moriat(ur). ¶ Si aute(m)
p(er)cussit eu(m) ferro macza de ligno ul' alia re acta
ad nocendu(m) i(n) facie ul' i(n) gula et ex p(er)cussione
sanguis exiuerit et cicatrix seu signu(m) euide(n)s
p(ro)p(ter)ea remansit aut mebru(m) debilitauerit etia(m)
sine sanguinis effusione alicui ciui comitatensi
vl' districtuali pis(tori)no et i(n) fortia(m) co(mun)is pis(torii) venit
manus dextra sibi debeat amputari. ¶ Si uero
i(n) fortia(m) co(mun)is pis(torii) no(n) fuit siue no(n) venerit vl'
steterit i(n) d(ic)ta pena debeat (con)de(m)pnari. ¶ Et si alite(r)
offenderit aliquem Ciuem comitatense(m) ul' districtuale(m)
pis(tori)nu(m) puniat(ur) s(ecundu)m malefitiu(m) q(uo)d fecerit q(ua)dru-
pla pena qua puniret(ur) pis(tori)n(us) qui talia malefitia
(com)miteret (con)tra aliu(m) pis(torinum). Et si (con)cordia fiet i(n)ter
dictos forenses (et) pis(tori)nos de illis iniuriis de quib(us)

potest fieri concordia secundum formam statutorum. Volumus quod forensis qui recepit concordiam a perusino condempnetur in dimidia pene que ei imponenda esset si concordia facta non esset. ¶ Ut autem forensis valeat melius ab inferendis iniuriis precavere. Ordinamus quod si aliquis forensis adsotiaverit aliquem vel prestiterit auxilium consilium vel favorem alicui de civitate et comitatu vel districtu perusii ad aliquod homicidium faciendum et capi poterit capite puniatur ita quod moriatur. Et si ad percussiones faciei faciendum unde signum evidens remanserit vel ad membrum pro debilitandum vel mutilandum nasum aurem barbam vel cecandum oculum vel mutilandum aliorum membrorum de quibus fit mentio in statuto et capi poterit sibi manus dextra debeat amputari. Si vero capi non poterit vel non comparuerit in dicta pena debeat condempnari ¶ Et si adsotiaverit vel prestiterit auxilium consilium et favorem ad committendum aliquod aliud maleficium reale vel personale solvat quadruplicem penam quam solvere deberet perusinus qui maleficium commisit secundum formam statuti populi perusii ¶ Forenses autem intelligantur sive offendat sive offendatur quo ad maleficia et delicta omnes qui non steterint seu habitaverint ipsi seu eorum ancessores seu non stabunt vel non habitabunt in civitate vel burgis vel subburgis perusii vel eius comitatu familiariter per tempus x annorum continue ¶ Illi vero forenses qui steterunt et habitaverunt seu stabunt et habitabunt in futurum familiariter per dictum tempus x annorum continue habeantur et tractentur et haberi et tractari debeant quo ad maleficia et delicta pro civibus perusinis. hoc modo et forma videlicet. Si aliquis per plures perusinos offenderet tales forenses puniatur ac si tales offensam fecisset vel commisisset seu committeret contra plures perusinum ¶ Si autem talis forensis offenderit aliquem per plures perusii puniatur duplici pena qua puniri deberet per plures perusinus si ipsam offensam commisisset vel committeret contra plures perusinum ¶ Et predicta non intelligantur in doctoribus et eorum familiis et scolaribus forensibus continue oris ordinatis in tractibus scolas ad audiendum et hic morantibus cum studii causa tractentur et habeantur et sit quo ad predicta pueris et originariis civibus perusii. Et idem sit et esse intelligatur in eorum familiis ¶ Et etiam intelligatur predicta in omnibus aliis qui per formam predicti statutorum haberi debeant pro civibus perusii. Ita tamen quod dicti doctores et scolares vel eorum familiares vel alter eorum non possint recipere nec facere aliquam procurationem vel advocationem in aliqua curia communis perusii contra aliquem iura recipere contra aliquem perusinum pena C. librarum denariorum per quolibet contrafaciente et qualibet vice Et iurisdictio non valeat ipso iure ¶ Item dicimus statuentes quod nullus qui fuit civis perusii habeatur et haberi possit pro forense non subdito contitum ad mallia et contra punitionis malliorum ex eo quod non solvisset hactenus datas et collectas impositas et imponendas in posterum per commune perusii contra aliquem possit opponi quod pro forense non subiecto habeatur expedita causa

Et si opposuerit oppositio sit nullo ipso iure. et perinde procedatur ac si non opponeretur ¶ Et ne super dicto capitulo questio seu lix oriatur dicimus declarantes quod quicumque forensis habitaverit vel habitabit in futurum per tempus xx annorum continue in civitate perusii et huic libram suam in civitate vel et huiusmodi domum suam vel vineam in civitate vel districtu perusii quas non emisset in fraudem vel alia fecerit et observaverit et adimpleverit que facere observare et adimplere teneretur ex forma alicuius statuti populi perusini talis forensis pro cive perusino habeatur et tractetur ut civis et gaudeat privilegio civium perusinorum in omnibus et ad omnia non tamen quo ad officia et non aliter ullo modo. ¶ Preterea eo quod dictum est supra non obstante ordinamus quod filii perusinorum civium et comitatensium sive legitimi sive non legitimi vel non legitime nati non intelligantur forenses si constabit per famam publicam ipsos fuisse filios alicuius perusini civis vel comitatensis legitimos vel non legitimos et appareat libra patrum talium filiorum scripta in libris communis perusii et appareat quod fuerint vel fuerant cives vel alii perusino non obstat talibus filiis locus in quo fuerint nati sive in civitate et districtu perusii vel alibi in quocumque loco dummodo tales filii in civitate vel burgis vel comitatu habitent et morentur ¶ Et quod non videtur conveniens quod homines de iurisdictione communis perusii et terrarum submissarum et recomendatarum et subrecomendatarum et recomendandarum pro forensibus habeantur. Statuimus quod homines dictarum terrarum non intelligantur forenses non pro forensibus habeantur set habeantur et tractentur et puniantur pro maleficiis committendis per eos et in eos et in causis civilibus et criminalibus ut alii cives perusii durante tempore submissionis et recomendationis. Dummodo perusini districtuales et comitatenses communis perusii habeantur ab eis pro civibus et castellanis et fregeris ipsarum terrarum castrorum et locorum in civilibus et criminalibus.

De exbampnito offendente et de offendente exbampnitum communis perusii. Rubrica. 121

Si aliquis exbampnitus et condempnatus communis perusii pro maleficio et causa maleficii per quo mallio et causa cuius mallii et causa cuius exbampnimenti et condempnationis possit dictus exbampnitus et condempnatus impune offendi secundum dispositionem et formam statuti communis perusii vel siquis exbampnitus et condempnatus causa alicuius mallii commissi vel cuius mallii et cuius exbampnimenti et condempnationis causa. Is qui dictum exbampnitum et condempnatum occiderit deberet condempnari in dimidia pena qua deberet condempnari occidens non exbampnitum vel condempnatum secundum formam statutorum fecerit homicidium in personam civis vel comitatensis extra civitatem et comitatum perusii per potestatem et capitaneum seu alterum eorum seu alios officiales communis perusii pro in amputatione capitis condempnetur. et eidem si capi poterit caput faciat seu faciat amputari ita quod moriatur ¶ Si autem aliquem civem vel comitatensem C.xxiiii

percussit extra civitatem et comitatum pis. et ex percussione vel pro percussionem sanguis exiverit potestas vel Capitaneus manum dextram ei faciant amputari. Et si aliter offenderit aliquem Civem vel comitatensem extra civitatem vel comitatum pis. quadrupla pena condempnetur qua condempnari deberet si offensa facta esset alio qui non esset exbampnitus et condempnatus. Et quia exbampniti et condempnati ut plurimum morantur et habitant in terris subiectis et submissis domino communi et etiam in aliis terris non submissis nec suppositis circumstantibus et veniunt aliquando in comitatum pis. et homines tam cives quam comitatenses occidunt vulnerant et derobbant et faciunt ipsos comitatenses se redimere quod est abominabile audire. Ad obviandum predictis et ut arctius predicta de opportuno remedio provideatur. Statuimus quod si aliquis exbampnitus et condempnatus communis pis. postquam fuit condempnatus ante solutionem pene ipsius condempnationis vel liberationem seu absolutionem a condempnatione occiderit vulneraverit vel derobbaverit seu spoliaverit in comitatu vel in civitate vel burgis vel suburgis pis. aliquem civem vel comitatensem pisanum vel aliquem forensem vel posuerit eum in privato carcere vel incendium aliquod fecerit seu combusserit vel vineas inciderit vel fructus agri destruxerit vel depopulaverit vel fecerit eum redimere quocumque vel aliam gravem offensam fecerit contra aliquem civem comitatensem vel districtualem pisanum vel aliquem forensem in civitate vel burgis vel suburgis pis. vel comitatu extra quem sit et esse intelligatur exbampnitus et condempnatus pena capitis et omnia sua bona intelligantur esse publicata communi pis. ipso iure et habeatur pro exbampnito et condempnato de omnibus terris submissis vel recomendatis domino communi. Et idem sit intelligatur et observetur si aliquis extra exbampnitus et condempnatus aliquam extra dictas iniurias personales vel realibus intulerit in aliquibus rebus vel bonis alicuius civis vel comitatensis pisani existentis etiam extra comitatum pis. Et quod potestas et Capitaneus et alii offitiales communis pis. et quilibet eorum ad petitionem cuiuscumque ex offitio vigore presentis statuti teneantur et debeant contra predictos inquirere et eosdem in dictis penis condempnare et processus expedire infra unum mensem a die initiati processus. sub pena mille librarum denariorum pro quolibet quorum fuerit negligentes. in quam per suos sindicatores debeat condempnari de quibus specialiter et expresse dicti sindicatores ex offitio ipsorum contra dictos potestatem et Capitaneum et alios offitiales inquirere teneantur et eos culpabiles condempnare pena dictis sindicatoribus v. librarum denariorum si fuerint negligentes in predictis in quam per maiorem sindicum debeat condempnari. Et ut dictis exbampnitis et condempnatis sic inquisitis iuris defensio non auferatur quod possit ipsi exbampniti et condempnati et eis liceat per se vel per procuratorem comparere respondere et se defendere secundum formam statuti. Et potestas et Capitaneus qui tales sententiam tulerit contra tales iam exbampnitos et condempnatos occasione alicuius malefitii de predictis et etiam alii offitiales domini communis infra tres dies a die late sententie ipsam sententiam vel ipsas sententias per eos vel alterum eorum latas debeat notificare et in publicam formam mictere expensis communis pis. rectoribus predictis communi existentibus in quibuscumque terris et locis subiectis et recomendatis communi pis. teneantur sub dicta pena .m. librarum denariorum de facto eis auferenda ut dictum est. Et quod dicti rectores infra tertiam diem a die notificationis predictorum nuntiandam teneantur et debeant tales exbampnitos condempnatos in predictis mallis vel aliquo eorum sic predictis et in tali condempnatione nominatos in ipsis pena amputationis capitis et publicationis bonorum de dicta civitate terra vel loco communi pis. subiectis et recomendatis absque alio processu formaliter condempnare. Et eosdem si in eorum fortia vel districtu reperientur capere et capi facere et in eos personaliter et realiter executionem facere et tales formam executionem mandare cum effectu. Et habeat et lucretur talis offitialis et rector pro quolibet malefactore quem ceperit in quem personaliter et realiter executionem fecerit de predictis secundum formam dicte late sententie. Et eidem offitiali solvat vel pro quolibet in quem facta fuerit talis executio .l. flor. auri absque alia apodissa vel mandato. Et si dicti rectores vel offitiales in predictis extiterint negligentes contemptores vel remissi in dictam penam m. librarum denariorum per maiorem sindicum communis pis. debeat condempnari de quibus expresse debeant sindicari. Et quia conveniens est ut quod quisque iuris in alium statuit ipse eodem iure utatur. Et ne universitates predicte in quibus predicti offitiales sunt debitum huiusmodi ordinamento mirentur sed potius per eosdem statuti observatur presentis quod statutum in eorum volumine cum debito vigore conscribant et robur eternum habere permictant. Statuimus et ordinamus quod quicumque exbampnitus et condempnatus alicuius civitatis terre vel loci subiecti communi pis. accesserit ad aliquem dictorum locorum subiectorum vel in eorum vel alicuius eorum comitatu et realiter vel personaliter offenderit aliquem de dicto loco et ibidem moram vel per loca transeuntem si tali occasione de dictis terris et locis vel aliquo eorum extiterit condempnatus quod statim infra tertiam diem a die notificationis facte de predictis et facta fide de tali forma lata potestas vel Capitaneus et alii offitiales communis pis. tales sic delinquentes in simili pena debeat condempnare absque alio processu. Et in eos executionem realem et personalem facere si tales delinquentes in civitate vel comitatu pis. reperiet cum effectu omni negligentia cessante et habeat et lucretur v. solidorum denariorum pro quolibet illorum eorum qui venire fecerit in communi occasione predicta pena similiter .m. librarum denariorum si negligentes fuerint eis per eorum sindicatores auferenda de quibus expresse debeat sindicari. Et que dicta sunt supra de exbampnitis et condempnatis predictis in dictis casibus et quolibet eorum locum habeant et plenum sortiantur effectum in omnibus et per omnia in adsotiatoribus tales exbampnitos ad huiusmodi committenda et in omnibus et singulis qui eisdem exbampnitis ad talia perpetranda prestarent

auxilium consilium vel favorem. Ita quod simili et eadem
pena penitus puniatur aliquo non obstante. Si
vero non civem offensam fecerit talis exbannitus
et condempnatus contra aliquem civem vel comitatensem vel fore-
sem in comitatu pistoriensi vel in civitate vel burgis vel
suburgis condempnetur et puniatur quadrupla pena
respectu pene qua deberet condempnari et puniri civis
offendens civem in loco in quo facta fuisset offensio
a tali exbannito et condempnato. Statuimus etiam
quod si quis qui iam in preteritum fuit exbannitus et condem-
natus causa malefitii pro quo possit impune
offendi vel pro malefitio pro quo offendens eum
deberet puniri et condempnari secundum formam potestatis infra
in rea quod exbanniti et condempnati pro certis delictis
et ex in c. in aliis autem exbannitis et sit postea
rebannitus et restitutus ex gratia concessa et facta
per commune pistoriense commiserit homicidium in civitate vel burgis
vel suburgis vel in comitatu ipsius civitatis vel extra
in persona et corpore alicuius civis vel comitatensis pistoriensis
condempnetur et puniatur et condempnari et puniri
debeat predicta pena amputationis capitis a spatulis
ita quod moriatur. Si vero mutilaverit vel debi-
litaverit alicui civi vel comitatensi aliquod membrum
vel percusserit civem vel comitatensem in facie vel in gula
cum efusione sanguinis et ex percussione signum
perpetuo sit remansurum condempnetur in amputatione et sepa-
ratione manus a brachio. Sed si aliter offenderit
civem vel comitatensem pistoriensem condempnetur et puniatur
pena dupli respectu pene qua deberet condempnari
et puniri non exbannitus et condempnatus offendens
aliquem civem vel comitatensem pistoriensem. Et simili
modo si quis futuro tempore fuerit tantum exbannitus
et condempnatus vel fuit tantum condempnatus pro malefitio
commisso et causa maleficii commissi pro quo maleficio
exbannitus et condempnatus possit impune offendi secundum
formam dicti statuti de offendente exbannitos
et pro executione pene fuit postea vel erit in carcere
communis pistoriensis inclusus intrusus et immissus. Et in
posterum fuerit in carcere inclusus intrusus vel immissus
ex gratia generali vel speciali facta et concessa per commune pistoriense
in honorem divine maiestatis vel ex alia causa
fuit vel erit sibi remissa pena et exceptus et
liberatus fuerit vel erit de ipso carcere. Et post
gratiam receptam et postquam fuit vel fuit liberatus
et exceptus de carcere commiserit in futurum homicidium
quocumque tempore et in quocumque loco vel in civitate
vel comitatu pistoriensi vel extra comitatum pistoriensem in persona
civis vel comitatensis pistoriensis pena amputationis
capitis a spatulis condempnetur et puniatur. Si
vero amputaverit seu mutilaverit vel debilitaverit
alicui civi vel comitatensi pistoriensi aliquod membrum vel
percusserit aliquem civem vel comitatensem pistoriensem in facie
vel in gula ex qua percussione signum et cicatrix
sit in facie remansurum et remansura condempnetur
et puniatur predicta pena amputationis manus a
brachio. Si vero aliter offenderit civem vel

comitatensem pistoriensem qualcaique personaliter vel realiter con-
dempnetur et puniatur pena dupla respectu pene qua
deberet condempnari et puniri civis non talis condictionis
offendens alium civem. Si quis vero offenderet
aliquem civem vel comitatensem pistoriensem personaliter in quacumque
parte mundi et postea talis offendens ad civitatem
et comitatum se conferret possit ei et in eum ius dici
ac si talis offendens dictam personam offensam fecisset
in civitate et comitatu pistoriensi dummodo non possit
iniziare processum contra predictum offendentem nisi ipso
existente in civitate nec possit procedi ad capturam
talis offendentis nisi facta fide et aliquali pro-
batione de malefitio predicto etiam absente parte
sed post capturam dictum malefitium debeat plene
probari. De offendente exbannitum vel condempnatum
existentem vel qui duceretur in fortiam communis. Rubrica. 122

Presenti decreto duximus statuendum quod nemo . Cxxv.
audeat vel presumat offendere exbannitum vel
condempnatum vel malefactorem dum duceretur per familiam
potestatis vel capitanei vel alterius offitialis vel per rectores castri
vel ville vel alterius loci vel baylitores communis pistoriensis
in fortiam communis pistoriensis vel conduceretur ad carcerem communis pistoriensis
vel in ipso carcere. Et si quis offenderit puniatur dupla
pena qua puniri deberet si alium offenderet qui non
esset exbannitus vel condempnatus de illo malefitio vel
quia deberet puniri ille qui offenderet illum qui
non esset malefactor et offenderet eum non in dicto
casu quando duceretur. Sed aliter vel secundum illud maleficium
quod faceret vel perpetraret non obstante aliquo exbanni-
mento de eo facto. Et si aliquis offenderet
aliquem forensem qui adsotiaret aliquem condempnatum
et exbannitum communis pistoriensis vel malefactorem
qui forensis vellet defendere talem exbannitum
et condempnatum vel malefactorem vel qui daret ei
auxilium consilium vel favorem ad penam aliquam
minime teneatur. De manumundolo vel
vagabundo offendente aliquem. Rubrica. 123

Quicumque manumundolus vel vagabundus interfecerit
aliquem civem vel comitatensem vel districtualem · Cxxvi.
pistoriensem in civitate comitatu vel districtu pistoriensi et
capi poterit capite puniatur ita quod moriatur.
Et si aliquis de predictis percusserit ita quod de percussione
sanguis exeat illi pacienti potestas vel capitaneus
vel alii offitiales communis pistoriensis si capi poterit
manum dextram faciant amputari. Si capi non
poterit in pena predicta debeat condempnari. Si autem
homicidium commiserit inter se dictus manumundolus vel
vagabundus vel unus alium percusserit vel aliud deli-
ctum unus contra alium commiserit in civitate vel districtu
pistoriensi puniatur ea pena qua puniretur aliquis pistoriensis
interficiens vel offendens alium pistoriensem in pecunia
vel persona secundum formam statutorum. Ille autem
qui fieri fecerit actus manumundoli seu va-
gabundi homicidium seu percussione seu aliquid

aliud delictum contra aliquem puniatur pena dupla quam deberet solvere aliquis pisanus qui fecisset datum homicidium vel datam percussionem alicui intulisset seu aliud delictum commisisset. Et volumus et ordinamus quod idem sit et censeatur manumudolus et vagabundus.

De capiente et offendente suum hominem et de capiente liberum hominem. Rubrica. 124

CXXVII. Nulli domino sit licitum capere seu capi facere aliquem suum hominem vel vassallum in civitate vel districtu pisano nec offendere in personam nec in civitatem accipere sive membrum aliquod debilitare nec aliquam cognitionem sanguinis habere. Set cognitio et punitio sanguinis spectet ad potestatem vel capitaneum vel maiorem sindicum communis pisani et ad quemlibet eorum. Salvo quod domini possit eorum homines seu vassallos capere si reperti fuissent absentes et se absentasse et hoc cum licentia potestatis vel capitanei vel maioris sindici. Et qui contrafecerit CC libr. den. nomine pene solvere teneatur.

22

CXXV. Et si aliquis dominus aliquem suum hominem vel vassallum ceperit cum licentia potestatis vel capitanei vel maioris sindici eum incontinenti debeat in manibus eorum officialium et tunc de iure cognoscatur inter eos partium pisanam. Possint tamen dicti domini capere eorum homines si ipsi homines aliquem excessum faciunt contra eos vel eorum bona de quo deberent portare penam et potestati vel capitaneo vel maiori sindico vel alteri eorum presentare dummodo domini in captione nullum malum vel detrimentum eis inferant ipsi. Reservetur tamen dominis supradictis quod de bonis et rebus hominum eorum seu vassallorum possint uti sicut sunt soliti. Et de illis absentibus intelligamus dominos uti posse de rebus eorum et eos posse capere si contra eos excessum facerent ut dictum est de quibus domini fuerint in possessione fructuum pensionum vel servitia debita. Et si tales domini suum hominem quem ceperint seu capi fecerint non presentaret potestati vel capitaneo vel maiori sindico ut dictum est ea die qua ceperint vel capi fecerint vel sequenti solvat talis dominus pro qualibet vice et die quo contrafecerit CC libr. den.

Nota. Preterea quicumque cepit vel capi fecerit in alio loco aliquem liberum hominem et eum tenuerit invitum per duas horas sine intrusione in aliquem locum CC libr. den. nomine pene solvere teneatur. Et si eum intrusit vel immiserit in aliquem locum et tenuerit eum invitum per unam horam CCC libr. den. solvere teneatur.

CXXVI. Si vero maiori spatio tenuerit intrusum vel non intrusum maiori pena puniatur arbitrio potestatis vel alterius officialis super hoc cognitionem habentis. Salvo quod predicta non intelligantur in illis qui caperet vel immitteret vel introducerent in aliquem locum suos filios vel filias vel alios descendentes per lineam masculinam vel alium seu aliam de sua familia vel aliquem qui ivisset ad aliquem locum ad adulterandum vel stuprandum vel aliquem qui ivisset causa furandi. Et salvo quod predicta locum non habeant in officialibus forensibus communis pisani ipsis in hospitio existentibus. Salvo etiam semper et reservato eo quod dicitur in capitulo quod loquitur quod potestas et capitaneus et eorum familie seu aliquis de ipsorum familiis non possit aliquem detinere in palatio et in carcere nisi pro maleficio certo cui deberet aut posset tormentari vel personam perdere etc. Si autem in territorio alicuius castri vel ville aliquis caperet liberum hominem et eum tenuerit vel intrusit vel immisit et tenuerit contra formam presentis capituli commune sive universitas illius castri vel ville cuius in territorio talis captus et detemptus intrusus vel immissus esset teneatur infra tertiam diem post captionem et detemptionem vel intrusionem vel immissionem factam domino potestati vel capitaneo vel maiori sindico denuntiare. Quod si non fecerint penam CCC libr. den. debeat sustinere. Et nihilominus de predictis quilibet possit esse accusator. Salvo et reservato quod predicta non intelligantur nec locum habeant in meretricibus et aliis mulieribus male condictionis et fame et in furibus seu latronibus quos aliquis caperet et in fortiam communis pisani duceret quos malefactores quis caperet et duceret secundum formam statuti presentis voluminis.

Et si denuntiatum vel simpliciter expositum seu dictum fuerit potestati vel capitaneo vel alii officiali civitatis pisane vel iudici maleficiorum alicuius eorum et dicti communis quod aliquis detineat seu faciat detineri aliquam liberam personam contra suam voluntatem patris vel matris si patrem vel matrem habuerit et reperti fuerint culpabiles de predictis saltem per publicam famam sue vicinie vel vicinie illius persone que diceretur esse detenta potestas vel capitaneus vel maior sindicus vel iudex cui ut predicitur denuntiatum vel expositum seu dictum fuerit tales sic repertos culpabiles de predictis punire debeat ut homicidam et tamquam homicidium commisissent nisi infra quartam diem a publicatione testium numeranda dictis potestati vel capitaneo vel maiori sindico vel iudici coram quo de predictis questio seu lis fuerit ventillata talis malefactor personam quam diceretur esse detentam repraesentaverit qua repraesentata prefatus dominus potestas vel capitaneus vel maior sindicus vel iudex coram quo fuerit questio seu lis restituat eam pristine libertati et patri vel matri si patrem vel matrem habuerit contradictione aliqua non obstante. Et de predictis possit et debeat inquiri per dictos dominos potestatem et capitaneum et maiorem sindicum et quemlibet eorum et eorum et cuiuslibet eorum iudices maleficiorum publice et secrete ad petitionem cuiuslibet petentis. Et contra talia maleficia committentes et committi facientes tam procedendo et cognoscendo quam etiam puniendo locum habeant et penitus observentur omnia statuta et ordinamenta loquentia de homicidiis et committentibus homicidium et de testibus recipiendis et recipiendis super homicidio non obstantibus aliquibus statutis et ordinamentis specialibus vel generalibus que in contrarium loquerentur et maxime statuto quod loquitur de inquisitionibus. Nec vitietur vel impediatur processus fiendus contra predicta eo quod in inquisitione fienda locus ubi diceretur detenta persona non esset appositus cum talium fiat ut plurimum in occulto. Et si talis malefactor esset pro aliquo alio maleficio exbampnitus capite puniatur ita quod moriatur.

De famulo domini suum offendente. Rubrica. 125

Siquis famulus vel puerus vel satifer alicuius occiderit vel interfecerit dominum suum cum quo moraretur capite puniatur. Si vero CXXVIII.

ipsum percusserit et ex percussione sanguis exiverit sibi
manus dextra debeat amputari. Si vero si ex percuss.
sanguis non exiverit vel aliter ipsum offenderit et
puniatur pena dupla eius quo puniretur si alium
percussisset vel offendisset. **De offendentibus potestatem seu dominum alicuius terre supposite communi perusii datum pro rectore perusii vel eius offitiales. Rubrica. 126**

Cxxviii. Si aliquis de aliqua civitate vel castro vel
habitator alicuius civitatis vel castri que vel
quod esset supposita vel suppositum communi perusii offenderet
dominum potestatem seu dominum vicarium sotium seu militem
vel castellanum vel Capitaneum illius civitatis vel castri
vel alicuius universitatis qui dabitur ei pro communi perusii
vel eius Iudicem vel notarium ipsius ipsis existentibus
in offitio dicte terre vel in sindicatu. vel eundem potestatem
Iudicem vel notarium vel aliquem de predictis superius
nominatis Interfecerit capite puniatur ita quod moriatur
Si autem aliquem eorum percusserit iniuriose et de percussione sanguis exiverit manus dextra patienti debeat
amputari et si habere non poterit eadem pena debeat
exbapniri et condempnari et omnia sua bona deveniant
in communi perusii. Si vero percusserit sine sanguinis effusione cum aliquo genere armorum in CC. librarum denariorum Et
si sine armis in C. librarum denariorum puniatur Si vero
Interfecerit vel aliter offenderit aliquem domicellum
berevarium vel familiarem dicti potestatis capitanei seu
castellani vel domini vel aliorum supradictorum nominatorum puniatur
sicut puniretur pro malefitio quod committeret aliquis perusinus
offendens aliquem perusii secundum formam statutorum. Que
pene vendicent sibi locum in vicariis et sindicis et
potestatibus castrorum et villarum comitatus perusii si offenderint
ab aliquo comitatense illius ville vel castri cuius loci vicarii
vel sindici vel potestas fuerit durante tempore sui offitii
et sindicatus. **De maledictis filiis propos parentes Iniuriantibus. Rubrica. 127**

Cxxx. Cum leges et Iura non solum offensores et
parentum esse filios erubescant sed eis per
filios omnem obedientiam ac reverentiam adhiberi et
precipiant. Statuimus quod si aliquis filius vel alius
descendens tam neque existat quod patrem vel matrem
vel alium ascendentem per lineam masculinam vel
femininam modo aliquo verberaret vel percuteret
vel ei contumelias inferret sine ferro cum sanguinis
effusione vel sine sanguinis effusione non intuenti
ente morte vel membri debilitatione vel mutilatione
de quo simplici et nudo verbo patris vel matris
vel alterius ascendentis offensi credatur tribus annis
extra civitatem vel districtum perusii per potestatem vel
Capitaneum vel maiorem sindicum debeat relegari
seu ad confinia extra civitatem et comitatum perusii
mitti aut per quinquennium in carcere communis perusii
cum compedibus detineatur. Et de altera istarum penarum
imponenda tali filio vel alii descendenti sic delinquenti sit in providentia potestatis vel Capitanei
vel maioris sindici. Et potestas vel Capitaneus
qualitatem personarum et offensam consideret in predictis
et extunc tam crudelis filius vel alius descendens
ab omnibus et hereditate paterna vel alterius ascendentis
offensi privetur adeo quod dicto filio vel descendenti nullus
detur regressus vel recursus ad bona et hereditatem
ascendentis offensi sive sit ascendens per lineam
masculinam sive femininam si talis ascendens
offensus voluerit. Bona vero et Iura filiorum
vel descendentium sic delinquentium castrensia et
quasi castrensia vel de quibus proprietas ad dictos filios
vel alios descendentes pertineret merito tales filii
vel descendentes per lineam masculinam perdant et pleno
Iure ad parentes per lineam masculinam offensam deveniant
Ita quod de eis possit libere testari et alienationes fieri
sicut de aliis suis bonis. Si autem contigerit
aliquo tempore patrem vel matrem vel alium ascendentem
per quamcumque lineam tam indignum filium vel alium
descendentem heredem instituere vel ei aliquid quacumque
titulo legare prout fuerit voluntas testantis. ad que
omnia et singula servanda et executioni mandanda
per suum spetiali vinculo Iuramenti potestas et Capitaneus
et maior sindicus teneantur. Et teneatur durioribus
sententiam promulgare si pater vel mater vel alius
ascendens per quamcumque lineam voluerit. Et de predictis
teneantur facere Inquisitiones singulis mensibus Et si
potestas et Capitaneus et maior sindicus dicta non
facerent et non observarent. C. librarum denariorum pro quolibet eorum
solvere teneantur. Et si filius vel alius descendens
per quamcumque lineam infra prelibatum tempus vel etiam
ante quamcumque penituerit commissorum in patrem vel
alium ascendentem per quamcumque lineam. Et pater
vel mater vel alius ascendens offensus ex quacumque
linea sit cum maxima instantia filio vel alii
descendenti qui fecit offensam petierit indulgentiam
paterna vel materna pietate commotus potestas
et Capitaneus et maior sindicus possit et debeat
in omni casu presentis capituli talem filium vel alium
descendentem restituere et ei possit et debeat veniam
impertiri Et quod Iuxerit vel pronuntiaverit possit
tollere contrario Iuditio Iusta voluntatem parentum
et tunc cessent omnes et singule pene predicte. Quod
totum in hoc capitulo contentum in prudentia potestatis
et Capitanei et maioris sindici et cuiuslibet eorum
debeat remanere. Et predicta vendicent sibi locum
tam in legitimis quam non legitime natis emancipatis
et non et in aliis descendentibus ut supra dictum est.
Insuper statuimus quod potestas et Capitaneus et quilibet
alius offitialis teneantur et debeant sub pena CC.
librarum denariorum ad petitionem parentum vel alterius eorum qui
essent bone vite conditionis et fame capere filios
ipsorum et in carcere ponere et detinere de voluntate
ipsorum et cuiuslibet eorum nec sine voluntate ipsorum
vel alterius eorum debeat relaxari pro emendatione et
correptione ipsorum filiorum non bonam vitam gerentium
dum tamen semper prevaleat voluntas parentis
masculi ascendentis. **De percutientibus parentes non alantur a bonis et emancipentur Invite. Rubrica. 128**

Alium vel nepotem vel alium descendentem C.xxxi.
qui patrem vel matrem vel avum paternum

Vel alios parentes utriusque sexus percusserit uel iniuriam
fecerit uel ei iniuriam faciat a bonis et alimentis
et omni comodo paternis maternis uel auitis Vel
alterius parentis offensi uolumus priuari si offensus uoluit
Cui pater mater uel auus non cogatur uel cogi possit
per potestatem uel Capitaneum uel maiorem sindicum Vel
aliquem alium offitiales comunis pisarum sub pena .C. librarum denariorum
ad prestandum uel dandum dicto filio uel nepoti uel
alii descendenti aliqua alimenta nisi pro ut de ipsius
patris matris uel aui uel alterius parentis offensi processit
uoluntate ¶ Et quod tales filii uel nepotes uel alii
descendentes qui essent in potestate percussi uel offensi
seu iniuriam passi possint cogi per patrem uel auum
uel alium parentem percussum uel aliter iniuria passum
uel offensum emancipari ad uoluntatem patris Vel
aui paterni seu alterius ascendentis habentis in potestate
non obstante si dictus filius uel nepos uel alius descendens
patiens uel aliter offendens noluerit uel non consenserit
emancipari et patria uel auita uel alterius parentis potestate
relaxari . Et potestas et Capitaneus et maior sindicus
et quilibet eorum tales emancipatos admictat ad petitionem
patris uel aui uel alterius parentis passi uel aliter offensi
aliquo non obstante sub pena .C. librarum denariorum pro quolibet
eorum realiter et personaliter cogant tales filios et nepotes et
alios descendentes tales emancipatos recipere . Et
si talis filius uel nepos uel alius descendens
fuerit citatus ex parte potestatis uel capitanei uel ma
ioris sindici semel uel bis et peremptorie ut
ueniat ad recipiendum emancipationem et non uenerit
pro emancipato talis filius uel nepos uel alius descendens
perhibitus habeatur et sit ipso iure .

De uocante aliquem ad aliam curiam quam pisanam . Rubrica . 129

Nemo de ciuitate uel comitatu pisarum audeat
uocare aliquem ciuem uel comitatensem pisarum
ad aliam curiam quam ad curiam secularem pisanam pro aliqua
causa mota uel mouenda nec audeat concedere uel dare
ius alicui ad hoc ut uocet . Contrafacienti potestas
et Capitaneus et maior sindicus auferat pene nomine
.C. Cxxxij. librarum denariorum et quod non audiatur in ciuilibus nec in crimi
nalibus coram aliquo offitiali comunis pisarum ¶ Et insuper
ultra dictam penam faciat banniri . et insuper cogat
eum amplius non procedere ad aliam curiam et renuntiare
liti mote coram alio iudice de qua renuntiatione constare
debeat publicum instrumentum in quibus omnibus si potestas et Capitaneus
et alii offitiales neglexerint de suo eadem pena solue
teneantur ¶ Item si aliquis impotens ad soluendum
uocaret aliquem ciuem uel comitatensem pisanum
ad aliam curiam et aliquis ciuis uel comitatensis et
pisanus daret ei auxilium consilium et fauorem
supradictam penam .C. librarum denariorum debeat sustinere ¶ Item
quod notarius qui scienter scripsit citationem qua aliquis
citaret ad aliam curiam soluere debeat supradictam penam .
Et nichilominus cassetur de matricula notariorum et
consortii . Supradicta pena exceptamus clericos uel
laicos in causis matrimonialibus et usurarum . In exe
cutione legatorum testamentorum ad pias causas et
in spiritualibus causis uel quasi et in benefitialibus ¶ Si
aliqua uero persona de ciuitate uel districtu pisarum

Vel aliunde bona possessiones et res in ciuitate comitatu
uel districtu pisarum traxerit per se uel alium aut iura
cesserit contra formam indulgentiarum concessarum seu pri
uilegiorum concessorum comuni pisarum a summis pontificibus in aliquam
aliam curiam extra districtum pisarum aliquam predictam potestas uel
capitaneus uel alii offitiales comunis pisarum teneantur ei
auferre pene nomine .C. librarum denariorum . Et insuper ipso
iure debeat perdere rem de qua alicui mouerit
questionem ¶ Et si quis alicui ius cesserit de aliqua
re contra alium traheret aliquem extra districtum pisarum
ad aliquam curiam puniatur in .C. librarum denariorum et
omnes res possessiones et bona que et quas habet
in ciuitate comitatu et districtu pisarum . ille qui traxerit
aliquem extra districtum pisarum uel iura cederet
alicui rei occasione aut ad aliquam curiam aliquis
traheret potestas et Capitaneus et alii offitiales comunis
pisarum dari facere teneatur illi qui extractus
fuerit extra districtum pisarum ad aliquam curiam et eum
in possessione ipsorum bonorum et rerum defendere teneatur
¶ Quicumque non traxerit potestatem uel Capitaneum
uel comune pisarum ad aliquam curiam extra districtum
pisarum perdat omnia sua bona et deueniat in comune pisarum
et nichilominus possit impune offendi . Et hoc
capitulum sit precisum ita quod corrigi non ualeat nec
mutari . Et si potestas uel Capitaneus uel alius
offitialis comunis pisarum uel aliquis ex prioribus artium
ciuitatis pisarum proposuerit in consilio quod dictum
capitulum tollatur uel suspendatur quilibet eorum
.C. librarum denariorum soluere teneatur et tantundem qui arengauit
et dixerit consulendo ¶ Statuimus insuper quod
si aliquis exiret extra iurisdictionem comunis pisarum
ad aliquam curiam quacumque occasione per sindicum
expensis comunis pisarum expensis ipsius comunis plenarie
defendatur ¶ Item si aliquis uel aliqui laicus
uel laica subiectus uel non subiectus in ciuilibus in ciui
libus et criminalibus iurisdictioni et curie potestatis
Capitanei et aliorum offitialium predictorum comunis pisarum traxerit
aliquem aliqua occasione ad aliam curiam quam ad aliam
pisanam . si potestatis et Capitanei uel aliorum offitialium
comunis pisarum . potestas et Capitaneus debeat et teneatur mictere
ad confines quos uoluerit siue ponere in pedibus
et tenere quantum uoluerit et consanguineos quos
uoluerit illius uel illorum non subiecti uel non subiectorum
laica uel laicorum extrahentis uel extrahentium aliquem
uel aliquos ad aliam curiam et similiter cogat
laboratores illius uel illorum non subiectorum quod eorum
bona seu de ipsius bonis ulterius non debeat laborare
Et si aliquis uel aliqui predictorum non subiectorum
qui extraxerit uel traxerit ad aliquam curiam
aliquem ut dictum est deberet habere aliquam prouisionem
uel prouisiones . a comuni pisarum per formam statuti ipsi
pisani loquentis de illa materia illam prouisionem
perdere debeat et ipsam a comuni amplius non habere . Et
si potestas et Capitaneus et alii offitiales comunis pisarum

predicta que in dicto capitulo continetur non fecerit et
adhuc faciendum fuerit negligentes quilibet eorum
communi perusii soluere debeat nomine pene V. libr. den.
¶ Preterea quoque decreuimus statuendum quod si quis laicus
non subiectus iurisdictioni communis perusii aliqualiter
et ex quacumque causa ciuili uel criminali predictis aut
annexa citauerit requisiuerit uel traxerit maxime
contra formam priuilegiorum indultorum communi perusii per sanctam
romanam ecclesiam predictam solam citatem aliquem
subiectum iurisdictioni communis perusii ad aliam curiam quam
ad curiam dominorum potestatis et capitanei et suorum
offitialium et aliorum offitialium communis perusii vel
citauerit ex aliqua causa uel potestatem uel Capitaneum
uel aliquem offitialem cuiuslibet predictorum coram aliquo
iudice nisi tantum coram offitialibus communis perusii uel pro-
cessum contra predictos uel aliquem predictorum fecerit nisi
talis citans uel vocans publice processum faciens
contra aliquem suppositum iurisdictioni communis perusii siue
potestatem uel Capitaneum uel aliquem ex offitialibus suis
uel alicuius eorum in publico et generali consilio venerit
infra triduum uel saltem in consilio populi et cum effectu re-
miserit et cassauerit dictum processum siue renuntiauerit
dictis citationibus et requisitionibus factis de predictis et quibuslibet
predictorum quod omnes laboratores et inquilini et coloni
et alii quocumque nomine censeantur stantes uel habitantes
siue habitatores de possessionibus domibus et rebus eorum positis
et sitis in ciuitate et districtu perusii predicta compellantur
ad restitutionem cuiuslibet dampni et extimationis
iniurie quam dictis vocatis voluerit dicere et extimare
proprio iuramento et per quemlibet offitialem ciuitatis perusie
compellantur tamquam si essent obligati ex instrumento confessi-
onato. Et nichilominus per potestatem et capitaneum qui
pro tempore fuerit quilibet laboratorum predictorum et inqui-
linorum et aliorum stantium uel habitantium in possessi-
onibus possessionibus uel rebus predictorum uel alicuius eorum condempnari
debeat pro quolibet capitulo et qualibet vice in X.
libr. den. Et postquam fuerit condempnati dictis condempnatis
omnis conuersio denegetur sicut exbampnitis pro
malefitio et enormi delicto Ita quod possit a quo-
cumque inpune offendi et dictum capitulum sit precisum
in qualibet parte sui ita quod non possit corrigi uel
mutari per aliquod aliud statutum uel per aliquam re-
formationem consiliorum siue rectorum sed sic littera
iacet omni extraneo intellectu remoto in perpetuum
debeat inuiolabiliter obseruari. Et si potestas uel Capitaneus
uel maior sindicus communis perusii dictum capitulum non
obseruauerit integraliter cum effectu in qualibet parte sui
quilibet non obseruans puniatur per qualibet vice in V. libr.
den. communi perusii et ab ipso non obseruante per sindicum
communis perusii de suo salario tempore sui sindicatus exigatur
et sindicus teneatur non obseruantem in predicta quantitate
condempnare et si non condempnauerit eum puniatur
quilibet sindicorum in C. libr. den. et tamquam exbap-
niti donec soluerit dictam quantitatem per eaue possit
inpune a quocumque in persona offendi. Et de predictis
et quolibet predictorum non possit absolui per aliquod
statutum uel aliquam reformationem consiliorum communis
perusii siue congregationem rectorum uel etiam parlamenti

Et si facta fuerit absolutio ipso iure sit nullius
valoris. Et valeat in presentibus pendentibus et futuris
et ex nunc. ¶ Et teneatur Capitaneus et maior
sindicus quolibet die sabbati ut statuatur legi facere
per vnum ex notariis suis et publice bampniri in
scalis palatii per vnum ex bampnitoribus communis perusii.
¶ Et si aliquis laicus extra ciuitatem perusinam in-
querimoniam aliquam posuerit de aliquo perusino
ciuitatis uel comitatus uel districtus perusii in aliqua
causa ciuili uel criminali et redire voluerit et
legitime coram curia perusina infra tertiam diem post
citationem inpune possit redire et causam suam
terminetur coram curia perusii secundum formam iuris ciuilis
et canonica et statutorum populi perusini prescriptione
temporis uel aliquo alio non obstante ¶ Insuper Cxxxuij·
cum multe querele fiant per ciues et comitatenses
perusinos quod sunt quidam clerici et quedam mona-
steria et loca situata in ciuitate et comitatu vel
diocesi perusii qui et que gaudent priuilegiis
exemptionis ut non possint trahi in ciuilibus vel
criminalibus in curiam episcopi perusii et ipsi agendo
habent vias paratas in curia perusii contra ciues et
comitatenses. Ne videatur equum et iustum ut volentes
de eis querelam exponere habeant necesse vagari extra
ciuitatem et districtum perusii et ire ad curiam romanam.
¶ Ideo statuimus et ordinamus quod omnes clerici
uel prelati seu monasteria et loca exempti
et exempta uel non primo renuntient legitime
eorum priuilegio exemptionis si quod habent et
consentiant ut ciuibus perusinis et comitatensibus
secularibus qui agere vellent ciuiliter uel crimi-
naliter contra eos conueniri possint in curia domini
episcopi perusini non obstante eorum priuilegio. Et
nisi hoc faciant quod in curia seculari potestatis
communis perusii eis audientia similiter denegetur
tam in ciuilibus quam in criminalibus contra seculares
predictos et ex nunc cognitionem et iurisdictionem
dictis offitialibus quo ad hoc tollimus et denegamus.
¶ Item quia multotiens accidit quod iniurias faciunt
predicti exempti et de facto spoliant laicos de
possessionibus et bonis ipsorum laicorum uel aliquod
opus faciunt uel destruunt de facto sine aliqua
iuris cognitione et absque licentia uel mandato
curie episcopalis uel secularis perusii et ibi possit
conueniri propter dicta priuilegia ipsorum. Statuimus et
ordinamus quod quatenus aliquid realiter fecerint
de facto si per laicum de facto auferatur seu remo-
ueatur quod per aliquem offitialem communis perusii nullo modo
possit cognosci contra talem laicum. Sed omnis iurisdictio
quo ad hoc censeatur ei sublata non tamen intelligendo
predicta de iniuria personali.

De condempnato pro malefitio conquerente ad aliam
curiam quam perusinam. Rubrica. 130

Condempnatus uel institutus condempnandus Cxxxuj·
pro malefitio aliquo quod fecerit si deposuerit

querimoniam ad aliam curiam quam ad curiam secularem populi vel alius pro .V. libr. den. pene nomine comuni populi soluere teneatur. et si soluere non poterit dictam penam omnia bona que habuit comuni populi publicentur. Et insuper ponatur in perpetuo banno de quo exire non valeat nisi soluerit dictam penam. Et si aliquis dederit auxilium consilium vel fauorem quod ille vadit ad aliam curiam quam ad curiam populi Firmani secularem eandem penam debeat substinere. Et si potestas vel Capitaneus vel maior sindicus eum vel eos non condempnauerit dictam penam de eorum salario comuni populi soluere teneantur.

Contra receptantes exbannitos. Rubrica. 131

Cxxxiiij. Si castrum vel villa aut aliqua specialis persona receptauerit vel retinuerit aliquem condempnatum pro malefitio vel assessinum vel alium qui publicum crimen commisisset occidendo vel percutiendo cum sanguinis effusione vel eis vel alicui eorum daret consilium potestas et Capitaneus et maior sindicus teneantur eis auferre si fuerit castrum CC libr. den. Si fuerit villa vel alius quicumque .C. libr. den. soluere teneatur. Et intelligatur post condempnationem factam de predictis vel aliquo predictorum. Et dictas penas et banna auferre teneantur potestas et Capitaneus et maior sindicus quorum medietas sit comunis et aliam medietatem habeat accusator vel denuntiator. Et quod sindici castrorum et villarum comitatus populi teneantur et debeant tales receptatores denuntiare sicut quod tenentur et debent denuntiare homicidia et percussiones sanguinolentas cum ferro sub pena et ad penam CC. libr. den. pro quolibet sindico cuiuslibet castri Et .C. libr. den. pro quolibet sindico cuiuslibet ville. Et si talis condempnatus receptatus offenderit aliquem in ciuitate vel comitatu occidendo aliquem ciuem vel comitatensem populi Firmani talis receptans puniatur pena .V. libr. den. Si vero aliquem offenderit cum effusione sanguinis vel membri debilitatione vel truncatione vel signo vel cicatrice puniatur pena CCC libr. den. Si vero aliter offenderit cum effusione sanguinis pena CC libr. den. puniatur. Et si aliter offenderit quocumque modo sine sanguinis effusione puniatur pena C libr. den. Et intelligatur esse receptator qui ipsum retinuerit per duas horas de nocte et de die per quatuor horas in domo habitationis sue vel alibi. Et predicta intelligantur quod receptans puniatur penis supradictis pro malefitio commisso a receptato si receptans dicta malefitia vel aliquod ipsorum committeret infra diem receptationis facte de ipso modo predicto. Et in dictis casibus puniatur in supradictis penis vltra penam receptationis. Et potestas et Capitaneus et maior sindicus hoc bannimentum faciant et teneantur saltem semel quolibet mense in die sabbati de receptantibus exbannitos et alios predictos vel aliquem eorum. Et si quem constiterit predicta vel aliquod predictorum fecisse vel facere inuenirent ipsum vel ipsos in quantitatibus supradictis debeant condempnare et condempnationem pro comuni exigere. Et si quis sciuerit retinentem vel receptantem aliquem predictorum potestati et Capitaneo et maiori et sindico debeat assignare. Dummodo predicta non intelligantur in receptantibus exbannitos pro introitu

rei alterius sine licentia domini rei vel pro dapno dato. nec in receptantibus exbannitos qui non inuenit siue inuenerint ad recipiendum preceptum de stando in palatio ad petitionem sui creditoris nec etiam in exbannitis occasione captionis columbarum nec etiam in aliis quibuscumque exbannitis comunis populi in .L. libr. den. vel a .L. libr. den. infra. Ordinamus insuper et volumus penitus obseruari quod condempnati comunis populi pro malefitio sanguinolento videlicet pro homicidio et percussione cum sanguine furto vel robbaria non stent morentur vel receptentur in castro plebis vel eius districtu sub pena castro predicto CC libr. den. Item volumus quod si quis exbannitus vel condempnatus comunis populi pro malefitio habitauerit publice in aliquo castro vel villa comitatus populi sindici castrorum et villarum comitatus et districtus populi teneantur et vniuersitates castri vel ville in quo vel qua habitauerit capere huiusmodi exbannitum et condempnatum et in fortiam comunis populi ducere. Et si predicta non facerent puniatur vniuersitas castri vel ville secundum formam statutorum loquentium de receptatoribus exbannitorum nec excuset vniuersitas castri vel ville a predicta pena eo quod diceret vniuersitatem non deliquisse vel ignorasse talem fuisse exbannitum si eo tempore quo commisit malefitium pro quo fuit condempnatus et exbannitus habitabat in ipso castro vel villa vel eius territorio seu districtu non obstante aliquo statuto vel ordinamento comunis vel populi populi quod in contrarium loqueretur. Et si in aliquo castro vel villa comitatus et districtus populi aliquis exbannitus et condempnatus comunis populi pro malefitio receptaretur et denuntiatum fuerit hominibus castri vel ville vel sindico alicuius castri vel ville quod talem exbannitum et condempnatum debeat presentare in fortiam potestatis vel Capitanei vel maioris sindici comunis populi infra tertiam diem post factam denuntiationem presentare teneantur quod si non fecerint si fuerit castrum puniatur in .C. libr. den. si fuerit villa puniatur in .L. libr. den. Et quod predicta denuntiatio fuerit facta possit probari per instrumentum publicum vel saltem per duos testes. Et nullus cuiuscumque status conditionis siue dignitatis existat audeat vel presumat receptare aliquem condempnatum comunis populi in aliquo fortilitio comitatus vel districtus populi sub pena .V. libr. den. contrafacienti. Et quod sindici castrorum et villarum in quorum districtu dicta fortilitia sita sint teneantur et debeant denuntiare et notificare domino potestati et aliis offitialibus comunis populi tales contrafacientes. Et quod offitialis cui facta fuerit dicta denuntiatio teneatur et debeat precipere et mandare ut de cetero tales condempnatos non debeant in dictis fortilitiis retinere sed potius infra terminum trium dierum debeant ipsos in fortiam comunis populi deducere vel expellere. Et si in predictis forent negligentes tunc potestas et Capitaneus vel maior sindicus sub dicta pena teneantur et debeant mandare et effectualiter facere quod terrenum et possessiones dominorum dictorum fortilitiorum debeant inculta relinquere nec de cetero ipsas cultiuare sub pena .V. libr. den. de facto per dictos offitiales aut aliquem eorum cuilibet laboratori contrafacienti auferenda. Et ad hoc ut nullus de predictis possit pretendere ignorantiam Statuimus

et ordinam⁹ q̄ dn̄s potestas et alij offitiales cōis pis teneantur et debeant semel quolibet mese duz ordinamētuz facē p̄omigari et bāpniri tribus vicib; p plateam cōis pis pen dc̄o offitiali negligenti .C. lib. den. Et dn̄i possessores ul̄ detemptores fortiliciorum teneat⁹ et debeat offitiales cōis pis intromictere intrare et in d̄ca fortilitia itroduce ut possit pquire p̄d̄os ↄdēpnatos sine aliqua ↄtradictiōe vel licentia visa ha dn̄orum p dc̄oz duz taxat Et si i p̄dis resistentiā fecerint tunc dc̄iz fortilitiū debeat pemit⁹ distarcari ad mandatuz dn̄i potātis ul̄ alt⁹ offit⁹ cōis pis ¶ Et p̄dā de receptantib; ↄdēpnatos statuta nō vendicent sibi locuz i ascendentib; receptantib; descendentes et ↄtra usq; ad ttuz gradum et i vx̄e receptante maritum p tpūs .x. diez quib; oib; p̄dis liceat p̄diz tpūs receptare sine aliqua pena Et p̄dā pis i p̄rio C. p̄cedēti qui incip. Et p̄dā de receptantib; ↄdēpnatos et c̄ nō p̄cedat i receptātibus rebelles ul̄ ↄdēpnatos cōis pis occausa status p̄d. cōis. De hospitante ul̄ receptante aliquem malefactorem Rubrica. 132

Consanguinei in tertio gradu possit p x dies banitos receptare et uxor maritum sine pena

Nemo sit ausus hospitari i suo hospitio ul̄ i suo hospites recepit ul̄ recipe sit ↄsuetus ul̄ receptare aliquez latrones fures ul̄ iuffiatores homicidas ul̄ aliquē qui sit male fame n̄ etiam lebrosos scienter Contrafacienti nō potas et Capitan̄ et alij offit⁹ cōis pis et qlibet eoz ei auferat p qualibet vice pene noie .C. lib. den. et quilibet possit accusare et medietate bapni hat accusator. Qd exbāpniti et ↄdēpnati p certis delictis possint i pune offendi et de tempore et modo ↄdēpnatiōis fiendē Rubrica. 133

.Cxxxv.

Ad hoc ut exbāpnitoz p malefitijs et scelerib; suis temeritas et violētia ↄpescat⁹ p bono statu et pacifico civitatis civitat⁹ et districtus pis Statuim⁹ et ordinam⁹ atq; decernim⁹ q̄ siquis fuit ul̄ fuerit exbāpnit⁹ cōis pis et ↄdēpnat⁹ ul̄ ↄdēpnatus tm̄ p potātez ul̄ Capitāe ul̄ maiorem sindicuz cōis pis ul̄ eoz iudicē qui nō sit legitiē rebāpnit⁹ ul̄ absolut⁹ uel ↄdēpnatez solverit ul̄ executio facta fuit. occāe alicui⁹ homicidij ul̄ pacis rupte proditōis robbarie strate ul̄ falsitatis ul̄ q2 p vīz cognovit aliquaz virginez maritatā ul̄ aliaz mulierē bone ↄditiōis ul̄ si ↄdēpnat⁹ fuit p peccato qm̄ nāz ul̄ q2 mēbruz alicui debilitavit seu membruz mutilaverit ul̄ q2 percussit aliquez i facie vn̄ signū evidens ul̄ cicatrix p̄p̄ remansuz sit ul̄ q2 aliquē percussit i aliqua pte corporis ita q̄ sibi vuln⁹ fecerit et sanguis exiverit Et itelligatur vuln⁹ fecisse si percussit cuz armis cū sanguinis effusione et pena sue ↄdēpnatōis ascēderit usq; ad CC lib. den. i dusiue ul̄ sup̄ vel alicui domuz derata fregerit seu loci alique religiosuz causa furtandi dcām domuz vel locuz religiosuz causa ibi aliqd furandi

.Cxxxvi.

ul̄ aliquaz carnalit̄ cognoscendi ul̄ aliquē offendendi i psona ul̄ quia aliqd furat⁹ fuit et famosus et publice fur fuerit ul̄ q2 fuit exbāpnit⁹ ul̄ ↄdēpnat⁹ tm̄ ex tali crimine vnde pena i cererit corporalis pncipalit ul̄ i subsidiuz q̄n i corporalez i cadit sm̄ formā statutoz pisi pis ul̄ q2 p̄dā delicta uel aliquod p̄dcōz fieri fecerent seu tractaverit ul̄ ordinaverit faciendā ul̄ q2 tempore dc̄oz delictoz ul̄ alicui⁹ eoz p petratoz ul̄ p petrādoz dederit auxiliuz ↄsiliuz ul̄ favorez talis sic exbāpnit⁹ et ↄdēpnatus ul̄ ↄdēpnat⁹ tm̄ possit vbicumq; et aquocūq; i pune occidi et offendi ṗsr et realiter et offendens p̄dos ul̄ aliquez ex p̄dis i rebus ul̄ i psonis ad penaz aliqua nullatenus teneat⁹ Et potestas et Capitan⁹ et maior sindic⁹ uel aliquis ipsoz qui protempore fuit nullūz sic offendentib; tales exbāpnitos et ↄdēpnatos ul̄ ↄdēpnatos tm̄ occāe de offensiōe eis possit i ferre gravamen et oīs ↄdēpnatio et processus facta et factus p potestatez et Capitan̄ ul̄ altiuz eoz ul̄ alium offitialez cōis pis ul̄ aliquez exeoz iudicib; ul̄ offit⁹ ↄ p̄dos offendentes tales exbāpnitos vel ↄdēpnatos tm̄ ul̄ aliquē eoz occasiōe p̄daz offensionū ul̄ alicui⁹ eoz ipso iure nulli⁹ sint valoris et cassi et irriti habeantur et ex nūc sit ipso iure i vtiles et inanes ¶ Insup volum⁹ q̄ si ↄdēpnat⁹ fuit aliqs p blasfemia dei ul̄ beate virgis marie ul̄ xp̄i ul̄ trinitatis ul̄ q2 aliquez percussit i aliqua pte corporis cū armis cuz sanguinis effusiōe ita q̄ vuln⁹ fecerit et ↄdēpnat⁹ fuit a CC lib. den. i fra possit i pune offendi qualibet offensione usq; ad mortez exclusiue ita tm̄ q̄ mors ul̄ mēbrio assasio ul̄ debilitatio fieri nō possit sine pena ¶ Sz tunc si mors secuta fuit ul̄ mēbri assasio ul̄ debilitatio vbi veniret i ponēda pena secundaria tanto min⁹ ↄdāpnet⁹ de homicidio ul̄ membri debilitatiōe ul̄ assasiōe i q̄to erat et talis occisus ul̄ debilitat⁹ ul̄ assass⁹ ↄdēpnat⁹. ¶ In alijs aut exbāpnitis et ↄdēpnatis ul̄ ↄdēpnatis tm̄ cōis et pisi pis p malefitio ista pena debeat t̄minari videl; q̄ offendēs aliquē ex p̄dis si offensa fuit talis exqua duplex pena ul̄ minor veniret i ponēda nulla pena i ponat⁹ Si uō excederet eatenus ↄdāpnet⁹ et puniat⁹ quatenus excedit ¶ Et intelligat⁹ quilibet legitiē exbāpnit⁹ et ↄdēpnat⁹ ul̄ ↄdēpnat⁹ tm̄ i exbāpnitis tpib; retroactis et i exbāpnitis vsq; nūc et exbāpniendis i futuz qui i venient⁹ fuerit exbāpnit⁹ et ↄdēpnat⁹ ul̄ ↄdēpnat⁹ tm̄ licet citationes nō appareant ul̄ saltez dcā vl̄ p exbāpnimētuz cū citatib; repertuz fuerit ul̄ ↄdēpnatio i de appat ¶ Item ordinam⁹ et statuim⁹ presenti statuto i ppetuz valituro q̄ potas et Capitan̄ ul̄ alij offitiales qui ptpre fuit et quilibet ipsoz teneatur vinculo iuramenti exbāpnitū quelib; ↄdēpnare post tminuz bapni elapsuz i pene delictoz tminatis i statutis pisi pis

Cxxxvii.

ista unum mensem sive fuit processum per viam accusationis
sive inquisitionis quo casu quando per viam inquisitionis proce-
detur non possit admicti post lapsum termini bapni
aliquis accusator et si fuerit admissus non valeat
accusatio ipso iure. Et si aliquis predictorum predictos exbapnitos
vel aliquem eorum neglexerit condepnare infra dictum tempus
puniatur in .CC. lib. den. Et a predictis a consilio comunis et populi
absolutiones et prorogationes termini non valeat impetrare
Et si predicta fierent non valeant ullo modo. Et insuper
tibi et non contumacibus papiensibus statuendum quod potestas et
Capitaneus et maior sindicus teneantur et debeant in suo
iuramento condepnationes et absolutiones malliciorum facere infra
duos menses a die finitatis processus. Et si aliquis predictorum
neglexerit condepnare vel absolvere infra predictum tempus
puniatur comuni papie per sindicos qui sindicabunt eum sindicatione
predicte qualibet vice .C. lib. den. Et volumus quod potestas et capitaneus
vel maior sindicus et priores artium non debeant proponere
nec proponi facere de prorogatione vel suspensione dicti capituli
in aliquo consilio comunis vel populi vel rectorum artium et
qui contrafecerit solvat comuni papie pro qualibet vice .C. lib. den.
et arengatus vel consultor contra predicta pena simili puniatur.
Item ordinamus et presenti ordinamento statuimus quod notarii
potestatis et Capitanei et maioris sindici qui nunc sunt vel
pro tempore fuerint ad maleficia deputati infra citationes
quibuslibet exbapnitis scribere et etiam exbapnimenti processus
suum et longum sicut in libris exbapnimentorum debent facere
a principio usque ad finem et relationes ipsorum exbapnimentorum
et quaslibet representationes que fiunt per quoscumque accusatores
vel inquisitos coram offitialibus civitatis papie. Et de ipsis
representationibus quilibet notarius teneatur facere unum librum
et de predictis citationibus et comissionibus omnibus et relationibus
facere unum librum. Et si aliquis predictorum notariorum
neglexerit predicta vel aliquod ex predictis per quolibet capitulo
puniatur in .C. lib. den. Et de predictis debeat sindicari
et absolui non valeant de predictis vel aliquo predictorum per
consilium populi vel comunis. Hec autem que dicta sunt superius
intelligantur de exbapnitis et condepnatis vel condepnatis
tantum per criminibus et maleficiis non autem exbapnitis et
condepnatis pro debitis vel causa debitorum nec locum habeant
in illis qui essent exbapniti et condepnati vel condepnati
tantum per contumaciam vel armis nec in exbapnitis et condepnatis
vel condepnatis a .C. lib. den. infra pro dapno dato nec
in illis qui pro contumacia non testificandi essent condepnati
et exbapniti vel condepnati tantum nec in illis qui ducerent
in fortiam comunis papie vel ad carcerem dicti comunis vel in fortia
ipsius comunis detinerent nec intelligatur in exbapnitis et
condepnatis vel condepnatis tantum occasione ludi vel gabellarum
nec in exbapnitis et condepnatis vel condepnatis tantum
per offitiales super viis debitis que expectaret ad offitium
viarum nec in aliquibus exbapnitis et condepnatis vel
condepnatis tantum a .C. sol. den. infra. Et quod dictum est in presenti
capitulo de exbapnitis et condepnatis vel condepnatis tantum
intelligatur in exbapnitis qui infra terminum bapni
non comparuerunt sed contumaces extiterunt.

Quod cuilibet pecuniariter exbapnito sit licitum capere et interficere exbapnitum et condepnatum pro criminibus de causis sine redemptione offendentem papiensem et quod de bapno extrahatur. Rubrica. 1345

Cxxxvij. Statuimus et ordinamus quod si aliquis sit vel fuerit
exbapnitus et condepnatus comunis papie pena corporali
sine redemptione pro homicidio furto vel robbaria et
in perpetuo bapno secundum formam statutorum et ordi-
(right column)
comunis papie et talis exbapnitus et condepnatus offenderit
aliquem de civitate vel comitatu papie. Quod cuilibet qui esset
exbapnitus vel condepnatus quacumque occasione in pecunia sit
licitum et possit ipse supradictum exbapnitum et condepnatum
pena corporali offendentem offendere in persona et rebus
tempore offensionis et postea quandocumque. Et si talem exbapni-
tum et condepnatum occiderit vel eum duxerit in fortia
comunis papie quod talis exbapnitus et condepnatus quacumque
occasione extrahatur et extrahi debeat de bapno in quo esset
pro comuni papie et ex bapnum et condepnatio extunc sit
ipso iure cassum et cassa et nullius vigoris vel valoris
et ipso iure extunc sit et esse intelligatur rebapnitus
auctoritate presentis statuti.

Quod aliquis non exbapniatur nec condepnetur ultra quantitatem pene maleficii. Rubrica. 134[illegible]

Non faciant potestas et Capitaneus vel aliquis offitialis . Cxxxviij.
comunis papie civem vel forensem aliquem exbap-
niri vel condepnari ultra quantitatem pene que imponi
deberet secundum formam statutorum pro maleficio cuius occasione
exbapniretur vel condepnaretur. Et quando aliquis exbapno
trahitur cum quo fuit in bapno positus exprimatur. Et
si foret aliquis exbapnitus vel condepnatus ultra formam
statuti condepnatio et exbapnimentum in eo quod plus
esset exbapnitus et condepnatus quam deberet non valeat ipso iure.

Quod bona condepnati assignentur et possessio bonorum eorum apprehendatur. Rubrica. [illegible]

Ut iura comunis papie inveniantur et non valeant
aliquibus fraudibus et machinationibus deperire.
Statuimus quod si aliquis pro homicidio vel alio maleficio
est vel erit exbapnitus et condepnatus bona ipsius que fuerint
in comitatu papie per sindicum castri vel ville in quo vel qua
seu cuius districtu fuerint potestati vel Capitaneo et eorum
offitialibus integre debeant assignari infra terminum quod
per potestatem vel Capitaneum vel eorum offitiales ei fuerit
assignatum. Et qui contrafecerit puniatur in .xxv. lib. den.
et tamen comuni quantum valebunt res non assignate solvere
compellantur. Si autem exbapnitus et condepnatus erit
de comitatu sindicus illius castri vel ville unde fuerit
teneatur sua bona que fuerint in sua villa vel castro
totaliter assignare et omnia alia bona que scinerit esse
sua in termino ei per potestatem vel Capitaneum vel maiorem
sindicum vel eorum offitiales ordinato. Contrafaciens
.xxv. lib. den. comuni papie solvere teneantur. Et etiam com-
pellantur tamen ultra solutionem quantum valebunt res quas
non duxerit assignandas. Et teneantur domini potestas
et Capitaneus vel eius offitialis qui ipsum condepnaverit vel
bapniverit facere preconizari per plateas comunis papie quod
quilibet sindicus infra terminum assignandum bona dictorum
bapnitorum et condepnatorum assignet ut supra. Volumus
insuper ordinantes quod si aliquis postquam aliquod maleficium
comiserit bona sua in totum vel in partem venderet donaret
vel alienaret seu obligaret seu quocumque
contractum aliquo modo faceret bonorum suorum vel cuius
causa dicta bona dicta possent alienata seu aliqualiter
obligata talis venditio alienatio obligatio et
contractus ipso iure nullius sit valoris et pro nullo penitus
habeatur et per potestatem et Capitaneum vel maiorem sindicum
et eorum iudices vel alterum eorum totaliter sit cassandus.
Dummodo predicta non intelligatur in illis que esset ad mandata

nec eent cotumaces si legitime satisdaret ul' ali-
cautiuz esset comune de condepnatioe solueda
Nec hant locuz iquibuscuq3 qui eoz maleficij
odepnatioez soluissent seu soluerit. ¶ Preta
si aliquis repiatur possidere ul' detinere seu
aliquo modo hre aliqua bona z res siue de
bonis z rebꝫ alicui exbapniti seu odepnati
cois pus z no ostenderit itmino ei datp
p potestatez ul' Capitan ul' maiore sindici
ul' Judicem alicui eoz p publicaz instrm
de iure qd se hre diceret i eisdem si dca bona
et res huit ul' tenuerit siue possederit aquicqz
ante ctra ante exbapnimentuz ul' odepnatioez
lataz talis possessio ul' tenuta no valeat ullo
modo nec sibi esse possit ialiquo pficua Et
obhoc coi pus nullu3 piudiciu generet set
bona z res sic detenta hite ul' possesse psindici
cois pus ul' pIudicez qui erit sup executioe
odepnationuz cois pus p ipso coi debeat retine
mri accipi z teneri ita q idaz coe pleno iur
ptineat dca possessioe quicq3 annoz pillu3 hita
no obstante ¶ Et siquis emerit bona z res
siue debonis et rebꝫ que fuerit alicui exbapiti
seu odepnati cois pus ab ipo coi siue sindico dci
cois q aliqs alius hat teneat ul' possideat ul' huit
tenuerit ul' possederit aquicq3 ante ctra ante
exbapnimentuz ul' odepnatioez lataz ñ inde
ipe possessor hat instrm pub. ut supi e notatu
ipa possessio ul' detetio ut dcaz est nulli effect
maneat ñ ualoris. s3 ipe empto p potatez z Capit
ul' maiorez ul' alicui eoz offitiales itenutaz z
possessioez ipoz bonoz z rez efficaciter mitti
z poni debeat z tene no obstate possessioe quaz
alter huit indcis bonis exeo q ipa possessio n
exciterit quiquenalis ñ ipa detemptio tali em-
ptori aliquod piudiciu generet Saluo tn
iure agendi dco possessori ul' detemptori ¶ Fiat
etiam vnus sindicus pcoi pus qui pipso coi
tenutaz z possessioez accipiat debonis illoz ex
bapnitoz qui essent pmaleficio odepnati q2
bona vendi no possint pcoi ¶ Volum9 insup
et ordinam9 q potenta ipnti caplo ul' alij
pcedente ul' sequte iuolumine statutoz non
derogetur ñ derogatuz intelligat' ul' otentis
sb Rca posita i pmo libro de offitio teiu bonoz
bnuz vocandoz noie directores z eoz notes
s3 oia z singla otenta sb hoc caplo z sb dca Rca.
sb perpetua pmaneant roboris firmitate ¶ Insup
Statuim9 q offitiales qui odepnauit euz si hbrt
saltem .xx. dies desuo offitio post dcaz odepna
tionez teneat' facere executioez supbois dicti
odepnati et incorporatioez ifra .xv. dies i cam
cois sb pena .V. lr den. quia sindicatores tpre
sui sindicat' teneant' defacto odepnare et desuo
salario retinari facere Et sili pena teneant'
dicti sindicatores si i pdcis negligetes fuint

Et si no hbrt .xx. dies ul' hbrt z fuisset negligens
tuc sbcessor sub sili pena facere teneatur dcaz
executionez. Et q cancellari' ul' abreuiato sb
pena .C. lr den. sbcessori odepnatioez notificare
ifra quiq3 dies adie introitus offitij Et idem
itelligatur icibꝫ odepnatis p contumacia Et
adhoc ut offitiales exbreuitate tpis no valeat
ipediri Statuim9 q si aliqs oditor oparet ul'
iure aliqd sup pdcis bonis pretenderet ul' sibi
aliquid deberi diceret q pcedat' et pcedi debeat
sumarie z deplano sine strepitu z figura iuditij
tempore feriato ul' no etiaz si eet feriatum
adhonorez dei.

De bona odepnati deueniat in coe si odepnatio no erit soluta Rca.

Statuim9 z ordinam9 q si aliqs fuit .Cxl.
exbapnit9 paliquo maleficio pquo bona
deliquentis destrui debeat sm formaz alicui9
statuti pti pusij quicuq3 voluerit dice se esse
osortem ipi9 deliquentis z odepnati ul' aliqd .Cxlij.
iuris hre i bonis z rebꝫ hitis z possessis ul' detetis
peuz qui extali mallio fuerit odepnat9 possit z
teneatur ostendere et dicere deiure qd diceit
se hre i eis ifra terminuz otto diez oputandoz
adie odepnationis ¶ Et potas z capitan z quilz
alius offitialis cois depdcis cognitioez hns et
quilz eoz teneant' z debeant fieri face destruc
tionez bonoz talis odepnati post odepnatioez
deeo factaz si bona no publicaret' coi perusij
s3 si aliqua ps veniret coi pus publicanda
ul' executio facienda pena talis odepnati soluedi .Cxliij.
coi pus fiat deductio ei9 qd veris creditoribꝫ
dicti odepnati deberet' Et iresiduo fiat dcuz vastu
ifra tantum die adie dce declarationis z deductionis
facte dequo tempore declarado dcuz est supra
ifine capli pxe pcedentis.

De facientes douanaz victualiuz Rca 137

Statuim9 z ordinam9 q nullus faciat .Cxli.
ul' fieri faciat ul' psumat decanaz seu
gubernatiaz bladi ul' olei emedo ialiqua pte
ciuitatis comitat' ul' district' pus ifraudez causa
oseruandi ul' retinendi ul' vendendi ul' mercandi
ul' mercantia faciendi vltra qntitatez necessariaz
sibi z familie sue pvictualibꝫ Et hoc no itelligat'
in hospitibꝫ z albergatoribꝫ qui possint eme
sine fraude ordeuz z speltez necessaria pse z
aialibꝫ illoz qui hospitarentur idomibꝫ uel
hospitijs eoz. nec i illis qui vendunt ordeuz et
speltaz adminutuz qui possint pquilz vice
emere z tenere sine fraude usqz adqntitatez
.xx. corbiuz ordei et totidez spelte cu reuededi .Cxliiij.
adminutuz. ñ etiaz intelligat' i illis qui e
emerit abemptoribꝫ fructuuz dusij adbapni
menta segalaz minutaz z leguma recollecta
defructibꝫ dusij pus. ñ i illis qui venderent
oleuz adminutuz qui possit eme qualibꝫ vice
cu reuedendi adminutuz usqz ad .xv. mecolhe
olei. et vltra hre z tene no possit. Et vtruz

predicta fecerit infraudez ul' no ul' cu alr reuedendi
remaneat i puisione potestatis et Capitan ul' ma
ioris sindici ul' alicui eor. Et qui contrafecerit
si fuerit singlaris psona i .xxv. libr. den. puniat
Et si fuit vniusitas alicui castri ul' ville puniat
in .L. libr. den. Et depdicis oibz et singlis superius
denotatis quilz possit esse accusator et teneatur
i secreto si voluerit et hat medietatez bapni seu
pene. Et siquis ul' siquos repirent contrafacientez ul'
contrafacientes illuz ul' illos debeant condepnare secundu
foraz supius denotataz. Et si potas ul' Capitan
ul' maior sindic adpdca facienda fuerit negli
gentes coi pus. C. libr. den. pene noie negliges
desuo salario soluere teneant Et quilz possit ee
accusator et hat etiaz partez bapni seu pene.

De Custodibz contrastie fiendis i comitatu Rca. 138

Cxlij. In quolz castro et qualz villa coitat et distt
pus. Sindic cuz massarijs teneat facere
custodes demelioribz ipor qui custodes teneantur
et debeant die noctuqz custodire peor iuridictez
et guardiam facere ne bladuz seu victualia aut
comestibilia ul' alia vetita exfora alicui statuti
deferatur extra coitatuz ul' districtuz pus sub
pena et bapno pquolz castro. C. libr. den. et pqlz
villa .L. libr. den. Q̄ua penaz potas ul' capit
ul' maior sindic auferat contrafacienti pcoi.

De no obedientibz offitialibz. Rca. 139

Cxliij. Ille qui no obediuerit potati ul' capitaneo
ul' maiori sindico. C. s. den. solue teneat
Et siqs no obediuerit eor eor siue alicuius
eor militi Iudici ul' notario i pceptis que fient
acce sui offitij quocuqz modo et causa. pena
.xx. s. den. puice qualz debeat substine. qua pena
potas et Capitan et maior sindic et quilz eor
auferat pcoi defacto et sine aliquo pcessu et
sna et nichilominus ipa pcepta valeant et debeant
effectui demandari ¶ Si aut pceptuz factu fuit
illis qui facient ul' face vellent rissaz seu ce
tumultuz que ul' qui fieret i ciuitate ul' burgis
pus ille qui no obediuerit .i .L. libr. den. puice et
qualz possit condepnari ¶ Si uo rissa ul' tumlt
erit coraz potate ul' Capitan potas ul' capitan
ul' maior sindic possit pena i pone et accipere
.C. libr. den. i obedienti cuicuqz pcoi et qn aliquid
pceperent scribi faciat p eor notariuz Et nullu
depdcis pceptis valeat si scriptuz no fuit et donec
scriptuz no fuerit p notariuz potatis ul' capitan
ul' maioris sindici.

De dicente alicui iniurias cora offitiale. Rca. 140

Cxliiij. Siquis dixerit alicui iniuria cora potate
ul' Capitan ul' maiori sindico ul' aliquo
eor ul' alti eor Iudice ul' iudicibz cois pus
q esset mentit ul' minaret euz offende. C. s. den.
pene noie solue teneat. quaz pen potas et capit
et maior sindic ei auferre debeant et teneat pcoi
Et potas ul' Capitan et maior sindic et Iudices
coraz quo ul' quibz talia dicerent scribi et
faciat et faciat Et illi scripture facte depdcis
stari debeat ita q alie pbationes nullatenus admic
tantur. et semp sit i prouidentia potatis et capit
et maioris sindici inspecta qualitate psonar et etia
dignitate. Et pdcaz pena. C. s. d. auferre possit
cuilz contrafacienti defacto sine aliqua accusatione
denuntiatione ul' inquisitione et sine aliquo pcessu.

De negante instrumentu debiti pecuniarij. Rca. 141

Quicuqz negaverit ul' inficiat fuerit cora Cxlv.
potestate vl' Capitan ul' maiori sindico aut
aliquo exiudicibz eor ul' alti eor Contractum
seu publicuz instruz rationabili factuz pse de
aliquo debito pecuniario soluat et solue teneatur
et debeat pena que i ipo contractu contineñ illi ul' illis
cui ul' quibz fecit seu fecerit aut suis heredibz ul'
hentibus ius abeo Et contractuz et instruz quod fecit et
contenta i eis nichilominus obsuare teneat ¶ Sz si no
negauit contractuz ul' instruz dealiquo debito pecuniario
s. q consistat i pondere nuo ul' mesura abeo pena
peti ul' exigi nuqz possit. Et potas ul' Capitane
ul' maior sindic ul' Iudex cora quo ul' quibz fuit
querimonia deposita debituz solui faciat si no fuerit
vsuarij.

De opponente contra instrumentum facti a tabelione q non sit notarius Rca 142

Nullus possit oppone contra instruz fcuz atabe Cxlvj.
lione q no sit notarius et i possessione tabe
lionat et si opposuerit et constiterit euz tabelione
ul' priuilegiuz ul' q sit i possessione tabelionat per
triemuz oppositio no ualeat et puniat opponens
i .C. libr. den. nec possit oppone q concessor talis p
priuilegij no hunt autoritatez concedendi. Et si
opponet dcam pena incurrat et no audiat oppo
nens. Et adpbatioez q notarius fuit et sit in
possessione tabelionat ul' notariat sufficiat pbari
pduo instra facta peuz pser meses ante ul' p
litras testimoniales sui cois assentes ipm esse
notariuz et hri pnotario si forensis esset ul' p
duos testes defama.

De petente debituz sibi solutuz. Rca. 143

Siquis peteret abaliquo debituz sibi solutuz Cxlvij.
ul' dequo ipe refutauerit dequa solutione
ul' refutatione appareat instruz publicuz refutationis
tantudez desuo coi pus pene noie solue tenetur.

De Credentia tenenda Rca. 144

Statuimus et ordinamus q credentia i posita Cxlviij.
seu secretuz i posituz defacto aliquo apote
state ul' Capitan ul' maiore sindico ul' apioribz
camerarijs vl' rectoribz ul' abaliquo offitiale
cois pus defactis et negotijs dci cois debeat
abillo cui i poneret i secretuz retineri put
imponenti ul' i ponentibz placuit. et qui contrafecerit
pena .xxv. libr. den. puniat et puet omi offitio
et onore cois pus ¶ Et si priores ul' camerarij
ul' rectores credentiaz seu secretuz no tenuerit
de hijs que sb secreto et credentia inter eos debe
rent retineri duplicem penaz solue teneant
et puent offitio et honore ut dcuz est ¶ Itez
statuimus et ordinamus q quicuqz prior Camerarius

ul' sapiens ad aliquod consilium vocatus qui in aliquo consilio interfuerint in quo tractaretur de aliquo facto communis perusii et impositum esset secretum de eo quod in ipso consilio diceretur et tractaretur. et per ipsos consiliarios ul' priores ul' camerarios fuit iurata credentia et eam aliquis expredictis propalauerit ul' reuellauerit ul' huiusmodi secreta non tenuerit puniatur et puniri debeat per potestatem ul' capitaneum ul' maiorem sindicum in C. libr. den. de facto ex offitio suo ul' ad petitionem cuiuscumque petentis et quilibet valeat esse accusator et habeat quartam partem dicte pene. Et nichilominus priuetur et priuatus sit ipso iure ab omni offitio et onore in ciuitate perusii. Et ad probationem predictorum sufficiat unius testis de veritate qui eum reuellantem ul' propalantem predicta ul' talia secreta audiuerit recitari cum probatione duorum testium de fama. aliquo non obstante. Et eadem pena puniatur et puniri debeat quicumque ex offitialibus assumptis et deputatis super sacculis offitialium communis perusii faciendis et componendis reuellauerit et propalauerit credentiam ul' secretum de aliquo facto per ipsos offitiales circa compositiones et ordinationes dictorum sacculorum habita preter predicta.

De Ciue iura recipiente a forense contra Ciuem. Rubrica. 145

Cxlviii. Nullus ciuis ul' comitatensis aut districtualis perusii audeat ul' presumat recipere cessionem alicuius iuris ul' facere sibi cedi et in se transferri quocumque titulo aliquam actionem ab aliquo forense ul' extraneo qui non sit de iuridictione communis perusii contra aliquem ciuem uel comitatensem ul' districtualem ul' alium de iuridictione communis perusii. Et si contra fecerit talis iurecessio non valeat nec teneat ullo modo. Et ille qui contra predictam formam iuris cessionem acceperit condempnetur in CC. libr. den. Et ut quilibet forensis possit cum securitate venire ad ciuitatem perusii ad litigandum et ad suum ul' sibi debitum consequendum et sine aliquo impedimento minarum ul' offensionis ius suum valeat prosequi. ¶ Statuimus quod ex nunc auctoritate presentis legis unusquisque forensis ad ciuitatem perusii possit venire secure ad litigandum ad suum et sibi debitum consequendum. Et quicumque ciuis ul' comitatensis ul' districtualis ciuitatis perusii ul' quicumque alius qui habet litem ul' questionem ul' controuersiam aliquam lite contestata ul' non de aliquibus bonis ul' rebus mobilibus ul' immobilibus iuribus ul' actionibus cum aliquo forense si ipsum forensem durante dicta lite ul' questione ul' post finitam dictam litem ul' controuersiam infra sex menses proxime subsequentes offenderit ul' offendi fecerit in persona ul' rebus puniatur talis offendens ea pena qua puniretur si offendisset ul' offendi fecisset ueros et originarios ciues perusinos aliquo alio statuto in dicto ... ad predicta non obstante.

Quod nullus recipiat pecuniam ut aliquis euadat a maleficijs. Rubrica. 146

C.L. Statuimus et ordinamus quod nullus audeat ul' presumat accipere per se ul' alium aliquam pecuniam ul' rem aliam causa seu occasione alicuius accusationis ul' denuntiationis ad hoc ut a criminibus aliquis euadat nec depositum recipiat nec recipi faciat promissionem seu obligationem ul' instrumentum expressa aliqua de causa ul' alia et veritate aperta dominum potestatem et Capitaneum et maiorem sindicum et eorum offitiales et quilibet eorum per se faciat restitui et reddere illi qui repiret(?) ul' expedisset pecuniam datam ul' expensas ul' aliam rem ul' quam dare promicteret. si tres partes et aliam quartam partem dari faciat massario communis perusii pro ipso communi. et depositum promissiones et obligationes et instrumentum cassari faciat et irritum reuocari expressis in eis ul' non causis suppositis ul' aliqua alia aliquo statuto non obstante. Et nichilominus puniatur et condempnetur repertus culpabilis de predictis ul' aliquo predictorum in L. libr. den. dicto communi perusii soluendis. ¶ Volumus etiam quod aduocatus procurator ul' quicumque alius quilibet cum aliquo paciscens de quota litis ul' emens seu quouis alio titulo recipiens ul' acquirens aut emi recipi ul' acquiri faciens ius alicuius ul' actionem de quo seu qua lix ul' controuersia aliqua fuisset ul' esset et occasione talis pacti emptionis receptionis ul' acquisitionis litem fecerit seu fieri fecerit quoquo modo et probaretur condempnari possit et debeat communi perusii per dominum potestatem et dominum Capitaneum dominum sindicum ul' alium offitialem ul' alterum eorum ex offitio ul' ad instantiam cuiuscumque in duplo extimationis iuris ul' actionis ul' rei empte ul' titulo ... donationis ul' alio suscepte seu pacte.

De fenore accipiendo per forenses. Rubrica

C.Li. Cum multi forenses ad immoderatas feneret usuras. decernimus statuentes quod nullus forensis qui venerit ul' venturus est ad habitandum in ciuitate ul' burgis perusii qui prestet sub fenore suam pecuniam accipere debeat nec presumat pro fenore seu merito pecunie quam prestabit ultra tres den. pro libra in mense quolibet. et si contra fecerit .xxv. libr. den. communi perusii soluere compellatur. Et hoc non intelligatur in ebreis qui priuilegium habent a communi non tamen intelligatur esse permissum de aliquo fenore recipiendo. Et de predictis credatur sacramento accusatoris cum uno teste. et plena probatione permissis habeatur. Et hoc locum habeat in contractibus et mutuis que fient instituendis(?) et in contractibus et mutuis factis et contractis ab uno anno citra.

De reficatiatione alicui certas iniurias et de verbis iniuriosis. Rubrica. 147

C.Lij. Quicumque improperauerit seu reficatiauerit alicui homicidium ul' percussionem factam in facie unde signum euidens remansit ul' debilitationem alicuius membri ul' iniuriam aliquam plures illatam ul' illatam in persona eius cui improperatio seu reficatiatio facta fuerit ul' in persona uxoris ul' viri alicuius consanguinei ul' cuiusdam usque tertium gradum si homicidium improperauit seu reficatiauerit ul' passus faciei unde signum euidens remansit ul' membri debilitatio pro qualibet reficatiatione et improperatione in C. libr. den. condempnetur et puniatur. Si aliam iniuriam plures reficatiauerit et improperauit pro qualibet reficatiatione que facta fuerit puniatur in L. libr. den. Ita quod non possit pro improperatione seu reficatiatione pluribus vicibus facta eorum tempore successiue condempnari ultra quantitatem CC. libr. den. Et predicta habeant locum in quolibet casuum premissorum. Et si aliquis improperauerit seu reficatiauerit alicui aliquam iniuriam

Unde pax

ul' arengando dixerit i aliquo c͞osilio ul' adunā-
tia cois pus͞ utilitatez ɩ bonuz statuz cois et
ppli pusini. et qui c͞ofecerit puniatur talis offē-
dens quadrupla pena qua puniri deberet per
formā statutor̄ si aliuz pusinuz offendisset ul'
eidem iniuriā intulisset. Et ad pbationē offen
sionis facte ul' illate dicto ul' facto i quocunqȝ
loco aliau dep̄dis q͞ ex aliqua c̄a cāz facta
fuerit offensa sufficiat publica vox ɩ fama et
plena et legitima pbatione hātur. **Qd pene**
malefitior̄ denocte c͞omissor̄ duplicētur. Rca.

.clviii. **U**T omib; tollatur occasio ɩ aliq̄s deliquādi
formidine pene immīnete. Ordinam' q͞
facienti ul' fieri facienti aliqd malefitiuz denocte
penā duplicez quā si faceret dedie. potas ɩ capits
ɩ maior sindicus tollere teneant. Saluo ɩ reseru-
to q͞ pena duplicez nō auferat n̄ auferi possit
portantib; arma defendibilia denocte n̄ pportatē
vel delatē ipor̄ armor̄ defendibiliū denocte ɩ
pena ipor̄ armor̄ valeat duplicari n̄ etiā i armis
offendibilib; nisi post t̄tiuz sonū campane du-
plicetur. ¶ Volum' insup q͞ ubicūqȝ exforā
aliau statuti tractat' deduplicatē ul' triplicatē
ul' quadruplicatē ul' alia multiplicatē pene
p modū quote intelligatur duplicari ul' tri-
plicari ul' quadruplicari ul' multiplicari solum
simplex pena pmordialis que i pomī nō hito ɩ
respectu adaliquā q͞titatez cui' vigore pena
aliqualit' augumētaret' seu augumētari posset
quoquo modo. **De distinctione noctis**
adie. et depulsatione campane. Rca.

.clviiii. **I**N omib; ɩ singlis malefitijs ɩ casib; ubi
spāl't fit mentio denocte i capitulis sta-
tutor̄ cois ɩ ppli. Nox intelligat' i ciuitate
post sonuz campane .s. afine soni cāpane que
pulsat' desero ppena duplicāda statiz ɩ imedi-
ate post tramontare ɩ occasū solis usqȝ ad ɩ
aliuz sonuz campane demane ɩ aurora diei
seq̄ntis. ¶ Et volum' q͞ campanarij cois pus͞
teneant' ɩ debeant sb pena x. lib' den' pquolȝ eor̄
semp pquolȝ sero statiz imediate post tramotaē
et occasū solis sonare campanā grossā ppli
pus͞ p magnā horā ppene duplicandis ultra
ɩ pter alias pulsationes quas desero facere
debent pformā statutor̄. Et ipā campanā
sonare semp demane i aurora. Et itelligat'
nox semp inter utrūqȝ tpus et nllo alio tpē
itelligat' esse nox posito q͞ esset nox scd̄m
veritatez et i dco tpe sint pene omictentib;
malefitia duplicate .s. post dūz sonū campāe
desero ɩ post occasū solis semp usqȝ adaliū
sonuz seq̄ntez ɩ seq̄ntis diei i aurora ɩ usqȝ
adauroraz seq̄ntis diei. Et si dci cāpanarij dcās
pulsatōes campane nō facient dcis tpib; ut
dcūz est potas ɩ capitan' ipos ɩ eor̄ quēlȝ c͞o
puniant defacto i dcās x. lib' den'. Et c͞otra eos
ɩ quēlȝ eor̄ i quirat' aliquo alio nō obstāte.

¶ In comitatu uo nox intelligat' a tramontare et
occasu solis usqȝ adortū solis seq̄ntis diei.
De offendente aliquez denocte currente
ad ignez. Rca.

DIcimus statuentes q͞ si aliquis denocte .Clx.
curreret seu iret adignez qn̄ dom' aliq̄
ul' aliquis oburereretur seu obureretur. et tūc
offensus fuerit i psonā offensor debeat c͞odēpnari
i quadruplū q͞titatis qua puniri ɩ c͞odēpnari
deberet scd̄m formā statutor̄ pillo crimine ul'
malefitio si alio tempore illud c͞omisisset. ¶ Et
siquis dederit tūc dāpnuz i loco ignis ul' incēdij
ul' in aliquo loco pp̄e dcūz locū ignis ul' incēdij
p centuz passus ul' abinde infra puniatur
i quadruplū ei' q͞titatis qua puniri deberet
qui daret illud dāpnuz si alio tpe dedisset
nisi restitueret dāpnuz infra t̄tiaz diez quo
cau nichilomin' puniat' pinde ac si alibi dcūz
dāpnuz dedisset.
De inuēto post t̄tiuz sonuz campane. Rca.

SIquis inuentus fuerit post t̄tiuz sonū .Clxi.
campane cois denocte p potatez uel
capitaneū ul' maiorē sindicū ul' eoruz
ul' alti' eor̄ familiares siue c͞ustodes noctis
siue p offitiales cois pus͞ sup custodia deputat'
ul' ei' offitiales ul' familiares ante q͞ ipa
campana pulsetur demane i aurora diei seq̄ntis
pdisternēdo diez c͞onocte puniat' i xx. s. denar'.
et nō tn̄ credat' uni custodi qui aliquē accu-
saret. ¶ Ille autez qui inuent' fuerit post
t̄tiuz sonuz campane si fideiussorez dederit
depena soluenda et de repntando eū potati
ul' capitan' ul' maiori sindico ul' offitiali
sup custodia adpalatiū potatis ul' capitanei
ul' offitialis sup custodia nō ducat'. ¶ Sȝ tn̄
qn̄ aliqs iret pclerico ul' infirmo ul' alio ɩ
cau fortuito ul' alia euidenti necessitate que
adpareret hōib; ul' qn̄ aliqs esset bone fame et
bone c͞odictionis de qua fama ɩ c͞odictōe credat'
dicto por̄ c͞otūz debāpno soluendo ul' non
i pudentia potatis ul' capitan' ul' maioris sin
dici ul' offitialis sup custodia debeat remanē
inspecta q͞. et negotij qualitate. ¶ Furnarij uo
ɩ furnarie qn̄ iret adpapienduz panez fierj
et psone que panez portaret adfurnū uel
defurno panē reportaret addomuz suā pp̄t et
sua familia ul' palijs psonis qui panis i furno
coctus esset. et stamegnatores qn̄ vadunt
adstamegnāduz ire possit qualȝ ora. Et si foret
inuenti pena minime solue teneat'. ¶ Possint
etiā ire denocte macellatores ɩ spetiarij cum
lūie pexcitio eor̄ artis sine aliqua pena.
¶ Ille uo qui fuerit inuent' post t̄tiuz sonum
cāpane i ciuitate ul' burgis pp̄e domuz suam
ul' sue hitatōis adtres domos. et ille q͞ pilaz
ignē ul' lumen portauerit si fuerit bone c͞odictōis
ɩ fame adpenā soluēdā nō cogat'. Et offitialis
facies execut' hāt quartū s. den' p qualȝ libra.

unde pax esset facta soluat pene nomine. cl. libr. den. si
expace contra offensio coram iudice ul' iustitia ul' scriptura
facta i libro cois qui factus est depace et oppositione
pacis ul' aliud instrumentum alr factum. De aliis
non iniuriis potestas et capitaneus refactarii x. libr. d.
pene nomine tollere teneatur. Proquolibet aut verbo
De verbis iniuriosis — iniurioso ul' minatorio soluat pene nomine xl s. d.
dummodo condempnatio deverbis iniuriosis ul' mina-
toriis eodem tempore dictis non excedat xxv libr. d.
nec fieri possit ultra xxv libr. den. Nec possit augu-
mentari condempnatio ratione loci ul' temporis de aliquibus
delictis i presenti capitulo contentis. Quod nullus notarius
scribat aliquam reformationem ul' propositam
ul' partitum aliquod adunantie cois perusii nisi
Cancellarius sive notarius priorum. Rubrica. 148

Dicimus et ordinamus quod nullus notarius
Ciuitatis ul' burgorum comitatus ul' districtus
perusii ul' aliunde audeat ul' presumat scribere et
.cliii. aliquam reformationem propositam ul' partitum aliquod
arenghe congregationis consilii ul' adunantie cois
perusii sed solummodo scribi possit et debeat per cancella-
rium cois perusii ul' per notarium dominorum priorum i casu
quo cancellarius esset impeditus per infirmitatem ul'
absentiam ex ciuitatem perusii dummodo fieri non possit
nec debeat sine expressa licentia consensu uoluntate et
deliberatione eorum. Alitur nullo modo scribere admittatur. Et qui
contrafecerit puniatur i .cc. libr. den.
De castro ul' villa presumentibus aliquem tormentare
ul' cetera alia vetita facere. Rubrica. 149

Dicimus et ordinamus. si castrum ul' villa de
comitatu ul' districtu perusii faceret ul' ordinaret
cum scriptura ul' sine tacite ul' expresse ul' presumeret
.cliiii. aliquem tormentare ul' exbapnire proaliquo debito
ul' cohercere aliquem quod non veniret cum grascia uel
blado ul' mercato adciuitatem perusii ul' compellere
aliquem quod non veniret adciuitatem perusinam adponen-
dum omnem quantitatem dequocumque grauaie uel si
grauamen aliquod imponeret aliquem castro ul' ville
ul' ordinauerit quod castrum ul' villa ul' rectores
ipsorum cognosceret ul' intelligeret dealiqua questione
ultra et preter formam statutorum ciuitatis perusii
ul' si faceret aliquam interdictionem rerum ul' aque
ul' conuersationis vicinorum ul' laboritii terrarum. potestas
ul' capitaneus ul' maior sindicus tali castro ul' ville
teneatur auferre pene nomine et bapni V. libr. den.
si quantitas fuit coram ipsis ul' altro eorum posita.
Et aut depredictis veritas i ueniri non possit per
testes potestas et Capitaneus et maior sindicus et quilibet
eorum teneatur et debeant quatuor ul' sex homines ipsius
loci pro ueritate inuenienda procedentibus indiciis
tormentare. Et si constiterit et liquidum fuerit
aliquid depredictis predictorum confessionem dictam penam teneantur
auferre. exceptis hominibus castri plebis qui adhoc
amplius non cogantur. nisi adillud tantum de grascia
blado et mercato veniendo adciuitatem perusii. Et
nulla vniuersitas castri ul' ville possit facere
aliquam conspirationem ul' cetum aliquem i scriptis
ul' sine scriptis de bapnime et expensis comuniter
faciendis et supportandis seu sustinendis pro causa

ul' questione quam aliqua vniuersitas haberet cum aliquo
Ciue perusino. sub pena V. libr. den. Et si singulare
compromissum factum fuerit per homines aliquos terre i aliquem
ul' aliquos deomnibus questionibus intelligatur esse
factum i fraudem cois perusii et non valeat ullo modo
Et hoc non intelligatur si vniuersitas moueret
questionem ul' moueretur eidem. Quod vniuersitates
comitatus perusii non eligant ul' recipiant aliquem
i dominum ul' rectorem nisi primo eligatur acois perusii. Rubrica. 150

Nulla vniuersitas comitatus ul' districtus perusii et
audeat ul' presumat possit ul' debeat eligere
.clv. uocare nominare ul' habere i dominum preceptorem ul' defensorem
rectorem ul' presidem ul' coadiutorem ul' aliquem alio
offitio quocumque nomine censeatur cum salario ul' sine
salario directe ul' per obliquum tacite ul' expresse aliquem
comitem ul' marchionem militem ul' alium natum de
prole militari ex paterna linea nec aliquem iudicem
ul' plures nec aliquem alium cuiuscumque conditionis ul'
status existat ul' aliquem deciuitate ul' comitatu
perusii ul' aliunde nisi eis daretur per cois perusii nec
eis aliquod tributum reddere nec ensenium facere
nec eundem per cois presentare ul' eidem dare ul' concedere
aliquod nec eis sequelam facere. Et qui i predictis ul' aliquo
predictorum contrafecerint si fuerit vniuersitas castri V. libr. d.
Si ville. cc. libr. den. coi perusii soluere teneatur que
pena defacto a contrafacientibus exigatur. Et depredictis
inquiratur publice et secrete et sufficiat pub uox
et fama cum probatione vnius testis de visu. dummodo
predicta non intelligantur i eligendis per cois perusii et
quocumque modo. Et inta publica fama possit ad
tormentum procedi. possit tamen ensenia et salaria
dare et presentare iudicibus et aduocatis et notariis
et procuratoribus prouidentie prestando ul' prestito
vniuersitates rerum ipsarum vniuersitatum.
Quod nullus possit emere aliquod offitium. Rubrica.

Nullus notarius ul' alius deciuitate uel
comitatu perusii possit nec debeat emere aliquod .clvi.
offitium quod aliquem concederet per cois perusii seu per
offitiales dicti cois i ciuitate ul' comitatu perusii
ul' vicariatum aliquem castri ul' ville comitatus perusii
ul' ex districtus ul' aliquod dare ul' promictere pro
ipso offitio ul' vicariatu habendo adpena .C. libr. d.
Et dehoc possit et debeat inquiri per potestatem et
Capitaneum et maiorem sindicum et quemlibet eorum ex
eorum offitio et adpetitionem cuiuscumque petentis.
Et ad hoc probandum sufficiat probatio vnius
testis deueritate cum fama Et idem intelligatur
i dante et recipiente. Et notarius contrafaciens
eleuetur dematricula notariorum pena potestati et
Capitaneo et maiori sindico. C. libr. den. proquolibet
eorum si negligentes fuerint adpredicta.
De offendente aliquem arengantem vtilitate
cois perusii. Rubrica.

Statuimus et ordinamus quod nullus audeat .clvii.
ul' presumat offendere ul' offendi facere
dicto ul' facto aliquem pro eo quod talis offensus consuluit

De introitu rei alterius. Rca.

.Clxij. Nulla psona intret ul' intrare debeat ortuz
vineam cāpuz ul' clusuraz ul' agruz alteri⁹
ul' aliaz quācūq; rez alicui⁹ ul' abeo poxessaz uel
quaz aliquis cōduxisset ul' hret adcoptumū uel
laboritiuz sine licentia dn̄i rei ul' poxessoris ul'
cōductoris seu coptumatoris ul' laboratoris ꝛ qui
cōfecerit si erit de die .xl. ß. den̄. et si erit de nocte
.C. ß. den̄. noīe pene solue teneat. ¶ Preterea venato-
res ꝛ aucupatores seu cacciatores ꝛ vcellatores
nō possint vllo tpre n̄ debeant intrare bona alti⁹
ad duo miliaria ꝓpe ciuitatez ad penā .xl. ß. pquālz
vice. et stetur depdc̄is sacramēto dn̄i rei ul' poxes-
soris ul' cōductoris seu coptumatoris ul' laborat.
Et si dn̄s rei ul' laborato ul' poxessor rei ul' cōdu-
ctor seu coptumator aliquaz psonā ī sup̄dc̄is r
bonis inuenerit et nō denūtiauerit maiori sindico
et iudici iustitie cōis pus̄ illuz quē īuenerit
et fuerit manifestuz dn̄o sindico .xl. ß. den̄. solue
teneat que pena sibi p maiorez sindicuz defco
sine aliqua sua ul' pcessu debeat auferi. ¶ Preterea
Canes incomitatu teneant ligati a medietate
mes̄ Augusti ī antea usq; admedietatez mīs ottobr.
¶ Et si ille cui⁹ fuerit canis canez ligatū non
retinuerit ut dc̄uz est p vice qualz puniat ī .xx. ß.
den̄. et credat sacramento accusatoris que pena
defacto p maiorez sindicuz sibi auferri debeat sine
aliquo pcessu ul' sua ¶ Et nulla p̄. deciuitate r
cōitatu ul' districtu pus̄ audeat ul' p̄sumat
ire n̄ intrare in rem ul' p rem alti⁹ ul' abeo
poxessa causa eundi adaliquez fontez ul' aliuz
locuz et qui cōfecerit puniat p dc̄uz maiorem
sindicuz ī .v. llr. den̄. pqualz vice et creditur r
sacramēto dn̄i ul' poxessoris rei cū vno teste q
¶ Et nullus decōitatu pus̄ possit iurāe cōt aliquē
pusinuz deintroitu ß possit pbare ptestes ¶ Voluz
etiam q nullus possit deintroitu aliquē accusāe
nisi dn̄s ul' poxessor rei ul' cōductor seu coptuato
ul' laborato tm̄ ¶ Et q nullus possit aliquem
accusare deintroitu nisi vna vice ī mēse ꝛ de vno
mēse tm̄ ꝛ nō depluribȝ mesibȝ et vnuz devna fāilia
tm̄ ꝛ nō plures. ¶ Et quicūq; emerit ul' accepit
adcoptumuz de rebȝ cōis pus̄ possit accusare ꝛ
iurare deintroitu sicut dn̄s rei sue ꝛ admictat
ei⁹ accusatio nō obstante p̄scriptiōe tpris q ī gtra-
riuz obiceret ul' posset oppōi.

De exeunte de via publica et intrante per rem alterius. Rca.

.Clxiij. Nemini liceat exire p viam seu campū ul'
vineaz ul' ortuz ul' arboretuz ul' aliam
rem alti⁹ ul' abaliquo poxessiuz ul' poxessaz cōfaceti
potās ꝛ Capitan̄ ꝛ maior sindic̄ ul' iudex alicui⁹
eoꝝ ꝛ quilȝ eoꝝ teneat auferre noīe pene p vice
qualz .xl. ß. den̄. Inspecta tn̄ p potātez ꝛ capitan̄ ꝛ
maiorem sindicuz ul' altiuz eoꝝ cōdictiōe tpis ul'
loci. et qualitate psonaz ¶ Et si aliqs diceret
se hr̄e aliqd̄ ius eundi p illaz viaz seu rez pro
qua aliqs aliꝰ de eo cōquereret ire ul' iuisse
illud dc̄uz nō valeat n̄ admictat nisi ostenderit
p pub̄ instrūz manu pub̄ notarij factuz se hr̄e illud
ius in ipā via ul' re p quā eūdi se asserit ius hr̄e.
¶ Siquis aūt cauauerit ul' cauarj fecerit aliquez
grippuz ul' aliquaz cauaz retinuerit iuxta ipm̄
grippuz ita q p̄stet impedimētuz vie seu grippe
potās et Capitan̄ ꝛ maiō sindic̄ ꝛ eoꝝ ꝛ cuȝlibet
eoꝝ offitiales sūmarie sine libelli oblatiōe et sine
strepitu et figura iuditij teneant euz cogere
adpetitionez cuiuscūq; petentis et ipm̄ suis expēs
reficiat et cauaz repleat et ipm̄ puniat pena
.xxv. llr. den̄. ¶ Et cū multe terre ꝛ vinee sint
que non hn̄t vias. et adquas nō pōt iri nisi p
res circūstantes. Duxim⁹ statuendūz aliq̊ caplō
pcedente ul' seqnte nō obstante q quicūq; hēt
ul' possidet ~~rem~~ terraz vl' vineaz adquaz nō pōt
iri nisi p res alienas seu abalio poxessas q ipē
et quilȝ desua familia laborator ꝛ coptumatō seu
cōductor dc̄e rei et quilȝ desua familia ꝛ quilibȝ
qui iret cū illo cui⁹ esset dc̄a res ul' q possidet
dc̄az rez ul' ei⁹ familiares ul' cū laboratore vl'
cōductore seu coptumatore dc̄e rei ul' ei⁹ fāilia
possit ad dc̄am rez ire et redire p t'ras non r
vineatas circūstantes suoꝝ vicinoꝝ ul' abeis o
poxessas plocuz unde min⁹ dapnuz daret sine
fraude impune cum bestia et sine bestia ꝛ etiā
cū salmis. Et hoc locuz hāt ī uineis iaz plātatis
Si uero plantarent ī posterz teneat plantās iter
relinquē sine aliqua fraude qd̄ si nō fecerit. liceat
ire etiaz si vinea esset. et ꝓ huiusmodi iter ꝛ anditū
pati nō debeat aliquaz penaz aliquo caplō non
obstante. Dūmodo p huiusmodi iter ꝛ anditum
illi qui irent p res alicui⁹ ul' abalio poxessas
nō possint dicere ul' ptendere se hr̄e ius eūdi per
dc̄am rem. alicui⁹ siu viarij ul' abeo poxess. Ita
q dc̄us anditus et iter qui ꝛ qd̄ fieret p aliquā
partem alti⁹. preiuditiū dn̄o nō faciat ul' poxes-
sori rei p quaz iret sm̄ formā p̄ntis capituli
nec quo adpprietatem n̄ quo adpoxessiōez ipi⁹ rei.
Nec p hoc intelligat sibi esse qsituz ius cā s'uitutis
eundi p dc̄az rem ¶ Si tamen ille qui hēt seu
possideret rem p̄dc̄am que nō hr̄et aliquaz viaz
ul' siui antecessores ul' ipē et anteessores sui seu
auctores ire cōsueuerūt p aliquez locuz ad rem
p̄dc̄am qui loc⁹ faciez anditus hūit p tpus .x. annoꝝ
q libere p ipm̄ locuz ire possit ad rem p̄dc̄az taz
ipē qz alij sup̄dc̄i sine cōdictiōe cuiuscūq;. ¶ Et q nullus
possit talem locuz siue anditum impedire vel labo-
rare ul' impedirj ul' laborarj facē sb pena .xxv.
llr. den̄. que pena sibi defacto auferat p potātez
ul' p Capitan̄ ul' maiorez sindicuz ul' altiuz eoꝝ
Et nichilominꝰ ille qui ire cōsueuit p̄dc̄am rem
tale impedimētuz remouere ꝛ remouerj face
possit ī pune tā ipē qz ille ul' illi qui suo mādato
et vbo facerent seu facēt. Et dep̄dc̄is potās ꝛ capit
et maior sindic̄ inquirē teneantur sb pen̄ .x. llr.
den̄. adpetitiōez cuiuscūq; petentis.

De accusato negante poxessionez rei alterius Rca.

Statuim⁹ q si fuerit aliqs accusat⁹ de apprensiōe .Clxiiij.
tenute ul' possessionis rei alicui⁹ ul' abaliq̊
poxesse siue deintroitu ul' dapno dato ī aliqua
re alicui⁹ ul' abaliquo poxessa et negabit poxe-
ssionez rei ul' rez esse accusatoris puniatur

pñice qualz i xxv. llr. deñ. Et nichilominus nega
tio ipso iure sit nulla dummo constet 2 pbetur
posessio rei p accusatorez ul' rez esse accusatoris
p instruz ul' alias pbationes. 2 q ei defructibus
dicte rei sit responsuz 2 respondeat ul' saltez
ptestes rez esse suaz ul' adsse posessaz 2 q
ei defructib; sit responsuz 2 respondeatur
ipsius rei unde erit accusatio subsecuta Et in
telligatur responsuz esse defructib; eo ipso q
sine aliqua contradictione alicuius vno dño fuit accu
satori decipis responsuz. Teneatur insup
iudex cause specifice 2 singulariter depdictis
interogare accusatuz. s. si res fuit accusato
ris ul' paccusatorez posessa tpre i accusatione
ptento 2 accusatuz facere responde tpre res
ponsionis sup accusatione 2 etiaz postea quan
documq; et si tunc fuit obmissuz. Et iudex
teneatur tempore responsionis an responsionez
notificare accusato penaz quaz icurret per
negationez quaz faceret depropietate ul' posses
sione rei talis accusatoris.

De laboratore negante vel interuertente 2 posessionez domino rei. Rca.

.Clxv. Siquis laborator alicuius rei siue conducto
seu coptumator istituatur fuerit seu
interuertit posessionē dño ul' ei aquo conduxit
ul' adlaborituz huius. potestas 2 Capitan et
maior sindic et quilz eorum teneantur ei auferre
pene noīe. C. llr. deñ. et ipm adrestitutionez
poss 2 ppietatis conpellere teneatur. Et si
aliqs laborator alicuius rei negauerit dño
ppietatez ul' posessionez rei quia huiut ad
laborituz puniatur in C llr. deñ. Et si
conductor seu coptumator ul' laborator alicuius
rei confitebitur illaz rem possidere seu laborare
palio q̄z pro eo aquo huiut adlaborituz ul' ad
huiut i conductionez seu adcoptumus sine licētia
dñi rei ul' primi posessoris ul' ei aquo huiut ad
laborituz ul' sine precepto potestatis ul' capitan
2 maioris sindici penaz. CL llr. deñ. debeat sbsti
nere et dño rei ul' primo posessori ul' ei qui
dedit rem adlaborituz ul' adconductionez seu ad
coptumuz potestas 2 capitan 2 maior sindicus
et quilz eorum posessionez restitui facere teneatur
et faciat satisfieri dño rei ul' locatori qui rem
ul' res locauit ul' ei qui adlaborituz concessit
ul' adcoptumuz dapna et expensas q̄ 2 quas
huisse ul' fecisse suo iuramento monstrabit. Et
illa talis posessio nō pīudicet dño ul' posessori
rei quo adppietatez ul' posessionez et eū adrestitu
tionez posessionis omo conpellant. preterea si laborator
ul' conductor seu coptumator pbaret se possedisse
rez quā huisset adlaborituz ul' adconductione
seu adcoptumuz paliqd tpus pbatio nō valeat
2 dño siue locatori nō pīudicet ullo modo
et psumatur pro locatore possidere

De proiciente aliqd i rem alterius. Rca.

Quicumq; de sua tra ul' vinea aliqd i traz .Clxvi.
ul' vineaz alterius que esset sbtus dictaz traz
ul' vineaz piecerit ul' proia fecerit imisit uel
imitti fecerit seu cadere fecerit teneatur illud
tollere 2 remouere i fra otto dies post preceptu
sibi factuz a iudice et si nō eleuauerit soluat
C. s. deñ. et nichilominus debeat eleuare. Itez nulli
liceat ponē ul' tenere ul' ipm facere in suo grippo
supra rez alterius ul' abaliquo posessaz marones
siue lapides prope fines grippi adtres pedes sb
pena. x. llr. deñ. et inde debeat eleuare Et i sup
presumatur dñz ul' posessorez fecisse ipm. Et dehoc
quilibet ualeat esse accusator et hāt medietatez
pene predicte. Dicimus etiaz q si exaliquo
casu grippus tre superioris cadet 2 tangat i rez alterius
iferiorez q tunc i fra mēsez px sequntez ille cuius
fuerit grippus supior ul' qui ipm grippū possidet
possit et sibi liceat auferre 2 accipe arbores et
plantas qui et que ceciderit cū grippo i rez alterius
et reparare grippuz suuz et traz suaz q ceciderit
pariter supius. Et si i fra mēsez hoc nō fecerit
et extunc tra talis grippi cadentis et arbores
et ligna que ceciderit cū tali grippo itelligatur
esse facta ipso iure dñi rei iferioris i quā talia
ceciderit et nulluz ius remaneat dño rei uel poses
sori cuius grippus talis cecidit adagendūz et
accusandūz depdictis. Et si trimi qui fuissent
i tali grippo cecidissent arce pdā debeat reponi
p partes mlccus ptecentib; adpetitionez cuiusqs
petentis sb pena. xxv. llr. deñ. pquolz die quo
negligens fuerit requisitus.

De proiciente i muditias.

Quicumq; fecerit ul' proiecerit aliquam .Clxvii.
i muditiaz ul' turpitudinez i carru treno
ul' casalendo alicuius edie ul' i casalenū ul' in
claustruz ul' trenuz alterius ul' paliuz posessum
ul' i aliqua via an domuz alicuius puniatur
i. C. s. deñ. 2 credatur sacramēto accusatoris

De proiciente i muditiā i aliquē puteuz ul' fontez siue cisterniā 2 deuastāte pectorales. Rca.

Quicumq; fecerit ul' piecerit aliquā i muditiā .Clxviii.
ul' turpitudinez aliquā i aliquā cisternaz
ul' puteuz ul' fontez ul' destruxerit aliquā
becaz ul' pectorales alicuius putei ul' cisterne
ul' fontis i totuz ul' i partes puniatur i. C. llr.
deñ. Et dehoc potestas 2 Capitan 2 maior sindici
i quirant et sufficiat pbatio pub fame. Et si potestas
ul' capitan ul' maior sindic fuerit negligentes
puniatur i. V. llr. deñ. et quilz possit esse accusator
2 hāt medietatē bāpm seu pene predicte.

De proiciente aliqd extra muruz i rez alterius. Rca.

Quum multi hntes domos ortos claustra 2 .Clxviiii.
casalena ex muros i iniuria patiatur maxiū
i eo q trāseūtes 2 hntes facere sup dōs muros
proiciūt lapides traz 2 turpitudinez dedictis muris
i dōib; claustris ortis 2 casalenis dōrum iniuriā
hntiuz facere extra dōs muros Statuimus q

nulla psona audeat ul' psumat pitcere aliquã t'pitu
dinez t'raz ul' lapides de dictis muris seu alio loco
ĩ dĩs domib; ortis claustris ꝛ casalenis. Et qui ↄ̃fecerit
soluat coĩ pus pene noĩe p uice qualz xl. s. den. ꝛ
credatur de p̃dĩs sacramento accusatoris. ꝛ quilz possit
accusare ↄ̃facientes ꝛ hãt medietatez bapni. Et
ut maiores de domo hant materiaz suos filios ꝛ
familiares corrigendi Volum' q maiores de domo
teneant solue dcam penã p minorib; delinquentibus
ĩ p̃dĩs ul' aliquo p̃dcorum. Et nichilominus potas ꝛ
capitan et maior sindic ꝛ quilz eorum teneant ꝛ
debeant de omib; ꝛ singulis sup p̃dĩs inquirere ꝛ
veritatez ĩuenire sicut meli' poterit ꝛ ↄ̃facientes
ↄ̃dempnare ĩ pena sup' notata.

Contra sagittantes ul' pallactantes p Ciuitatez ul' burgos perus. Rca.

Nullus audeat ul' debeat sagittare pallactare
ul' balistare ĩ ciuitate ul' burgis ↄ̃facienti .Clxx.
potas ꝛ capitan ꝛ maior sindic p uice qualz noĩe
pene xl. s. den. auferat de facto sine aliquo processu
ul' sinã cui' bapni tertia ps sit coĩs et aliaz hãt
accusator ul' denuntiator et alia tertia ps sit offitial'
qui de p̃dĩs executionez faceret. Item potas ꝛ capitan
et maior sindic teneant mictere de eo familiarib;
ad scrutandum et rimandum si aliqs ĩ ciuitate vel
burgis sagiptat pallectat ul' balistat ul' portet
p ciuitatez ul' burgos s. pallecteriu ul' balistam
ul' arcuz. et repertuz culpabilem potas ꝛ capitane'
ul' maior sindic seu aliqs eorum ↄ̃dempnet p uice qlz
ĩ pena sup' notata et dcuz pallecteriu ꝛ balistaz
et arcuz ei auferat p coi pus nõ tm teneat ad
dcaz penaz ille qui p̃dca ul' aliqd p̃dcorum ĩueniret
extra ciuitatez et burgos pus. Et p̃dca nõ itelli
gantur ĩ balisteriis balistantib; ad signum seu ad u
ccellagiaz quib; impune liceat p burgos ꝛ suburgos
pus ad dcam uccellagiaz seu signuz balistare.

Ut nõ laboret' pe muros Ciuitatis p decem passus. Rca.

Nemo de cetero debeat laborare ul' laborari
facere ul' edificare ul' edifitiuz aliqd facere
vl' fieri facere ñ aliqd aliud nouu facere ul' fieri .Clxxi.
facere pe muros ciuitatis ꝛ burgorum pus ad decem
pedes ad pedem coĩs pus. Et qui ↄ̃fecerit soluat
ꝛ solue teneat pene noĩe p uice qualz xxv. lib. den.
Et sili modo ex parte interiori ul' edificari vel
fieri ul' laborari nõ possit pe muros nouos ad
decez pedes sub pena p̃dca. Et quidqd ibi edificauit
et fecerit sb eadem pena p uice qualz ipsi ex eo sibi
ĩ t'mo debeat remoue et amplius nõ facere ul' fieri
facere ñ hre sb eadem pena p uice qualz. Et
potas ꝛ capitan ꝛ maior sindic p̃ste teneant
et debeant ad penã C. lib. den. p quolz eorum p̃dca
facere obseruari ꝛ etiaz remoueri si factuz fuit ad
petitione petentis. Et de p̃dĩs hre ĩ dco inquisitionez
facere executorum offitio publicaz ul' secretaz p ut eis
ul' alti eorum libuerit et punire sb dca pena ꝛ
debeat delinquentes nõ obstante aliquo caplo p cedente
ul' sequente qd loqueret' ĩ contrarium p quecumq vba.
Et nichilominus possit esse ꝛ sit accusato et habeat

medietatez bapni seu pene. Item statuim' q nemo
laboret pe muruz campi battalie ad x pedes ad
penaz sup' denotataz. Et de p̃dĩs omib; quilz
ualeat esse accusator et hãt medietatez bapni
siue pene.

De proiciente t'raz ul' aliquid turpe facere pe aliquez fontez. Rca.

Nulla psona audeat pitcere t'raz uel .Clxxii.
lapides ul' aliã turpitudinẽ ul' aliquaz
bestiaz ul' scarpitiuz alicui' bestie. nec aliquaz
bestiaz decoriare ul' sanguinare ul' aliã t'pitudinẽ
facere ĩ aliquo fonte ul' pe aliquez fontem
ad decem passus ad passuz coĩs pus. Et qui
ↄ̃fecerit puniat p uice qualz ĩ x. lib. den. et
quilz ualeat esse accusator ꝛ hãt medietatez
bapni siue pene. Et ↄ̃facienti de facto pena
possit auferri et etiaz credat' de p̃dĩs relationi x
familie potatis ul' capitan ul' maioris sindici
coĩs pus.

Contra destruentes fontes. et extrahentes aquaz de loco antiquo. Rca.

Cum fontes destrue magnuz periculum .Clxxiii.
sit ñ sit ↄ̃ueniens q destructo fontium
transeat impunite. presenti caplo duxim' statu
endum q si aliqs t'pib; p̃teritis aliquez fontez
qui fuisset ĩ aliqua via ul' loco publico destru
xisset ul' destruxerit ĩ futuz ꝛ aquaz dicti fontis
extraxisset ul' extraxerit de loco antiquo ꝛ fonte
et mixisset ul' miserit ipaz aquaz ĩ aliquã suaz
rez ul' ad suã possessioz ul' aliqd fecerit pp quod ul'
cui' occasione aqua dicti fontis destruat' ul'
corrupat'. potas ꝛ capitan ꝛ iudex iustitie
et maior sindic ꝛ eorum offitiales et offitialis
dapnorum datorum teneant illuz coge reficere
et reactare suis expensis dcuz fontez et omne
opus qd fecisset tollere ꝛ remoue et mictere
ĩ locuz unde dca ire ↄ̃sueuit ĩ dcuz fontez ĩ t'mino
eidem p dcos offitiales ul' aliquez eorum ul' alicui'
eorum offitialez assignado. et si nõ fecerit soluat
pene noĩe coĩ pus xxv lib. den. Et nichilominus
teneat facere sup dca. Et uolum' q ad hoc caplz
executioni mãdandum potas ꝛ capitan ꝛ maior
sindic et eorum offitiales teneant' ĩ uinculo iuramenti
ad penã C. lib. den. p quolz. Et si aliqs fons
erit ĩ p tinentiis alicui' castri ul' ville ꝛ dcus
fons destrueret p aliquez. Sindic castri vl'
ville teneat' ꝛ debeat denũtiare destruentes ĩfra
otto dies a die destructois in mãdis alicui eorum
offitialium. Et si nõ denũtiauerit cogat' castrum
ul' villa hui'modi fontez reficere suis expensis.
Si uo dci fontes ex muros ciuitatis ꝛ burgorum
pus nõ fuerit ĩ districtu alicui' castri ul' ville
tunc vicini p piqui' hntes ul' hitates ad fonten
teneatur denũtiare destruentes dcos fontes pena
xl. s. den. p uice qualz ꝛ quolz eorum.

Contra destruentes vineas. Rca.

Siquis dederit dapnuz alicui ĩgiuriose .Clxxiiii.
de die ul' de nocte ĩ dicto siue dcui stando

vineas seu pastinos alicui vel moros vel gectas
vitis elevando seu prostando puniatur qui deinceps
commiserit predicta vel commicteret in C. libr. d.
pro quolibet et qualibet vice et etiam dapnum passo
emendet in una et eadem summa in quadruplum
dapni recepti vel illati extimandi per duos bonos
homines eligendos per iudicem coram quo fuerit
questio de predictis. Et si dictam penam non solverit
infra x dies sibi manus dextra debeat amputari.
In aliis aut casibus circa ipsa maleficia et contra
malefactores predictos firmis et ratis permanentibus
statutis et ordinamentis loquentibus de materia super-
dicta non obstante aliquo generali vel speciali in
contrarium loquente.

De interficientes vel vulnerantes aliquas bestias sibi dapnum dantes non teneatur ad penam. Rubrica

Clxxv. Siquis vel eius famulus vel aliquis de familia
interfecerit vel vulneraverit porcum
vel scrofam capram vel vacam dapnum dantem
vel facientem in vinea orto vel segete vel in aliqua
re sua vel aliena possessa vel quam habet ad laborandum
vel ad coptimum seu in adductionem vel quam
habet in tenutam ex primo decreto ad penam nullatenus
teneatur. Dum tamen fuerit in sua re vel aliena
possessa vel quam habet ad laboritium vel ad cop-
timum vel ad adductionem vel tenutam ex primo
decreto dapnum eius vel eos dedisse et invenisse
dare dapnum per se vel eius familiam. ¶ Et
quicumque querelam posuerit contra castrum vel villam
vel civitatem de dapno sibi dato et illud dapnum
sibi fecerit emendari a predictis vel aliquo predictorum
et apparet aliquo tempore eum fecisse vel fieri fe-
cisse vel passum esse fieri vel factores vel mandatores
fuisse debeat cogi et compelli predictum maiorem sindicum
universitati contra quam querelam deposuerit duplum
ipsius rei seu pecunie quam receperit seu huiusmodi resti-
tuere. Et quod pronuntiatum fuerit sit ipso iure
cassum. Et nichilominus dictus maior sindicus
teneatur ei auferre pene nomine C libr. d. pro communi perusii.

De dapno non dando in camauliis lacus. Rubrica

Clxxvi. Dum extivo tempore tincte lacus communis perusii
se fingent ad camaulas. Ita quod ova ipsorum
remaneant ad ipsas camaulas applicata Statuimus
quod si bestia alicuius intraverit vel dapnum dederit
in aliquo sive in aliquas capnas circha lacum
in aliqua parte existentes puniatur ille cuius esset
bestia pro qualibet bestia maiori xl. s. d. et pro
quolibet porco in C. s. d. Et quilibet sit accusator
et habeat medietatem banni. ¶ Item si quis vel
si qua iecerit in aliqua parte de ipsis capnis
vel ignem miserit in eis puniatur pro vice qualibet
in C. s. d. Et de predictis omnibus et singulis credatur
cuilibet accusatori cum uno teste. ¶ Et si non in territorio
alicuius universitatis in cuius fuit dapnum in dictis
camaulis et homines de universitatis non denuntiaverit
dapnum dantes cum effectu puniatur quelibet universitas
in Centum s. denariorum.

Contra capientes columbas alterius. Rubrica

Nullus audeat vel presumat capere vel capi Clxxvii.
facere vel offendere vel offendi facere in
Civitate burgis vel suburgis vel comitatu perusii
columbas domesticas vel alias alicuius. Et si quis
contrafecerit solvat communi perusii pro qualibet columba xx s. d.
Et debeat satisfacere de captis et offensis columbarum quas
etiam quod columbe fuerint sive credatur tamen sacramento
cuius fuissent vel fuerint columbe seu accusatoris
vel filii vel nepotis vel pronepotis carnalis accusantis
cum licentia patris vel avi vel proavi paterni
domini dictarum columbarum seu accusatoris Ita quod non
oportat probare aliter per testes quod dicte columbe fuissent
sue vel patris vel avi vel proavi nisi tamen suo sacra-
mento. Salvo quod per uno sacramento seu vigore
dicti unius sacramenti non possit aliquis condempnari ultra
quantitatem x libr. den. Sit tamen licitum cuilibet capere
columbas frasstarias et ciparellas sine pena.
¶ Preterea volumus quod non sit licitum alicui per aucupari
ad palumbes seu columbas cum pagellis nec cum aliqua
rete laciolo vel quocumque ingenio vel artificio
tendere in adalcueratorium (?). Et qui contrafecerit
puniatur vice qualibet in C. s. den. et quilibet possit esse
accusator et credatur suo sacramento et medietas
pene seu banni sit communis perusii et alia medietas
sit accusatoris ¶ Preterea volumus quod nemo
emat vel vendat nec emere vel vendere presumat
aliquam columbam de predictis que prohibentur capi vel
offendi ut supra dicitur Contrafaciens tam piz-
zicarellus vel pollaiolus seu lardarolus quam alius
quicumque puniatur pro qualibet columba in x s. den.
Et quilibet esse valeat accusator et stetur et
credatur sacramento accusatoris et habeat medie-
tatem banni seu pene ¶ Item quod sindici castrorum
et villarum et massarii et custodes eligendi pro
custodia dapnorum datorum et dandorum per comitatenses
dictorum castrorum et villarum et quilibet eorum teneantur
et debeant denuntiare et assignare potestati vel
Capitaneo vel maiori sindico vel alicui eorum
vel eorum iudicibus omnes et singulos qui caperet
vel offenderet quocumque modo columbas alterius
in quacumque quantitate et nisi et si non denuntiaret
capientes vel offendentes quod teneantur emendare
dapnum domino seu possessori vel detentori colum-
barum dummodo fuerit dapnum sibi datum fore et
secundum extimationem quam quam facit usque in x libr. d.
per sacramentum condempnet ad emendationem dicti
dapni. Et si dictum dapnum excederet extimationem
x libr. den. abinde supra usque ad l libr. den. in-
clusive credatur sacramento dapnum passi cum uno
teste et abinde supra debeat fieri ~~extimationis~~ probatio
extimationis dicti dapni per testes Et ad dictam dapni
extimationem condempnatio fiat aliquo statuto speciali
vel generali precedente vel sequente non obstante. ¶ Et
si aliquis vel aliquos de dapno predicto denuntiaret
vel adsignaret puniatur denuntiator et assignator
et denuntiandus et assignandus secundum formam presentis capituli.

Et q(uod) d(omi)n(u)s potestas (et) Capitan(eus) (et) eo(rum) offitiales
tempore quo cautiones recipient(ur) a sindicis
castro(rum) (et) villa(rum) recipiat cautio(n)e(m) q(uod) aliquę
colu(m)be alti(us) no(n) capiant(ur) nec offendant(ur) et si
offender(e)nt(ur) u(e)l caperent(ur) q(uod) denu(n)tiabu(n)t captore(m)
u(e)l offensore(m) Et (contra) denu(n)tiatu(m) u(e)l denu(n)tiandu(m)
p(er) potestate(m) (et) Capitan(eum) (et) maiore(m) sindicu(m) (et) eo(rum)
offitiales possit et debeat exoffitio inquiri cu(m) p(ro)mo-
tore et sine aliquo i(n) (contra)riu(m) loq(ue)nte no(n) obstante.
Et p(re)d(ic)t(a) s(cilicet) q(uod) credatur sacramento accusatoris ut
dictu(m) est no(n) vendicet sibi locu(m) i(n) illis qui no(n) h(abe)nt
i(n) co(m)itatu palatiu(m) u(e)l domu(m) u(e)l colu(m)baria(m) cu(m) colu(m)bis
u(e)l colu(m)bas no(n) h(abe)ret Item q(uod) nullus faciat u(e)l fac(er)e
u(e)l h(abe)re possit i(n) aliquo loco aiolam aliqua(m) estadura(m)
n(e)c pagellam tendere circa adcapiendu(m) colu(m)bas de me(n)se
ap(ri)lis (et) maii adcapiendum aues. pena xxv. l(ib)r(arum) den(ariorum).
que pena (con)facienti defacto auferat(ur) p(er) potestate(m) et
Capitan(eum) et maiorem sindicum (et) qu(a)m(li)b(et) offit(ialem) co(mun)is
p(er)usii adpetitione(m) cui(us)cu(m)q(ue) Item statuimus (et)
ordinam(us) q(uod) nullo tempore aliq(ui)s faciat u(e)l fac(er)e
possit p(ro)p(e) aliqua(m) area(m) p(er) x. passus aliquam
estadura(m) siue aiolam n(e)c i(n) aliquo loco cu(m) venac-
cio u(e)l aliqua(m) pagella(m) tendere cu(m) indice
u(e)l cu(m) venaccio u(e)l cu(m) abeueratorio n(e)c aliquod
aliud artifitiu(m) facere adcapiendu(m) columbas
Et qui (con)fecerit puniatur p(ro) vice qual(ibet) i(n) xxv. l(ib)r(arum).
den(ariorum) p(er) potestatem (et) capitan(eum) (et) maiore(m) sindicu(m) (et)
Iudicem Iustitie et offitiale(m) dapno(rum) dato(rum) Et
qu(ili)b(et) possit esse accusator et h(abe)at medietatem
bap(n)i siue pene. Et nichilominus sindici cast(ro)r(um)
et villa(rum) co(m)itat(us) teneant(ur) denu(n)tiare sic delinque(n)-
tes adpetitione(m) (et) denu(n)tiatione(m) cui(us)cu(m)q(ue) (et) etiam
sine aliqua denu(n)tiatio(n)e adpena(m) xxv. l(ib)r(arum) den(ariorum) p(ro)
quol(ibet) sindico negligente Et q(uod) nullus
possit h(abe)re u(e)l tene(re) pigliatoriu(m) i(n) ciuitate burgis
et suburgis p(er)usii i(n) domo sua u(e)l a se poxessa u(e)l (con)ducta
u(e)l i(n) domo sue h(ab)itatio(n)is cu(m) rete u(e)l sine rete nec
tegulam foratam cu(m) indice u(e)l aliq(uo)d ingeniu(m)
u(e)l artifitiu(m). Et qui (con)fecerit p(ro)qual(ibet) vice qua
reptus fuerit h(abe)re u(e)l tene(re) i(n) v. l(ib)r(arum) den(ariorum) debeat
(con)dep(n)nari et qu(ili)b(et) possit esse accusato(r) et h(abe)at
medietate(m) bap(n)i et credat(ur) sacrame(n)to accusa-
toris cum vno teste de visu qui viderit piglia-
toriu(m) u(e)l tene(re) indice(m) cu(m) tegula u(e)l aliud a(r)-
artifitiu(m) i(n) domo ut sup(ra) dictu(m) est Et q(uia)
multi diabolico sp(irit)u(s) p(ro)p(ter) inuidia(m) (et) mala(m) volu(n)-
tate(m) sepius vadu(n)t ad colu(m)baria et palatia
aliena noctis t(em)p(o)re (et) p(ro)iciu(n)t ignes seu lapides
i(n) tus colu(m)baria siue palatia alio(rum) et i(n)troitu(m)
p(ro)iciu(n)t adhostia p(ro)p(ter) quod colu(m)be decolu(m)barijs
et palatijs aufugiu(n)t et no(n) reu(er)tu(n)t(ur) q(uo)d est
magnu(m) dapnu(m) et magnu(m) scelus adcommictendu(m)
Q(uod) quicu(m)q(ue) deinceps tale delictum (com)miserit pu-
niatur p(ro)qual(ibet) vice in .CC. l(ib)r(arum). den(ariorum). Et suffi-
ciat (contra) inculpatu(m) de p(re)dictis sup(ra) p(ro)be(r)e uel
aliquo p(re)dicto(rum) p(ro)batio vni(us) testis devisu uel

quatuor testiu(m) de publica voce (et) fama Et q(uod)
p(re)dicti offitiales seu aliq(ui)s eo(rum) debeat seu debeat
inquire(re) ex suo offitio. et repta veritate etiam
p(er) i(n)spectione(m) pigliatorii possint (con)dep(n)nare (et)
punire (con)facientes in x. l(ib)r(arum). den(ariorum). et h(abe)ant siue
h(abe)at etiam p(ar)tem dicte pene si eam fecerit
deuenire in co(mun)i. et sil(ite)r de alijs sup(ra)d(ic)tis penis. kkk 3.

De aucupante u(e)l capiente qualeas et turdos
certo tempore. R(ubric)a. 173

Nullus possit n(e)c debeat aucupari uel . Clxxviij.
cap(er)e qualeas akalendis ap(ri)lis usq(ue) ad
medietate(m) me(n)s(is) Iulij Et siquis (con)fecerit puniat(ur)
in v. l(ib)r(arum). den(ariorum). p(ro)qual(ibet) vice cui(us) bap(n)i siue pene
medietas sit co(mun)is p(er)usii. et alia(m) medietate(m)
h(abe)at accusator. et credat(ur) sacramento accusato(r)is
Et q(uod) liceat cuilib(et) i(n)pune accip(er)e retia (et) canes
aucupatori et aucupatorib(us) Saluo q(uod) hoc
no(n) intelligat(ur) i(n) aucupante causa experiendi
aliquem canem q(uia) possit hoc i(n)pune face(re). Et an
ob d(ic)tam cau(sam) hoc fecerit remaneat i(n) arbitrio potestatis
u(e)l alti(us) offitialis Et sindici castro(rum) (et) villa(rum)
teneant(ur) tales aucupatores denu(n)tiare p(ro)ut tenent(ur)
malefitia sanguinolenta sine ferro facta sibi p(ro)testate
et datis duob(us) testib(us) adminus i(n)scriptis p(er) qu(e)ncu(m)q(ue)
qui testes ponatur i(n) denu(n)tiatio(n)e. qui si p(ro)bauerint
de visu cora(m) offitialib(us) (con)dapnet(ur) denu(n)tiat(us) ut sup(ra)
dictu(m) est Item nemini sit licitu(m) akalendis sept(em)bri(s)
usq(ue) ad kal(en)das me(n)s(is) nouembr(is) aucupari adturdos
cu(m) luderijs n(e)c etiam denocte ire adaliquas siluas
cu(m) luminib(us) et baculis adaucupandu(m) Et qui
(con)fecerit sili modo puniat(ur) et (con)dapnet(ur) Et nulli
piccicarello u(e)l piccicarelle u(e)l pollaiolo seu cuicu(m)q(ue)
alij p(er)sone sit licitu(m) ip(s)as qualeas abaliquo eme(re)
u(e)l emi facere u(e)l vende(re) u(e)l uendi face(re) u(e)l retine(re)
cu(m) vendendi s(u)b d(ic)ta pena et qu(ili)b(et) valeat esse accu-
sator et h(abe)at medietate(m) bap(n)i et credatur (et)
sacram(en)to accusatoris.

De laboratore metente triturante u(e)l vende-
miante i(n)requisito d(omi)no. R(ubric)a 174

Si colonus u(e)l laborator alicui(us) meteret . Clxxviiij.
u(e)l trituraret u(e)l abacaret u(e)l bladu(m) ad
aream (con)duceret u(e)l vineam vendemmaret u(e)l oliuas
admolendina portaret u(e)l oleu(m) exoluius face(re)t
i(n)requisito d(omi)no rei u(e)l (con)cedente adlaboritium
potestas (et) Capitan(eus) (et) maio(r) sindic(us) (et) quilib(et) eo(rum)
teneant(ur) ei aufer(r)e pene no(m)i(n)e et bap(n)i p(ro) vice
qual(ibet) xxv. l(ib)r(arum). den(ariorum). Sufficiat t(ame)n laboratori i(n)
p(ro)batio q(uod) requisiuerat si p(ro)bat p(er) vnu(m) teste(m) de
veritate cu(m) sacrame(n)to suo se requisiuisse d(omi)n(u)m
u(e)l (con)cedente(m) adlaboritiu(m).

De laboratore
vendente re(m) qua(m) h(abe)ret adlaboritiu(m). R(ubric)a. 175

Ne laboratores rei u(e)l re(rum) alicui(us) materia(m) . Clxxx.
h(abe)ant excogitandi u(e)l operandi nequitiam
Ordinam(us) q(uod) si laborator rei alicui(us) vendiderit
rem qua(m) h(abe)ret adlaboritiu(m) u(e)l aliquem i(n) poxess(ione)
micteret dicte rei sua auctoritate puniatur et

condapnetur pro vice qualibet in C. libr. den. com. perus. Et si
reuocaretur in dubium quod laborator rem venditam non
habeat ad laboritium sufficiat si constiterit per instrumentum labo
ritij confectum manu notarij vel si probatum fuerit labo
ratorem tenuisse rem venditam pro eo cuius fuerit
res vendita Et talis venditio sit nulla ipso iure
Et talis emptor de facto missus in possessionem cogatur
exire de possessione per potestatem vel capitaneum et maiorem
sindicum.

De vendente rem diuisis personis. Rubrica. 176

Iustitiam cupientes brachium suum extendere
.clxxxi. in fraudis auctores. Volumus ac etiam ordinamus
quod si aliquis vendiderit aliquam rem alicui vel ius aliquod
de ea alicui cesserit vna vice et post ipsam venditionem
vel cessionem iuris ipsam rem alij vel alijs vendiderit
vel ius de ea cesserit vni vel pluribus soluere teneatur
et compellatur com. perus. pene nomine pro qualibet vice pena
dupli valoris rei vel iuris venditi vel cessi. Et
secunda venditio vel cessio non valeat ipso iure in preiudi
tium primi emptoris vel primi cessionarij. Sed primus
Emptor secundo preferatur et in rei empte petitionem possessionis
mictatur et manuteneatur consueta et defendatur etiam
si secundus emptor prius fuisset missus in possessionem
vel alio modo nactus possessionem fuit. et etiam primus
cessionarius in omni casu secundo cessionario preferatur. Et
nichilominus ad defensionem rei vendite vel iuris
cessi talis venditor vel cedens dicto primo emptori
vel cessionario teneatur secundum formam iuris vel secundum
conuentionem inter eos factam. Secundus vero emptor
vel secundus cessionarius habeat regressum de pretio rei
vendite vel iuris venditi seu cessi et de interesse contra
dictum venditorem vel cedentem secundum formam iuris
vel secundum conuentionem factam inter ipsum venditorem
vel cedentem et dictum secundum emptorem vel secundum
KRR 4 cessionarium.

De famulo frangente pactum domino. Rubrica. 177

Statuimus quod si seruiens vel famulus
.Clxxxij. vel famula vel scutifer alicuius rupit pactum
domino cum quo steterit vel fecerit contra pactum habitum
cum domino suo vel eum dimiserit sine sua voluntate
quam ei seruiat continuo toto tempore quo ei seruire
promisit. L. libr. den. com. perus. nomine pene soluere
teneatur. et seruitium domino debeat duplicare Ita
quod tempus per quo promisit domino seruire debeat duplicare
et ei pro totum illud tempus seruire teneatur et dominus
nullum pretium ei dare debeat nisi solum pretium quod
dare promisit Ita quod recte acquirat tempus quo famu
lus seruire debebat pretium ei nullatenus debeatur.
nisi steterit predictum. Et potestas et Capitaneus et maior
sindicus et quilibet eorum predicta fieri facere teneantur
et etiam obseruari Et intelligatur factum esse pactum
durature per annum tantum in tendendum et famulum siue famulam
si probauerit dominus ipsum vel ipsam stetisse per mensem
ad seruiendum sibi. Et si li modo si steterit in sequenti
Anno per mense pro ipso sequente Anno tantum intelligatur
esse factum pactum. Et hoc nisi dominus probauerit et
pactum fuisse factum de maiori seu de longiori
tempore seruitio prestando. Si quis autem scienter
retinuerit vel recepit seruientem scutiferum vel
famulum vel famulam alicuius sine voluntate

primi domini donec compleuerit pactum et seruitium promissum
ipsi primo domino. L. libr. den. com. perus. pene nomine
soluere teneatur. et eum vel eam non debeat retinere
premissa sibi protestatione nomine primi in presentia duorum
testium. De famulo alicuius offendente aliquem
et de pena domini. Rubrica.

Ad euitandum scandala et ut vnusquisque habeat .Clxxxiij.
materiam familiares pacificos retinendi
Statuimus quod quicumque homo famulus vel scutifer
vel seruiens alicuius offenderit aliquem vel iniuriam
aliquam fecerit in personam alicuius de ciuitate comitatu
vel districtu perus. de mandato domini sui. Et pro dictam
offensam vel iniuriam veniret imponenda pena
pecuniaria et dictam penam seruiens soluere non potest
dominus pro eo soluere teneatur. Si vero ille qui erit
lesus non potest probare aliter esse factum maleficium
de mandato domini. potestas vel Capitaneus vel maior sindicus
comunis perus. teneantur talem delinquentem seu etiam
accusatum ponere in tormentis semel et pluries. Ita
quod veritas reueniatur habitis prius indiciis saltem
per quatuor testes de fama cum testimonio vnius testis
de ueritate quod maleficium commissum fuit mandato domini.
Et si malefactor positus ad tormenta precedentibus dictis
indicijs per quatuor testes de fama cum vno teste de
veritate dictum maleficium et iniuriam confitebitur de mandato
domini perpetrasse talis dominus qui mandauerit tale maleficium
committi puniatur eadem pena qua puniri debet dictus seruiens.
Si uero talis malefactor aufugerit illa de causa. ita quod
capi non possit et offensus voluerit seu dixerit dominum
habere suspectum fieri fecisse seu quod fieri mandauerit
eo quod ipse habuit cum domino verba iniuriosa vel questionem
aliquam vel inimicitiam vel minime interuenerit interueniret
tunc pro ipsam fugam contra dominum presumatur ipsum dominum tale
maleficium fieri fecisse. dummodo offensus teneatur
probare per quatuor testes de fama et vnum testem de
veritate tale maleficium fuisse commissum mandato
domini et tunc dominus puniatur ut dictum est Si vero negabit
ipsum esse famulum seruientem vel scutiferum si duo vel
testes dixerit ipsum esse scutiferum vel seruientem talis
probatio sufficiat reddendo rationem de causa scientie.
Et intelligatur esse famulus seruiens vel scutifer
quicumque portauerit robbam domini. vel cum domino ad
vnum panem et vnum vinum steterit per mensem proxime
precedentem tempore maleficij commissi Et dicimus quod filij
ciuium siue comitatensium vel districtualium perus. legitimi
vel non legitimi vel non legitime nati qui cum aliquo
consanguineo usque in quintum gradum inclusiue mora
retur ad vnum panem et vnum vinum non intelligatur
esse scutiferi seu famuli vel seruientes domini cum ipsis
eorum consanguineis usque in quintum gradum ut dictum est
morabuntur. Et predicta intelligantur tam in consanguineis
ex parte patris quam in consanguineis ex parte matris
actinentibus in dicto gradu.

De Macellatore vendente carnes mortacinas Rubrica.

Nullus macellator nec aliqua alia persona .Clxxxiiij.
vendat vel causa vendendi emat in ciuitate vel
burgis intus portas ciuitatis vel burgorum perusij
aliquas carnes mortacinas .s. bestiarum que non ferro
sed morbo perirent vel casu Et nullus de ipsis carnibus
portet seu ducat ammirus burgorum intra (?) ciuitate perus.

Et siquis fecerit contra predicta vel aliquod predictorum
debeat solvere nomine pene pro vice qualibet v. libr. den.
cuius pene medietatem habeat accusator. et quilibet
valeat esse accusator. ¶ Item nullus insflet vel
insflari faciat nec permictat nec flatum inmictat seu
sebum vel aliud in aliquam bestiam quam aliquis occide-
rit seu occidi fecerit causa vendendi. Et nullus
aliquas carnes de aliqua pellicia seu alia re
debeat coperire nisi de proprio sebo seu propria pellic-
cia illarum bestiarum quas causa macellandi retinuerint
Sed quilibet carnes sicut de sua natura sunt sine aliqua
coptura ferre et tenere debeat ad vendendum. Et
siquis fecerit contra predicta vel aliquod predictorum v. libr. d.
pene nomine pro vice qualibet comuni pisarum pro potestatem et
Capitaneum et maiores sindicum et iudicem iustitie
et quemlibet eorum et per quemlibet alium offitialem ad hoc depu-
tatum solvere compellatur ¶ Item nullus macellator
nec aliquis alius a kalendis mensis maii usque ad festum
omnium sanctorum emat aliquam porcam vel scrofam
vivam vel mortuam causa revendendi in dictis mensibus
existentibus a kalendis mensis maii usque ad festum
omnium sanctorum. Et siquis macellabit seu vendet
dictas carnes scrofinas seu de ipsis immutatum
vel alio modo in dictis mensibus solvat comuni pisarum
comuni pisarum nomine pene pro vice qualibet x. libr. den.
Et nichilominus potestas et Capitaneus et maiores sindici
comunis pisarum et quilibet alius offitialis scrofam seu
carnes ipsius a contrafaciente teneantur accipere pro comuni
¶ Suellam autem vel porchettam assatam sine pena
quilibet vendere possit ¶ Item potestas et Capitaneus
et maior sindicus et quilibet alius offitialis ad hoc
deputandus in principio sui offitii teneantur
facere venire coram se omnes rectores macellatorum
et omnes macellatores et macellum facientes coram
quibus hoc capitulum totum legi faciat et eos omnes
iurare compellat quod omnia et singula que in hoc capitulo
continentur plenarie observent et facient observari
¶ Item statuimus et ordinamus quod macellatores
carnes scrofinas a porcinis teneant separatas
nec simul mistas nec in eodem macello vendere
possint Et carnes scrofine depilentur ita quod a
volentibus emere bone carnes ab aliis cognoscantur
et aliquis decipi non valeat nec falli. Et siquis
contrafecerit solvat pro vice qualibet comuni pisarum x. libr.
den. Et ipse carnes scrofine in comune pisarum debeant
devenire ¶ Et si aliquis macellator non quas
dixerit esse illius bestie de qua sunt seu vendiderit
scrofinas carnes pro porcinis carnibus vel carnes
montonis vel pecudis pro carnibus castrati seu quas-
cumque alias carnes quas dixerit esse alterius bestie
quam sint. xxv. libr. den. pro vice qualibet solvere teneatur
et stetur sacramento illius qui carnes emerit
seu habuerit ab illo macellatore dante seu vendente
cuius banni sive pene medietas sit comunis et alia
medietas esse debeat accusatoris ¶ Statuimus
etiam quod si aliquis macellator emerit aliquem
porcum vel scrofam qui vel que appareat granosus
vel granosa carnes illius porci vel scrofe vendi

non debeant. Sed potestas et Capitaneus et maiores sindici
et quilibet eorum et quilibet alius offitialis illum vel illos
cuius vel quorum fuerit porcus vel scrofa seu qui ipsum
porcum vel scrofam vendiderit compellant restituere
pretium macellatori incontinenti et macellator porcum
vel scrofam illi a quo emerit incontinenti restituere
teneatur ¶ Et qui macellaverit porcum granosum
vel scrofam granosam xxv. libr. den. comuni pisarum
solvere teneatur ¶ Ordinamus insuper statuentes
quod potestas et Capitaneus et maiores sindici et quilibet
eorum et quilibet alius offitialis ad hoc deputandus
possit et teneatur inquirere et inquiri et recercari
facere quolibet die quo macellum fiet per unum
ex suis militibus vel notariis de omnibus hiis et
etiam de omnibus que in hoc capitulo continentur quotiens
eis videbitur expedire ut nulla fraus in predictis
committatur et videri faciat in quibuslibet macellis
oculata fide a suis offitialibus vel aliquo ex
eorundem. Et si aliquis dictorum offitialium aliquem
macellatorem contra predicta vel aliquod predictorum invenerit
delinquentem condempnare debeat secundum modum et formam
delicti prout in capitulo superius est expressum ¶ Volumus
insuper quod nullus macellator nec aliqua persona
vendat vel vendere debeat carnes bufalorum
a kalendis maii usque ad festum omnium sanctorum. a festo
autem omnium sanctorum in antea possit eas quilibet vendere
sine pena dummodo ipsas carnes quilibet vendens
teneatur et debeat signare et ita tenere et vendere
eas quod bene ab aliis carnibus cognoscantur. Et
qui contrafecerit in aliquo predictorum penam superius
in capitulo contentam debeat substinere ¶ Et quia
macellatores sepe sepius in pondere decipiunt ementes
dicte carnes ponderari possint et debeant per dictos
offitiales vel alterum eorum Et si reperiretur minoris
ponderis quam dixerit macellator vendens
puniatur venditor pro qualibet uncia que reperiretur
minoris ponderis quam dixerit macellator in v.
sol. den. que pena ei auferatur de facto per dictos offitiales
vel alterum eorum sine aliquo processu vel strepitu.
¶ Volumus insuper et iubemus quod nullus macellator
vel alius vendens carnes recentes seu insalatas
ad minutum possit nec debeat vendere nec dare
ementibus ipsas carnes nisi tantum illas carnes quas
emptor emere voluerit et de illo loco ipsarum
carnium de quo emptor peteret sibi vendi et
de illo pondere et quantitate carnium prout ipsi emptori
placebit ¶ Et non possit dare nec vendere
cum ipsis carnibus de aliis carnibus alterius bestie
nec ponderare cum ipsis carnibus quas vendet
guancias seu collum nec pedes a genu infra
inclusive aliquarum bestiarum nisi tantummodo prius
carnes quas emptor ut supra dicitur petierit
sibi vendi sine aliqua mistura aliarum carnium
vel ossis nervorum vel alterius rei nec aliquos
semicanos bestiarum. Sed predicta vendere debeant
separatim et deperse a dictis carnibus quas ementes

peterent sibi vendi per dictos macellatores et non aliter nisi devolentes emere talia possit voluntate pena cuilibet 3facienti C. s. den. pro vice qualibet. Et de predictis quilibet possit 3trafacientes denuntiare et assignare offitiali communis pus. super dictis macellatoribus et carnes vendentibus deputato. Et alis denuntians et assignans habeat medietatem dicte pene. Et similiter dictus offitialis teneatur et debeat dictos deliquentes procedere summarie et dictam penam ab eis exigere et 3sequtam medietatem eius quod occasione predicta venire fecerit in communi a x massariis ipsius communis penes quos dicte pene debeant devenire. Et similiter omnia supradicta intelligantur et vendicent sibi locum in vendentibus carnes in campione carnium quod venderet seu permitteret fieri per aliquos cives vel forenses in civitate pus. in quocumque loco. Et si 3tigerit dictum campionem vendi seu 3cedi per cives aliquibus civibus vel forensibus quod in cedula et 3tractu de venditionis seu 3cessionis expresse poni et declarari debeant omnia supradicta. Et aliter dicta venditio et 3cessio non valeat nec teneat ipso iure. Et vendentes seu 3cedentes 3tra dicta forma incadant in pena V. lib. den. papiensium quolibet.

De astiludentibus in vigilia seu festo sancti Heraclani. Rubrica.

. CLXXXV. In vigilia festivitatis sancti Heraclani que est de mense martii et in die ipsius festivitatis nulli liceat ludere equester per civitatem vel burgos pus. vel per plateam vel strattas. nec equm currere sub pena x lib. den. per potestatem vel capitaneum vel maiorem sindicum auferendi de facto sine aliquo processu vel sindicatu. Nullus etiam audeat aliquem equm roncinum equam seu mulum currendo movere vel cum eo equester currere per dictam plateam nullo tempore sine sonaliis ligatis sive affixis in testeria groperia sive pectorali ita quod possint bene audiri pena x lib. den. pro qualibet vice. quam penam capitaneus custodie dictorum forum de facto sine aliquo processu a 3faciente auferre teneatur et in communi solvi facere et talem equm roncinum equam seu mulum personam facilium de facto in ipsorum instanti capi faciat et teneri nec restitui donec dicta pena fuerit integre persoluta. Et habeat dictus Capitaneus quartam partem dicte pene quam quartam partem massarii communis pus. eidem Capitaneo sine aliquo precepto solvere teneantur et de facto gravamina tam realia quam personalia inferre possit et teneatur. Ita quod ipsa pena omnino solvatur de quibus gravaminibus nullo modo sindicari inquietari vel molestari possit. Si tamen dictus Capitaneus vel eius familia in predictis vel aliquo predictorum fuerit negligentes idem Capitaneus xxv lib. den. pro qualibet vice de communi solvere compellatur quos sibi retineatur de sua pagha sui temporis sindicatus et de ipsa negligentia expresse debeat sindicari. Excepto die festi beati Heraclani ante nonam et etiam exceptis hiis qui habuerint licentiam currendi vel movendi a dominis prioribus et camerariis. Et exceptis stipendiariis castrorum dicti communis pus.

Quod commune pus. non faciat aliquem militem. Rubrica.

Statuimus et ordinamus quod imperpetuum commune pus. non debeat aliquem de civitate . CLXXXVI.
comitatu vel districtu pus. vel aliunde facere nec fieri facere militem. Et quod priores artium non audeant proponere in aliquo consilio nec aliquis audeat arengare nec in aliquo consilio valeat reformari quod fiat aliquis pusinus vel forensis per commune pus. miles pena prioribus qui pro tempore fuerint proponentibus vel arengantibus mille lib. den. papiensium quolibet eorum de facto eis et cuilibet eorum per dominum potestatem et capitaneum vel maiorem sindicum pro communi pus. auferenda. Et eadem pena teneatur qui scripserit in predictis. Et si aliquis pusinus vel forensis faceret se militem vel militie honorem vel dignitatem assumeret quod priores artium seu commune pus. directe vel indirecte per se vel alium aliquo quesito colore non possint nec debeant dare concedere nec donare de avere et pecunia et bonis communis pus. occasione dicte militie eidem nec alteri nec aliquas universitates nec singulares personas requirere nec invitare vel venire facere ad civitatem pus. occasione dicte militie nec ut eidem vel alii pro eo aliquid dent vel donent in pecunia vel rebus sub dicta pena mille lib. den. papiensium quolibet priore 3faciente. Et predicta in dicto capitulo contenta locum habeant nisi aliter provideretur per dominos priores et capitaneos cum consilio octo artificum pro quolibet camerario de arte grossa et quatuor pro quolibet camerario de arte minuta ponendo partitum ad bussolam et fabas.

Contra ludentes et ludum tenentes seu receptantes. Rubrica.

Cum dicatur per maiores patres civium pusinorum . CLXXXVII.
quod ludus fit in multis domibus secrete et in abscondito ad ludum taxillorum ex quo multi et maxime iuvenes depauperantur et ipsorum bona consumunt et bona eorum vendunt et alienant ut ludere possint et etiam pignera dant et furta faciunt in ludo et in domibus ubi ludunt quod est valde dampnosum et periculosum et etiam succedit et succedere potest ad malum statum communis pus. ut hec non fiant volentes et timentes pene a talibus desistant. Providerunt et ordinaverunt quod nullus audeat vel presumat retinere ludum taxillorum in domo sua vel sue habitationis vel in domo quam habet ad pensionem vel ab aliquo conducta vel sibi precario concessa de die vel de nocte. Et si quis 3fecerit in retinendo de nocte scilicet post sonum campane que pulsatur de sero prosternendo dies a nocte et ante sonum campane que pulsatur de mane in aurora sequentis diei pena L lib. den. puniatur. Si vero de die puniatur dimidia dicte pene. Et nichilominus si de tali receptatione puniretur seu 3deprehenderetur dictus retinens duabus vicibus talis domus tota de facto debeat excopriri per potestatem vel capitaneum vel maiorem sindicum communis pus. vel pullum qui faciat sindicum 3dempnationis tulerit et stare debeat discoperta per annum et sine tecto aliquo. Et si dominus domus conducte seu locans pretinentem ludum vel ipsius domus locator probabiliter ignoraverit in dicta domo ludum retineri omne dampnum contingens ex dicta discoopertione et occasione ipsius ei debeat per dictum retinentem ludum integre resarcire. Et quilibet ludens puniatur

qualibet uice qua luxerit pena xxv. libr. den. si denocte
luxerit. Si uero dedie puniatur pena .x. libr. den.
si extra plateam comunis perusii luxerit. Si uero luxerit
in platea uel prope plateam per .xx. passus uel in aliqua
domo prope plateam per quatuor domos singulas denocte
.l. libr. den. puniatur. Si uero dedie pena xxv. libr. d.
debeat substinere. Et simili pena puniantur retinentes ludum
in domo. et domus debeat discoperiri in pena condepnationis
que fiet et ponatur specialiter in statuto qua puniuntur
ludentes et debeat ut dictum est stare discoperta per annum.
et habeat etiam locum hoc quod dictum est super de domo conducta
et dapnum emendationis fienda domino domus si ignorauit
predicta. et de predictis quilibet ualeat esse denuntiator et accu-
sator et teneatur sibi credentia et habeat dimidiam partem
eius quod uenerit in comuni. dummodo dictum accusatorem uel den-
untiatorem probet per duos testes fidedignos. Et teneatur
massarius comunis perusii uel alter eorum si soluerit talis
condepnatus uel deuenditione suorum bonorum fuerit habita
pena condepnationis dare dictam partem dictis accusatoribus
seu denuntiatoribus sine aliqua apodixa precepto uel
mandato eo ipso quod pecunia dicte condepnationis uenerit
in comuni. Et potestas et Capitaneus et etiam maior sindicus
dicte ciuitatis teneantur et debeant rimari facere
per eorum offitiales et familiares per ciuitatem burgos et
suburgos perusii per ludentibus. ¶ Et etiam possint
licite et impune domos intrare ubi scirent ludentes
stare adludendum et quos inuenerit publice ducere
teneantur et debeant ad eorum palatia. et abeis fide-
iussores non recipiant nisi postquam eos adpalatium
duxerit et eos condepnare et punire pena supradicta
quam penam soluere teneantur in pecunia numerata sine
aliqua excomputatione apodixarum et quod stetur et
credatur relationi offitialium seu familie inue-
nientis tales luxores adludendum et eorum et cuiuslibet
eorum relatio proplena probatione habeatur. Et habere
debeant dicti offitiales de omni eo quod uenire
fecerit in comuni. s. de inuentionibus per eos factis a massario
comunis perusii sine aliquo precepto uel mandato quatuor
s. den. per qualibet libra. Et contra predictos inquirere et per
inquisitionem procedere et predictos et quemlibet predictorum
punire et condepnare secundum formam presentis ordinamenti
¶ Et quicumque miserit uel acomodauerit taxillos in
spinctos in plumbatos stuccos. et generaliter quicumque non
non rectos taxillos uel falsos uel luxerit cum taxillis
supradictis uel cum aliquo genere dictorum taxillorum falsetatis
condapnetur pro qualibet uice in CC. libr. den. Et simili pena
puniatur quicumque tales taxillos fabricauerit uel
fabricari fecerit. Et pro predictis possit et debeat procedi
per potestatem et capitaneum et maiorem sindicum comunis perusii
et quemlibet eorum per inquisitionem ex offitio curie. et
quilibet ualeat esse accusator et habeat quartam partem
pene ¶ Ille uero qui acomodauerit ludere uolentibus
adtaxillos aliquod tabulerium uel bancam ut super
ipso tabulerio uel banco ludus fiat publice uel
occulte condapnetur et puniatur conficiens pena xxv.
libr. den. pro uice qualibet. Et possit talis conficiens
aquolibet accusari et teneatur sibi credentia et

Nota dimidiam partem debere applicare accusanti

No pre exigere tem officiali

in secreto et habeat et habere debeat dimidiam partem pene
que soluta fuerit. et possit quilibet licite et impune
accipere et frangere huiusmodi tabulerium et bancam
aliquo non obstante. Et dicta tabuleria et banca
faciant in platea comunis perusii comburi ¶ Statuimus
in super et ordinamus quod quicumque cuiuscumque conditionis
et status existat mutuauerit uel mutuari fecerit
alicui ludenti adquecumque ludum taxillorum uel stanti
ad uidendum ludum taxillorum tempore loco quoque ubi
luditur uel predicto ludente uel stante aduidendum
ludum et in loco ubi ludus fit aliquam promissionem
uel obligationem fecerit uel aliquam fideiussionem uel pignus
dederit uel promiserit seu dari uel promicti fecerit
tali mutuanti uel mutuari facienti nullum ius uel
actio oriatur contra illum cui mutuat seu mutuari
fecerit sed dictum mutuum habeatur penitus pro non facto
et omnis promissio seu obligatio et pigneris datio
seu promissio supradicta sit nulla ipso iure et nullum ius
uel actio oriatur recipienti tales promissiones uel obli-
gationes uel pigneris traditiones contra dictum promictentem
uel se obligantem uel pignus tradentem seu promictentem
seu tradi uel promicti facientem. Et si contigerit dictum
obligantem uel promictentem aliquid soluere uel tradere
recipienti tales promissiones seu obligationes pigneris
nullus detur ei regressus uel recursus contra eum per quo
promisit seu obligationem fecerit uel pigneris traditionem
seu obligationem sed perinde sit ac si dicta promissio seu
obligatio seu pigneris traditio et alia supradicta
essent penitus non facta. Et quod per recipientem pignus
debeat fieri pigneris restitutio ipsi pignus tradenti
adeius requisitionem pena xxv. libr. den. pro qualibet
uice qua neglexerit restituere cum requisitus fuerit
et per pene solutionem apigneris restitutione
non ualeat liberari ¶ Et predicta omnia et singula in
presenti capitulo contenta non uendicent sibi locum in ludentibus
uel stantibus aduidendum ludum die natiuitatis
domini nostri ihesu christi et die precedenti et sequenti et
noctibus ipsorum dierum. quibus temporibus etiam nulla sit
pena ludentibus uel stantibus aduidendum ludum
dummodo ludant cum taxillis bonis. et rectis et
legalibus. Nec etiam uendicent sibi locum in ludentibus
quocumque tempore adaleas seu tabulas et adcalculos
seu schaccos. Nec etiam qualitercumque luderet pro
aliquo schotto seu uino adcomedendum uel bibendum
in simul ¶ Volumus insuper quod domini potestas et capitaneus
et maior sindicus comunis perusii teneantur et debeant omnia
et singula contenta sub supradicta Rubrica facere bapniri et preco-
nicari in platea comunis perusii in locis consuetis. et per omnes et
singulos burgos dicte ciuitatis quolibet mense in principio
ipsius mensis. de quo bapnimento et preconicatione debeat
apparere publicum instrumentum manu notarii curie
ciuitatis perusii pena C. libr. den. cuilibet ipsorum imminente
si in predictis extiterit negligentes per eorum et cuilibet
eorum sindicatores eis et cuilibet eorum auferenda.

Corectum per Statuta Bl'undini

RRR

8.

De incendiis et incendiariis Rubrica. Clxxxviij.

Siquis studiose incenderit aliquam domum
existentem in ciuitate uel comitatu perusii uel
cappanam in qua cappana aliquis habitaret et familiariter

esset solitus habitare. Et ex hoc ipsa domus vel cappanna
in totum vel pro maiori parte combusta fuerit talis
incendens vel incendium mictens igne crementur
ita quod moriatur. Et si dicta domus vel cappanna
non comburaretur in totum nec pro maiori parte pu
niatur talis incendens in CCC. libr. den. quas
si solvere non poterit infra .x. dies a die late sententie
computandos sibi manus dextra debeat amputari.
Qui vero studiose incenderit cappannam trasan
nam vel alium locum similem in quo nullus habitaret
puniatur in CCC. libr. den. si in totum vel pro maiori
parte dicta trasanna cappanna vel alius locus combusta
vel combustus fuerit. Si vero non in totum vel
pro maiori parte in C. libr. den. quas penas si
solvere non poterit intra x dies a die late sententie
vel saltem a die quo pervenerit in fortiam comunis Perusii
manus dextra sibi debeat amputari. Qui
autem studiose incenderit palearium metam bladi vel
silvam vel aliud simile solvat pene nomine C.
libr. den. Et in omnibus dictis casibus in eadem sententia condap
netur incendens ad emendam dapni omnibus hiis
qui ex tali incendio dapnum pateretur. Et huius
legis auctoritate bona talis incendiarii pro dicto
dapno et ipsius emendatione ipso iure sint obliga
ta talibus dapnum passis. Et ad probationem
extimationis dapni sufficiat iuramentum dapnum
passi cum uno teste de veritate vel duobus de fama
Ad probationem vero plenariam malitii sufficiat
unus testis de veritate cum duobus de fama vel
sex de fama trium vicinorum dicto loco ubi incendium
missum erit. Et intelligantur vicini in comitatu
propinqui intra miliare. Ad torturam vero sufficiat
(?) coniecture predicte unius testis de veritate vel duo
de fama. Et eadem pena puniantur omnes predicta
fieri facientes et in eis omnia predicta intelligantur.

Quod cavalcantes vel invadentes territoria perusina pro rebellibus habeantur. Rubrica

clxxxviii Cum ad prosternendas temerarias pravitates
machinationes et insidias rebellium proditorum et
inimicorum comunis et populi Perusii et aliorum omnium qui terri
toria perusina cotidie invadere solicitus malign
itatibus malluerit committendo homicidia furta rapi
nas robbarias et incendia per eadem et dictis rebel
libus et proditoribus incessanter fervide ab ipsimus (?)
intuitum per subvertendo et turbando statu pacificum
perusinum liberum et tranquillum sit non solum uti
le sed summe necessarium et inevitabili necessitate com
petat eorum ex frenatis pravitatibus remedia ponere sa
lutaria ut penarum formidine ducti similia de
cetero ausu temerario detestabili temptare vel quolibet
committere non presumant. Ideo providimus statu
endum quod omnes illi qui perusina territoria invaderent
vel quolibet cavalcarent seu in eis aliquas offensio
nes facerent fecissent vel fecissent tacite vel expresse
publice vel occulte sive essent cives sive districtua
les vel comitatenses vel forenses cuiuscumque gradus qua
litatis vel conditionis existerent committendo in dictis territo
riis vel comitatu seu districtu Perusii vel in eius finibus
recommendatis vel recommissis dicto comuni Perusii vel in eorum seu
alterius eorum territoriis districtu et comitatu seu in al
teris dictorum locorum ubicumque aliqua homicidia aliqua
furta aliquas robbarias aliqua incendia predas vel
rapinas seu alterum ex premissis maleficiis delictis culpis
criminibus et defectibus cavalcando offendendo invade
do territoria predicta vel aliquod eorum aliquo de die vel de no
cte. Quod statim ipso iure et ipso facto intelligan
tur et sint rebelles et proditores comunis Perusii et pro
rebellibus et proditoribus comunis Perusii reputati et habi
ti quod si essent per formam statutorum et ordinamentorum comunis
Perusii legiptime condempnati. Et quod quilibet rector officialis
seu executor comunis Perusii presens vel futurus cuiuscumque
nis officio nomine censeatur iuxta presentis ordinamenti et statuti
dum teneat ad petitionem cuiuscumque petentis libere liceat
et impune possit teneatur et debeat omnes et singulos com
mictentes et quemlibet eorum. Habita fide de huiusmodi offensa
vel cavalcata seu invasione per duos testes de visu
vel saltim per sex testes de fama vel per quascumque alias
sufficientes vel legiptimas probationes condempnare et punire per
eorum vel alterius eorum sententias et condempnationes pro rebel
libus et proditoribus reddere condempnatos in here et in personis
et omnia et singula eorum et cuiuslibet eorum bona publi
care confiscare incorporare dicto comuni Perusii iuxta statuta et ordina
menta et reformationem comunis Perusii solepnitatibus non
servatis neglectis et pretermissis. Quod omnes supradictas
et eorum quilibet ex nunc prout ex tunc et ex tunc prout ex nunc volu
mus penitentes habeatur teneri et reputari pro rebellibus et
proditoribus comunis Perusii et proditoribus et rebellibus in here
et in personis eorum et cuiuslibet eorum per dictos rectores et officiales
vel eorum alterum iuxta et legiptime condempnatos tamquam si sententie
expresse de eis et eorum quolibet pro rebellibus et pro
ditoribus comunis Perusii in here et personis iudicati et
condempnati. Et omnia eorum et cuiuslibet eorum res et bona
comuni Perusii publicata incorporata et confiscata. Et
unicuique possit et eis liceat omnes et singulos offen
dentes et invadentes et cavalcantes districtus et
territoria supradicta et eorum quemlibet deprehendere et
accusare rectoribus et officialibus supradictis et cuiuslibet
eorum et cuius nomen et pronomen sub silentio credentia
et taciturnitate omnimoda tam teneantur. Et ad
hoc ut predicta omnia et singula et eorum quodlibet va
leat et teneat plenissimum habeat roboris firmi
tatem et eorum debitum sortiatur effectum. Volu
mus decernimus et mandamus quod nullus rector et
officialis vel executor vel quicumque alii officiales
magistratum habentes in civitate vel comitatu Perusii
in aliquo sub virtute alicuius iurisdictionis vel arbi
trii ullo umquam tempore sub conditione iniculo. pene exi
gende et auferende ut supra non possit nec debeant
temptet audeat vel presumat contra predicta vel aliquod
predictorum aliquid innovare vel mutare sive aliquo sub
forma in parte vel ad tempus. Et nichilominus predicta
non valeat nec teneat ipso iure set esse intelligantur
et sint ipso facto et ipso iure efficacie valoris alicuius non
obstante. Item quod non sit aliqua persona aliqua
status conditionis preeminentie que audeat vel presumat
uti consilium aut contrahere cum aliquo ex rebellibus comunis
Perusii sic condempnatis ex forma statuti dicti comunis Perusii
supra que sequenda et sequi possent sine suspitione homi

z pacifici status ciuitatis perus. ut ei scribe considerata in qli-
tate plonar. sit participantium. Et quod omnis persona possit ac-
cusare tales sic utentes z participantes uel scribentes pro-
batione facta de huiusmodi participatione per duos testes fidedignos
de uisu cum iuramento accusatoris seu per quatuor testes de fa-
Pena comitantis cum rebellibus ma. Et huiusmodi accusatori teneri debeat credentia. Et
habeat talis accusator a communi perus. L.ta floren. auri pena contrafa-
cienti heris et persone. Item statuimus et ordinamus quod non
sit aliqua uxor uel filia rebellium communis perusii que uendere
permutare et alienare presumant bona sua propria immobilia
in quocumque territorio posita alicui persone sine licentia dominorum
priorum ciuitatis perus. et que contrafecerit sic uendendo uel
alienando ac etiam qui emerit talia bona puniatur pena c.
flor. auri applicandorum camere communis perus. Et emptor perdat
pretium et talia bona deuenire debeant in communi perusii.
Item statuimus quod quecumque persona poneret et micteret in for-
tiam communis perus. aliquem rebellem dicti communis depictum pro
proditore dicti communis habeat et habere debeat de camera con-
seruatorum communis perusii et a dictis conseruatoribus floren. mille
auri et possit rebapnire duos exbapnitos ex alia causa ex-
bapnitionis quam causa et occasione rebellionis et impu-
ne talis possit deferre arma. Ubi uero talem rebellem occideret
habeat a camera conseruatorum V.tos floren. auri facta legitima
probatione de tali morte coram potestate uel capitaneo ciuitatis
perusii et nihilominus talis occidens possit rebapnire duos
exbapnitos et deferre arma ut dictum est. Item statuimus
quod quicumque persona publicaret aliquem tractatum uel conspira-
tionem que fieret in ciuitate comitatu uel districtu perusii
uel in terra recomendata communi predicto contra pacificum statum
habeat et habere debeat a communi predicto uel camera conseruatorum
communis perus. et a dominis conseruatoribus scita prius ueritate dicti
tractatus et conspirationis mille libr. den. et possit rebapnire
duos exbapnitos communis perusii et condepnatos ex alia causa
quam occasione rebellionis et possit impune deferre arma.
Insuper statuimus quod si aliquis ciuis uel comitatensis seu
subiectus z recomendatus communis perusii iuerit ad stipendia seu
prouisiones inimicorum perusii absque licentia saltim duarum partium
dominorum priorum incidat in penam V. libr. den. Et si post factum
bapnimentum per dominos priores in XV. dies a dictis prouisione
z stipendiis non recedat quod ex tunc incidat in penam
heris et persone. Et quod pater uel auus ascendens ex parte
patris teneatur dare et consignare legitimam communi perusii
pro tali delinquente. Et intelligatur legitima secundum formam
iuris communis et habeatur respectus dicti delicti commissi et
ad probandum quod sit ad stipendia z prouisiones inimicorum
communis perusii sufficiant duo testes de ueritate uel sex testes
de fama.

De pena euntium ad monasteria. R.ca

clxxxx: Quoniam inter cetera que spectant ad honestatem
religiosarum monialium est ut a uirorum cetibus
sint omnino remote et monasteria frequentari per laicos
tam lex canonica quam ciuilis prohibet: Statuimus quod de ce-
tero ad monasteria monialium sita in ciuitate burgis
et suburgis perusii nulli liceat accedere sine licentia domini
episcopi perusini uel eius uicarii uel domini potestatis uel ca-
pitanei ciuitatis perusii. Ita quod dictas licentias debeat habere
tempore quo accesserit ad dicta monasteria et alias dicta
licentia eidem non prosit. Et qui contrafecerit puniatur
pena .x. libr. den. cuius pene medietas sit communis perusii
et altera sit officialis qui de predictis penis fecerit executionem.
et quod stetur et credatur relationi notarii talis officialis dicen-
tis se talem laicum reperisse in ecclesiis dictorum monialium
uel ad parlatoria ipsarum mon. Exceptis conuersis et oblatis
et familiaribus et colonis et laboratoribus dictarum mon.
seu bonorum dictorum mon. impune accedere possint dummodo debeat
in principio officii cuilibet officialis nomina et pronomina omnium
predictorum dari debeant uel micti in scriptis per abatissas dictorum
mon. ipsis officialibus et aliter et alio modo impune accedere non
possint. et exceptis uigiliis et festiuitatibus sine indulgentiis
dictarum ecclesiarum dictorum monasteriorum et etiam die ueneris sancti
quibus diebus laicis sit licitum impune ad dicta monasteria
accedere. Et etiam quod in uigilia z festiuitate beate marie
de mense augusti cum octo diebus sequentibus dictum festum
quibus liceat laicis impune ad dicta monasterium accedere
[illegible] Et excepto quando moreretur
aliqua monialis uel soror alicuius monasterii quo casu li-
ceat tempore tempore seppulture et officii funere omnibus
ibidem ire et interesse et excepto in uigilia beati marie
usque ad festum beati herculani cum die sequenti inclusiue
possint sotietates ire tripudiando et alie persone dictis
temporibus accedere ad predicta monasteria impune sine
cuiuscumque licentia. Ita tamen quod in dictis festiuitatibus nec in altera
ipsarum non liceat alicui ad parlatoria mon. uel in alio loco
stare ad loquendum cum dictis monialibus sub dicta pena quam
incurrant quotiens fuerint inuenti et etiam exceptis certis
miserabilibus personis de quarum conditionibus stetur discreptioni
officialis de causa cognoscentis. Et quod cuilibet sit licitum accu-
sare seu denuptiare contrafacientes contra formam huius statuti et
huiusmodi accusatoris uel denuptiatoris nomen sub credentia
teneatur cui accusatori seu denuptiatori credatur cum
duobus testibus de ueritate deponentibus.

De premio dando confinato interficienti rebellem. R.ca clxxxxi

Item ad hoc ut communis perus. rebelles tam presentes quam qui impo-
sterum occasione rebellionis dapnarentur persecutionem
habeant et eorum conculcetur malignitas Statuimus et or-
dinamus quod quicumque confinatus et confinatis communis perusii
uel qui confinarentur in posterum durante tempore suorum confinium
interficeret aliquem ex rebellibus presentibus uel futuris communis perus.
possit z sibi liceat ipso facto redire ad ciuitatem perusii et ipsam
remtrare et ipsi ciuitati intelligatur plenarie restitutus
Et quod sibi liceat et possit rebapnire et rebapniri facere duos
exbapnitos ~~duos exba~~ et condepnatos et alia aliqua causa
quam occasione rebellionis et habeat etiam et habere debeat a
camera conseruatorum communis perusii de auere et pecunia dicti
communis flor. ccc. auri et quod dicti duo per ipsum rebanniendi
intelligantur z sint ipso facto uigore presentis ordinamenti
libere restituti ipsi ciuitati comitatui et districtui perusii.
z liberati et absoluti a quacumque criminali sententia uel processu
lata uel facta contra eos uel alterum eorumdem modo seu
forma et quod officiales armarii librorum communis perusii qui pro tempore
fuerint habita fide legitima de predictis teneantur et de-
beant et eis liceat ~~dictorum~~ talium rebapniendorum z utriusque
ipsorum cassare et annullare z cancellare de eis z quascumque
sententias z processus latas uel factos quomodolibet
contra eos uel alterum eorumdem quauis causa seu forma.
et si aliquis confinatus interficeret aliquem alium con-
finatum eius confinia non seruantem quod ipso facto pos-
sit z sibi liceat redire libere ad ciuitatem perusii.

De premio dando exbapnito uel condepnato interficienti aliquem rebellem. R.ca clxxxxii

Item statuimus quod si aliquis exbapnitus seu exbannitus
uel condepnatus tamen dicti communis interfecerit aliquem rebel-
lem communis perusii quod ipso facto possit z sibi liceat redire
libere ad ciuitatem perusii z sibi liceat rebapnire facere
duos exbapnitos uel condepnatos ex alia causa quam occasione
rebellionis et quod tam ipse quam ipsi duo rebapniendi et per
ipsum nominandi uigore presentis statuti ipso facto intelligantur
esse z sint libere et plenarie restituti ipsi ciuitati et comi-
tatui

et comitatui et districtui perusii et liberi et absoluti a quacumque criminali sententia vel processu lata vel facto contra eos vel aliquem ipsorum quacumque ratione vel forma et quod offitiales librorum communis perusii qui pro tempore fuerint teneantur et debeant eorum et cuiuslibet eorum condepnationes cassare et cancellare ac etiam sententias et processus quoslibet latas vel factos contra eos vel aliquem eorumdem, salvo quod predicta non vendicet sibi locum contra aliquem confinatum qui se a confinibus absentaret et ad aliquem locum pergeret de licentia dominorum Priorum artium vel aliorum officialium communis perusii habentium arbitrium in premissis et circa premissa.

De premio dando cuilibet non exbapnito interficienti vel in fortia communis ducenti aliquem rebellem. Rubrica

clxxxxii. Item statuimus quod quicumque qui non esset condepnatus seu exbannitus communis perusii interficeret seu in fortia communis perusii duceret aliquem rebellem communis perusii presentem vel futurum habeat et habere debeat a camerario conservatorum monete communis perusii de avere dicti communis florenos quingentos et quod possit et sibi liceat rebapnire et rebapniri facere duos exbapnitos vel condepnatos communis perusii seu exbapnitos et condepnatos ex alia causa quam rebellionis et quod auctoritate presentis statuti dicti tales rebanniendi ipso facto intelligantur esse et sint restituti plenarie ipsi civitati comitatui et districtui ipsius et liberi et absoluti a quacumque criminali sententia vel processu contra eos lata vel facto vel alterum eorum quacumque ratione vel forma, et domini offitiales armarii communis perusii vel eorum notarii principales possint teneantur et debeant habita fide legitima de predictis predictorum et utriusque ipsorum cassare et cancellare quascumque sententias omnesque processus contra eos sic rebapniendos vel ipsorum alterum latas vel factos modo aliquo seu forma. Et quacumque de causa.

Quod confinatores in dictis casibus teneantur solvere ut supra. Rubrica

clxxxxiiii. Item statuimus ad hoc ut in communis obsequium et rebellium et condepnatorum communis presentium et futurorum et confinatorum confinia non servatium conflixione operati fuerint in percipiendis premiis per eos expositis ut in ordinibus editis est expressum nullatenus deducantur in longum duximus statuendum quod omnibus et singulis casibus supradictis et quolibet ipsorum in quibus disponitur aliquem debere aliquid percipere a camerario conservatorum communis perusii tam presentis tam qui pro tempore fuerint advenientibus casibus supradictis vel aliquo eorumdem habita fide legitima ab eis qui interficerent aliquem proditorem rebellem seu condepnatum vel confinatum prout superius est expressum in fortia communis perusii ducerent teneantur et debeant de quacumque pecunia et havere dicti communis ad eorum manus perventa vel pervenienda dare et solvere illi vel illis qui talia facerent vel aliquid ipsorum prout in capitulis superius est expressum statutum predictorum quantitates florenorum supra declaratas et prout quemadmodum supra est seriosius declaratum. Alio aliquo precepto vel mandato aliquo non obstante.

De fideiussoribus prestandis per confinatos. Rubrica.

clxxxxv. Item ad hoc ut confinati sub severa communis perusii obedientia perseverent statuimus et ordinamus quod omnes et singuli confinati et etiam qui confinabuntur in posterum causa et occaxione status teneantur et debeant infra unum mensem a die assignationis confinium ipsius faciende per offitiales communis perusii ad predicta confinia deputatos fideiubere et fideiussores ydoneos prestare et dari facere coram dominis Prioribus Artium Civitatis perusii de observatione confinium eorumdem et quod observabunt et obedient confinia eis assignata per dictos officiales. Et quod dicte fideiussiones recipiantur et recipi et admicti debeant per dictos dominos priores secundum et prout discretioni dictorum dominorum Priorum videbitur convenire considerata qualitate et conditione debentium prestare fideiussores et considerata conditione fideiubentium pro eisdem confinatis vel aliquo ipsorum.

Quod non servantes confinia habeantur pro rebellibus communis perusii. Rubrica. clxxxxvi

Item statuimus quod siquis confinatus non servaverit confinia eis assignata per eos ad quos pertinet assignare quod habeantur pro rebellibus communis perusii. hoc tamen non intelligatur quando locus assignatus pro confinibus mutaretur et alius locus assignaretur per priores et camerarium. Volumus tamen quod si talis confinatus a die qua ruperit confinia redierit ad locum sibi pro confinibus assignatum infra decem dies computandos a die dicta qua ruperit ipsa confinia quod tunc non habeatur pro rebelle communis perusii sed remaneat et sit ut tamquam confinatus.

De presentatione confinatorum et de fide facienda Cancellario Communis perusii de duobus mensibus in duos menses. Rubrica clxxxxvii

Item statuimus quod confinati teneantur et debeant die qualibet una vice durante tempore eorum confinium se representare coram rectore illius civitatis terre vel loci in quo vel in qua eis vel alicui ipsorum fuerint assignata confinia prout est moris et de representatione confici facere publicum instrumentum et de duobus mensibus in duos menses teneantur et debeant mictere cancellario communis perusii instrumenta representationum eorum et cuiuslibet ipsorum alias intelligantur rupisse confinia qui predicta non fecerint ut supra est expressum.

Quod potestas et capitaneus debeant et teneantur inquirere et punire confinatos non servantes confinia. Rubrica. clxxxxviii

Item quia inhobedientes debent penitentiam reportare ut per eorum exempla alii in obedientia perseveret duximus statuendum quod domini potestas et capitaneus populi civitatis perusii et quilibet ipsorum tempore eorum offitii ad minus semel teneantur et debeant inquirere et solepnem inquisitionem facere contra omnes et singulos confinatos confinia non servantes et repertum vel repertos culpabiles non servantem confinia ut supra est expressum teneantur et debeant condepnare pro rebellibus dicti communis seu rebelle et bona talis seu talium confiscare et publicari communi perusii habita tamen fide et probatione a fidedignis et veridicis personis ad minus per duos de publica voce et fama deponentes. Et quod potestas et capitaneus qui pro tempore fuerint et quilibet ipsorum si in premissis fuerit negligentes vel remissi incidant in penam V^c florenorum de auro pro quolibet et qualibet vice de eorum et cuiuslibet ipsorum salario retinendorum et quod de predictis debeant specialiter sindicari per eorum sindicatores et repertos negligentes dicti sindicatores teneantur et debeant condepnare pena simili a dictis sindicatoribus eorumdem si negligentes fuerint auferenda

De notificatione condepnandorum in posterum pro rebellibus Cancellario per potestatem et capitaneum facienda. Rubrica. clxxxxviiii.

Item quod in statutum dictus dominus potestas et capitaneus vel alter eorum in posterum pro rebelle aliquem condepnaret statuimus quod ipsi et quilibet ipsorum teneantur et debeant notificari facere Cancellario communis perusii illum vel illos quem vel quos pro rebellibus condepnaverint die late sententie sub pena .c. florenorum auri cuilibet contrafacienti de quo ut superius est expressum debeat

specialiter sindicari. Et quod cancellarius communis Pe-
rusii teneatur et debeat tales sic condepnatos ponere
et describere in libro aliorum rebellium dicti communis
ut in cancellaria omnibus patefiat.

Quod eligantur continuo tres cives circa persecutiones rebellium. R(ubri)ca.

cc. Item ad hoc ut ad persecutionem rebellium tam presentium
quam futurorum dicti communis pro salute reipublice ut expedit
continue attendatur. Statuimus et ordinamus quod per dominos priores
et camerarios qui pro tempore fuerint in sextum insacculati non
essent deputari et intelligi tres cives perusinos pro et circa
persecutionem rebellium dicti communis tam presentium quam futurorum
quorum officium duret et durare debeat uno anno et quod de anno
in annum tales officiales debeant deputari et eligi per dictos
dominos priores ad dictum officium persecutionis rebellium. Si
vero essent insacculati debeant extrahi et publicari et finita
insacculatione insacculatorum debeant alii insacculari ita
quod semper sint et esse debeant tres cives et officiales circa perse-
cutionem rebellium dicti communis et occaxione rebellionis dapp-
natorum vel in posterum dapnandorum et quod dicti tres cives
et officiales sic eligendi vel publicandi de saccculis vigore et
auctoritate presentis statuti habeat et habere intelligantur ple-
num arbitrium auctoritatem potestatem et bailiam dumtaxat
per et circa persecutiones rebellium dicti communis presentium et futu-
rorum et omnium et singulorum condepnatorum vel condepnandorum
in posterum occaxione rebellionis quod seu quam dicti
domini priores et camerarii singulariter vel insimul vel divisim
habent seu habere quomodolibet dignoscuntur seu supra et
prosequutione rebellium ab adunantia generali seu maiori
consilio artium et artificum dicte civitatis.

Quod debeat fieri unus liber in cancellaria de dictis statutis. R(ubri)ca.

cci. Item ut dicta statuta sint cunctis videre volentibus con-
tinue manifesta statuimus quod de omnibus et singulis
statutis predictis fiat et fieri debeat unus liber in cartis
pecudinis sub asidibus ligatis qui vocetur et vocari de-
beat liber condepnatorum occasione rebellionis et quod in dicto
libro describantur et describi debeant omnes et singuli re-
belles dicti communis et condepnati occaxione cuiuscumque re-
bellionis et etiam quod in posterum efficiantur rebelles
seu condepnabuntur occaxione predicta et etiam descri-
bantur et describi debeant omnes et singuli confinati
dicti communis et fideiussiones prestande per confinatos predictos
qui liber stet et stare debeat in cancellaria communis Perusii
ut omnibus patefiat et quod scribatur et scribi debeat per
presentem cancellarium vel coadiutorem.

Quod bona rebellium debeant remanere inculta. R(ubri)ca.

ccii. Item statuimus et ordinamus quod omnia et singula bona tam
mobilia quam inmobilia rebellium communis Perusii et exbap-
nitorum et condepnatorum causa et occaxione rebellionis
per sententiam iuris vel hominis et et bona confinatorum non servan-
tium confinia eisdem assignata sint et esse intelligantur
confiscata et publicata communi Perusii et talia bona debeant re-
manere inculta et per neminem debeant coli vel laborari.
et quod talia bona non possint nec debeant vendi nec alienari
quocumque titulo in aliquam personam per aliquos officiales
communis Perusii nec copturmari nec eorum fructus redditus et
proventus vendi per dictos officiales alicui seu aliquibus personis
et si secus factum fuerit venditio non valeat nec alienatio
vel concessio ad copturmum et venditio dictorum fructuum
ipso iure sint nullius momenti pena dictis officialibus
contrafacientibus V^c libr. den. eis auferendarum per maiorem
sindicum communis Perusii et quod simili pena puniantur emen-
tes

vel laborantes dicta bona seu recipientes dicta bona ad cop-
turmum seu ementes fructus redditus et proventus dictorum
bonorum. Et predicta non habeant locum in bonis dictorum
rebellium et exbapnitorum occaxione status que assignata
essent vel assignarentur creditoribus ipsorum vel aliis iuste
et legitime possidentibus per sententiam vel adiudicationem factam
vel fiendam pro aliquo vero credito.

Quod massarii communis Perusii sint officiales bonorum rebellium. R(ubri)ca.

cciii. Statuimus et ordinamus quod de cetero massarii
communis Perusii qui pro tempore erunt sint et
esse intelligantur auctoritate presentis legis et decreti
officiales rebellium videlicet bonorum et aliorum exbapnitorum
et condepnatorum. Et habeant iurisdictionem potestatem
et cognitionem videndi cognoscendi et per sententiam termi-
nandi sumarie et de plano sine strepitu et figura iu-
dicii veritate inspecta omnia iura quolibet que aliquis
intemptaret vel proponeret se debere consequi vel re-
cipere in et super bonis ipsorum rebellium et ex causa predicta
possint dationes bonorum in solutum et adiudicationes
facere prout viderint de iure convenire que sententie et
precepta et adiudicationes et omnia in predictis et quolibet
predictorum per dictos massarios facta pronumptiata et decla-
rata plenam obtineant roboris firmitatem auctoritate presentis
statuti aliquo non obstante.

Bellum

Presens volumen Statutorum de pecunia co(mun)is p(er)usij fuit emptum et i(n) Cancellaria dicti Co(mun)is ad eius usum positum p(er) me Stephanum Guarnerium Auximanum Anno d(omi)ni Millesimo quadringentesimo sexage(si)mo septimo die XXV m(en)sis Aprilis In cuius rei fidem hic mea propria manu subscripsi.

Stephanus Guarneri(us) Cancell(arius) p(er)usinus s(ub)s(cripsi)t

[illegible] iii [illegible]

Statuta Sancti Bernardini.

Cupiditatis atra vorago sic mortaliū mentes obtusit
q̄ domos dyabolo dedicarunt et in eisdem altaria
erexerunt. parauerunt enim domos et tabuleria
ad ludendum cū taxillis. Sic etiam ad ludendū cum
naybis. Et ibidem dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i et gloṡe virginis marie
et om̄ium sanctorum nomē assidue maledicitur. Unde sicut in
ecclesijs et Altaribus deo dedicatis benedicitur assidue nomē
dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i sic in talib; domibus et altarib; dyabolo de
dicatis dyaboli nomen frequentissime inuocatur. Et nomen
gloṡum ih̄u xp̄i saluatoris nr̄i gloṡeq; uirginis marie et om̄ium
sc̄orum nomen maledicitur ex quo ira dei et merito uenit ī
pp̄lo xp̄iano ꝓpter quam terremotus pestilentie fames Guer
re Scismata scandala infinita creuerunt in pp̄lo xp̄iano
quem altissimus nō quidē auro uel argento sed carne et sanguine
cū durissima passione filij sui dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i redemit. Qui
pietate motus nouissime misit seruū suū fratrē Bernardinū
de Senis ordinis frm̄ minorum vt diuinis monitionib; p̄dica
do pp̄lm qui ambulabat in tenebris reduceret in Lucem
ueram: Gratiaq; dei sic diffusa est in labijs hui⁹ a deo missi q
pp̄lz perusinum ad uitia extirpanda disposuit et ipm̄ ad via
salutis mira exhortatione perduxit. Ideo Spectabiles viri.

qui nūc sanctorum cathalogo asc̄ptus Sanctus Bernardinus vocatur [illegible] est

s. Baldus Mathei	]	priores artiū Ciuitatis perusij
s. Guidus pauli		Mandato R^mi in xp̄o p. et do.
s. Angelus Andruccioli		A. Ep̄i portuen̄ tūc Legati de latē
s. Jacobus Ciutij		in Ciuitate p[er]usij inherendo doc
s. Nicolaus Alberguti		trinis eiusdem venerabilis serui
s. Vexuitionus Boccij		ih̄u xp̄i. Uolentes extirpare hor
s. Azius Celloli		renda vitia q̄ creuerūt ī pp̄lo pe
s. Americus anghi		rusino. vz. vitiū maledicendi
s. Xp̄oforus petri tauoli et		dn̄m nr̄m ih̄m xp̄m ac nomen
s. Gilibertus Bartholomei	—)	gloṡe virginis marie et sc̄orum dei

et dicendi blasphema verba et
detestabilia sacramenta ac Ludum taxillorum et naybor[um] sce
leratissimasq; Luxurias nature cōtrarias penitus euitare. ꝓp
terius sceleratissime Luxurie nepharios actus iam deus ira cō

motus Ciuitates cohabitantibus sulphure et igne consumpsit. Vt sacrarum scripturarum testimonio comprobatur. Sacrilegosque coitus cum Monialibus fugare. vsurariamque prauitatem nature et deo horrendam de Ciuitate et Comitatu perusij penitus abradicare. dyabolicaque prelia antiquissimo abusu maligna instigatione inducta in Ciuitate perusij penitus tollere. Et omnes alias abusiones per quas deus prouocatur ad iram et homines ad paupertatem deducuntur. Ad dicta vitia tollenda leges condiderunt. Que cum viderent in aliquibus rigorose et graui austeritate in obseruatione fore impossibiles viderentur obseruatore difficiles. Nos petrus dei et apostolice sedis gratia Archiepiscopus Creten in Ciuitate perusij pro Sanctissimo domino nostro domino Martino diuina prouidentia pape v.to et Sancte Romane ecclesie Gubernator cum plena potestate Legati de latere. Cupientes ex ipsis legibus detrahere quicquid earum obseruationi possit uisibiliter obuiare. Vt sic nullus deinceps sinister interpres quod antea salubriter erat institutum per exquisitas vias obliterare conetur habita super hoc cum nonnullis iurisperitis matura deliberatione rigorem illum curauimus mitigare et quedam ex ipsis superflua resecare. Emendatas itaque leges tradimus quas inuiolabiliter precipimus obseruari. et pro faciliori doctrina eas sub congruis rubricis collocari. vt infra patet his scriptis.

Quod nullus retineat ludum vel patiatur ludi. vel quod aliquis ludat in sua domo. vel alijs suis locis ad tabulas nec ad aliquem alium ludum taxillorum nec ad naybos. capitulum primum.

Nos petrus dei et Apostolice sedis gratia Archiepiscopus Creten in Ciuitate perusij pro Sanctissimo domino nostro domino Martino diuina prouidentia pape v.to et sancte Romane ecclesie Gubernator etc.

Ad extirpandum vitium dyabolicum quod Ludus taxillorum et etiam ludus nayborum vulgariter nuncupatur Inherendo doctrine fratris Bernardini de Senis ordinis minorum humilis serui ihesu christi et cupientes dicta vitia

extirpare de p̄plo peruſino hac de(cetero) amabili lege fauente dn̄o
nr̄o ih̄u xp̄o ꝑpetuo ualitura.

5 Statuimus et ordinamus. Q(uod) decetero nullus audeat
retinere aut pati q(uod) ludatur ad ludu(m) taxillor(um) cum
tabulis uel ſine tabulis nec ad ludu(m) naybor(um) i(n) Ci
uitate aut burgis uel ſuburgis aut in Comitatu ꝑuſ(ij) in
domo uel Campāna Clauſtro uel Lodia ꝓpria uel cōducta
uel cōmodata ſeu ꝓcario uel alio titulo cōceſſa. aut i(n) qua
quouis titulo aut ſine titulo h(ab)itaret. aut in qua retineret
per ſe uel alium hoſpitium uel tabernā nec ante ip(su)m hoſpitiū
uel tabernā. Aut in fundo ſeu Campo uel orto uel vinea ſuo
uel ſua. ſiue quē aut qua(m) coleret uel laboraret. aut ad labo
ratiu(m) teneret. nec in Apotheca uel fundico in qua uel quo
artem ſuā aliquā ſeu Mercantiā exerceret nec in bancis quas tene
ret ſeu quibus vteret(ur) ad ſedendū vel pro exercitio mercātie
uel Cambij uel alterius artis iuxta ip(s)am Apothecā uel fundi
cum. Et qui contrafecerit pro qualibet uice in .L. libris den(ariorum)
Camere Maſſarior(um) Cōis ꝑuſ(ij) ſoluendor(um) cōdēpnet(ur) per d(omi)n(u)m
poteſtatē Ciuitatis ꝑuſ(ij) uel aliū officiale(m) qui cont(ra) tales de
linquentes iuriſdictionē aut cognitionē h(ab)ret. Et d(i)c(tu)s d(omi)n(u)s
poteſtas uel alius officialis h(ab)eat a Maſſarijs Cōis ꝑuſ(ij) abſq(ue)
alio ꝓcepto uel man(da)to medietatē d(i)c(t)e pene quā uenire fecerit
in Cōi. Si per inuentionē ſuā uel ſuor(um) offitialium talis con
trafaciens fuerit repertus. Si u(er)o alius accuſauerit h(ab)eat
a d(i)c(t)is Maſſarijs d(omi)n(u)s poteſtas tertiā p(ar)te(m) eius q(uo)d uenire fe
cerit in Cōi. et aliam tertiā p(ar)tem h(ab)eat accuſator. Et inhe
rendo ueteri ſtatuto de materia loquenti Statuimus q(uod) tal(is)
domus debeat diſcooperiri. et diſco(o)pta ſtare debeat p(er) ānu(m)
nec redimi poſſit aliquo ꝓcio. Et ſi poteſtas uel alius of
ficialis qui de maleficio cognouerit neglexerit ip(s)am diſcop(er)iri
facere puniatur t(em)p(o)r(e) ſui Sindicatus in .L. libr(is) den(ariorum) que
pena retineri debeat p(er) Conſeruatores monete Ciuitatis
ꝑuſ(ij) de ipius ſalario. Et inſup(er) talis qui ſic ludū tenu
erit vel paſſus fuerit q(uod) ludatur in aliquo locor(um) ſupſcriptor(um)
cont(ra) hanc nr̄am prohibitionē ꝑpetuo ſit infamis infamia
iuris et f(ac)ti auc(tori)tate p(rese)ntis legis. Et ſi quis ita deditus fuit
in profundu(m) malor(um) q(uod) bis fuit cōdēnatus uel punitus de
tali retentione ludi vel q(uod) paſſus fuit bis ut s(upra). Aut etiā

forte non eſſet condenatus ſed ob dictam cauſam ante codena
tionem penam predictam ſoluerit Maſſarijs Comunis Perusii non ſo
lum perpetuo ſit infamis ſed etiam ſibi ius non reddatur in
Ciuili uel Criminali. Et ſtatim per Camerarium et Notari
um artis in qua eſſet matriculatus debeat caſſari et cancel
lari de Matricula artis in qua eſſet deſcriptus. Et in illa
uel aliqua alia alicuius artis numquam poſſit deſcribi. Et ad
nullum officium Ciuitatis poſſit eligi uel admitti uel illud
exercere in Ciuitate uel Comitatu Perusii. Volumus inſuper
quod quilibet poſſit eſſe accuſator uel denunciator et eius nomen
teneatur ſub ſilentio. et habeat a Maſſarijs Comunis Perusii tertiam
partem dicte condemnationis dummodo probetur denunciatio
ſeu accuſatio per duos teſtes fidedignos de viſu. Et inſuper
volumus quod poteſtas et quicumque alius officialis Ciuitatis
Perusii qui nunc uel in futurum cognitionem habebit de predictis de
beat rimari facere per ſuos officiales et familiares per Ci
uitatem burgos et ſuburgos Perusii pro ludentibus et ludum
retinentibus et etiam poſſit licite et impune domos intrare
ubi crederent ludentes ſtare ad ludendum. Et quos inuene
rint publice ducere teneantur et debeant ad eorum palacium.
Et ab eis fideiuſſores non recipiant niſi poſtquam eos ad pa
lacium duxerint. et eos condepnent. Et poſtquam fuerint con
denati eos ad ſoluendum compellant. Volumus inſuper
quod ut contrafacientes huic nostre legi facilius denuncientur
domino poteſtati vel alteri officiali cognitionem habenti firmum
remaneat ſtatutum vetus poſitum in tertio libro ſtatutorum
Comunis Perusii in capitulo. clxxxvij

De blaſſemantibus uel Maledicentibus deum et Sanctos. ij

Quoniam intollerabilium ſcelerantia peccatorum pertinen[a]
diuine pietatis attediat et obſtinata uitiorum ma
lignitas Iuſtitia prouocat ad uindictam ne propter
blaſphemias et maledictiones et Iuramenta inhoneſte et
irreuerenter facta quibus homines creatorem ſuum per mebra

humanitatis dilacerant Statuimus et ordinamus. Q quicumque
tante iniquitatis et ſuperbie et tam nequam extiterit quod dominum
deum nostrum ſub quocumque nomine trium perſonarum vel eius matrem
uirginem mariam vel ſanctos uel ſanctas dei quoſcumque maledixerit.
Si maledixerit deum uel dicendo Maladetto ſia dio. uel mat
teſia dio. vel dixerit ſconfitto ſia dio vel dixerit io neſo le
fiche a dio. uel dixerit io nepiſſo a dio vel ſilia aut equipollen
tia uerba hoc ſtatuto uerbis non expreſſa dixerit contra deum aut
contra dominum nostrum ihesum xpistum ſeu contra nomen de quo per apostolum ſcriptum
eſt quod omne genu flectatur. vel dixerit hoc uel ſimilia uerba,
aut equipollentia contra uirginem mariam. Uel iurauerit per
aliquod membrum uituperoſum vel aliquem locum inhoneſtum cor
porum predictorum uel alicuius eorum puniatur in .x. libr. den. Et
quod etiam talis qui fuerit condempnatus in cauſis ſuis ciuilibus
agendo uel officium iudicis quolibet implorando non audiatur
in aliqua curia per tempus Sex menſium a tempore dicte condempnationis
computandorum niſi altera parte inſtante. Et quod predicta et eorum
executionem poteſtas et Capitaneus et quilibet alius officialis
qui in predictis iurisdictionem habet facere teneatur infra .x.
dies ſine aliquo alio proceſſu poſtquam de predictis notitiam ha
buerit modo et ordine infraſcripto ſub pena .C. libr. den.
de ſuo ſalario retinendarum tempore ſui Sindicatus. Et predicta
Locum habeant in hiis qui ſemel tantum predicta uel aliquod predictorum
commiſerint. Si vero quis ſecunda uice aliquod predictorum com
miſerit dupli pena puniatur ſi condempnatus fuit de prima
uice uel ſoluerit dictam penam. et etiam non audiatur in ciuilibus
uel criminalibus per annum etiam ſi iudicis officium impetrare
uellet. Si autem tertia uice peccauerit et ſoluerit de duabus
primis uicibus uel fuerit condempnatus de ipsis tripli pena
puniatur intelligendo quod dupliciter uel tripliciter illud primum
ſimplum et etiam tempus quo durante non debet audiri ut supra dictum
eſt. Et ſic omni uice ſeruetur. Si quis iurauerit per alia mem
bra uel viſcera uel interiora dei uel ſue matris virginis
marie vel dixerit a deſpetto uel adonta de dio vel dicte
uirginis marie ſeu dixerit delame ſia dio puniatur pro
qualibet uice in .v. libr. den. Si quis vero Iurauerit per mor
tem uel clauos uel oſſa predictorum uel alicuius eorum ſoluat pene nomine

.iij. libr̄ den̄ uice qualibꝫ. Si autē aliquis maledixerit uel
dixerit mattesia aliquē ex sc̄is suis uel iurauerit p aliqͣ
membra uel loca inhonesta corpoꝝ alicui⁹ ex sc̄is ꝑnomi-
natis puniatur in .v. libr̄ den̄. Si autē quis iurauerit per
mortē uel ossa uiscera uel aliquod ex interioribꝫ deoꝝ scōꝝ
uel alicuius eoꝝ puniat̄ pena .xxx. solidoꝝ uice qualibꝫ.
Et eodē mō in quolibꝫ p̄dcōꝝ duplicet̄ et triplicet̄ pena
prout s̄ dictū est de blasphemantib; deū et b̄tā̄ uirginē
mariam. Si quis autē iurauerit uel dixerit per deū uel
uirginē mariam uel aliquē ex sc̄is suis uel ad sc̄a dei euāgͣe.
nullatenus puniat̄. Et q officiales p̄dc̄i qui de p̄dictis
penis effectualiter executionē fecerint de omī eo qđ uenire
fecerint in Coī ex cau̇s supͣdc̄is heant tertiā ptē a Massarijs
Coīs pus sine alio precepto uel mand͞to. Si autē in predc̄is
uel aliquo predcōꝝ p̄dc̄i offāles ad quos executionē p̄dcōꝝ
dinoscitur pertinere fuerint negligentes incidant ī penā
.C. libr̄ den̄. pro uice qualib; de quib; exp̄sse debeant
sindicari.

De pena Ludentiū uel stantiū ad uidendū ludū uetitū p
statuta p̄ntis uoluminis.

Tatuimus insuper Q nullus audeat ludere uel
stare ad uidendū ludentes ad tabulas uel ad ali
quē aliū ludū taxilloꝝ uel ad naybos sub pena
.x. libr̄ den̄ pro qualibꝫ uice. Et hoc si de die luserit uel
ad uidendū ludū steterit. Si uero Luserit uel steterit
ad uidendū de nocte pena duplicetur. Et hoc si extra
plateam Coīs pusij luserit uel steterit ad uidendū. Si uo
Luserit uel steterit ad uidendū in platea uel ꝓpe pla
team p .xx. passus uel in aliqua domo ꝓpe plateam p
qͣtuor domos siquidē de nocte .xv. libr̄. den̄. pena puniat̄
Si uo de die .xij. libr̄ den̄ penā debeat subire ac sustinē.
Si uo in ecc̄a uel Cimiterio uel trasancta seu claustro

ipsius ecclie de die luserit contra hanc presentem prohibitionem
ad aliquem ludum in presenti statuto prohibitum .xxv. libr. den.
penam irremissibiliter ipso facto incurrat. Si vero de nocte tunc
penam .L. libr. den. subeat et sustineat ac ipso facto incurrat.
Et potestas vel alius officialis forensis qui de predictis cognoverit
habeat sine alio precepto a massariis comunis perusii medietatem
dictarum penarum quas fecerit venire in comuni. Et predicte
prohibitiones et penarum obiectiones locum habeant si contraventum
fuerit aliis temporibus quam in vigilia aut in festo nativitatis
domini nostri ihesu christi vel in tribus diebus vel aliquo ipsorum festi
nativitatis predicte et octo diebus sequentibus dictos tres dies vel
in aliquo ipsorum octo dierum vel in septimana sancta vel in tribus
diebus paschatis resurrectionis domini nostri ihesu christi vel aliqua
die octo dierum sequentium dictos tres dies vel pentacostes
in quibus temporibus vel si in aliquo dictorum temporum commissum fuerit
contrafaciens penam dupli subire debeat singula singulis
supradictis congrue referendo. Si quis autem de cetero lusit
ad pilam seu palam in muris seu edificiis alicuius ecclesie aut
in ecclesia aut in claustro vel cimiteriis alicuius ecclesie solvat
nomine pene pro vice qualibet .v. libr. den. camere massariorum comunis
perusii applicandas. Et ab eodem de facto dicta pena exigatur
per dominum potestatem vel alium officialem forensem iurisdictionem
vel cognitionem habentem in civitate perusii. Et officialis qui dictam
penam venire fecerit in comuni a tali sic ludente ad ipsam
pallam in aliquo ex locis supradictis medietatem dicte pene
a massariis comunis perusii sine aliquo precepto penitus habere debeat
et consequatur. Adicientes huic statuto penas statutas et
ordinatas contra mittentes taxillos falsos vel mispunctos
vel plumbatos vel aliter falsificatos in suo robore permanere
prout in aliis statutis comunis perusii de hac materia loquentibus
plenius continetur. Declarantes tamen predicta de ludo tabularum
et nayborum locum non habere si quis in domo sue habitationis non
accersitis extraneis set inter domesticos domus vel etiam consanguineos
causa solatii tantum luderet ad tabulas vel ad naybos
absque pecuniis vel posito pro quolibet ludo uno bonodino
tantum.

De pena faciētiū taxillos uel naybos tabuleria uel tabulas in Ciuitate uel Comitatu pusij. 4

Uia Ludus taxillorum et nayborum fieri non poſſet n(isi) fierent taxilli uel naybi. Volumus et ſtatuimus q(uod) in Ciuitate uel Comitatu pusij nullus audeat facere taxillos uel naybos, tabuleria uel tabulas ſub pena xxv. libr(arum) den(ariorum) Maſſarijs co(mmun)is pusij perſoluenda. Et qui i(n)deinceps taxillos fecerit ultra dictā penā ꝓpetuo ſit īfamis et nō audiatur in Ciuili cā uel criminali. nec poſſit iudicas officium impetrare uel petere nec d(omi)n(u)s potestas uel alius officialis poſſit aliquo mō ſuū officiū exercere ī fauorem uel defenſionē tal(is) facientis taxillos. ſed c(on)tra ad id o(mn)is iurisdictio intelligat(ur) ſibi adepta.

De pena cōmodantis uel quouis mō concedentis taxillos uel naybos aut tabulerium uel banchum uel banchā uel tabulam. 5

Statuimus q(uod) nullus accōmodet ut ludat uel volentibus ludere taxillos uel naybos (uel aliquod Tabulerium aptum ad ludendum ad tabulas uel aliquē ludum taxillorum, nec accōmodet banchum uel bancham uel tabulerium ut ſup(er) ipō tabulerio uel bancha ludatur ad taxillos uel naibos pub(li)ce uel occulte, niſi quatenus declaratum ē in fine c. ſub Rubrica de pena ludentium &c. et qui contra fecerit puniatur pena v. libr(arum) den(ariorum) pro uice qualibet. Et poſſit tal(is) cōtrafaciens a quolibet accuſari et teneatur ſibi creden(tia) et ī ſecreto et habeat et hr̄e debeat dimidiam p(ar)tē pene q(ue) ſoluta fuerit. Et poſſit quilibet impune et licite accipe et frangere huiuſmodi tabulerium et banchum ſiue bancham et taxillos ſiue naibos

aliquo non obſtante. Et dcā tabulerıa cōburant̄ ī platea
cōis puſiı per officialē ad cui᷒ curiā tal' accūſatio uel denūtia᷒
ſeu alicui᷒ predcōꝝ cognitio fuerit deducta.

De pena tenentis taxillos uel naybos uel Tabulas — 6

5 Tatuimus et ordinamus. Q̄ nullus Merciarius
ſiue Mercator uel alia pᵃ teneat in apotheca ſeu ca
mera taxillos uel naybos ſub pena xxv. libr̄ den
Et ſi diceret̄ talē Mercatorē uel Merciariū uel aliū artificē
uendidiſſe taxillos uel naibos ł tabulas poſſit illud probari
per duos teſtes bone fame etiā ſingulares et dcē pene tertia
ps q̄ uenerit in Coī ſit official' qui illū puniuerit uel ad
ſoluendū coegerit q̄ tertia pars ſibi ſolui dēat p maſſarios
Coīs puſiı abſq̄ aliq᷒ precepto et quilibꝫ poſſit accūare dnō
poteſtati uel alti officiali potatem hnti et ei᷒ nomē tene
atur in credentia et lucretur tertiā ptē pene ſalua ſēp
remanēte moderatione fcā in fine. c. de pena ludentiū ꝛc.

Q̄ nullus portet uel īmittat ī Ciuitatē uel Comitatū puſ.
taxillos uel naybos uel tabulas nec Tabulerıū ad taxillos
uel ad naibos. tabulas 7

3 Tatuimus inſuper. Q̄ nullus portet uel īmittat
et portari uel inmitti faciat ab ex̄ aliqd̄ tabulerıū
uel taxillos ł naibos uel tabulas ſub pena xxv libr̄
libr̄ den. ſoluendāꝝ Camē Maſſarıoꝝ. Et quilibꝫ poſſit ac
cuſare et nomē ſuū teneat̄ in credenᵃ et hēat a Maſſ'ııs
Coīs puſiı tertiā ptē pene q̄ venerit in Coī et aliā tertiā
ptē hēat dn᷒ poteſtas uel official' qui de dcō maleficio cogno
uerit. Quas ptes teneant̄ ſoluere Maſſarıı ſine aliquo
alio p̄cepto uel mandato ~

De pena mutuantis alicui ludenti uel uolenti ludere
uel stanti in domo in qua alii ludunt. — 8.

Cum nonnulli mutuent pecunias iuuenibus et aliis lu
soribus ex quo multa mala proueniunt. Volumus et
statuimus quod nullus mutuet aut aliquo modo contrahat
cum aliquo uolente ludere uel qui stet in domo uel aliquo
loco in quo uel quo luditur. Et si contra hanc nostram prohibitionem
mutuauerit uel aliter contraxerit utputa emendo uel quouis
alio modo contrahendo, contractum ex nunc decernimus irritum
et inanem et habeatur pro non facto. Et fideiussores licet forte
ut principales rei se obligauerint minime teneantur et nullum
ius nullaque actio oriatur. Et si pignora data fuerint, illa
recipiens restituere teneatur. Et predicta statuta sub premissis te
noribus sic ordinata de cetero suum habeant uigorem tam in ciui
tate quam in Comitatu ac districtu seu territorio perusino et inuio
labiliter obseruentur. Non obstante quocumque alio statuto uel
consilio preteritis presentibus et futuris quomodolibet disponente. Cum intelligatur
per presentem prouisionem nominatim et specialiter derogatum etiam
si tale foret de quo oportuisset specialem haberi mentionem.

De pena committentium Sodomiam et Rixantium seu delinquentium
dicta de causa. 9

Statuimus et ordinamus quod si quis commiserit
actualiter peccatum sodomiticum pro prima uice puniatur in CC.
libris denariorum. pro secunda uero uice si iam fuit pro prima
uice condenatus uel bannitus uel non expectans condenationem
soluerit denarios CC. libras ex causa predicta igne cremetur ita et taliter
quod penitus moriatur. Qui uero aliquem puerum uel iuuenem
rapuerit uel per uiolentiam quam ipse fecerit ceperit uel capi
fecerit animo et intentione predictum scelus committendi, pu
niatur in CC. libris denariorum si dictum scelus non consumauit.
Si uero dictum scelus consumauit igne cremetur ita et taliter

uel bannitus uel qui soluerit denarios
CC libras.

q penitus moriat᷑. Qui aut᷑ alio modo temptauerit ul' ꝑſuaſerit
uel induxerit aliquem puerum uel iuuenem ꝑ ſe uel ꝓpter
alium cum committendi tale delictum pro qualibet uice .L. libr.
den. ſoluere teneat᷑ ſi tale delictum non fuit cōſumatum
Sed ſi ꝓpter hoc dixerit eidem puero uel iuueni uel ei⁹ patri
uel alteri eius conſanguineo ſeu patrono uel magiſtro, aut
Tutori uel Curatori aliqua uerba iniurioſa uel ſibi uel
alteri predictorum minatus fuerit, tunc pro quo quolibet verbo LLL5
iniurioſo ſoluat noīe pene .xv. libr. den. Si vero aliquis
aliquem puerum uel iuuenem uel eius patrem uel conſanguineum
uel repetitorem uel magiſtrum vel tutorem ul' curatorem, aut pa
tronum percuſſerit uel vulnerauerit ex eo quia ille tal' puer
uel iuuenis nolebat eidem uel alteri in tali delicto cōſentire
puniatur pena .L. libr. den. pro qualibet percuſſione. ſi percuſſio
fuerit ſine ſanguine, et manu vacua in alia parte corporis quam
in facie. Si vero alterum predictorum percuſſerit, manu vacua cum ſan
guinis effuſione vel in facie ſine ſanguine puniat᷑ in .C. libr.
den. Si vero in facie et ſanguis exiuerit puniat᷑ pena .C.L.
libr. Sed ſi percuſſerit alterum predictorum cum aliquo genere armorum ul'
alia re apta ad nocendum et ſanguis non exiuerit puniat᷑
pro qualibet percuſſione in .C. libr. den. Si vero ſanguis exiue
rit manus dextera debeat ſibi amputari. Et hoc ſi extra pla
team quo casu ſi dictus percuſſus remaneret membro aliquo debili
tatus ambe manus ſibi debeant amputari. Si vero percuſſio
cum ſanguine fuit facta in platea uel prope plateam per .xx. paſſus
et cum aliquo genere armorum uel re apta ad nocendum cum debili
tatione membri uel ſine puniat᷑ pena capitis ita et taliter
quod penitus moriatur. Sed ſi aliqua rixa uel contentio fieret
inter perſonas volentes cōmittere tale ſcelus puta ut con
tingere ſolet amore libidinoſo alicuius pueri ſiue iuuenis tunc
et eo casu volumus quod ſiue fuerint uerba iniurioſa ſiue per
cuſſiones cum ſanguine uel ſine ſanguine puniantur tales rixa
tes delinquentes uel contendentes pena qua punirentur ſecundum formam
aliorum ſtatutorum Cōis perusii ſi non dicta de cauſa rixati fuiſſent
ſeu contendiſſent ſiue deliquiſſent. hoc adiecto ut in tali cōtinentia
quod nullus tali casu admittatur uel proſit concordia. Si vero fiet

dcā rixa inter volentē cōmittere dcīꝫ ſcelus et aliū cōſang
uineum uel amicū qui uellet dcīꝫ puerū uel iuuenē defendere
nō habeat locū hoc ſtatutū quoad illū defendētē ſꝫ quoad
aliū volentē dcīꝫ ſcelus uel ex cā dcā ſceleris delinquētē
locū hēat hoc ſtatutū et concordia nō proſit ut ſ. et ī. dcm̄
eſt. Si uero aliquis puer maior .xij. annoꝝ et minor .xv.
annoꝝ ſe dcō crimini ſponte ingeſſerit ponatur ī carceribꝫ
cōis peruſij et cōtinue detineatur p tpe triū mēſiū ſine re
demptione. Si vero fuerit maior .xv. annoꝝ .L. libr. den.
ſoluat noīe pene et per tēpus triū mēſiū cōtinue ī car
ceribꝫ cōis peruſij teneatur. Et ad pdca probanda volum9
q' ſi procedit contra agentē uel agere uel cōmittē uolētē
tale ſcelus ſufficiat unus teſtis cū dcō pueri ſeu iuuenis
ad plenā probationē. Et quia cogitationes hoīū ſcele
ratoꝝ qui contra naturā luxuriari conātur uarie ſūt ex
quibꝫ pueros et iuuenes ſubducunt et ſubtrahunt ad pfatū
peccm̄ ſodomie cōmittendū. Ideo ſtatuimus et ordinam9
q' nullus deceтero audeat ſeu pſumat ire ad aliquas ſcolas
in quibꝫ gramatica uel abacum docetur cā loquēdi ex cā
predcā cum aliquo puero ſeu iuuene. Et qui cōtrafecerit
penā .xv. libr. den. incurrat. Et q' ex cā pdca iuerit poſtq̄
pbatū fuerit q' iuerit credatur dicto pueri ſeu magri ſcolaꝝ.
Et quia praui et iniqui hoīū ſceleratoꝝ anhelantiū ad
pfatum vitiū Sodomie cogitatiões adeo ſunt ſubtiles et
aſtutijs ſubtiliſſimis diabolica ſuggeſtione querunt iuuenes
et pueros ſubtrahere cā et occaſione pfatū vitiū ſodomie
cōmittendi ſubtrahendo ſeu inducendo eos ad ſe ueniendū
ad pigliatoria colūbaꝝ q̄ ſunt in ciuitate burgis uel
ſuburgis ciuitatis perus. Ideo hac pnti lege ſilr ſtatuim9
q' nullus poſſit hr̄e uel tenere aliquod pigliatoriū uel
aliquod aliud inſtrm̄ vel retia tendere in ciuitate bur
gis uel ſuburgis perus. nec tegulā foratā hr̄e ſeu retinē
cum indice uel ſine vel aliquod ingeniū ſeu artificiū
facere hr̄e uel tenere in ciuitate burgis uel ſuburgis
ad capiendū colūbas nec ipas capere poſſit ī ciuitate
burgis uel ſuburgis pdcis ſub pena .x. libr. den. p qualibꝫ

uice qua contrafecerit. Et qui neglexerit ſeu contrafecerit
pro qualibet uice qua negligens ſeu contrafaciens fuerit pena
predicta decto ſine aliquo proceſſu puniatur per dictum officialem
poteſtatem uel alium officialem forenſem cognitionem habentem in ciui
tate peruſii. Ad deſtruendum uero ad et eleuandum dicta pi
gnatoria uel edificia que ſunt apta uel facta ad capiendum dictas
columbas in ciuitate burgis uel ſuburgis peruſii quilibet
uirtute preſentis legis et ordinamenti infra triduum a die pre
ſentis publicationis preciſe teneatur. Et quilibet poſſit eſſe
accuſator uel denuntiator de predictis et habeat tertiam partem dicte
pene dominus poteſtas uel alius officialis forenſis qui cognitionem
habeat de predictis. Et dictam penam uenire fecerit in commune. Et
aliam tertiam partem habeat accuſator ſeu denuntiator et nemini
reueletur. Et ad ſolutionem teneantur maſſarii abſque alio
precepto uel mandato. Et poſſit in omnibus caſibus ſupradictis
et quolibet predictorum procedi per inquiſitionem accuſationem uel de
nuntiationem. Inſuper uolumus quod in predictis omnibus caſibus
ſupradictis et quolibet predictorum ſingula ſingulis congrue referendo
nulla admittatur concordia. nec talia committens aliquo
beneficio concordie debeat gaudere.

De pena euntium ad monaſteria. — 10

Quoniam inter cetera que ſpectant ad honeſtatem reli
gioſarum monialium est ut a uirorum cetibus ſint omnino
remote et monaſteria frequentari per laicos
tam lex ciuilis quam canonica prohibet. Statuimus quod de
cetero ad monaſteria monialium ſita in ciuitate burgis
uel ſuburgis peruſii nulli cuiuſcumque ſexus conditionis et
gradus uel dignitatis exiſtat etiam ſi clericali caractere eſſet
munitus liceat accedere ſine licentia domini epiſcopi peruſini uel
eius uicarii. Ita tamen quod dictam licentiam dicat habere ſecum et por
tare tempore quo accedit ad aliquod ex dictis monaſteriis et aliter
dicta licentia ſibi non proſit. Et qui contrafecerit puniatur pena
.x. librarum denariorum. Cuius pene medietas ſit communis peruſii et alia

exceptuatio ?

officialis qui de predc̄is penis fecerit executionē. Et q̄ ſtet.
et credatur relationi notarij tal' officialis dicentis ſe tlē3
reperiſſe in ecc̄ijs uel ex̄ ad rotam forte uel parlatoriu3
uel ad portā clauſure alicui' dc̄o4 monaſterio4 ſine li
centia exceptis conuerſis et oblatis et familiaribus
Colonis et laboratorib3 dc̄o4 Monaſterio4 ſeu bono4 dicto4
Monaſterij qui ſine licentia p̄dc̄o4 ad dc̄a mon̄a impune
accedere poſſint. dūmodo nomīa et pronoīā oīm p̄dc̄o4
dc̄i debeant uel mitti inſcriptis p abbatiſſas dc̄o4 mon̄.4
dn̄o Ep̄o. et aliter et alio mō accedere non poſſint Et ex
ceptis uigilijs et etiā feſtiuitatib3 ſiue indulgētijs dc̄a4
eccla4 dc̄o4 mon̄.4 et etia3 die ueneris ſc̄i quib3 ſit licitu3
impune ad dc̄a Monaſteria accedere. ſ3 nō loqui dc̄is mo
nialib3 uel ſtare ad parlatoria uel ad rota3. Et etiā q̄ in
uigilia et feſtiuitate b̄te Marie de menſe Auguſti cū octo dieb3
ſequentib3 dc̄i feſtu3 quib3 accedere liceat impune ad mon̄m
ſc̄e marie Montiſlucidi ſ3 nō loqui cū dc̄is monialib3 nec
ſtare ad parlatoriu3 uel ad rota3. Et excepto qn̄ moret'
aliqua monialis uel ſoror alicui' monaſterij. quo cāu lice
at tp̄e ſepulture. et officii et funeris omib3 ibidē ire et
intereſſe. Et etiā exceptis certis miſerabilib3 perſonis. de
quo4 conditionib3 ſtetur diſcretioni officialis de ea cog̃ſ
centis. Et q̄ cuilib3 ſit licitu3 accuſare ſeu denūtiare cō
trafacientes et uenientes cont' formā hui' ſtatuti. Et
huiuſmōi accūatoris ſeu denūtiatoris nomē ſub credentia
teneatur. Cui accuſatori ſeu denūtiatori credat' cū duob3
teſtib3 de ueritate deponentib3. Volumus tn̄ et ſtatuim'
q̄ ſi aliquis officialis deputat' p dn̄3 potātē uel aliu3 offici
alem qui pro tp̄e ēēt ad īmanādu3 pro ill' qui ad dc̄a mon̄a
accederent ſi repertus ipē fuīt loqui cū aliqua ex mon̄b3
alicui' mon̄ij. penā. L. lib3 den' incurrat de facto ab eo aufe
renda p Sindicatores et retinenda p dn̄os Conſeruatores
tp̄e ſindicat' de ſalario dn̄i poteſtatis uel illi' officialis
qui eū deputaſſ3. et ſufficiat probatio duo4 teſtiū de
uiſu deponētiu3 uel uniuſ teſtis cū dicto alio4 duo4
teſtiu3 de fama deponentiu3. Et cuilib3 poſſit ēē accūator
uel denūtiator tp̄e ſindicat' p̄dc̄i

De vſuris. 11

D extirpandã vſurariã prauitatẽ q̃ aĩas ducit ad
gehennã fonteq̃ caritatis deſiccat et nedũ hu
mana pcepta uerũ etiã diuina quibꝰ iubet q̃ nullꝰ
vſuras exerceat et ſcriptũ ẽ q̃ nõ hitat ĩ tabernaculo
dei qui pecunias mutuat ad uſuras Verũ etiã hũanas
Canonũ et Legũ ſanctiones curantes vſurarũ crimẽ
compeſcere fraudare conantur Ideo ſaluti aĩarũ prouidere
cupientes hac deo amabili Lege ſancimus Q nullus +
decetero vſuras exerceat quibuſcũq̃ legibꝰ uel ſtatutis
non obſtantibꝰ quas et q̃ cũ ſint contra Leges et ſacros Cano
nes quatẽ de fcõ et nõ de iure proceſſerunt catenus caſſa
mus et irritamus et pro caſſis et irritis hrĩ volumus
et mandamus et qui contrafecerit decetero in Ciuilibꝰ ł
Criminalibꝰ non audiatur etiã ſi Iudicis officiũ ĩplorare
uellet et perpetuo ſit infamis et omĩs Iuriſdictio uł po
teſtas adempta ſit auctẽ pñtis legis cuilibꝰ officiali q̃tũ
ad audientiã preſtandã contrafacienti predcõ Nec poſſit
aliquis officialis in Ciuitate pũſij vſurariũ defendere
ullomodo Sꝫ priuata pſonã quãtũ ad id auctẽ pñtis
legis intelligatur eſſe et ſit et ultra deus talis q̃ vſuras
exercuiſſe fuerit cõuictꝰ puniatur et cõdenetur pena C
librarum den. et reſtituat quicquid accepit noĩe vſurarũ illi a
quo acceperit # uel eius hredibꝰ ſi ad id agere voluerint et
dcẽ pene medietas ſit dñi poteſtatis uel alterius officialis
cognoſcentis et reliqua pars ſit camere Maſſariorũ qui
teneant abſq̃ aliquo pcepto dare medietatẽ dcẽ pene r
quã ipe poteſtas uel aliꝰ officiał uenire fecerit in cõi dcõ
dñõ poteſtati uel alio officiali pdcõ Et poſſit ac teneatur
ipe dñꝰ poteſtas et quicũq̃ aliꝰ officialis forenſ iudex
hñs in Ciuitate puſ ad petitionẽ cuiuſcũq̃ uel ex ſuo officio
procedere contra quẽlibꝫ qui dicẽtur vſuras exercuiſſe et
repertũ culpabilẽ punire. Et ut plene liqueat quõ pbari poſſit
quẽ vſurariũ ẽẽ uel vſuras exercuiſſe uel aliquod aliud
traficũ uel mercantiã de vſuraria prauitate ſuſpectũ uel

Cui Liceat uenire agendo u[…]
excipiendo cõ Inſtrumentũ […]
uellet dicere vſurariũ ſeu
fraude vſurarũ factũ no[n]
obſtante Iuramento p eu[m]
pſtito de nõ contrauenieñdo
uel de ſeruando tale Inſt[rumentum]
ſeu contenta ĩ eo quod I[u]
ramentũ improbũ et irr[itum]
iudicamꝰ et remittimus
ita q̃ nullo mõ ſeruari de[…]

uel ſuſpectam feciſſe aliquo ex modis ĩ p̃nti ſtatuto declaratis
et ſpecificatis. Volumus et ſtatuimus q̃ probari poſſit et
pleniſſime intelligatur eẽ probatum quem uſuras exercuiſ
ſe uel exercere uel uſurarium eẽ ultra diſponem iuris cõis
p duos teſtes etiã ſingulares. etiã ſi uterq: ipo4 teſtiũ de
poneret illum talẽ qui diceret exercuiſſe uſuras feciſſe
ſecũ uſuras per viam mutui uel aliter cõtrahendo uel tra
ficando in fraudẽ uſurar4. poſſit etiam probari p cõfeſſion
ext iudicium factam p talẽ qui diceret uſuras feciſſe que
confeſſio per duos teſtes legittĩe probata pleniſſime ſit
pbatio contra illũ qui diceret uſuras exercuiſſe uel exercere.
Et quia uſuraria prauitas adeo inoleuit ĩ Ciuitate et diſ
trictu peruſij uarijs et exquiſitis machinationibus et uer
ſutijs ipo4 uſurario4 adinuentis contra quas antiqua le
gum et ſacro4 canonũ prouiſio ſufficere nõ uidetur Maxime
dum per Barocchólos et alios illicitos mõs prauam uſuraria
prauitatem exercent. Ideo ad obuiandum p̃dictis uerſutijs
et machinationibus. ſtatuimus q̃ nullus Mercator nec
generaliter aliqua alia perſona Ciuitatis aut Comitatus
peruſij cuiuſcumq: ſtatus uel conditionis exiſtat ſeu foreſ
qui in ipã Ciuitate Comitatu territorio ſeu diſtrictu mo
ram traheret uel exerceret aliquã artẽ ſeu traficũ poſſit
nec debeat aliquo mõ uel quouis q̃ſito colore uendere
nec uendi facere aliquam mercantiam ad terminũ alicui p
ſone q̃ nõ exerceret artẽ cui principaliter et directe conuenit
res illa que ſibi uendita ẽ pena. CC. libr. den. pro uice
qualibet cuilibet contrafacienti de facto auferenda p dnm potatem
Ciuitatis peruſij. Cuius pene medietas ſit ipius poteſtatis
qui dictam penam uenire fecerit in cõi. Et quã medietatem
Maſſarius Cõis peruſij eidẽ dño potati abſq: aliquo preceptо
ſoluere effectualiter teneatur. Et tali contrafacienti ius nõ reddatur
et audientia ſibi denegetur per quemlibet officialẽ Ciuitatis peruſ.
Ciuem uel forenſem ſuper illa quãtitate p qua dicta Mercantia
ſit uendita ad terminum contra hãc prohibitionẽ quibuslibet
appareret. hec tñ prohibitio p̃ntis. §. qui incipit. Et
quia uſuraria prauitas &c. non uendicet ſibi locum inter
Mercatorem et Mercatorem. Et etiam nõ intelligatur in hijs qui

emerint eã mittendi dcã; Mercantiam de Ciuitate et district
pisii. dũmõ illam mittat infra terminum unius mens post
celebratam uenditionem. Nec etiam pdcã prohibitio dci. C. itelli
gatur in Retagliatoribus pannorum aut in lanaiolis et guarnel
leriis. qui retagliarent guarnellos aut pannos lini. nec
generaliter in quibuscumque uendentibus ad retaglium. aut ad
minutum mercantiam seu rem aliquã uenderent In quibus ca
sibus et quolibet predcõrum supradcã prohibitio nullatenus locum
habeat. Insuper etiam statuimus quod nullus mercator aut
nõ mercator. et generaliter nulla psona Ciuis uel Comita
tensis uel forens nec districtualis cuiuscumque conditionis
existat audeat uel presumat emere aliquam mercãtiã ab
aliqua psona nisi solũ et dũtaxat ab exercentibus exercitium
illius mercantie quã emeret nisi habuerit licentiam a do
minis consulibus mercantie Ciuitatis pisii qui pro tempore
essent. pena cuilibet contrafacienti pro uice qualibet .L. libr
den. Cuius pene medietas sit ipsius offitialis forens Juris
dictionem hntis in Ciuitate pisii. Et qui dcãm penã uenire
fecerit in cõi. et dcã pena contra emẽtem et uẽdentẽ locũ hẽat
in casũ predcõ. Item statuimus quod nullus prosenета pos
sit ee mediator alicuius mercati seu uenditionis quod seu que
fieret ad tpr contra pñs ordinamentum. pena eidẽ prosenete cõ
trafacienti uice qualibet .L. libr den. ab eo de fcõ auferenda
per dnm potatem uel alium officialem forensem Iurisdictionem seu
cognitionem hntem in Ciuitate pisii. Cuius pene medietas
sit illius officialis qui eã uenire fecerit in cõi. Et nichilominus
dcus prosenета auctẽ siliter pñtis statuti et ordinamenti
ppetuo sit infamis infamia iuris et fcĩ. Et dcm officium
prosonete ullo umquam tẽpore de cetero in Ciuitate pisii nõ
ualeat exercere. Ac etiã teneant ipi prosonete de mercat
recordare in eorum libris. et si inueniretur quod fecerint aliquod
mercatum et infra quatuor dies a die perfecti mercati illud
uere et apparenter non scripsissent in eorum libris et cartu
lariis incidant ipo fcõ in penam .xx. libr den. uice qualibet
qua negligentes seu negligens aliquis prosenета reptus fu
isset. Et fraudibus quibuscumque obuiare cupientes quae plurimorum
relatibus percepimus quod nõnulli recipere debentes ab aliqua uel
sup aliqua Cõmunitatia cois pisii. uel ab emptoribus illo

Cõmunantie uel etiã a Camera cõis puſ uel alteri⁹ poſiti in
Locũ alterius creditoris aliquã q̃titatẽ pecunie ad certũ tpſ
adhibent quoſdã qui uſuras facere cupientes ſecũ conueni
unt ut ille minorẽ quantitatẽ pecunie ſoluat de p̃nti tali
debenti recipere et ille recipere debens illã ponat ĩ Locũ ſuũ
ſuper iure queſito ſibi ſup illa Cõmunantia uel contᵃ
emptores illius Cõmunantie uel poſitorũ ĩ Locũ alteri⁹
creditoris. Et ſic fraus fit pro uſuris qr ꝑpt illud mediũ
tpſ quo ille debebat recipe ſup illa Cõmunantia ſoluitur
ſibi minor quantitas. Et etiã ſi quis ab aliq̊ debenti reci
pere ab aliqua ſpãli perſona ad certũ tẽpus receperit iuris
ceſſionẽ quouis titulo pro minori q̃ⁿtitate ſoluenda de pre
ſenti et hoc faceret in fraudẽ uſurarũ talis ſic faciens ſi
conuictus fuerit feciſſe in fraudẽ uſurarũ dictam q̃ⁿtitatẽ
quã ſoluiſſ; perdat et Lucro illius cui tradita eſt uel
in cui⁹ utilitatẽ ſoluta ẽ cedere debeat. Et nichilo⁹ ille
qui talẽ ceſſionẽ receperit illã remittere teneat̃ cedẽti
Et auc̃te p̃ntis legis ille qui ut p̃mittit̃ p̊ ceſſerit poſſit
agere et integrũ ius hr̃e et actiones mouere ac ſi nũq̃
dicta ceſſio facta foret. Nec ſup p̃dc̃is ſi queſtio eẽt poſſit
peti cõpromiſſũ. Si tamẽ aliquis aliquẽ de uſuris ac
cuſauerit et non probauerit incidat in penã .L. libr̃ den̄
de facto auferendarũ. Cuius pene tertia ps ſit officialis
qui hr̃et in his cognitionẽ. tertia ps ſit Camᵉ Maſſariorũ
et alia tertia pars detur accuſato de tali crimĩe nõ ꝓbato.
Prohibemus inſuper uirtute p̃ntis legis ne aliquis Sen
ſarius ſeu proſeneta decetero poſſit eẽ mediator alicui⁹
c̃ctus uel mercati uſurarij uel de uſuraria p̃ᵃuitate ſuſ
pecti ſub pena pro qualibꝫ uice cuilibꝫ cõtrafacienti .L.
libr̃ den̄. applicanda Camᵉ Maſſiorũ et ab eo auferenda
p dñũ poteſtatẽ uel aliuum officialẽ foreſem ĩ Ciuitate
puſ cognitionẽ et iurisdictionẽ hñtem. Et ꝑpetuo ſit infa
mis. Cui⁹ pene quã dc̃is do⁹ poteſtas uel alius offãlis
uenire fecerit in cõi medietatẽ Maſſy cõis puſij ipi do.⁹
poteſtati uel alteri officiali abſq; aliquo ꝑcepto effectua
liter ſoluere teneantur. Et contᵃ tales proſenetas ipe
do⁹ poteſtas uel alius officiał ad denũciationẽ ſeu accũtori
cuiuſcũq; et etiã ex offõ procedere poſſint et debeat ſiplr ſumarie

et de plano sine strepitu et figura iuditii, et prout eis utilius
et salubrius uidebitur. Insuper statuimus ad omnem detestandam
usurariorum malitiam et perfidiam extirpandam quod de cetero
nullus hebreus mutuo uel in depositum uel alio titulo concessus
pecuniam recipiat ab aliquo christiano sub usuris, et quicumque
hebreus contrafecerit ipso facto si capi poterit personaliter puniatur
pena dextri pedis qui sibi desecto debeat amputari per dominum potes-
tatem Ciuitatis perusii qui pro tempore erit. et si capi non poterit
in banno dicti pedis sibi amputandi ponatur. Ita quod quandocumque
uenerit in fortiam Comunis perusii sibi debeat pes dexter amputari
Et nichilominus tota sua familia a Ciuitate territorio et dis-
trictu perusino expellatur. Christianus uero mutuans seu
in depositum concedens uel aliter committens contra hanc nostram
prohibitionem subiaceat omnibus penis supra contra usurarios sta-
tutis. Adicientes huic nostro statuto in pena usurariorum quod
ipsi non possint testari et eorum filii et alii legittimi successores
tam ex testamento quam ab intestato cadant ab omni successione
et hereditate, et tunc dicta hereditas pro tertia parte ad fiscum pe-
rusinum deuoluatur. Et pro tertia ad eum qui illum de usuris ac-
cusauerit seu denumptiauerit, et pro alia tertia ad potestatem
uel alium offitialem qui executionem fecerit de predictis. Et ad pro-
bandum effectum quem esse usurarium in tali casu requirantur et suf-
ficiant sex testes etiam singulares de se ipsis deponentes ad minus.
Et hec locum habeant in usuris uel contractibus usurariis in
futurum fiendis, non autem in hiis que facta et facti fuerint in preteritum.
Item statuimus et ordinamus quod si aliquis Ciuis uel distric-
tualis perusinus uel quicumque alius habitans in Ciuitate burgis
uel suburgis perusii ante presens statutum aliquem contractum in frau-
dem usurarie prauitatis inisset in quo aliquis obligatus appareret
uel mutuo pecuniam concessisset sub usuris uel etiam uigore
alicuius barocchali initi foret obligatus, quod tunc infra annum ad
restitutionem eorum que ex dictis causis deberentur compelli non pos-
sit, et tali qui sic dictos contractus inisset uel mutuasset audien-
tia per quemcumque offitialem Ciuitatis perusii tam Ciuem quam forensem
quo ad predicta penitus infra dictum annum denegetur. // Et ut
usuraria Instrumenta et contractus citius reperiantur et occul-
tari non possint. Et quia etiam sepe in testamentis et ultimis uoluntatibus

fit mentio de usuris et etiam in donationibus et aliis instrumentis et sic
per ipsos et ipsa potest uia aperiri ad detegendam usurariam quorundam
prauitatem et ut experientia docuit quandoque aliqui dyabolica
suggestione ducti inmutant uerba scripturarum propter quam inmu
tationem seu detractionem ueritas occultatur. Hac perpetua lege
statuimus. quod de cetero contractus et distractus hereditatis
aditio seu hereditati inmistio et cuiuscumque tutele uel cure
susceptio cum tutoris ac curatoris inuentario ac dotis datio
seu promissio et dotis refutatio et in emphiteosim siue libel
lum aut in feudum concessio ac diuisio hereditatis uel bonorum
et collatio seu renuntiatio simplex uel ex causa permutationis
alicuius beneficii et possessionis adeptio et ordinum collatio transac
tio pignoris datio solutio et solutionis confessio mutuum
ac pax procurationis constitutio ex inditium legittimatio fideiussio
permutatio compromissum laudum arbitrium et arbitramentum et
generaliter omnis alius contractus et dispositio ascendens ad summam quinqua
ginta librarum debeant per tabellionem rogatum de aliquo predictorum instrumentorum
seu contractuum registrari per se uel alium notarium eius mandato per ex
tensum totum instrumentum infra xv dies postquam notarius fuerit requisitus
ab aliqua partium quod registret et sibi facta fuerit ei debita solutio de
qua infra dicetur si in Ciuitate Pisis burgis uel suburgis fuerit
rogatus notarius et infra mensem si fuerit rogatus notarius in Comita
tu computandos siue computandum a die qua notarius rogatus re
quisitus fuerit. Et hoc locum habeat in contractibus et distractibus
et omnibus aliis actibus seu dispositionibus supradictis qui fient post
finitum presentem mensem decembris. In testamentis aut et codicillis
et donationibus causa mortis seruetur quod infra dicetur. Et quia
ubi labor augetur ibi et merces debet maior retribui uolumus
quod cuilibet notario rogato de aliquo instrumentorum predictorum soluatur pro
registratione pro sua mercede medietas eius quod solui debe
bat secundum formam statutorum aut presentem constitutionem siue legem pro
restitutione instrumenti in publicam formam restituti firmo semper remanen
te debito pro rogitu secundum formam statutorum predictorum. Et si sic ut premit
titur postquam notarius fuerit requisitus et sibi facta solutio pro re
gistratione instrumenti alicuius contractus uel distractus aut aditionis
seu inmistionis aut tutele uel cure uel aut aliorum quorumcumque
contractuum uel actuum seu dispositionum de quibus supra non fuerit

registratum

registratur ut premittitur. Si notarius ab aliqua partium uel ab adeunte
seu immiscente tutore aut curatore non fuerit requisitus ut instrumentum
registret in libro propterea deputato in armario communis Pisis instrumentum
non ualeat nec contenta in eo. Et si notarius fuerit ab aliquo
predictorum requisitus quod registret et non registrauerit infra xv. dies
uel infra mensem ut dictum est facta tamen sibi debita solutione ut supra
hec eodem. C. dictum est. notarius puniatur per dominum potestatem Ciui-
tatis Pisis uel alium officialem iurisdictionem habentem in C. libr. den. sol-
uendorum Camere Massariorum Ciuitatis Pisis de quo potestas possit
et debeat punire prout sibi uidebitur expedire. Et dictam hanc tertiam partem
dicte pene quam uenire fecerit in Commune. Et si negligens fuerit in procedendo
cognoscendo condempnando et puniendo condempnetur tempore sui sindi-
catus in C. libr. den. retinendorum de suo salario pro conseruatione
monete Ciuitatis Pisis. Et ut dicta Registratio congrue fieri pos-
sit. statuimus quod Massarii Communis Pisis expensis camere ipsorum Massa-
riorum ponere debeant in armario communis Pisis decem libros cartarum bo-
bicinarum bene ligatos et cum capitularibus .v. pro quibus porta duos
libros in foliis magnis siue realibus. quorum quilibet sit ad minus
CC. cartarum. Et hoc fecisse debeant dicti Massarii infra mensem a die
publicationis presentium. Et in coperta cuiuslibet libri scribatur litteris grossis
et magnis porta pro qua liber ille esset deputatus. Si quis uero
notarius fuerit rogatus de aliquo testamento codicillo donatione causa
mortis uel quacumque ultima uoluntate debeat registrare post mortem
testatoris codicillantis seu donantis causa mortis infra xv. dies
morti proximos si in Ciuitate talis testator aut codicillans aut
donans causa mortis aut aliam ultimam uoluntatem faciens mortuus
fuerit. Si uero in Comitatu mortuus fuerit tunc infra xx. dies morti
proximos si notarius qui rogatus fuerit uiueret et mortuo notario
teneatur ille qui rogitus illius notarii habuerit in aliquo ex predictis
libris registrare prout supra dictum est de contractibus et distractibus
et aliis actibus seu dispositionibus supradictis. Et quod in principio cuiuslibet
libri debeant remanere ad minus decem carte uacue scilicet in quibus
non scribantur illa que sunt registranda sed scribatur tabula eorum que
registrantur. scilicet quod fiat in hunc modum. primo fiat tabula de dona-
tionibus inter uiuos. Secundo de emptionibus Locationibus concessio-
nibus in emphiteosim de dotibus et refutationibus dotium et aliis contractibus
ascendentibus ad summam L. libr. et abinde supra. Tertio de aliis

ultimis registrandis. Et quando aliquis dictorum librorum esset scriptus usque in finem
Volumus quod priores consortii qui tunc erunt debeant illud noti
ficare dictis Massariis. Et Massarii predicti qui pro tempore erunt tene
antur ponere alium immediate ligatum ultimis et . CC . cartarum ultimis.
Volumus insuper quod viuente et personaliter habitante in Ciuitate
uel Comitatu pisano notario qui registrauerit in aliquo dictorum li
brorum ultimis nullus preter ipsum uel alium notarium de suo mandato pos
sit sumere scripturam de dicto Registro nec in publicam formam re
digere. Et si sumpta fuerit contra hanc nostram prohibitionem nullam
fidem faciat. post mortem uero uel in absentia dicti notarii qui
ut premittitur registrasset nullus notarius sumere possit scripturam
de dicto libro preter filium illius notarii defuncti uel absentis
si ille filius fuerit notarius. Si uero non fuerit notarius ille solummodo
sumat scripturam de dicto libro cui consignati fuerint rogitus
illius notarii defuncti uel absentis. Et tali scripture fides
indubia adhibeatur licet auctoritas iudicis interposita non sit
Si uero nulli assignati essent dicti Rogitus notarii mortui uel
absentis uel is cui fuissent assignati esset absens a Ciuitate
et Comitatu pisano quilibet notarius possit inde scripturam sumere
et in publicam formam redigere. Et tali scripture in publicam
formam redacte plena fides adhibeatur etiam si Iudicis auctoritas
interposita non fuerit. Et in recompensationem expense dictorum
librorum volumus quod quilibet contrahens uel distrahens super summa . L .
librarum aut hereditatem adiens seu hereditati se immiscens debeat
soluere pro dicta Camera Massariorum Ciuitatis pisane antequam notarius
aliquid scribat ipsi notario qui fuerit rogatus de contractu uel dis
tractu aditione uel immistione tutela uel cura et inuentario
predictis et aliis quibuscumque actibus uel aliquo ex predictis ultimis re
gistrandis sex denarios monete pisane. Et quilibet notarius debeat
soluisse Massariis predictis dictos sex denarios infra mensem a die qua rogatus
fuit de ipso contractu uel distractu uel siue ipse notarius receperit
siue non sub pena dupli soldorum pro quolibet sextino. Et nullus
notarius possit scribere nec scribat aliquod testamentum uel codicil
lum aliquem in quo non sit aliquid relictum dicte Camere pro expensis
dictorum librorum in quibus est fienda registratio ultimis scilicet etiam non
scribat aliquam donationem causa mortis nisi in illa aliquid donet
causa mortis dicte Camere pro confectione dictorum librorum. Et si secus fe
cerit soluere teneatur de suo dicte Camere Massariorum libras duas

den. Et ſingulo menſe dcī Maſſarij debeant uidiſſe et calcu
laſſe per inſpectionē regiſtrationum ſtaz in dcīs libris an
ī ſoluendo cam.e pdc̄e fraus commiſſa fuit et penā exigere
ab eo qui commiſerit. Declāamus inſup ꝙ notarij nō te
neantur regiſtrare inſtrā paratorum ad lites et cauſas ap
acta neo inſtrā dationum curatorum ad lites q̄ fiūt ī aliqua
curia in Ciuitate piſij. ſꝫ ſolūmō illa ſcribere dēant ꝑ exten
ſūz in libris actorum

De prelio non fiendo. 12

D tollendum abuſum q dyabolicis ſuggeſtionibꝫ
inoleuit in Ciuitate piſij. ſtatuim9 et ordinam9.
ꝙ nullus Ciuis Comitatenſis uel forenſis cuiuſcūꝗ
ſtatus uel conditionis exiſtat audeat uel pſumat pliūm
Lapidum hacteꝰ p abuſum inductū in Ciuitate piſ. et qd ſi
cōſueuit tꝑibꝫ retroactis qūꝗ in platea cōis piſ. et qūꝗ
ī campo qui dicitur ſopramuro cū armis ſolitis nec cū ali
quo alio gn̄e armorum facere in aliqua pte Ciuitatis piſij
uel Comitatu ſub pena .L. libr. den. pro quolꝫ ꝯfaciente
et dcīz pliūz faciente q̄ pena exigatur p dnīz poteſtatem uel
aliū officialem forenſem iuriſdcōez hntem in Ciuitate piſ
de fco ſine aliquo proceſſu. Cuiꝰ pene quā uelre fecerit ī cōi
Maſſarij cōis piſ medietatē ſoluere teneant dcō dnō poteſ
tati uel alteri officiali forenſi qui dcām penā ſolui fecerit
maſſarijs cōis piſ ſine aliquo pcepto uel man.to Et ſi po
teſtas negligens fuerit in exigendo dcām penā cōdēnetur
pro qualibꝫ uice qua negligens fuerit ī .C. libr. den. de fco
retinendorum p conſeruatores cōis piſij de ſuo ſalario tpr
ſui ſindicatꝰ de quibꝫ expreſſe dēat ſindicari Et nichilominꝰ
faciens dcīz pliūm teneatur de quolibꝫ uulnere ſiue percuſſio
ſanguinis ſi illud uel illā intuliſſꝫ ex dcō pliō ſcdm ꝙ puniret
p formā aliorum ſtatutorum de uulnerātibꝫ uel percutientibus
loquentium. Statuim9 et ꝙ nullus decetero pmittat ī domo

vel apotheca propria vel conducta vel precario vel alio quocumque modo
sibi concessa vel in qua habitaverit vel artem aliquam exercuerit
Qui aliquis se armet vel preparet ad dictum prelium faciendum sub
pena .L. librarum denariorum de facto a tali sic permittente per dominum potestatem vel
alium officialem forensem cognitionem vel jurisdictionem habentem auferen-
da et Camerario Massariorum applicanda. Cuius pene medietas sit dicti
domini potestatis vel alterius officialis forensis ut supra. Et ei medieta-
tem dicte pene quam venire fecerit in Comuni Massarii Comunis Pisii absque
aliquo precepto solvere teneantur. Et quia eadem diabolica sug-
gestio induxit homines pisinos et alios solitos dictum prelium
exercere ad initiandum dicta prelia in Civitate Pisii in festo
paschatis resurrectionis domini nostri ihesu xpisti et diebus dominicalibus sequentibus
illa continuare. Ideo volumus et ordinamus quod dominus potestas
Civitatis Pisii et alii officiales forenses cognitionem et Jur-
isdictionem habentes qui pro tempore erunt teneantur et debeant vinculo
prestiti Juramenti sono quatuor tubarum premisso facere in sabbato
sancto fieri solemniter preconia tria in platea in locis consuetis
hoc statutum pena eidem domino potestati et aliis officialibus foren-
sibus ut supra .V. librarum denariorum de facto ab eis auferenda de suo salario
tempore sui sindicatus, et retinenda per conservatores monete
Comunis Pisii in quantum negligentes fuerint in fieri faciendo pre-
conium antedictum.

De Societatibus Tripudiantium tollendis. — 13

Quia ut plurimum ex coloratis exemplis sensualiter
tendentibus ad solatium et recreationem multa mala ac
scandala proveniunt et oriuntur ut hactenus experientia
docuit manifesta de societatibus trepudiantium que fieri in Civitate
Pisii consueverunt in festo sancti herculani propter quas aperte cognovimus
homines depauperari propter graves et incffrenatas seu inmoderatas
expensas solitas occasione predicta fieri absque aliqua utilitate
Civium pisii. Et propter quas manifeste deveniunt fiunt ad stupra
adulteria sodomias rixas et alia quamplurima scelera nepha-
dissima. Ideo hac presenti lege perpetuo futurisque temporibus valitura
irrefragabiliter sancimus statuimus et ordinamus quod nullus

decetero audeat uel presumat Inire facere uel ordinare in Ciuitate
perusij aliquam societatem uel compagniam sub aliquo cognomine signo
uel quouis titulo causa tripudiandi in dictis festiuitatibus sancti herculani
et aliis festiuitatibus anni. Nec iam factas perpetuo ymo il
las ex nunc dissoluimus. et pro dissolutis et improbatis haberi vo
lumus et mandamus. Eorumque statuta cassamus et irritamus et tamquam
improba irrationabilia et malos mores ac peccata nutrientia in perpe 10
tuum haberi volumus et mandamus. Et si contrafactum fuerit. Quili
bet qui fuerit in aliqua societate quam fieri contigerit contra hanc nostram
legem soluat nomine pene Massariis communis perusij. libras. L. denariorum Et ille
qui creatus uel electus fuerit officialis uel Massarius societatis 10
iam facte vel quam fieri contigerit in futurum contra hanc nostram legem
in aliis. L. libras denariorum perusinorum similiter puniatur si officium aliquo modo
exercueret. Et notarius scribens statutum dicte societatis uel nomina
ipsorum de societate pena. L. libras denariorum puniatur. Ad quam penam soluen
dam dominus potestas et quilibet officialis forensis cognitionem habens de
facto sine aliquo processu cogat tales contrafacientes Et Massarij
communis perusij medietatem dictarum penarum. quas potestas uel alius
officialis venire fecerit in commune soluat sine aliquo precepto predicto domino
potestati uel alteri officiali. Et si quis in tanta audatia peruene
nerit quod socialiter et in societate facta uel que fieret in futurum
tripudiando iuerit uel tripudiauerit in ciuitate perusij bur
gis uel suburgis pro qualibet uice in aliis. L. libris de facto puniatur
et ab eodem de facto exigantur sine alio processu per dictum dominum
potestatem uel alium officialem forensem ut supra. Et medietatem dicte
pene quam ipse dominus potestas uel alius officialis forensis ut supra dicta
occasione deuenire fecerit in commune Massarij communis perusij soluere
teneantur dicto domino potestati uel alteri officiali qui sic venire
fecerit sine aliquo alio precepto. Et similiter statuimus et ordi
namus. quod nullus patiatur in domo sua aut sue habitationis
siue fuerit propria siue conducta siue precario concessa ipsam societatem
seu homines ipsius societatis in totum uel in parte congregari sub pena
. L. librarum de facto similiter exigenda per dominum potestatem uel alium officialem
forensem iurisdictionem uel cognitionem in Ciuitate perusij habentem.
Et medietatem dicte pene quam dicta occasione ipse dominus potestas uel
alius officialis ut supra venire fecerit in commune similiter Massarij ipsius
communis perusij eidem domino potestati uel dicto officiali absque aliquo
alio precepto soluere teneantur. Et quia experientia docuit

retroactis tpib; in Ciuitate puſij inoleuit quedam peſſima conſuetudo
ymo verius corruptela p quas eccle que debent ee templu dei Et i
quib diuinus cultus et alia pia opera exercent quamque tam
mulieres quam maſculi i eis tripudiant Ideo hoc pnti ſtatuto
prohibemus quatenus decetero nulla pa cuiuſcuq gradus conditonis
uel qualitatis exiſtat audeat ſeu pſumat i aliqua eccla tripu
pena diare cuicuq contrafacienti vice qualib; x libr den puſ de facto
auferenda per dm potate; uel aliu; officiale forenſe; cognitionem
ſeu Juriſdictionem hnte; in Ciuitate puſij et quilib; poſſit ee accuſator
et ſufficiat fides per duos teſtes et tal accuſatoris nomen teneatur
ſecretu; et tertiam ptem pene hre debeat a maſſarijs Coīs puſij abſque
aliquo alio pcepto accuſator pdcus Et ſi per ſua; uel ſuorum official inue
tionem Ciuis official relationi ſtari debeat aliquis contrafaciens
reptus fuerit tunc official qui dcam penam venire fecerit i Coī medie
tatem dce pene a dcis maſſarijs effectualr conſequatur.

De Medicis requiſitis ad Medicandu; infirmos i Ciuitate
uel Comitatu puſij. — 19

Cum iuxta Canonica ſanctionem nonumquam ex pctō pueniat
infirmitas corpalis et ſaluti aīaru oīum infirmoru ſit
puidendū Cum aīa ſit dignior uſque euangelica doctrina
pferenda et prius ad medicos aīaru quam corporu ſit accedendum
hac pnti lege ppetuo valitura duximus ſtatuendu; Quod cum
aliquē medicu; vocari contingit ad aliqua; cura cuiuſcumque egroti
quouis morbo naturali ultra prima; vicem quam ad ꝑdictū infir
mu; ulterius quoquomodo accedere nō audeat publice uel ſecrete
niſi tal infirmus poſt ceptam illā infirmitatē pro qua uult me
dicu; fuerit ſua pcta ſacerdoti confeſſus Et de dca confeſſione p ſa
cerdotē ydoneu; cui tal infirmus fuerit confeſſus ſcripta eidē me
dico fuerit fides Et ſiquis medicoru decetero contra hac puiſione;
quoquomodo venerit ultra penā a ſacris Canonib; inſtitutam pro
qualib; uice pena xxv libr den incurrat ipſo facto ab eo aufe
renda de facto p dm potatem uel aliu; officiale; forenſe; cogni
tionē ſeu Juriſdictionē; hnte; in Ciuitate puſij Et quilib;
poſſit ee accuſator uel denūciator et eius nomē tenebitur ſecretu

Et quartam partem dicte pene habeat accusator et aliam quartam partem officiales
qui executionem fecerint de predictis. Quibus scilicet accusatori et of
ficiali Massarij Communis Perusij duas portiones dicte pene tam officiali
quam accusatori absque aliquo precepto solvere teneantur.

de officio .v. Civium qui vocentur officiales honestatis. Et de modo iuramenti prestandi domino potestati et officialibus forensibus. — 15

[Q]uia parum prodesset Iura et Leges municipales condere nisi
essent viri providi et honesti qui curarent ea inviolabiliter
perpetuis futurisque temporibus exequi facere. Ideo hac deo
amabili lege perpetuo valitura statuimus et ordinamus. Quod
potestas et alij officiales forenses Iurisdictionem et cognitionem
habentes in Civitate Perusij cum iurabunt eorum officium iurent similiter quod
omnia et singula statuta presentis voluminis inviolabiliter observabunt
et quantum in eis erit observabunt et observari facient integra
liter et cum effectu et quod modis omnibus oportunis durante eorum
et cuiuslibet eorum officio intendent diligenter ad executionem
omnium que in presenti volumine continentur. Et nichilominus prefati
domini priores sub vinculo iuramenti videlicet illi qui pro tempore erunt
teneantur de sex mensibus in sex menses in scriptis tradere le
gato Gubernatori sive Locumtenenti pro sancta Romana ecclesia
et domino nostro pape in Civitate Perusij qui pro tempore fuerit decem notabi
les Cives perusinos conscientiatos et deum timentes duos videlicet
pro qualibet porta ut ex illis facilius vel ex alijs legatus Gubernator
seu Locumtenens prefatus eligere possit quinque quos bonos et
deum timentes fore iudicaverit qui quinque vocentur officiales
honestatis et dicti Cives deputentur ad dictum officium honestatis
exercendum. Quorum officio principaliter incumbat adeundi quolibet
mense saltim semel dominum potestatem et alios officiales forenses
qui pro tempore erunt cognitionem et iurisdictionem habentes et eis notificare
debeant eorum officium et eos requirere ac inducere et hortari ad ob
servantiam supradictorum statutorum et ad diligentem inquisitionem eorum
qui culpabiles essent in faciendo contra predicta statuta et puni
tionem eorum qui culpabiles reperti essent in aliquo ex prohibitis
per formam presentis statuti. Incumbat etiam officio predictorum. —

M cccc xxxxvi^to. Ind. viiii. et die iiii^ta mensis novembris fuerunt supradicta
ordinamenta solemniter approbata et confirmata per consilium dominorum
canonicorum ut patet in libro reformationum manu ser Arnaldi petri notarii
dominorum sub dicta die.

Hieronymus de ronco canonicus subscripsi

Staccato da Statuti 11